

Stadsbegroting 2024 -2027

Stadsbegroting 2024 - 2027

Inhoud

Leeswijzer	6
Inleiding	7
Voorstel	9
Financieel beeld	11
Programma's	17
Bestuur en organisatie	17
Veiligheid	27
Economie en toerisme	33
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	41
Werk en Inkomen	61
Onderwijs	72
Bereikbaarheid	79
Wonen en stedelijke ontwikkeling	86
Openbare ruimte	94
Cultuur en Cultureel Erfgoed	106
Sport	113
Financiën	117
Thema duurzaamheid	123
Thema burgerparticipatie	125
Paragrafen	127
Investerings	127
Lokale heffingen	140
Bedrijfsvoering	147
Verbonden partijen	150
Onderhoud kapitaalgoederen	165
Grondbeleid	171
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	175
Financiering	184
Openbaarheidsparagraaf	188
Financiële begroting	193
Baten en lasten	193
Algemene dekkingsmiddelen	199
Reserves en voorzieningen	203
Subsidies	207
Balans en EMU saldo	211
Benchmark taakvelden	213
Financiële spelregels	216
Grondslagen en uitgangspunten	218

Leeswijzer

Ambities en doelen centraal, koppeling inhoud met geld

In deze begroting zijn binnen elk programma de speerpunten opgenomen ('wat willen we komend jaar bereiken?') en verrijkt met een overzicht van ambities, doelen en activiteiten. Online kunt u per programma via het rechtermenu navigeren naar de complete doelenboom. Financieel is een koppeling gelegd naar de doelen, waardoor (bij 'wat kost het?') zichtbaar wordt welke kosten gepaard gaan met bepaalde doelen en bovenliggende ambities.

We denken dat dit helpt bij het maken van afwegingen vanuit een totaalbeeld en de basisvragen: "waarom doen we eigenlijk wat we doen, vanuit welke doelen en ambities en hoeveel geld hebben we daarvoor over?"

Aanvullende informatie in de digitale versie van de Stadsbegroting

De digitale versie van de Stadsbegroting 2024 - 2027 is te vinden via pcportal.nijmegen.nl. Via dit portaal zijn ook de andere planning & control producten te vinden.

De digitale versie geeft dezelfde informatie als het analoge boekwerk en biedt daarnaast de mogelijkheid om op onderdelen in te zoomen. Zo is onder de programma's meer informatie over de onderliggende taakvelden opgenomen. Ook kan vanuit de programma's doorgeklikt worden naar de Stads- en Wijkmonitor en zijn links opgenomen naar relevante beleidsdocumenten.

In de digitale versie is de volledige doelenboom (ambities, doelen, criteria) te vinden.

Kennisportaal financiën

Via pcportal.nijmegen.nl is ook het [kennisportaal financiën](#) te vinden. Hier vindt u verdiepende achtergronden over bijvoorbeeld financiële wet- en regelgeving en wat de afspraken zijn over financiën binnen de gemeente Nijmegen.

Inleiding

In ons Koersdocument 2024 kondigden we het al aan. Na een ambitieuze en voortvarende start van deze bestuursperiode zijn de omstandigheden snel veranderd. Daardoor wordt het moeilijker om onze ambities te realiseren.

Dat perspectief is de afgelopen maanden niet verbeterd. De oorlog in Oekraïne duurt voort en we vangen nog steeds veel mensen op. De schaarste aan menskracht, materialen en ruimte op het elektriciteitsnet is niet verminderd. Nederland verkeert in een milde recessie en verwacht wordt dat de armoede stijgt komend jaar. De rentestijging stabiliseert weliswaar en de inflatie daalt, maar alles blijft een stuk duurder dan een jaar geleden. Door de val van het kabinet blijft de onzekerheid over de gemeentefinanciën voor 2026 en de jaren daarna voorlopig bestaan. We kunnen er - ondanks onze inspanningen in Den Haag - niet op rekenen dat een nieuw kabinet prioriteit geeft aan meer geld voor gemeenten. Ondertussen stijgt de vraag naar nieuwe woningen en sociale voorzieningen onverminderd, evenals de vraag naar zorg. Tot slot is het financiële beeld sinds de vaststelling van het koersdocument nog wat verder verslechterd.

In ons koersdocument formuleerden wij een aantal uitgangspunten voor de Stadsbegroting 2024-2027, die ons richting zouden geven om ons aan te passen aan meer schaarste en minder financiële ruimte. We willen een sluitende begroting maken. Daarbij stellen we voorop dat we onze ambities uit ons coalitieakkoord zo veel mogelijk blijven waarmaken, ook nu we geconfronteerd worden met behoorlijke tegenwind. We willen immers die aantrekkelijke groene groeistad blijven, verduurzamen en ons aanpassen aan het veranderende klimaat, onze inwoners laten leren, werken, ondernemen en meedoen in de stad. En juist als het (economisch) slechter gaat, willen we onze inwoners die zich niet helemaal zelf kunnen redden, goed kunnen helpen. Dit vraagt wel om keuzes, prioriteren en faseren.

We leggen u voor de jaren 2024-2027 een begroting voor die meerjarig sluitend is. We voorzien voor 2024 en 2025 flinke tekorten, waarna het financiële beeld zich zal herstellen in 2026 en nog verder zal verbeteren in 2027. Doordat we eerst enkele magere jaren tegemoet gaan, zien we in 2024 geen ruimte voor nieuwe ambities of versterking van onze bestaande ambities.

Dat betekent niet, dat we geen verschuivingen hebben hoeven doorvoeren. Onontkoombare nieuwe uitgaven of extra kosten hebben we uiteraard opgenomen. Het gaat dan bijvoorbeeld om nieuwe wettelijke taken rond informatiebeveiliging en publiekszaken en hogere energielasten voor onze sport- en wijkaccommodaties. Verder hebben we alleen oplossingen gezocht voor de meest dringende en noodzakelijke knelpunten, waarbij we te grote risico's zien voor onze stad en inwoners als we hier niets aan zouden doen. Bijvoorbeeld voor de uitbreiding van het consultatiebureau in Dukenburg, waar gezinnen met een baby met een risico op ontwikkelingsachterstanden anders te lang moeten wachten op hulp. En voor noodzakelijk onderhoud aan onze hoofdwegen om de verkeersveiligheid niet in gevaar te brengen. Daarbij hebben we gekozen voor het minimaal noodzakelijke, in geld en tijd.

Hiervoor hebben we deels ruimte kunnen maken door een aantal goed en snel te realiseren ombuigingen door te voeren. Ook hebben we ons investeringsprogramma geactualiseerd. We hebben dit financieel passend gemaakt en gefaseerd en getemporeerd naar een realistisch programma, ook wat betreft uitvoeringskracht bij ons en onze partners.

Prioriteren heeft echter consequenties. We voorzien bijvoorbeeld langere wachttijden voor Wmo en Jeugdhulp, doordat we een stijging van de vraag niet kunnen opvangen met extra middelen. Misschien moeten we de verkiezingen voor het Europees parlement in 2024 soberder organiseren. Ruimte om iets extra's te doen aan inkomensondersteuning vanwege de stijgende armoede is er niet. We verschuiven middelen voor hartje Nijmegen

naar het Ondernemersfonds om dit op peil te houden voor onze economische opgave. Ook kunnen we minder investeren in onder meer de openbare ruimte en sport- en speelvoorzieningen.

Om in 2024 en 2025 tot een sluitende begroting te komen, brengen we onze keuzes deels ten laste van de saldireserve. Daardoor kunnen we in deze jaren minder sparen dan eerder werd verwacht. De saldireserve stijgt nog wel en we zorgen ervoor dat we alle risico's afgedekt houden. Een stad die actief grondbeleid voert heeft immers adequate buffers nodig om de financiële risico's op de grondexploitaties op te kunnen vangen. Dat is een extra financiële uitdaging de komende jaren. Daar staat tegenover dat actief grondbeleid ons veel stuurkracht geeft om vanuit onze visie te werken aan de toekomst van Nijmegen. Het is en blijft voor ons een belangrijk instrument om de nodige groei van de stad mogelijk te maken, met een goede ruimtelijke en sociale kwaliteit en een passend voorzieningenniveau.

Doordat het vooruitzicht is dat we er in 2026 en 2027 financieel beter voorstaan, kiezen we nu niet voor structurele bezuinigingen. Wel treffen we voorbereidingen voor de toekomst. We gaan onderzoeken hoe we in 2025 en verder in een groeiende stad met steeds meer inwoners, de kwaliteit van de leefomgeving en ons voorzieningenniveau zo goed mogelijk op peil kunnen houden als de budgetten niet automatisch meegroeien en schaarste op vele gebieden blijft.

Aan de oproep van de VNG aan gemeenten afgelopen zomer om een begroting te maken die in 2026 en 2027 niet sluitend is, geven we geen gehoor. We vinden dat niet passen bij onze financiële situatie die vraagt om een behoedzame financiële koers. Een sluitende begroting is niet voor niets het eerste uitgangspunt in ons koersdocument. Bovendien zijn onze financiële prognoses op de langere termijn positiever dan die van de meeste gemeenten, vanwege ons actieve grondbeleid. Wij verwachten juist in 2024 en 2025 tekorten en in de jaren daarna een positiever financieel beeld. Dan tekorten laten zien zou gekunsteld zijn.

Zo hebben we in deze Stadsbegroting balans weten te vinden tussen onzekerheden, schaarste, financiële behoedzaamheid en onze ambitie voor een aantrekkelijk, duurzaam en sociaal Nijmegen.

Voorstel

Onderwerp

Stadsbegroting 2024 - 2027

Opsteller	Ellen van de Waterbeemd	Behandeldatum	19 september 2023
Programma	Financiën	Status	Openbaar
Portefeuillehouder	T.F.A. van Elferen		

Advies

Aan de raad voor te stellen:

1. De stadsbegroting 2024 – 2027 vast te stellen.
2. De veranderingen in de begroting vast te stellen zoals opgenomen in het deel Begroting -> Financieel beeld -> Programmabegroting.
3. Het bijgestelde investeringsplan 2024 – 2027 dat is opgenomen in de paragraaf investeringen en de daarin opgenomen meerjarige doorrekening van de investeringsruimte vast te stellen, evenals de nieuwe investeringen zoals voorgesteld in het deel Begroting -> Financieel beeld -> Investeringsplan.
4. De onttrekkingen en stortingen in de saldireserve te verwerken zoals opgenomen in het Begroting -> Financieel beeld -> Programmabegroting en toegelicht in het programma Financiën -> Veranderingen in de begroting.
5. De subsidieplafonds voor de betreffende programma's vast te stellen volgens het overzicht in het deel Financiële begroting > subsidies > subsidieplafonds.
6. De grondslagen en uitgangspunten vast te stellen voor de Stadsbegroting zoals opgenomen in het deel Financiële begroting -> Grondslagen en uitgangspunten.'
7. De veranderingen in de begroting vast te stellen zoals beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen.
8. De grondslagen en uitgangspunten vast te stellen voor de grondexploitaties zoals opgenomen in het deel Financiële begroting -> Grondslagen en uitgangspunten.

Aanleiding

Jaarlijks leggen we een begroting voor aan de raad. Door het vaststellen van deze begroting autoriseert uw raad de baten en lasten per programma en geeft ons college opdracht tot uitvoering van de begroting.

Beoogde impact

Met deze stadsbegroting stellen we wijzigingen voor op de begroting.

Dit voorstel past in de ambitie 'We hebben een betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie' en de ambitie 'Wij willen een financieel gezonder gemeente zijn, nu en in de toekomst.

Argumenten

In de stadsbegroting 2024 - 2027 zijn de uitgangspunten, opgaven en het financieel kader voor het komend begrotingjaar opgenomen.

Kanttekeningen

Er zijn geen kanttekeningen bij de stadsbegroting.

Financiën

In de stadsbegroting zijn diverse voorstellen opgenomen met financiële effecten.

Financieel beeld

Inleiding

In dit deel gaan we in op het financieel beeld voor de komende jaren. Als eerste tonen we de veranderingen in de programmabegroting. Daarna staan we stil bij de wijzigingen in het investeringsplan.

Als laatste komen de ontwikkelingen in het weerstandsvermogen aan bod.

Programmabegroting

In onderstaande tabel zijn de voorgestelde veranderingen in de begroting opgenomen. Deze zijn reeds in de begrotingscijfers verwerkt. Alle financiële overzichten in deze Stadsbegroting bevatten daardoor de voorgestelde aanpassingen. De voorgestelde veranderingen worden bij de programma's toegelicht onder 'Wat kost het? Veranderingen in de begroting'.

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
Stand Stadsbegroting 2023 - 2026	0	0	-3.376	-3.376
Bestuur en organisatie				
Stijging energiekosten gemeentelijke panden	-1.250	pm	pm	pm
Stijging Porti en vrachtkosten	-200	-200	-200	-200
Stijging kosten deelnemersbijdrage iRvN	-160	-221	-282	-343
Nieuwe wet- en regelgeving (afd Pu en IZL)	-255	-255	-255	-255
Organisatieontwikkeling	-500	-500	-500	-500
Informatiebeveiliging & privacy	-190	-180	-170	-170
Geen banquetting meer	25	25	25	25
Taakmutaties gemeentefonds, IU's en DU's				
Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	-33	-34	-34	-34
Totaal bestuur en organisatie	-2.563	-1.365	-1.416	-1.477
Veiligheid				
VGRZ-FLO betalingen	-300	-300	-300	-300
Totaal Veiligheid	-300	-300	-300	-300
Economie en toerisme				
Minder opbrengsten kermis	-135	-135	-135	-135
Ophogen Ondernemersfonds	-100	-100	-100	-100
democratiefestival	160	160	160	160
Besparing actieplan Hartje Nijmegen (irt ondernemersfonds!)en eco.visie		100	100	100
Totaal Economie en toerisme	-75	25	25	25
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg				
Jeugd:				
- verzachting ingroeipad	-2.401	-3.571		
- stelpost jeugd: overheveling naar programma		-4.500	-4.400	-4.400
- opnemen aanvullende maatregel rijk op programma WWZ		6.600	6.600	6.600
Beschermd wonen	7.200	800	2.200	2.900
6.1 Stijging energiekosten (wijk)accommodaties	-1.400	pm	pm	pm
7.1 GGD indexering 2023 voortzetting vanaf 2024 en GGD index 2024	121	121	121	121
7.1 GGD vanaf 2024 hogere kosten bedrijfsvoering	-316	-316	-316	-316
7.1. GGD vanaf 2024 hogere kosten inhoudelijk	-86	-86	-86	-86
Woonzorg jong volwassenen met complexe problematiek (6.81)	-250			
Projectleider Bibob (6.81)	-90			
6.1. Consultatiebureaus Noord en Dukenburg	-75	-75	-179	-179

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
Stelpost WMO naar programma WWZ (van prog. Financiën)		-1.900	-1.900	-1.900
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+: Huishoudelijke hulp	-315	-315	-315	-315
Doorbraakaanpak	-194	-194	-194	-194
6.81 Geëscaleerde zorg 18+				
· Borging zorgaanpak straatsekswerkers	-92			
· Extra incidentele bijdrage autonome ontwikkelingen rondom bijzondere zorg	-139			
· Woonproject Binder	-300	-300	-300	-100
· Meerkosten subsidie Droombankje	-50	-50		
· Overloop crisisopvang GrandCare	-100	-100		
Gezonde leefomgeving	-100	-150		
Gezondheidsverschillen stadsbrede inzet	-100	-100		
Gezondheidsverschillen stadsdeel gericht	-100	-100		
Buurtsportcoachregeling	373	373	373	373
Stoppen met trainingen TIMM consultancy			100	100
<u>Taakmutaties gemeentefonds, IU's en DU's</u>				
Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO		-1.138	-1.115	-1.117
Herinvoering eigen bijdrage WMO			2.598	2.601
Voorschoolse educatie	-9	-10	-10	-10
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	44	44	44	44
Beschermd Wonen (IU)	-3.663	-3.664	-3.666	-3.666
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	-64	-64	-64	-64
Totaal Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	-2.106	-8.695	-509	392
Werk en Inkomen				
Suites voor Sociaal Domein	-1.300	-542		
Maatwerkbanen	570	415	415	200
Voormalige id-banen	50	50	50	50
Huishoudboekje afschaffen	90	90	90	90
WSW vrijval ruimte	35	472	1.176	2.150
Participatiemiddelen vrijval	589	919	1.107	684
<u>Taakmutaties gemeentefonds, IU's en DU's</u>				
Participatie (IU)	-1.210	-1.154	-1.112	-1.020
Loon- en prijsbijstelling 2023 participatie	-118	-133		
Totaal Werk en Inkomen	-1.294	117	1.726	2.154
Bereikbaarheid				
Energiekosten Stadsbeheer	-1.779	pm	pm	pm
Onderhoudsniveau hoofdwegen gemeente Nijmegen op niveau houden	-1.250	pm	pm	pm
Gedragsmaatregelen Versnelling mobiliteitstransitie	-400	-400	-400	
verlagen krediet a.g.v. gedragsmaatregelen	pm	pm	pm	pm
Aanloopverlies parkeergarage Hezelpoort			-158	-130
aanname: geldt ook voor parkeergarage Waalkwartier			-158	-130
gedifferentieerd beheer	200	200	200	200
Totaal Bereikbaarheid	-3.229	-200	-515	-60
Wonen en stedelijke ontwikkeling				
vth-BRIKS taken	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Insourcen BRIKS taken	-550			
Woonruimteverdeling		-70	-70	-70
gebiedsvisie Energieweg		-80		
woningbouw Vlaamse Gas/Tweede Walstraat	-1.200			
woonfonds	600			
<u>Taakmutaties gemeentefonds, IU's en DU's</u>				
Wet Goed Verhuurderschap	-133	-140	-137	-137
Totaal Wonen en Stedelijke ontwikkeling	-2.283	-1.290	-1.207	-1.207

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
Openbare ruimte				
Stijging energiekosten beheerde speeltuinen en kinderboerderijen	-44	pm	pm	pm
Extra onderhoudsbudget voor dierenverblijven kinderboerderijen	-55	-55	-55	-55
Datakwaliteit Openbare Ruimte	-80	-185		
Boomtechnisch adviseur	-100	-100	-100	-100
- verlaging investeringskrediet agv boomtechnisch adviseur	pm	pm	pm	pm
milieubeheer - klimaat	125	125	125	125
inzet reguliere formatie klimaatmiddelen (rijk)	500	500		
Totaal Openbare ruimte	346	285	-30	-30
Cultuur en cultureel erfgoed				
80 jaar vrijheid	-300	-200		
totaal Cultuur en cultureel erfgoed	-300	-200	0	0
Sport				
Stijging energieprijzen	-1.284	pm	pm	pm
Onderhoudsbudget om zwembad West open te houden	-230	-230	-228	
Buurtsportcoachregeling	373	373	373	373
totaal Sport	-1.141	143	145	373
Financiën				
<u>Algemene middelen</u>				
Gemeentefonds:				
- Septembercirculaire 2022	1.107	1.740	12.880	2.029
- Meicirculaire 2023	-1.989	-2.130	-2.301	9.139
- bijstelling verzachting ingroepad Jeugd (meicirculaire)	2.401	3.571		
- effect aanvullende maatregel rijk op jeugdzorg op gemeentefonds		-6.600	-6.600	-6.600
- volume accres op basis van bbp - volgens voorjaarsnota rijk				1.650
- verdere invoer nieuw verdeelmodel gemeentefonds			2.700	5.400
- aanpassing raming middelen jeugd (GF)			708	-255
Rente	-3.400	-5.260	-8.050	-9.610
Vershil indexering	-6.932	-6.720	-6.773	-6.187
Opvangen hogere prijsstijging binnen indexering	6.057	6.057	6.057	6.057
reservering voor doorwerking prijsstijging in 2025 en later		-5.757	-5.757	-5.757
Areaal uitbreiding				
- woningen OZB	-165	-240	90	900
- niet woningen OZB	0	0	0	772
- bijstelling stelpost onderhoud openbare ruimte	130	180	20	-660
- bijstelling kapitaallasten	33	45	5	-454
Stelposten:				
- herstel stelpost volume ontwikkeling zorg - aanvulling 2026 en 2027			-4.500	-6.000
- stelpost volume ontwikkeling zorg - vrijvallen	1.500	1.500	1.500	1.500
- stelpost WMO naar programma WWZ (van prog. Financiën)		1.900	1.900	1.900
- stelpost jeugd: overheveling naar programma		4.500	4.400	4.400
- stelpost GF bijstandsontvangers	136	136	136	136
Bijstellingen jaarschijf 2027:				
afloop sparen voor Warmtenet				1.000
Bijstelling jeugd in 2027				800
Eenmalige verlaging onderhoudsreserve buitensport	400			
Bijstelling kapitaallasten	1.860	3.650	3.880	0
<u>Taakmutaties gemeentefonds, IU's en DU's</u>				
Integraal zorgakkoord; compensatie voor gestegen kosten abonnementstarief WMO		1.308	1.282	1.284
Taakmutaties verrekend met programma's	5.186	6.293	3.496	3.403

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
Specifiek programma financiën				
Indexeringen verzekeringen	-100	-100	-100	-100
Uitbreiding capaciteit bureau belastingen	-157	-157	-157	-157
WOZ-bezwaren	-128	-128		
Implementatie nieuw Financieel Informatie Systeem	-141			
Meerkosten Financieel Informatie Systeem	-135	-135	-135	-135
totaal financiën	5.663	3.653	4.681	4.455
totaal exclusief verrekening met saldireserve	-7.282	-7.827	-777	949
Verrekening met saldireserve	7.282	7.827	777	-949
Stadsbegroting 2024 - 2027	0	0	0	0

Investeringsen

De nieuwe specifieke investeringen, waarover uw raad bij deze Stadsbegroting een besluit neemt, vindt u in de eerste tabel. De toelichtingen op deze investeringen vindt u in de paragraaf Investeringsen.

In de tabel Aanpassingen bestaande investeringen ziet u in de laatste kolom voor welk bedrag wordt voorgesteld het krediet aan te passen. We achten deze aanpassingen nodig om het totale investeringsplan, inclusief alle nieuwe voorstellen, mogelijk te maken.

Nieuwe investeringen

Bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027	Totaal
Economie en toerisme					
Duurzaamheidstoekomst Heumensoord	250				250
Welzijn, wijkontwikkeling en zorg					
Tijdelijk infopunt Winkelsteeg		240			240
Consultatiebureaus Noord en Dukenburg	353	353			706
Onderwijs					
Huisvesting Tarcisius	250	2.500			2.750
Huisvesting Zuiderveld	1.000	7.250			8.250
Aanpassingen voorzieningen hart de Klif t.b.v. basisschool de Oversteek	250				250
Investering met eigen dekking					
Huisvesting Zuiderveld (rendabel deel)		1.950			1.950
Bereikbaarheid					
Aframen Mobiliteitskrediet (K000370)	-1.200				-1.200
Fietsenstalling Hezelpoortgarage		593			593
Apparatuur incl camera en intercom	200	270			470
Vervanging parkeerverg.systeem en aanschaf scanauto	230	200			430
Vervanging VRI's 2024	1500				1.500
Vervanging armaturen openbare verlichting	750	1.500	750	750	3.750
Slijtlaag vervangen op de Snelbinder	250	0	0		250
Station Nijmegen Heyendaal (K000257)	250				250
Investering met eigen dekking					
Aanschaf apparatuur Parkeergarage de Hezelpoort	300	491			791
Parkeergarage Hezelpoort	1.500	2.500	5.000	1.947	10.947
Parkeergarage Waalkwartier	4.750	3.000			7.750
Wonen en stedelijke ontwikkeling					
Een Kelfkensbos van allure			750		750
Park & Bike NYMA		2.500			2.500
Autoluw Tweede Walstraat en van Welderenstraat	1.500				1.500
Tijdelijke hulpwarmtecentrale Stationsgebied			1.000		1.000
Eerste fase warmtenet Stationsgebied	1.000	1000			2.000
Bijstelling planontwikkeling voormalige UWV locatie		800	300		1.100

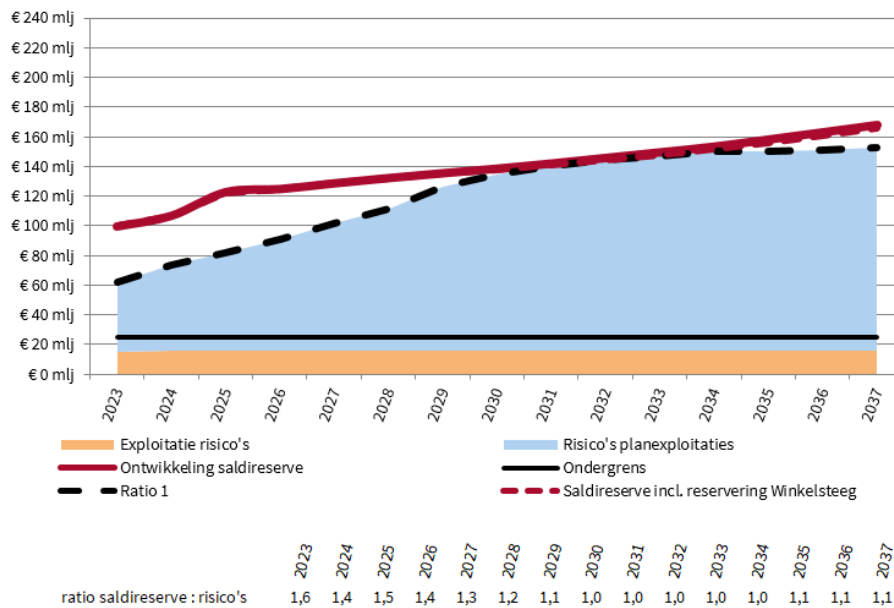
Bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027	Totaal
Actualisatie investeringsprojecten Stationsgebied	300	80			380
Kanaalzone Zuid en Winkelsteeg (aanvulling op K000354)				12.300	12.300
Stationsgebied (aanvulling op K000331)			3.500		3.500
Watersportcentrum SpiegelwaaI (aanvulling op K000277)	1.470	500			1.970
Openbare Ruimte					
Realisatie van sport-/ontmoetingsruimte voor jongeren / jeugd in Nijmegen-Noord	250				250
Opknappen / upgrade huidige skateplekken	400				400
De transitie van het speellandschap conform omgevingsvisie (Wijkaanpak) (K000349)	400	400	400	400	1.600
Aanvullend bulkkrediet vervanging speelvz. (K000243)	550	150	275	250	1.225
Gestegen kosten 1000 nieuwe bomen per jaar (K000347)	500	0	0		500
Zero-emissiezone brom- en snorfietsen 2028 (K000327)		225	335		560
Vervanging walstroom Waalkade	325				325
Waalhaven, inclusieve brug		1.100			1.100
Cultuur en cultureel erfgoed					
Verhoging krediet Bibliotheek/Lindenberg Hof van Holland	4.800				4.800
Sport					
Aanleg kunstgras Krayenhoff (aanvulling op K000194)	750				750
Inv.bijdrage vervanging kunstgras hockeyvelden (aanvulling op K000238)		542	184		726
Bulkkrediet vervanging toplagen kunstgrasvelden (aanvulling op K000194)	55	110	110	110	385
Totaal	22.933	28.254	12.604	15.757	79.548

Aanpassingen bestaande investeringen

Bedragen x € 1.000	Investering	Verwacht jaar van oplevering					Aanpassing	
		23	24	25	26	27		
Bereikbaarheid								
Bereikbaarheid campus o.a. Heyendaal	2.500						ZN 2016	-750
Fietsprogrammering 2021-2025	6.045						SB 21 - 24	-1.269
Meer dan beheer	1.400						SB 2023	-1.300
Mobiliteit	20.500						SB 2023	-3.000
Economie en toerisme								
Voorzieningen evenemententerreinen	800						ZN 2017	-150
Openbare Ruimte								
Vervanging speelvoorzieningen	2.345						SB 16-19	-125
Bewegvriendelijke omgeving	1.000						SB 2022	-400
Klimaatadaptatietoolbox en aanpassing Openb.ruimte	6.800						SB 2023	-900
Sport								
Meerjarige Renovatie Zwembaden	2.900						SB 15 - 18	-84
Clubhuis en kleedkamers Noviomagnum	1.800						ZN 2019	-1.476
Multifunctionaliteit Sportaccommodaties	960						SB 2022	-408
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling								
Verduurzamen vastgoedportefeuille	10.000						SB 2022	-3.900
Ontwikkelagenda Dukenburg	7.200						SB 2023	-5.200
Flexibele woonruimte	2.500						SB 2023	-900

Ontwikkeling weerstandsvermogen

Hieronder is de verwachte ontwikkeling van het weerstandsvermogen opgenomen.

De ontwikkeling van de saldireserve wijzigt onder meer vanwege de besluiten die voor liggen in deze begroting. In het deel programmabegroting van dit hoofdstuk wordt ingegaan op de effecten op de saldireserve vanuit de programmabegroting. Daarnaast stelt het college voor om twee sturingsmogelijkheden in te zetten die de resultaten van de grondexploitaties verbeteren en/of de risico's verminderen.

De eerste knop is om de locatie Lincoln Smitweld niet actief maar faciliterend te ontwikkelen. Dit betekent dat het risico verminderd en dat een deel van de verliesvoorziening Winkelsteeg kan vrijvallen. In de eerstvolgende VGP zal dit doorgerekend worden. Voor deze begroting wordt van een toevoeging van € 7 miljoen aan de saldireserve uitgegaan. Het risicoprofiel wordt hierdoor verlaagd met € 11 miljoen.

De tweede knop betreft het toepassen van de risicosystematiek voor investeringen op de investeringen die zijn opgenomen in de grondexploitaties Winkelsteeg en Stationsomgeving. Naar verwachting verbetert hiermee het risicoprofiel met € 20 miljoen.

Beide opties zijn beschreven in [bijlage 2](#) bij het Koersdocument 2024

Meer over de ontwikkeling van de saldireserve en de risico's is te vinden in de [paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing](#).

Programma's

Bestuur en organisatie

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie: We zijn een transparant en slagvaardig stadsbestuur dat in samenspraak met de stad en haar omgeving aan de afgesproken doelstellingen werkt.

Doel: De raad treedt op als vertegenwoordiging van de Nijmegenaar. De raad stelt beleid vast. De raad controleert op de uitvoering van beleid

Activiteiten

De gemeenteraad stuurt op de prioritering en behandelwijze van onderwerpen op de raadsagenda's. We ondersteunen de gemeenteraad in haar rol om te sturen op (de maatschappelijke effecten van) digitalisering van de gemeentelijke organisatie en digitale transformatie van de maatschappij als geheel. We informeren de raad wanneer digitalisering maatschappelijke impact heeft en organiseren in elk geval twee themamiddagen om het gesprek met de raad aan te gaan over specifieke thema's (digitale dienstverlening, datagebruik en -uitwisseling).

Doel: Het college stuurt als dagelijks bestuur van de stad integraal op de belangrijke opgaven

Activiteiten

- *We handelen bezwaren en klachten tijdig af en vervullen de rol van ombudsfunctie*
We handelen minimaal 80% van de bezwaren af binnen de wettelijke termijn. Zowel in de ambtelijke afhandeling als in de externe bezwaarcommissie. We handelen 90% van de klachten af binnen de wettelijke termijn. Daarbij kiezen we voor een informele aanpak van direct contact met de indieners als dat mogelijk is. Om flexibel diensten te verlenen maken we voor het horen van de indieners gebruik van telefonische, videobel of fysieke afspraken op locatie.
De onafhankelijke en laagdrempelige ombudsfunctie is bedoeld voor alle inwoners. Uitgangspunt is dat uitvoerende organisaties klachten zelf oplossen. Als inwoners er niet uitkomen met organisaties kunnen ze terecht bij de ombudsfunctie. In dat geval kan de ombudsman- of vrouw bemiddelen en als het nodig is een zwaarwegend advies geven. De ombudsfunctie zorgt jaarlijks voor een overzicht van klachten bij partners en de gemeente.
- *We geven uitvoering aan de Wet Open Overheid (Woo)*
De Woo is een belangrijke stap naar het transparanter maken van het handelen van de overheid. In de wet is als beginsel opgenomen dat iedereen recht heeft op toegang tot publieke informatie. Daarbij is het uitgangspunt dat overheidsinformatie openbaar is, tenzij een uitzonderingsgrond aan openbaarmaking in de weg staat. Met een transparantere overheid wordt het functioneren van de democratie verbeterd. Er zijn meer mogelijkheden om het handelen van de overheid inzichtelijk te maken en te controleren en de verantwoordingsfunctie en het beter functioneren van de overheid te bevorderen. De Woo verplicht alle bestuursorganen om bepaalde informatie, verdeeld in een aantal categorieën, actief openbaar te maken. De actieve openbaarmaking van al deze informatiecategorieën is een omvangrijke operatie. Daarnaast bevat de Woo een algemene zorgplicht om documenten in goede, geordende en toegankelijke staat te houden en schrijft deze wet maatregelen voor om digitale documenten duurzaam toegankelijk te maken.
Voor nadere informatie verwijzen wij naar de openbaarheidsparagraaf, waarin aandacht wordt gegeven aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet.

Ambitie: We zetten de Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening

Doel: We zorgen dat de Nijmegenaar gebruik kan maken van zijn of haar democratische rechten

Activiteiten

- *We zorgen dat de Nijmegenaar beschikt over informatie die van invloed kan zijn op zijn of haar rechten, plichten of leefomgeving.*

We gaan de mogelijkheid onderzoeken om de beschikbaarheid en publicatie van open datasets in de organisatie meer te stimuleren. Daarnaast zetten we een algoritme register op dat aansluit op het landelijke register. We starten hiervoor met het maken van een plan welke informatie het minimaal dient te bevatten voor het (lieft automatisch) vullen ervan. Ook gaan we onderzoeken welke middelen nodig zijn zodat we het verwerkingenregister actueel kunnen houden met veranderingen in gebruik van data in dienstverleningsprocessen.

MijnNijmegen is een applicatie die elke Nijmegenaar in staat moet stellen om alle gemeentelijke producten en bijbehorende statussen op één centrale plek in te zien. We gaan MijnNijmegen doorontwikkelen met meer mogelijkheden. Bijvoorbeeld het inzichtelijk maken van de statusinformatie van een aanvraag en bijbehorende documenten. We introduceren MijnNijmegen ook voor bedrijven. Dit is interessant in het kader van vergunningen etc. (ondernemersportaal).

- *We ondersteunen de Nijmegenaar bij het gebruikmaken van zijn rechten.*

We ronden bij de afdeling Publiekszaken een meerjarig opleidingsprogramma af waarmee we een noodzakelijke kwaliteitsslag maken. Dit is noodzakelijk omdat het vakgebied van burgerzaken steeds complexer wordt en de vraag toeneemt. Door internationalisering en digitalisering krijgen we te maken met een grotere toestroom van expats en internationale studenten, arbeidsmigranten en nieuwe Nederlanders. En daardoor meer complexiteit. Om kwaliteit te bieden is kennis nodig van buitenlandse brondocumenten, wet- en regelgeving rondom de burgerlijke stand en gegevensverstrekking en internationaal recht.

In samenwerking met de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) realiseren wij voor de arbeidsmigranten die zich bij onze Registratie Niet-Ingezetenen (RNI) inschrijven een informatiepunt over werken, leven en rechten in Nederland.

We voldoen aan de gestelde eisen van de wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV) die per 1 juli 2024 ingaat, zodat iedereen zaken met de gemeente Nijmegen digitaal kan afhandelen. We gaan formeel berichtenverkeer digitaal faciliteren. Daarnaast zullen we de Nijmegenaar zo nodig bij interactie met de gemeente ondersteunen, conform de zorgplicht van deze wet.

- *We organiseren verkiezingen en referenda.*

We organiseren de Europese verkiezingen in juni.

- *We registreren en beschermen de identiteit van de Nijmegenaar.*

We gaan in 2024 onze poortwachtersrol nog verder versterken ten behoeve van de kwaliteit van onze Basisregistratie Personen (BRP) en de toenemende frauderisico's. De autorisatie van persoonsgegevens moet van een kwalitatief hoog niveau zijn omdat honderden publieke instellingen deze gegevens gebruiken in hun contacten met de burger.

Voor onze gemeentelijke dienstverlening kan er gebruik gemaakt worden van Digid en Yivi als veilige id-wallets.

In 2014 is de geldigheidsduur van reisdocumenten voor volwassenen verlengd van vijf naar tien jaar. Nadat we vanaf 2019 de aanvragen van reisdocumenten zagen dalen, gaan we vanaf 2024 de effecten merken van een piek. Vanaf april 2024 verwachten wij een toename van vier keer zoveel reisdocumenten, de zogenaamde paspoortpiek. We richten de Stadswinkel en het steunpunt Stadswinkel hierop in en zorgen voor voldoende capaciteit om alle aanvragen binnen redelijke termijnen te kunnen afhandelen.

Doel: We verbeteren onze dienstverlening continu

Activiteiten

- *We bewaken de kwaliteit van onze dienstverlening continu.*

Via mijnNijmegen brengen wij mensen proactief op de hoogte van de status van hun aanvragen.

Nijmegenaren kunnen hun voorkeurskanaal aangeven.

We versterken de uniforme communicatie en werkwijze in onze dienstverleningskanalen. Zo zorgen we dat de Nijmegenaar altijd een correct en uniform antwoord krijgt ongeacht via welk kanaal de vraag binnenkomt. Er is voor iedere Nijmegenaar een passend kanaal beschikbaar. En de behandeltermijn is per kanaal voor iedere Nijmegenaar hetzelfde. Daarbij hanteren wij de basisafspraken dienstverlening.

Wij dragen bij aan het landelijke traject Werken aan de Uitvoering, waarbij verschillende instanties en gemeenten samenwerken (o.a. Samenwerking met de Immigratie- en Naturalisatiedienst in het Lifeport Welcome Center en met de belastingdienst op het gebied van Zorg en Inkomen).

We starten met Tolkcontact Telefonie waardoor onze organisatie nu telefonisch bereikbaar is voor doven, slechthorenden en mensen met een spraakbeperking.

We gebruiken een klantcontactstelsel waarmee medewerkers relevante klantinformatie kunnen inzien, dubbele uitvraag wordt voorkomen en wij de Nijmegenaar sneller en beter van dienst kunnen zijn.

We werken aan de dienstverlenende houding van iedere medewerker van de gemeente Nijmegen door bewustwordingsacties, feedback, aandacht voor de Basisafspraken Dienstverlening en een bijdrage aan een gemeentebrede verplichte leerlijn.

In ons Klant Contact Centrum (KCC) beantwoorden wij 80 procent van de telefonie binnen 1 minuut.

Wij werken doorlopend aan het toegankelijk houden van onze website Nijmegen.nl en het verbeteren van bestaande en nieuwe websites en applicaties. Dit wordt gedaan door:

- Het doorvoeren van technische verbeteringen;
- Het toegankelijk maken van de inhoud (taalniveau B1);
- Het inrichten op basis van de ervaring die een persoon heeft tijdens het gebruiken van een medium (users experience design);
- Het onderzoeken van de toegankelijkheid van de communicatiemedia.

Ons doel is om de communicatie en het gebruik van de communicatiemedia zo prettig en effectief mogelijk te laten verlopen.

- *We gebruiken feedback van de Nijmegenaren om onze dienstverlening te ontwikkelen.*

We verbeteren onze kennis van de situatie van de Nijmegenaar, waarbij uiteraard privacy en eigen regie op gegevens zijn geborgd (o.a. klantregistratiesysteem, telefoonboek en via mijnNijmegen).

We gaan actief opzoek naar feedback van de Nijmegenaar over onze dienstverlening om verbeterpunten op te halen en toe te passen.

We verbeteren onze kennis van de behoeften van de Nijmegenaar met als doel om onze dienstverlening daarop aan te passen (o.a. het voeren van gesprekken en het inzetten van panels (bewoners en ervaringsdeskundigen). We gebruiken metingen, data, spiegelgesprekken en klanttevredenheidsonderzoeken.

Ambitie: We hebben een betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie en zetten de Nijmegenaar

Doel: We zijn een goede werkgever

Activiteiten

- *We hebben meer aandacht voor en focus op organisatieontwikkeling.*

De stad groeit en ontwikkelt en stelt daarmee aanvullende, andere en nieuwe eisen aan onze organisatie en haar medewerkers. Dat maakt ook dat de organisatie fors aan het uitbreiden is en dat deze tendens zich de komende tijd zal doorzetten. Het investeren in ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie, met een duidelijke richting en focus, is hierbij van belang. Onder meer op het gebied van ambtelijk vakmanschap (verankerd in het programma Frapper Toujours), de opgave digitale transformatie, leiderschap en gedrag. Het vraagt om een continue investering in onze medewerkers om de kwaliteit van onze dienstverlening en geleverde producten op peil te houden. Medewerkers die zich sterk verbonden voelen met de uitgangspunten, overtuigingen en visie van de organisatie om dit mogelijk te maken, zijn gemotiveerd, ondernemend en werken goed samen. Dit zorgt ook op de langere termijn voor betere resultaten voor en in de stad.

- *We ontwikkelen een Management Developmentprogramma en rollen dit uit.*

We verwachten de komende jaren meer van leidinggevendenden met betrekking tot het aansturen, overzien en managen van de organisatie en de opgaven. Dit heeft te maken met een toename van de werkzaamheden, die ook complexer worden. In 2024 start een Management Development (MD) programma waarin we investeren in de kwaliteit en ontwikkeling van leidinggevendenden.

- *We investeren in het aantrekken en behouden van nieuwe medewerkers.*
In 2024 zetten we in op de verdere inbedding van ons nieuwe werkgeversmerk. We organiseren wervingsbijeenkomsten en integreren het nieuwe beeldmerk in onze arbeidsmarktcommunicatie inclusief social media. Daarnaast gaan we investeren in jong talent voor onze organisatie. We organiseren een goede pre- en onboarding voor al onze nieuwe medewerkers en maken onze interne dienstverlening toegankelijker. Ook zetten we in op het blijvend versterken van onze externe netwerken, waaronder gerichte wervingsactiviteiten voor studenten (campus recruitment).
- *We zetten in op duurzame inzetbaarheid door het bieden van een tijdelijk extra vitaliteitsbudget.*
We vinden het belangrijk dat medewerkers in alle leeftijdsfasen duurzaam inzetbaar zijn en blijven. Om dit te faciliteren bieden we elke medewerker tijdelijk een extra vitaliteitsbudget. Dit budget kunnen medewerkers besteden aan doelen om vitaal en duurzaam inzetbaar te blijven, zoals bijvoorbeeld sport, opleiding, een bijdrage aan een fiets of het kopen van extra verlofuren.
- *We hebben extra aandacht voor het thema omgangsvormen, zowel intern als extern.*
In 2024 vervolgen we de implementatie van de geactualiseerde gedragscode. Dit doen we door themagericht aandacht te geven aan de verschillende onderwerpen binnen de gedragscode, zoals omgaan met belangen en omgaan met elkaar. Daarnaast werken we aan een richtlijn voor contact tussen bewoners en medewerkers in het kader van de veilige publieke taak. Het uitgangspunt daarbij is om altijd respectvol met elkaar om te gaan. Er is aandacht voor preventie en nazorg zodat medewerkers weten hoe ze het beste kunnen handelen op het moment zelf en waar ze terecht kunnen na een incident. Ook is er behoefte aan meer registratie en evaluatie van incidenten om de omvang ervan in beeld te brengen en ervan te leren.

Doel: We zijn een moderne en betrouwbare overheidsorganisatie

Activiteiten

- *We zorgen voor een werkomgeving waarin medewerkers en leidinggevendenden in staat zijn hun werk optimaal te kunnen doen, door steeds aan te sluiten bij de vragen vanuit de stad en de organisatie.*
We zorgen dat er voor de gehele organisatie een moderne samenwerkingsomgeving (MS365) beschikbaar ten behoeve van de meest voorkomende vormen van samenwerken. We bouwen die in 2024 in stappen van functionaliteit verder uit. We zorgen dat deze werkomgeving veilig gebruikt kan worden voor wat betreft de apparaten waarmee we de samenwerkingsomgeving gebruiken.
- *We beheersen risico's voor de uitvoering van taken.*
Tweemaal per jaar sturen we de gemeenteraad de Roadmap informatiebeveiliging en de geprioriteerde KPI's om de voortgang op de implementatie van informatiebeveiliging en privacy maatregelen te duiden. We zorgen er voor dat iedere medewerker de basis E-Learning modules gedaan heeft. Er zijn herhaling en verdiepende modules voor iedereen, doelgroep gerichte modules, workshops en minimaal 2 fysieke interventies.
Elke afdeling heeft een (staf)functionaris die minimaal het continuïteitsplan dienstverlening (laat) opstellen en oefent met de afdeling. Daarnaast is deze medewerker beschikbaar voor het opvangen van andere vragen op het vlak van informatiebeveiliging en privacy.
Het ISMS (Information Security Management System) CyberManager is actueel en elke afdeling die taken heeft in de CyberManager heeft taakgebruikers aangewezen die deze taken onderhouden. KPI's die aan de raad worden gerapporteerd zijn gebaseerd op de inhoud van de Cyber Manager.
- *We bevorderen de reputatie van de organisatie en de stad en zoeken actief de samenwerking met de Nijmegenaar.*
We verbeteren de sturing op privacybescherming door privacy by design verdergaand te integreren in de aanschaf en ontwikkeling van software en monitoren dat door impact assessments.
- *We sturen via de planning & control cyclus op een goede begroting, tussentijdse rapportages en verantwoording van de realisatie van doelen, activiteiten en de daarvoor ingezette middelen.*
We implementeren een nieuw financieel informatiesysteem ter ondersteuning van de sturing.
- *We zorgen voor een goede (digitale) informatievoorziening.*

We verbeteren ons inzicht en grip op onze documenthuishouding door het opstellen van informatiebeheerplannen voor de verschillende digitale omgevingen waar we documenten en bestanden beheren.

We verbeteren de kwaliteit van onze gegevens door het uitvoeren van kwaliteitscontroles en de verbetering van vastlegging van gegevens.

Effecten van prioriteren

De kosten van onder andere materiaal, catering en energieprijzen van locaties zijn fors gestegen. Mocht het niet lukken om binnen het begrote bedrag de verkiezingen te organiseren, dan kan dit tot gevolg hebben dat we het aantal stembureaus en/of de bemensing van de stembureaus moeten verminderen. Dit kan langere wachtrijen tot gevolg hebben of een langere afstand tot de stembureaus.

Eerder hebben we dit opgevangen door de vergoedingen voor medewerkers van de gemeente Nijmegen die helpen bij de verkiezingen stop te zetten en door eenmalige aanvullende budgetten vanuit het Rijk. Voor komende verkiezingen passen we versoberingen toe waar mogelijk. We kijken bijvoorbeeld of het telproces nog efficiënter kan met behoud van de toegenomen kwaliteitseisen. Of deze aanpassingen voldoende opleveren om de stijgende kosten te dekken, is nu niet in te schatten. Uiteraard blijven we de Nijmegenaar goed voorzien in de mogelijkheid tot het uitbrengen van een stem. Voor behoud van 'vrijwilligers' zorgen we daarom voor facilitering in de vorm van een lunch/maaltijd.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Naar een Regionale Agenda Rijk van Nijmegen

De afgelopen jaren is de regionale samenwerking versterkt en zijn er goede resultaten bereikt. Die lijn zetten we voort. Veel van onze grote maatschappelijke opgaven hebben een regionale dimensie en bovendien is inmiddels een groot deel van de gemeentelijke uitvoering regionaal belegd via o.a. de gemeenschappelijke regelingen (GR-en). Het belang van een goede werkend geheel van regionale samenwerking is daarmee steeds relevanter, zoals ook is opgetekend in de recente actieagenda Sterk Bestuur van BZK. Denk hierbij aan grote regionale maatschappelijke opgaven op o.a. het gebied van verstedelijking, wonen, werk en bereikbaarheid, maar ook energie, leefkwaliteit en gezondheid.

Nijmegen werkt samen met andere gemeenten in meerdere regio's, van klein (Rijk van Nijmegen, RvN) tot groot (Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, het grootste stedelijk netwerk buiten de Randstad). Daarnaast werken we ook actief samen in o.a. de regio Gelderland-Zuid (GGD, VRGZ), de Euregio en op provinciaal niveau. Het is hierbij de uitdaging om de opgaven op een evenwichtige manier te combineren, met meer regionale slagkracht en een betere democratische legitimatie. Voor dit laatste willen we ook gebruik maken van de mogelijkheden die de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen biedt. Bijvoorbeeld door te kiezen voor een gemeenschappelijke adviescommissie of het vragen van zienswijzen aan gemeenteraden. Denk hierbij verder aan het verbeteren van het samenspel tussen stad en ommeland, het realiseren van explicieter samenspel tussen GR-en en de gemeenten als collectief opdrachtgever, alsook het slim organiseren van samenspel tussen de verschillende schalen van regionale samenwerking. Zie voor dit laatste o.a. het belang van het samenspel tussen aan de ene kant de sterke GMR met stevige lobbykracht in combinatie met de gewenste uitvoeringskracht op subregionaal niveau binnen het RvN.

De gezamenlijke ambitie is een kwalitatieve en evenwichtige groei. Daarom werken we ook het komende jaar aan de ontwikkeling en uitvoering van een strategische samenwerkingsagenda binnen het Rijk van Nijmegen, uiteraard in samenhang met de andere gemeenten binnen alle andere genoemde regio's. In het RvN wordt hierbij gewerkt aan een versterkingsagenda regionale samenwerking, dat uit twee hoofdsporen bestaat:

1. komen tot regionale visie op samenwerking,
2. het verder verbeteren van bestaande samenwerkingen bij o.a. de GR-en.

Het lopende onderzoek onder leiding van Berenschot en de universiteit Groningen heeft in het najaar van 2023 de nodige bouwstenen hiervoor aangeleverd. De onderzoeksvraag luidt: 'Hoe succesvol is het bestuurlijke regionale ecosysteem in het RvN in het realiseren van publieke waarde?'. Kracht van dit onderzoek zit vooral in het breed

ophalen van 'de blik van buiten', waarbij tientallen externe partners worden bevraagd om te reflecteren op het samenspel.

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Baten						
0.1 Bestuur	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0.2 Burgerzaken	3,3	2,6	2,7	2,7	2,7	2,7
0.4 Overhead	6,8	5,4	4,9	4,9	4,9	4,9
Totaal	12,0	8,0	7,6	7,6	7,6	7,6
Lasten						
0.1 Bestuur	6,4	6,9	7,3	7,3	7,3	7,3
0.2 Burgerzaken	8,6	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2
0.4 Overhead	60,7	64,5	68,7	66,0	65,4	64,9
Totaal	75,7	78,6	83,2	80,6	79,9	79,4
Saldo van lasten en baten	63,7 N	70,6 N	75,6 N	72,9 N	72,3 N	71,8 N

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten				
Transparant en slagvaardig stadsbestuur	7,6	7,6	7,6	7,6
Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening	7,2	7,2	7,2	7,2
Betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie	68,4	65,7	65,1	64,6
Totaal	83,2	80,6	79,9	79,4
Baten				
Transparant en slagvaardig stadsbestuur	0,2	0,2	0,2	0,2
Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening	2,7	2,7	2,7	2,7
Betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie	4,7	4,7	4,7	4,7
Totaal	7,6	7,6	7,6	7,6
Totaal per programma	75,6N	72,9N	72,3N	71,8 N

V = Voordeel; N = Nadeel

Veranderingen in de begroting

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
Stijging energiekosten gemeentelijke panden	-1.250	pm	pm	pm
Stijging Porti en vrachtkosten	-200	-200	-200	-200
Stijging kosten deelnemersbijdrage iRvN	-160	-221	-282	-343
Nieuwe wet- en regelgeving (afd Pu en IZL)	-255	-255	-255	-255
Organisatieontwikkeling	-500	-500	-500	-500
Informatiebeveiliging & privacy	-190	-180	-170	-170
Geen banqueting meer	25	25	25	25
Taakmutaties gemeentefonds, IU's en DU's				
Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	-33	-34	-34	-34
Totaal	-2.563	-1.365	-1.416	-1.477

Stijging energiekosten gemeentelijke panden

De energieprijzen zijn fors gestegen. Ter indicatie: de gasprijs is ruim 3 keer zo hoog en de elektriciteitsprijs zelfs bijna 4 keer zo hoog geworden. De structurele doorwerking is nog onzeker. Voor de jaren vanaf 2025 zijn daarom

geen bedragen opgenomen. We reserveren voor 2025 en volgende jaren het verschil op stelpost. Dan is er meer duidelijkheid over de structurele doorwerking.

Stijging porti en vrachtkosten

We verwachten, nadat de porti- en vrachtkosten zijn aanbesteed, een stijging van 50% van de kosten.

Stijging kosten deelnemersbijdrage iRvN

De iRvN heeft te kennen gegeven dat het budget voor infra-voorzieningen onvoldoende is. Dit heeft te maken met arbeidsmarkt-problemen, kostenstijgingen en het toegenomen aantal medewerkers.

Nieuwe wet- en regelgeving

De gemeente heeft te maken met een aantal nieuwe wettelijke verplichtingen, zoals wijziging briefadressen en verhoging kwaliteit BRP en BS dienstverlening (fraude en ondermijning). Om deze taken uit te kunnen oefenen, is extra formatie van 3,75 fte noodzakelijk.

Organisatieontwikkeling

De stad groeit en ontwikkelt en stelt daarmee aanvullende, andere en nieuwe eisen aan onze organisatie en haar medewerkers. Het investeren in ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie, met een duidelijke richting en focus is hierbij van belang. Onder meer op het gebied van ambtelijk vakmanschap (verankerd in Frapper Toujours), de digitale transformatie, leiderschap en gedrag. Dit vraagt om continue investering in onze medewerkers om de kwaliteit van onze dienstverlening en geleverde producten op peil te houden. Medewerkers die zich sterk verbonden voelen met de uitgangspunten, overtuigingen en visie van de organisatie om dit mogelijk te maken, zijn gemotiveerd, ondernemend en werken goed samen. Dit zorgt ook op de langere termijn voor betere resultaten voor de stad. We willen de competenties ontwikkelen van de organisatie, onder andere op de gebieden privacy, informatiebeveiliging, datagedreven werken en ICT-vaardigheden om de organisatie op het kwalitatief noodzakelijke niveau te houden. Voor wat betreft de leerlijnen wordt de afweging gemaakt t.a.v. prioriteit en temporisering. Voor alle leerlijnen houden we rekening met het absorptievermogen van een organisatie met hoge werkdruk.

Informatiebeveiliging & privacy

Het is niet mogelijk om zonder structurele middelen uitvoering te geven aan de opdracht van de raad om het volwassenheidsniveau rondom informatieveiligheid en privacy fundamenteel te verhogen binnen de afgesproken planning. Dit mede n.a.v het regionale Rekenkamer onderzoek (“Weten wat je moet weten”) rondom informatieveiligheid & privacy. We vragen hier niet het gewenste extra budget, maar het minimaal nodige. Dit staat nog los van (de lokale impact van) nieuwe Europese cybersecurity wetgeving die in 2024 gaat gelden. Daarbij zijn wij er ons van bewust dat noodzakelijke trajecten (investeren in cultuur, houding en gedrag, technische applicaties) door de beperking in de middelen mogelijk niet binnen de afgesproken planning gerealiseerd kunnen worden. We weten dat ons bewustzijn van informatieveiligheid niet meer past bij het huidige dreigingsniveau. Door aanpassingen te temporiseren zal het risico op diefstal van (vertrouwelijke) informatie en privacy schendingen toenemen. Het niet honoreren van deze wensen kan leiden tot boetes die de hoogte van de budgettaire wensen overstijgen, los van imagoschade als we als lokale overheid niet goed om gaan met onze (gevoelige) informatie.

Geen banqueting meer

Tijdens vergaderingen geen koffie/thee meer serveren. Volledig stoppen met alle catering zou, op basis van de uitgaven van eerste helft 2023, een jaarlijkse besparing opleveren van ongeveer € 250.000. Hiervan zijn voor koffie/thee de kosten € 40.000 per jaar. Het merendeel van de kosten betreft recepties en feesten. Het contract met Vitam heeft een opzegtermijn van een half jaar. Er is ook sprake van social return en het zou dus gevolgen kunnen hebben voor WSW-medewerkers.

Taakmutaties

Onder [Financiële begroting - Algemene dekkingsmiddelen - Gemeentefonds - Taakmutaties](#) vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan € 1 miljoen.

Bezuinigingsopties

bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027
Beëindigen van het lidmaatschap VNG	298	298	298	298
Niet meer publiceren in de Brug	60	60	60	60
Volledige sluiting steunpunt meeropbrengst t.o.v. 2 dagen sluiten	65	65	65	65
Sluiten bedrijfsrestaurant Mariënbeurs of Stadhuis	100	100	100	100
Geen banqueting meer	200	200	200	200
Stoppen analoge post, enkel nog digitaal	200	200	200	200
Geen vervoer meer faciliteren	200	200	200	200
Dienstgebouwen minder vaak schoon maken	150	150	150	150
Temperatuur dienstpanden verder omlaag, of delen niet verwarmen	250	pm	pm	pm
Stelpost generatiepact	125	125	125	125

Met uitzondering van de grijze regels zijn de opties niet verwerkt in de stadsbegroting.

De grijze regel is reeds (deels) ingezet door het college.

Beëindigen van het lidmaatschap VNG

De VNG ondersteunt gemeenten bij de uitvoering van hun beleid en informeert gemeenten over actuele ontwikkelingen. Ze ondersteunt gemeenten bij het proces van samenwerking en op inhoudelijke (grens)vraagstukken. Alle gemeenten in Nederland zijn lid van de VNG. Het is echter niet wettelijk verplicht; we kunnen ervoor kiezen om het lidmaatschap te beëindigen.

Niet meer publiceren in de Brug

We kunnen ervoor kiezen om niet meer of minder in het fysieke weekblad de Brug te publiceren. Dit leidt tot besparingen. Met uitsluitend publicatie online zal de digitaal laaggeletterden niet bereikt worden.

Volledige sluiting steunpunt Stadswinkel, meeropbrengst t.o.v. 2 dagen sluiten

Het steunpunt van de Stadswinkel in Meijhorst is op dit moment op drie dagen in de week geopend. We kunnen dit steunpunt volledig sluiten.

Sluiten bedrijfsrestaurant Mariënbeurs of Stadhuis

Zowel in het Stadhuis als in Mariënbeurs is een bedrijfsrestaurant ingericht. We kunnen één van beide sluiten of zelfs beide restaurants. Het sluiten van het bedrijfsrestaurant in het stadhuis zal vermoedelijk net iets meer dan € 100.000 opleveren en het bedrijfsrestaurant in Mariënbeurs net wat minder.

Geen banqueting meer

We kunnen er voor kiezen om tijdens vergaderingen geen koffie en thee meer te serveren. Volledig stoppen met alle catering zou, op basis van de uitgaven van eerste helft 2023, een jaarlijkse besparing opleveren van ongeveer € 250.000. Hiervan zijn voor koffie en thee de kosten € 40.000 per jaar. Het merendeel van de kosten betreft recepties en feesten. Het contract met Vitam heeft een opzegtermijn van een half jaar. Er is ook sprake van social return en het zou dus gevolgen kunnen hebben voor WSW-medewerkers.

Stoppen analoge post, enkel nog digitaal

Op dit moment wordt de pakketbezorger Cycloon veelvuldig ingezet om op de fiets post te bezorgen. We kunnen ervoor kiezen om dit niet meer te doen. We besparen dan op porti- en vrachtkosten.

Geen vervoer meer faciliteren

Voor dienstreizen kan gebruik gemaakt worden van Ov-kaarten (openbaar vervoer), poolauto's, fietsen en overige vervoersmiddelen. We kunnen stoppen met dit te faciliteren.

Onderzoek besparingsmogelijkheden op kosten dienstgebouwen

Besparing op alle effecten van huisvesting door het gericht minder openstellen van een van de twee kantoorgebouwen. In het kader van strategisch huisvestingsbeleid zal onderzocht worden wat de baten en consequenties zijn van het sluiten van een van beide kantoorgebouwen in het centrum op vrijdag.

Indicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Basisset (BBV):									
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	9,3	9,2	8,8	8,3	8,2	8,2	8,1	8,1	8,2
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	8,8	8,8	8,4	8,1	8,2	8,0	8,1	8,1	8,3
Apparaatskosten (kosten per inwoner in €)	778	751	711	688	610	674	747	765	804
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom plus kosten inhuur externen)	8,1%	6,5%	5,7%	11,3%	10,2%	11,2%	9,0%	11,1%	15,3%
Overhead (% van totale lasten)				6,3%	7,1%	7,6%	5,8%	6,4%	6,3%
Gevraagd door raad:									
Percentage van gemeentelijke websites/apps dat voldoet aan wettelijke verplichting m.b.t. digitale toegankelijkheid									52%
Aantal meldingen van datalekken doorgezet naar autoriteit persoonsgegevens							12	8	6
Aantal ingediende Woo-verzoeken									130

Toelichting

Formatie (fte per 1.000 inwoners)

Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van de ambtelijke organisatie, ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling of een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature.

Bezetting (fte per 1.000 inwoners)

Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is.

Apparaatskosten (kosten per inwoner)

Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Overhead (% van totale lasten)

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Percentage van gemeentelijke websites/apps dat voldoet aan wettelijke verplichting m.b.t. digitale toegankelijkheid

De bron voor dit percentage is het dashboard.digitoegankelijk.nl. Op 11 juli 2023 voldeden 30 van de 58 website en apps van de gemeente Nijmegen aan de wettelijke verplichting. Deze 30 websites/apps hebben status A (voldoet volledig), status B (voldoet gedeeltelijk) of status C (eerste maatregelen genomen).

Aantal meldingen van datalekken doorgezet naar autoriteit persoonsgegevens

Een goede ontwikkeling is dat medewerkers zich steeds meer bewust worden van risico's (bijvoorbeeld door de verplichte eLearning) en daarom steeds meer risicovolle situaties melden. Gelukkig leiden deze meestal niet tot een melding bij de AP, bijvoorbeeld omdat de gegevens de vertrouwde omgeving niet verlaten hebben.

Aantal Woo-aanvragen

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden als vervanging van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het doel van de Woo is een meer transparante en actief openbaar makende overheid. In 2022 werden er 130 Woo-verzoeken ingediend. Meer informatie over de Woo is opgenomen in de Openbaarheidsparagraaf van de Stadsbegroting.

Aantal klachten en meldingen bij de gemeentelijke ombudsfunctie

Nog niet in het overzicht opgenomen, omdat deze functie nog niet is ingericht.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over bestuur en organisatie:

[Stads- en Wijkmonitor 2023](#)

Veiligheid

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie: We willen een actieve burger die verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen veiligheid en die van zijn omgeving.

Doel: We respecteren de autonomie van de burger en treden op als wet- en regelgeving ons daartoe verplicht of als de vrijheid en zelfbeschikking van anderen in het gedrang komt.

Activiteiten

We blijven de burgemeester adviseren over zijn aanpak van de openbare orde

De burgemeester speelt een belangrijke rol in het waarborgen van de lokale veiligheid. Deze richt zich met name op de aanpak van verstoringen of bedreigingen van de openbare orde. Hiertoe heeft de burgemeester wettelijke bevoegdheden die zien op maatregelen als samscholingsverboden, verblijfsontzeggingen, cameratoezicht, het sluiten van drugspannen en het stellen van voorwaarden aan demonstraties.

Doel: We sturen op een integrale programmering van Omgevingsdienst (ODRN) en regionale brandweer (VRGZ) in relatie tot fysieke veiligheid, waarbij de eigen verantwoordelijkheid van de burgers en ondernemers expliciet tot uitdrukking komt.

Activiteiten

We zetten in op een betere vertaling van beleid naar beleidsuitvoering op het gebied van fysieke veiligheid

De kern van ons beleid is dat wij inzetten op de eigen verantwoordelijkheid van eigenaars, gebruikers en organisatoren om de brandveiligheid en constructieve veiligheid van bouwwerken en activiteiten zoveel mogelijk te waarborgen op een risicogerichte, doelmatige en kosteneffectieve wijze. Hierover is in 2023 een evaluatierapport opgeleverd, die ons een goed begrip heeft gegeven van de praktische werking van het beleid. Zowel deze beleidsevaluatie als de in 2023 afgeronde pilot proportionele brandveiligheid geven relevante input voor de doorontwikkeling van fysieke veiligheid binnen de gemeente Nijmegen en haar partners in 2024.

Ambitie: We zijn een lokaal bestuur dat binnen het veiligheidsdomein regie neemt, kaders stelt en partijen bij elkaar brengt.

Doel: We spannen ons in om georganiseerde criminaliteit zoveel als mogelijk uit Nijmegen te weren, waarmee we ondermijning van de rechtsorde tegengaan en voorkomen dat kwetsbare burgers misbruikt worden.

Activiteiten

We bouwen de aanpak van ondermijning uit

Om ondermijnende criminaliteit in een vroeg stadium te signaleren en aan te pakken, werken we nadrukkelijk aan preventie. Het is daarbij belangrijk dat we zowel de samenleving als de gemeentelijke organisatie weerbaarder maken. Om onze samenleving weerbaar te maken tegen de invloed van ondermijning, zetten we vooral extra in op bewustwording en handelingsperspectief bij bewoners en in specifieke branches van onze lokale economie. Om onze organisatie weerbaar te maken, maken we ambtenaren alert op signalen en de juiste meldroutes. Naast de inzet van de Wet Bibob en het analyseren van kwetsbaarheden in werkprocessen als (deels) preventieve acties, werken we aan repressieve acties, zoals het organiseren van integrale handhaving om vormen van georganiseerde criminaliteit tijdig te kunnen verstoren.

We besteden meer aandacht aan de preventie van digitale criminaliteit

De lokale overheid kan hierbij tijdelijk een aanjaagfunctie vervullen met als belangrijkste doelgroepen: jeugd, ouderen en kleine en middelgrote ondernemers. Uit onderzoeken, ook in Nijmegen, blijkt dat dit de gebruikers zijn die online het hoogste risico lopen. Het versterken van risicobewustzijn en handelingsperspectief zijn de speerpunten van een preventieve aanpak op maat. Daarbij kunnen we volop gebruikmaken van initiatieven en programma's die reeds op de markt zijn.

Doel: We nemen regie bij de persoonsgerichte aanpak door de samenwerking en afstemming tussen zorg- en strafrechtinterventies in het Veiligheidshuis te organiseren.

Activiteiten

We blijven werken aan (nieuwe) oplossingen voor problematiek op het raakvlak van zorg en veiligheid

Veel Nijmegenaren weten zich gelukkig prima zelf te redden, maar er zijn ook inwoners die daar niet toe in staat zijn en van wie de problematiek tevens leidt tot maatschappelijke onveiligheid. In deze situaties kiezen we voor een individu- en/of systeemgerichte aanpak. We zetten daarbij in op het tegengaan en voorkomen van ernstige overlast en crimineel gedrag van personen of groepen. Daarbij kijken we met name naar de diepere oorzaken om herhaling en terugval te voorkomen.

We verbreden de doorbraakaanpak

Met de Doorbraakaanpak wil de gemeente Nijmegen écht maatwerk leveren, en daarbij passende uitkomsten realiseren voor het betrokken huishouden tegen lagere maatschappelijke kosten.

We verbreden de nazorg aan ex-gedetineerden

Jaarlijks komen circa 250 gedetineerden afkomstig uit Nijmegen uit detentie. Het team nazorg investeert in het contact met deze inwoners en helpt hen bij het versterken van onder andere de inkomenszekerheid bij hun terugkeer naar de samenleving. Tevens helpt deze nazorg om de recidive van criminaliteit en overlast te verminderen.

Doel: We nemen regie bij veiligheidsvraagstukken op straat-, buurt- en wijkniveau door de inzet van de Veiliger Wijkteams

Activiteiten

We blijven inzetten op de aanpak van overlasthotspots

Overlast is een hardnekkig probleem dat telkens weer op een andere plaats de kop op kan steken. Doordat we structureel extra inzetten op de aanpak van overlasthotspots, kunnen we sneller tot integrale oplossingen komen. We zetten daarbij vooral in op preventie en informatie-uitwisseling en pakken overlast op maat en bij de bron aan.

We betrekken bewoners meer bij de aanpak van veiligheidsproblematiek in hun wijk

In de Veiliger Wijkteams werken verschillende wijkprofessionals al op een goede manier samen om veiligheidsproblemen aan te pakken in de wijk. Deze manier van werken versterken we verder door de betrokkenheid van bewoners te vergroten. Wij vinden het belangrijk dat bewoners zich sterk betrokken voelen bij hun straat, hun buurt en hun wijk en daar trots op kunnen zijn. Om die betrokkenheid ook breed te organiseren, is het belangrijk dat we bewoners stimuleren om hun verantwoordelijkheid te pakken, met eigen initiatieven te komen en invloed te nemen op vraagstukken die voor de veiligheid van hun woon- en leefomgeving belangrijk zijn. Daarmee investeren we in weerbaarheid. Daarnaast helpen betrokken bewoners ons op hun beurt om onze informatiepositie te versterken. Zo snijdt het mes aan twee kanten.

Doel: Wij kijken bij interventies en maatregelen altijd of ze te verantwoorden zijn zowel met het oog op de kosten voor de burger als gelet op de opbrengst in termen van daadwerkelijke veiligheidswinst.

Activiteiten

We blijven inzetten op risicobewustzijn van bewoners, ondernemers en partners

Vergunningverlening, toezicht en handhaving ten aanzien van evenementen, horeca en markten zijn in de basis op orde. Dat willen we uiteraard vasthouden, maar nog beter: verder perfectioneren. Risicogestuurd werken is daarvoor een belangrijk thema. In plaats van de strikte focus op de regels willen we dat bewoners, ondernemers en partners kijken naar de risico's. Daarbij is vooral de kans van belang waarin een risico zich voordoet en de maatregelen die eventueel getroffen kunnen worden om dat risico te verlagen. Zo blijven we zorgen voor veilige evenementen, horeca en markten.

Ambitie: We zorgen voor een sterke informatiepositie en voor de samenwerking die hierbij nodig is, zodat tijdig en gericht optreden mogelijk is alvorens een veiligheids- probleem ontstaat of escaleert.

Doel: We versterken de strategische en tactische informatiepositie van de gemeente en zijn partners om zo fenomenen en achtergronden in beeld te brengen.

Activiteiten

We blijven inzetten op het tegengaan van jonge aanwas in de criminaliteit

We behoeden onze jeugd tegen (ondermijnende) criminaliteit. Daarmee voorkomen we overlast én voorkomen we dat jongeren afglijden in de criminele wereld. Vroegsignalering en vroeginterventie zijn hierbij cruciaal. De deelname aan het landelijke programma Preventie met Gezag geeft hieraan een stevige impuls.

In onze jaarlijkse veiligheidsbrief rapporteren wij uitgebreider over deze en andere ontwikkelingen in het veiligheidsdomein. Daarnaast hebben we eind vorig jaar het nieuwe Integrale Veiligheidsplan vastgesteld, waarin we beschrijven wat onze veiligheidsplannen voor de komende vier jaar zijn.

Effecten van prioriteren

De vraag en complexiteit in de vorm van begeleiding en informatievoorziening bij de aanvraag en afhandeling van horeca- en evenementenvergunningen is toegenomen. We verkennen of we door een verhoging van de leges de kosten kunnen dekken. Als dat niet lukt, is er een aantal alternatieve oplossingen:

- Een differentiatie in de legesstarieven tussen commerciële evenementen (naar omvang aantal bezoekers en/of oppervlakte evenemententerrein) en kleine niet-commerciële evenementen (zoals buurtbarbecues).
- Er kan een maximum worden gezet op het aantal evenementen in de stad. Het advies is dit te doen op alle categorieën; zowel grote evenementen (als Vierdaagse, MOJO concerten) als de kleinere buurt evenementen.
- Categorieën evenementen vrijstellen van een vergunning. De gevolgen van vrijstellen van een vergunning zijn voor de stad vooral op het gebied van veiligheid, mobiliteit en leefbaarheid.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- Openbaar Ministerie
- Politie
- Belastingdienst
- Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)
- (Jeugd)reclassering
- GGD Gelderland-Zuid
- Ggz
- Veilig Thuis

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening		Begroot			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Baten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2 Openbare orde en veiligheid	0,8	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4
Totaal	0,8	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4
Lasten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	15,8	16,4	17,7	17,6	17,6	17,6
1.2 Openbare orde en veiligheid	8,1	7,7	8,0	7,7	7,7	7,7
Totaal	23,9	24,1	25,8	25,3	25,3	25,3
Saldo van lasten en baten	23,1 N	23,6 N	25,2 N	24,9 N	24,9 N	24,9 N

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten				
Actieve burger met verantwoordelijkheid voor veiligheid	17,8	17,7	17,7	17,7
Lokaal bestuur dat regie neemt, kaders stelt en verbindt	7,9	7,6	7,6	7,6
Totaal	25,8	25,3	25,3	25,3
Baten				
Actieve burger met verantwoordelijkheid voor veiligheid	0,1	0,1	0,1	0,1
Lokaal bestuur dat regie neemt, kaders stelt en verbindt	0,5	0,3	0,3	0,3
Totaal	0,5	0,4	0,4	0,4
Totaal per programma	25,2N	24,9N	24,9N	24,9 N

V = Voordeel; N = Nadeel

Veranderingen in de begroting

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
VGRZ-FLO betalingen	-300	-300	-300	-300
Totaal	-300	-300	-300	-300

VGRZ-FLO betalingen

Door landelijke wijzigingen zijn de budgetten voor het Functioneel Leefijdsontslag (FLO - een soort vroegpensioen voor functies die lichamelijk en psychisch te zwaar zijn om tot de pensioengerechtigde leeftijd vol te houden) van het voormalige gemeentelijke brandweerpersoneel onvoldoende. Jaarlijks vindt er een afrekening plaats. De berekeningen hiervoor worden gemaakt door de VRGZ, vergezeld van een accountantsrapport met bevindingen.

Bezuinigingsopties

bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027
Opheffen afwerkloods	60	80	100	100
Stoppen met cameratoezicht	65	65	65	65
Stoppen met preventie-activiteiten ondermijning		85	85	85
Stoppen met overige bijzondere Projecten	150	150	150	150
Stoppen met Veiligheidshuis	100	100	100	100

Deze regels zijn niet verwerkt in de stadsbegroting.

Opheffen afwerkloods

Besparingen door het afschaffen van de afwerkloods (huur en toezicht). Omdat de kosten bij het afschaffen niet onmiddellijk komen te vervallen, gaan we voorzichtigheidshalve uit van een omlopende besparing.

Stoppen met cameratoezicht

Aan cameratoezicht zijn relatief hoge structurele kosten verbonden (uitkijken beelden, service, beheer en onderhoud). De vraag is of ze in verhouding voldoende veiligheidswinst opleveren. In termen van objectieve veiligheidswinst is cameratoezicht niet altijd effectief en (deels) ook vervangbaar door maatregelen die minder of geen structurele kosten met zich meebrengen. Te denken valt hierbij aan ingrepen in de openbare ruimte of zintuiglijk beïnvloedende maatregelen.

Stoppen met preventie-activiteiten ondermijning

Besparingen door te stoppen met IGP (samenwerking met gemeente Rivierenland). De huidige overeenkomst loopt ultimo 2024 af. Deze taken maken onderdeel uit van de aanpak van ondermijningscriminaliteit, maar zijn

geen wettelijke taak. De aanpak is gericht op het versterken van de weerbaarheid van onze rechtsstaat, waarbij ook de integriteit van de lokale overheid onder druk kan komen te staan (als we wegstijgen van de invloed die ondermijnende criminaliteit heeft op onze lokale samenleving). We kunnen die zorg exclusief tot de strafrechtketen beperken. Dit kan leiden tot een daling van de kansen om maatschappelijke kosten als gevolg van ondermijningscriminaliteit te beperken.

Stoppen met overige bijzondere Projecten

We ervoor kiezen om te stoppen met diverse taken die geen wettelijke taak zijn zoals het verwijderen van drugsafval of voor incidentele projecten in het kader van bijvoorbeeld openbare orde of veiligheid in de wijken. Het gaat hier vaak om initiatieven waarvoor de verantwoordelijkheid ook buiten de overheid kan worden belegd.

Stoppen met Veiligheidshuis

In het Veiligheidshuis wordt samengewerkt met regiogemeenten, zorgpartners en justitiepartners. Het vervult een belangrijke rol in de aanpak van multiprobleemgezinnen, criminaliteit en ernstige overlast. In deze samenwerking worden hoge maatschappelijke kosten voorkomen.

Indicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Basisset (BBV):									
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	8,1	7,2	7,1	6,3	6,3	5,5	5,7	5,2	6,5
Gemiddelde benchmark	8,1	7,5	7,3	6,9	6,8	6,6	6,1	5,6	6,1
Aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	5,0	4,0	3,9	3,2	2,5	2,8	1,9	1,5	1,9
Gemiddelde benchmark	5,8	4,8	3,9	3,1	2,8	2,6	2,0	1,4	1,6
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	5,3	4,2	4,1	3,7	3,8	3,6	3,4	2,7	3,3
Gemiddelde benchmark	4,5	4,1	3,8	3,7	4,0	4,0	3,4	2,7	3,7
Aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners	8,8	8,0	8,1	7,0	6,3	6,7	6,9	7,5	7,6
Gemiddelde benchmark	9,7	9,1	8,7	7,7	7,1	8,1	8,1	7,9	8,1
Aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar	15	12	11	10	8	10	9	9	7
Gemiddelde benchmark	18	17	18	17	15	17	16	12	11
Gevraagd door raad:									
Aantal casussen regieteams						384	401	361	
Aantal Nijmeegse casussen veiligheidshuis		140	158	173	187	284	268	325	299
Aantal casussen doorbraakaanpak							77	89	128
Aantal meldingen ondermijning									133

Toelichting

Gemiddelde benchmark

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Aantal geweldsmisdrijven, diefstallen uit woningen, winkeldiefstallen, vernielingen en beschadigingen (per 1.000 inwoners)

Het gaat bij de opgenomen aantallen misdrijven en incidenten om door de politie geregistreerde gevallen.

Aantal casussen regieteams

Het gaat om de casussen die in het betreffende jaar opgestart zijn plus de casussen die in eerdere jaren opgestart zijn en nog lopen. Er wordt gewerkt aan een verbetering van de registratie van de casussen regieteams. Daarom is er nog geen cijfer voor 2022 beschikbaar.

Aantal Nijmeegse casussen veiligheidshuis

Het gaat om de Nijmeegse casussen die in het betreffende jaar opgestart zijn plus de casussen die in eerdere jaren opgestart zijn en nog lopen. Het gaat om de casussen Top X aanpak, Top X plus aanpak (gestart in april 2019) en Jeugdbeschermingstafel (gestart in januari 2019).

Aantal casussen doorbraakaanpak

Opgenomen is het aantal aangemelde casussen. Omdat het gaat om een kortdurende aanpak staat het aantal aanmeldingen min of meer gelijk aan actieve casussen in een jaar.

Aantal meldingen ondermijning

Ondermijnende criminaliteit is een vorm van zware, georganiseerde criminaliteit. Criminelen maken voor hun illegale activiteiten gebruik van legale bedrijven en dienstverleners. Zo raken onder- en bovenwereld met elkaar vermengd. Concrete voorbeelden van ondermijnende criminaliteit zijn de georganiseerd hennepsteelt, mensenhandel en –smokkel, misbruik en fraude binnen de vastgoedsector en witwassen. Meldingen van ondermijning zijn afkomstig van Meld Misdaad Anoniem en het interne Meldpunt Ondermijning. Deze meldingen gaan niet alleen over ondermijnende criminaliteit, maar ook over de zichtbare uitingsvormen hiervan, zoals het dealen van drugs.

Aantal overlasthotspots aan einde van jaar (in dat jaar erbij gekomen; in dat jaar afgeschaald)

Nog niet opgenomen in het overzicht, omdat dit sinds 2023 wordt bijgehouden.

Een locatie is een overlasthotspot als omwonenden dan wel bezoekers gedurende een langere periode (> 4 weken) een hoge mate van overlast ervaren ten opzichte van andere locaties en/of de voorgaande periode. Het gaat dan met name om (een stapeling van) overlast door personen, zoals overlast door dealen, jeugdoverlast en overlast door personen met verward gedrag. Door deze vormen van overlast kan een gevoel van onveiligheid ontstaan. Andere vormen van overlast, zoals overlast van fietsen, afval en andere vormen van verloedering zijn vaak complementair. Gezamenlijk zorgen deze vormen van overlast voor een vermindering van ervaren leefbaarheid. De ervaren overlast kan resulteren in meldingen over een locatie (bij gemeente of politie), maar signalen van overlast kunnen ook via andere kanalen terecht komen bij de gemeente. Daarom wordt de afweging óf iets een overlasthotspot is bepaald door professionals uit de buurt (in het Veiliger Wijkteam). Hierin wordt harde en zachte informatie meegewogen. Ter aanvulling: er zijn ook overlastplekken die meer incidenteel van aard zijn (<4 weken). Door preventief in te zetten op deze incidentele plekken kan in veel gevallen worden voorkomen dat iets een overlasthotspot wordt.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over veiligheid:

[Stads- en Wijkmonitor 2023](#)

Economie en toerisme

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie: We dragen bij aan het creëren en behouden van meer en passende banen en zijn als stad aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers.

Doel: We stimuleren de start en groei van bedrijven in een sterk economisch ecosysteem, met name in de kansrijke Nijmeegse sectoren

Activiteiten

- We voeren samen met ondernemers een programma uit voor 2024 om de lokale economie een impuls te geven.
- We blijven inzetten op het organiseren van 'toevallige ontmoetingen' tijdens twee gerichte netwerk- en inspiratiebijeenkomsten per jaar.
- Met onze subsidie aan de stichting RvN@ dragen we bij aan het versterken van het economisch ecosysteem voor het MKB.
- Met onze actieve bijdrage aan Logistics Valley regio Nijmegen zorgen we voor versterking van de logistieke sector. Dit doen we samen met het bedrijfsleven en het onderwijs.
- We nemen actief deel aan de stuurgroep Port of Nijmegen en investeren in een economisch sterke en toekomstbestendige haven.
- We geven in regionaal verband uitvoering aan de activiteiten uit de Regionale Agenda Arnhem – Nijmegen op de speerpunten Internationale clusters, human capital, duurzame logistiek, versterking werklocaties en Ondernemerschap MKB, bruisende binnenstad en toerisme.
- Met subsidie aan StartUp Nijmegen ondersteunen we scholieren, studenten, starters en ondernemers bij hun eerste stappen in het oprichten van een bedrijf.
- Via ons Scale-Up-programma zorgen we voor maatwerk op de thema's ruimte, talent, financiering en professionalisering voor snelgroeiende bedrijven in de verschillende kansrijke sectoren.

Doel: We versterken de bedrijvigheid en innovatiekracht van de clusters health & high tech

Activiteiten

- We versterken onze speerpunten en zorgen voor een scherpere positionering door samen met onze partners actieplannen te ontwikkelen en uit te voeren.
- We zijn lid van The Economic Board (TEB) en dragen bestuurlijk en ambtelijk bij aan het ontwikkelen en uitvoeren van de agenda van TEB.
- We werken samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen om de doelstellingen op het gebied van health en high tech aan te laten sluiten bij de regionale economische ambities.
- We stimuleren ondernemerschap en dragen bij aan het aantrekken van bedrijven door financieel bij te dragen aan Briskr.
- We investeren met partners in de kwaliteit en groei van onze campussen als cruciale plek voor bedrijvigheid en innovatie binnen de clusters health en high tech. Dit doen we onder andere door een Gebiedsvisie voor Campus Heijendaal op te stellen en uitvoering te geven aan de Ontwikkelvisie Winkelsteeg.
- We stimuleren open innovatie door financieel bij te dragen aan het Chip Integration Technology Center (CITC).
- We investeren in de samenwerking tussen de Nijmeegse campussen door regie te nemen om te komen tot samenwerking onder de noemer 'campus Nijmegen'.
- We dragen bij aan projecten die als doel hebben te zorgen voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt binnen de sectoren health en hightech.

Doel: We dragen bij aan de kwalitatieve match tussen de Nijmeegse beroepsbevolking en banen

Activiteiten

- We ondersteunen de initiatiefnemers van Via-T in het ontwikkelen van hét kenniscentrum voor circulaire en duurzame bouw en techniek.

- We implementeren via het Regionaal Mobiliteitsteam de geleerde lessen van de pilot Honk1 in de verdere ontwikkeling van het Regionaal Werkcentrum. We verkennen en ondersteunen nieuwe initiatieven als deze kansrijk zijn om beweging te krijgen op de arbeidsmarkt.
- We dragen bij aan programma's om de positie van techniek en ICT in het onderwijs te bevorderen.
- We starten met het opzetten van een traineeprogramma en het verbeteren van de integratie en huisvesting voor expats. Het project Lifeport welcome center draagt hiertoe bij en is succesvol gestart.
- We dragen bij aan de samenwerking met Werkbedrijf, UWV, universiteit, HAN en ROC waarbij we elkaar versterken.
- We gaan het gesprek aan om grote (ruimtelijke) projecten, die onze stad gaat uitvoeren, te versterken op Human Capital.
- We investeren, samen met de afdeling publiekszaken, de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de Radboud Universiteit in het Lifeport Welcome Center en betrekken daarbij actief de regio(gemeenten).

Doel: We ondersteunen ondernemers en bedrijven, waarbij we kansen benutten om ondernemerschap en innovatie te stimuleren

Activiteiten

- We bezoeken actief bedrijven en investeren in het relatiemanagement.
- We verzorgen de dienstverlening via het OndernemersPunt.
- We ondersteunen Start Up Nijmegen als stichting en bij diverse projecten, zoals het buddynetwerk, partnernetwerk, StartUp junior en 'Word je eigen baas'
- We ondersteunen projecten van ondernemers die bijdragen aan het versterken van ondernemerschap en innovatie.
- We ondersteunen snelgroeiende bedrijven bij hun toekomstperspectieven.
- We onderzoeken de mogelijkheden om het aanvragen van vergunningen door bedrijven te vergemakkelijken.
- Voor de stad zijn de bedrijven belangrijk, maar dit geldt ook voor de kennisinstellingen. We investeren in een duurzame relatie met deze instellingen.
- We stimuleren ondernemerschap, vooral projecten die door ondernemers zelf zijn aan gedragen, en kijken daarbij met nadruk ook naar sociaal/impact ondernemerschap en projecten in de creatieve sector.
- We zetten ondernemers aan meer duurzaam te ondernemen en mogelijkheden voor circulair ondernemen te benutten.

Doel: We zorgen voor goede en duurzame werklocaties

Activiteiten

- Het Ondernemersfonds voorziet in de financiering van het werklocatiemanagement. We ondersteunen initiatieven om het werklocatiemanagement te professionaliseren.
- We monitoren de aantrekkelijkheid van ons vestigingsklimaat en benutten kansen om de werklocaties te verbeteren.
- We hebben een onderzoek laten doen naar de kantorenmarkt. De resultaten zijn een bouwsteen voor de Omgevingsvisie en worden o.a. gebruikt voor de gebiedsvisies Stationsomgeving en Campus Heijendaal.
- Op de belangrijkste werklocaties in de stad zijn de meeste banen geconcentreerd. We hebben een scan laten maken van het huidige aanbod aan werklocaties in de stad om in beeld te brengen wat de sterke en zwakke punten zijn. De resultaten zijn bouwstenen voor de Omgevingsvisie. Daarnaast stellen we op basis van de resultaten een uitvoeringsprogramma op, gericht op verdere versterking van de werklocaties.
- We versterken de economische positie door te investeren in professionalisering van het havenmanagement voor een toekomstbestendige haven. Waarbij op een aantal onderwerpen wordt samengewerkt met Tiel en Arnhem.
- We dragen bij aan de uitwerking van de gebieds- en ontwikkelvisies in bestemmingsplannen van onder andere Winkelsteeg, Engieterrein, Stationsomgeving en De Grift. Ook geven we Winkelcentrum Dukenburg een impuls samen met BRO/Stadskracht. We zorgen daarbij voor een goede en duurzame inbedding van de economische functies.

- We stemmen in regionaal verband, vraag en aanbod van werklocaties op elkaar af. In 2024 werken we samen aan een nieuw Regionaal Programma Werklocaties. Dit RPW krijgt meer kwalitatieve accenten .
- We investeren € 3,8 miljoen in een duurzaam bedrijvenpark De Grift/Rietgraaf met o.a. een aantrekkelijke groene ruimte. We werken een revitaliseringsplan voor de bestaande terreinen de Rietgraaf en industrieterrein Oosterhout uit. Belangrijk is dat het oude deel van de Grift goed aansluit bij het nieuwe bedrijventerrein de Grift en de zittende bedrijven daar goed kunnen blijven ondernemen.
- We werken aan de realisatie van het nieuwe terrein de Grift als een aantrekkelijke vestigingslocatie voor logistieke dienstverleners die passen bij ons lokale en regionale DNA. Daarnaast biedt de Grift ruimte voor vestiging/uitbreiding van lokale bedrijven.
- Op basis van de in 2021 uitgevoerde quickscans verduurzaming bedrijventerreinen kunnen we ondernemers handvatten bieden bij het verduurzamen van de bedrijventerreinen TPN-West, Winkelsteeg, de Grift en Bijsterhuizen.
- We ondersteunen duurzame en circulaire projecten en initiatieven van bedrijven en instellingen.

Doel: We investeren in onze aantrekkelijke en gastvrije binnenstad

Activiteiten

- We bereiden grote ingrepen in de openbare ruimte voor, zoals de herinrichting van de Burchtstraat-Augustijnenstraat-Plein 1944, Ziekerstraat, Joris Ivensplein, Westelijke Waalkade, Vlaams Kwartier en de ringstraten. Vergroening, klimaatadaptatie en kwaliteitsverbetering staan hierbij voorop.
- We hebben een agenda voor de Binnenstad 2026 opgesteld, die de koers beschrijft voor de langere termijn en voeren in 2024 een breed palet aan acties uit op het gebied van ondernemerschap, groen, bereikbaarheid, levendigheid en een schone en prettige binnenstad.
- Een groene binnenstad draagt bij aan leefbare binnenstad. We willen de binnenstad aanzienlijk vergroenen en doen dit zelf (met gemeentelijk groen en bomen) én met bewoners en ondernemers via een stimuleringsprogramma.
- We steunen het Huis voor de Binnenstad om tot een nog betere samenwerking te komen met ondernemers, vastgoedeigenaren en anderen in de binnenstad.
- We innen reclamebelasting ten gunste van het binnenstadsfonds.
- Waar nodig pakken we leegstand aan. Gebieden waar grote leegstand ontstaat transformeren we naar andere functies. We geven initiatieven in leegstaande panden een kans.
- Voor een schone en prettige binnenstad is een prettig verblijfsklimaat een belangrijke vereiste. Dit vraagt om kleine ingrepen als bankjes, toiletten en verlichting.
- We hebben het vastgoedeigendom in de binnenstad in kaart gebracht. We kijken naar belemmeringen en kansen, ook van het huidige bestemmingsplan. Tegelijkertijd gaan we voorzichtig om met het toevoegen van nieuwe winkelmeters. We zetten in op betere samenwerking met vastgoedpartijen.
- Voor bezoekers is het belangrijk om snel op de plek van bestemming te komen. Dit vraagt om een “logische binnenstad”. We investeren in reeds bestaande wegbewijzing en routes en verbeteren deze, daar waar dat nodig is. We geven fietsers- en scooterparkeren de ruimte om zich goed te kunnen bewegen in de binnenstad. Ook stellen we de bewaakte fietsenstallingen ruimer open en voeren we publieksacties uit om mensen hier beter op te wijzen.
- We starten de voorbereidingen om de binnenstad in de toekomst autoluw te maken, waarbij we onder andere op zoek gaan naar mogelijkheden voor minder parkeervoorzieningen, voor goede transferia met een overstap naar frequent OV. Ook bekijken we de mogelijkheden voor het inzetten van zogenaamde hop on – hop off busjes.

Ambitie: We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel

Doel: We profileren de unieke kracht van health & high tech

Activiteiten

- Samen met Arnhem, OostNL, de Groene Metropool Regio, The Economic Board en de provincie werken we aan een krachtige nationale en internationale regioprofilering
- We zoeken aansluiting bij landelijke initiatieven van NBTC en NFIA om ook daar onze H&HT sectoren te profileren
- Met het Health & High Tech spoor op IntoNijmegen zorgen we ervoor dat de innovaties van onze clusters health en high tech ook bij het grotere publiek bekend worden
- We ondersteunen evenementen die bijdragen aan de profilering van de clusters, zoals het Health Valley event en de RF-conferentie.
- We organiseren een 'health en hightech weekend' waarin een innovatief thema, bedrijf of instelling centraal staat en benutten hierbij de ervaring die we in 2023 hebben opgedaan bij het eerste health en hightech weekend met het thema 'Parkison op Maat'.
- Door een subsidie aan INNOVATE stimuleren we de verbinding tussen wetenschap en ondernemerschap rondom urgente en relevante thema's zoals AI.
- We profileren Nijmegen als innovatieve kennisstad samen met onze kennisinstellingen en lokale bedrijven tijdens de Vierdaagse(feesten).

Doel: We profileren Nijmegen als oudste stad van Nederland met een jong en bruisend karakter

Activiteiten

- We werken samen met evenementen die bijdragen aan de profilering van Nijmegen als oudste en jonge bruisende stad.
- We werken samen met Arnhem en omliggende gemeenten aan diverse projecten om de vrijetijdseconomie te versterken, onder andere op het gebied van duurzaamheid. We doen dit steeds op drie schaalniveaus: Arnhem-Nijmegen, Rijk van Nijmegen en Nijmegen. Versterking van de vrijetijdseconomie vindt ook plaats aan de hand van diverse projecten uit de nog op te stellen Uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie.
- We actualiseren de beleidslijn rond hotels en andere horeca. Deze actualisatie levert bouwstenen op voor de nieuwe Omgevingsvisie.
- We gaan door met succesvolle projecten zoals bijvoorbeeld de schrijfpodochten en de Vrede van Nijmegen Penning.
- We geven via Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen invulling aan regionale toeristische promotie voor het Rijk van Nijmegen. Hierbij zorgen wij ervoor dat deze toeristische promotie aansluit bij onze Uitvoeringsagenda Citymarketing 2030.

Doel: We versterken ons evenementenklimaat en stimuleren evenementen die bijdragen aan het profiel van onze stad

Activiteiten

- We geven uitvoering aan de convenanten die zijn afgesloten met de organisatoren van de Zevenheuvelenloop, MOJO/EDH, Stichting, de Vierdaagsefeesten en Stichting DE 4DAAGSE.
- We hebben (meerjarige) subsidierelaties met organisatoren van evenementen, te weten Stichting de Vierdaagsefeesten en Stichting DE 4DAAGSE.
- We zijn opdrachtgever voor de kermis en geven hiermee uitvoering aan het nieuwe plan voor de kermis.
- We beheren de evenementen in onze stad via een evenementenkalender. Zo voeren we regie over ons evenementenaanbod volgens de in het evenementenbeleid vastgelegde voorrangscriteria.
- We houden het locatiegebonden evenementenbeleid actueel en gaan op zoek naar nieuwe evenementenlocaties in de openbare ruimte.
- Na het succesvolle circulaire bekerproject tijdens de Vierdaagse gaan we aan de slag met nieuwe manieren om evenementen te verduurzamen.
- We stimuleren evenementenorganisatoren om hun evenement toegankelijk te houden voor iedereen.
- Het aanbod in de winterperiode gaan we versterken door de Nijmeegse Winterweken te laten ontwikkelen de komende 3 jaren en koppelen dit aan het Glazen Huis.

- We onderzoeken de economische en toeristische impact van onze evenementen door middel van effectmetingen.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Om bovenstaande ambities waar te maken werken we samen met ondernemers, ondernemersverenigingen, kennisinstellingen, het onderwijsveld, uitvoerende organisaties zoals Werkbedrijf Rijk van Nijmegen en Oost NL, andere overheden en maatschappelijke organisaties. Er zijn drie verbonden partijen actief in het economisch domein: stichting RvN@, The Economic Board en stichting Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN).

- *Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen*
De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is in het programma Wonen en Stedelijke ontwikkeling toegelicht. De GMR heeft inhoudelijke raakvlakken met diverse programma's.
- *Stichting RvN@*
Stichting RvN@ is een bottom-up beweging die innovatie, sociale en economische groei in het Rijk van Nijmegen actief stimuleert. Ondernemers, overheid, organisaties, investeerders en kennisinstellingen/studenten werken over gemeentelijke en sectorale grenzen heen samen om nieuwe en bestaande initiatieven met elkaar te verbinden en door te ontwikkelen. De focus hierbij ligt bij het MKB. Het meerjarenplan RvN@ 2020-2022 is uitgewerkt naar een Groeistrategie 2022-2026. Hierin worden de mogelijkheden voor een lange termijn financiering van RvN@ als een triple helix organisatie (overheid, onderwijs, ondernemers) op een rij gezet. We ondersteunen RvN@ ook in 2023 financieel en doen volop mee.
- *The Economic Board*
The Economic Board is een triplehelix-samenwerking tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, met Wageningen. The Economic Board zet zich op diverse manieren in voor de economische groei van de regio en de profilering van de regionale sterkten in onder andere Den Haag, Düsseldorf en Brussel. De focus ligt daarbij op de speersectoren Food, Health, High Tech en Energy en de cross-overs daartussen. Binnen deze sectoren liggen de beste kansen voor innovatie, meer bedrijvigheid en werkgelegenheid. Daarnaast werkt The Economic Board ook aan een aantal randvoorwaardelijke clusters die essentieel zijn voor het versterken en laten bloeien van de speerpuntsectoren. Op dit moment gaat het hier om de clusters Slimme Duurzaamheid en Arbeidsmarkt.
- *Stichting Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN)*
TVAN verzorgt de toeristische promotie, marketing en gastheerschap voor het Rijk van Nijmegen. Op dit moment vindt opdrachtverlening aan TVAN plaats op de basis van een gemeenschappelijke regeling, samen met de andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen. We hebben afgelopen jaar gewerkt met een nieuwe duidelijkere opdracht aan TVAN, in nauw overleg met de regiogemeenten. Dit gaan we ook doen in 2023. Het opstellen van onze eigen uitvoeringsagenda zal daarbij gaan gelden als nieuw uitgangspunt voor deze regionale samenwerking.

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening		Begroot			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Baten						
3.1 Economische ontwikkeling	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3 Bedrijfsloket	0,6	1,1	0,7	0,7	0,7	0,7
3.4 Economische promotie	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Totaal	1,6	2,1	1,7	1,7	1,7	1,7
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	5,5	6,3	4,8	4,7	5,0	5,4
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
3.3 Bedrijfsloket	0,4	1,0	0,4	0,4	0,4	0,4

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
3.4 Economische promotie	2,1	2,1	1,8	1,8	1,8	1,8
Totaal	8,4	9,8	7,7	7,5	7,8	8,3
Saldo van lasten en baten	6,8 N	7,7 N	5,9 N	5,8 N	6,1 N	6,5 N

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten				
We dragen bij aan 10.000 extra banen	5,7	5,5	5,8	6,3
We dragen de stad met trots uit	2,0	2,0	2,0	2,0
Totaal	7,7	7,5	7,8	8,3
Baten				
We dragen bij aan 10.000 extra banen	0,4	0,4	0,4	0,4
We dragen de stad met trots uit	1,3	1,3	1,3	1,3
Totaal	1,7	1,7	1,7	1,7
Totaal per programma	5,9N	5,8N	6,1N	6,5 N

V = Voordeel; N = Nadeel

Veranderingen in de begroting

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
Minder opbrengsten kermis	-135	-135	-135	-135
Ophogen Ondernemersfonds	-100	-100	-100	-100
Democratiefestival	160	160	160	160
Besparing actieplan Hartje Nijmegen (irt ondernemersfonds!) en eco.visie		100	100	100
Totaal	-75	25	25	25

Minder opbrengsten kermis

De inkomsten van de kermissen (Najaarskermis en Zomerkermis) stagneren. Zeker met de herinrichting van Kelfkensbos zullen groeimogelijkheden nog verder afnemen.

Ophogen ondernemersfonds

Het aantal werklocaties is fors toegenomen (o.a. De Grift, NYMA). Daarnaast hebben ook de ondernemersverenigingen te maken met algehele kostenstijgingen, waardoor het budget niet meer toereikend is voor professioneel werklocatiemanagement. Werklocaties vervullen een wezenlijke rol in de grote opgaven van de stad: groei van de stad, werkgelegenheid (ook voor praktisch opgeleiden), verduurzaming/energietransitie en klimaatadaptatie. Er ligt een grote opgave om werklocaties te verdichten/intensiveren. Een goed georganiseerd bedrijfsleven ondersteund door professioneel parkmanagement is een voorwaarde om deze rol en ambities te kunnen oppakken. Voor de tranche ondernemersfonds 2024 worden in het najaar aanvragen ingediend, we verwachten een overtekening van het fonds.

De verhoging van de contributie vanuit ondernemersverenigingen is geen optie. De ondernemersverenigingen kunnen amper "hun broek ophouden". Daarnaast hebben de besturen van de ondernemersverenigingen zeggenschap hierover, niet de gemeente Nijmegen. Een verhoging van de contributie zal mogelijk ten koste gaan van lidmaatschappen van de vereniging.

We willen met ingang van 2024 € 100.000 extra beschikbaar stellen voor het Ondernemersfonds door te herprioriteren binnen de actielijnen van de economische visie en het actieplan voor de Binnenstad. Middelen voor Hartje Nijmegen zetten we vanaf 2025 in voor het Ondernemersfonds.

Democratiefestival

Besparing op dit onderdeel levert geen probleem op. De hoofdfinancier van het festival (ministerie van BZK) heeft zich teruggetrokken. Het festival gaat niet door. De bezuiniging kan ingeboekt worden.

Besparing actieplan Hartje Nijmegen (irt ondernemersfonds!) en economische visie

We zullen opnieuw de subsidie aan het Huis van de Binnenstad in combinatie met het Actieplan Hartje Nijmegen 2025-2026 bekijken. Hiermee kunnen we, in combinatie met een bijdrage uit de Economische visie, vanaf 2025 € 125.000 besparen.

Bezuinigingsopties

bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027
Stichting 4 daagse	50	50	50	50
Stichting ACBN	50	50	50	50
Democratiefestival	160	160	160	160
Besparing actieplan Hartje Nijmegen (irt ondernemersfonds en eco.visie)	125	125	125	125

Met uitzondering van de grijze regels zijn de opties niet verwerkt in de stadsbegroting.

De grijze regel is reeds (deels) ingezet door het college.

Stichting 4 daagse en Stichting ACBN

Deze geringe bezuiniging ad € 50.000 voor de periode 2024 tot en met 2026 tast niet de continuïteit aan, maar de activiteiten in het kader van de vierdaagse feesten staan financieel onder druk. Dat geldt voor de totale begroting en ook voor de opbouw van een gezonde bedrijfsvoering. De omvang van het eigen vermogen rechtvaardigt dat een periodieke bezuiniging overwogen kan worden waarbij er mogelijk een iets groter bestanddeel van de kosten doorbelast dient te worden aan de markt.

We subsidiëren niet stichting ACBN (koepel van de organisatie) maar Stichting Vierdaagse feesten. Beide ombuigingsmogelijkheden gaan in tegen de oproep van de stichtingen. De financiële druk in de evenementenwereld is enorm toegenomen en in de bespreking met ondernemers eerder dit jaar in relatie tot het 10 jaren plan, is het idee geopperd van ondernemers om al dan niet richting de raad de stappen om de betaalbaarheid van de organisatie Stichting Vierdaagse feesten onder de aandacht te brengen. De gevoeligheden die gepaard gaan met het visitekaartje van de stad en de afhankelijkheid van diezelfde ondernemers, maakt dit geen goede zet. Een beperkte verlaging van de subsidies (10% voor de Vierdaagse feesten en 16% voor st. DE4DAAGSE) voelt als een symbolische handeling.

Democratiefestival

De besparing op dit onderdeel levert geen probleem op. De hoofdfinancier van het festival (ministerie van BZK) heeft zich teruggetrokken en het festival gaat niet door. De bezuiniging kan ingeboekt worden.

Besparing actieplan Hartje Nijmegen (irt ondernemersfonds) en economische visie

We zullen opnieuw de subsidie aan het Huis van de Binnenstad in combinatie met het Actieplan Hartje Nijmegen 2025-2026 bekijken. Hiermee kunnen we, in combinatie met een bijdrage uit de Economische visie, vanaf 2025 € 125.000 besparen.

Indicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Basisset (BBV):									
Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	108,7	111,4	115,1	117,4	123,1	129,2	135,9	140,2	148,7
Gemiddelde benchmark	111,1	114,0	118,8	121,5	127,0	131,8	138,5	145,1	152,9
Functiemenging	55,8	55,4	54,9	55,4	55,8	55,9	55,8	56,1	56,9
Gemiddelde benchmark	55,7	55,6	55,6	56,0	56,3	56,5	56,3	56,4	56,9
Gevraagd door raad:									

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Percentage winkeloppevlak dat langer dan een jaar leegstaat	8,2%	9,0%	7,8%	7,5%	6,9%	5,6%	6,1%	5,6%	4,2%
spanningsindicator voor krapte op arbeidsmarkt in Rijk van Nijmegen									zeer krap
verhouding horeca/detailhandel in Stadscentrum (vestigingen)	50%/50%	50%/50%	54%/46%	57%/43%	64%/36%	65%/35%	69%/31%	71%/29%	72%/28%

Toelichting

Gemiddelde benchmark

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Functiemenging

De functiemengingsindex weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen in de stad. Bij een waarde van 50 zijn er evenveel banen als woningen. Bij een waarde boven de 50 zijn er meer banen dan woningen (alle benchmarksteden scoren boven de 50).

Percentage winkeloppevlak dat langer dan een jaar leegstaat

Het percentage betreft alle winkelgebieden in de stad (niet alleen de binnenstad) en geeft de stand van zaken in januari weer.

Spanningsindicator voor krapte op arbeidsmarkt in Rijk van Nijmegen

Het UWV berekent een spanningsindicator voor de krapte op de arbeidsmarkt door het geschatte aantal openstaande vacatures te delen door het aantal personen dat op hetzelfde moment korter dan 6 maanden WW ontvangt. De spanning wordt getypeerd, variërend van 'zeer ruim' tot 'zeer krap'. De spanningsindicator wordt niet apart voor Nijmegen berekend, wel voor het Rijk van Nijmegen. De bij de indicator opgenomen typering heeft betrekking op het vierde kwartaal van 2022. Ieder kwartaal wordt de spanningsindicator geactualiseerd (zie: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/spanningsindicator>)

Verhouding horeca/detailhandel in Stadscentrum (vestigingen)

2022: van het totaal aantal horecavestigingen en winkels in Stadscentrum is 72% een horecavestiging en 28% een winkel (2022); als we kijken naar het totale oppervlak aan horecavestigingen en winkels, dan is in 2022 35% van het oppervlak horeca en 65% winkel.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over economie en toerisme:

[Stads- en Wijkmonitor 2023](#)

Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

Wat willen we komend jaar bereiken?

Inleiding

Het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg is een breed en veelomvattend programma dat een groot deel van het sociaal domein omvat. Zodoende zijn keuzes die we in dit programma maken van grote invloed op het leven van inwoners. Het programma focust zich op het bevorderen van welzijn en het bieden van passende ondersteuning aan inwoners.

Deze ondersteuning bieden we via een brede waaier aan voorzieningen om mensen zoveel mogelijk mee te laten doen. We hebben een opgave geformuleerd rondom de sturing op de brede sociale basis. Het achterliggende doel is om de eigen mogelijkheden tot participatie voor inwoners te vergroten en inclusie te bevorderen. Dit doen we door middel van een passend netwerk aan voorzieningen en tegelijkertijd ruimte laten voor bewonersinitiatieven en onderlinge steun.

Wanneer mensen het onvoldoende op eigen kracht kunnen, bieden we maatwerkondersteuning. Dit varieert van een fysieke voorziening als een traplift, tot hoogspecialistische jeugdhulp. We proberen de toegang tot deze maatwerkvoorzieningen adequaat en laagdrempelig te organiseren.

Ambitie: We hebben wijken met een vitaal & gezond leefklimaat waar inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen

Doel: Wij stimuleren positieve en samenhangende ontwikkeling in iedere wijk/buurt.

Activiteiten

We bevorderen het meedoen in de wijk

- In 2024 blijven we volop inzetten om alle Nijmegenaren prettig te laten leven en meedoen in hun wijk en in de stad. Hierop wordt in alle stadsdelen ingezet. Enkel voorbeelden zijn:
- We hebben in het stadsdeel Noord de behoefte aan ruimte voor jongeren in de openbare ruimte onderzocht. In 2024 maken we een planning voor realisatie van de gewenste aanpassingen in de openbare ruimte en in het aanbod van jongerenwerk, buurtsport of clubs en verenigingen in Nijmegen Noord. Uitgangspunt is dat jongeren bewoners zijn en er ruimte nodig is waar ze kunnen hangen of sporten en elkaar ontmoeten, zonder dat ze als overlastgevend worden ervaren. Dit betekent dat we ook omwonenden betrekken bij de aanpak.
- We werken in 2024 aan de samenwerking tussen de sociale wijkondernemingen in oud west. Dit zijn plekken waar veel verschillende bewoners samenkomen voor activiteiten en ontmoeting. We vergroten zo de herkenbaarheid en hopen op meer deelnemers bij de activiteiten zodat meer inwoners aansluiting vinden. Ook in andere wijken wordt bekeken wat sociale ondernemingen kunnen betekenen voor het verankeren van informele verbindingen in de wijk.
- In de wijk Weezenhof in Dukenburg komt een nieuw onderkomen voor het Huis van Weezenhof. Hierdoor waarborgen we de initiatieven die door vrijwilligers zijn opgezet in een tijdelijk onderkomen. Deze waardevolle initiatieven bevorderen cohesie en ontmoeting in de wijk voor verschillende leeftijds- en doelgroepen. Daarbij wordt tevens samengewerkt met andere maatschappelijke diensten om te komen tot een stevige verankering in de wijk.

We verbeteren het welzijn van onze inwoners in onze wijken via stadsdeelprogrammeren

De sturing op de sociale basis vindt steeds meer in de wijken plaats. In drie stadsdelen (Lindenholt, Zuid en Oost) hebben we samen met inwoners en organisaties (welzijn, gezondheid, cultuur, sport, etc.) een start gemaakt met stadsdeelprogrammeren voor volwassenen. Na een gezamenlijk uitgevoerde analyse van de belangrijkste speerpunten, maken we in 2024 de stadsdeelplannen gereed en starten we met de uitvoering ervan. Met deze werkwijze willen we de inzet van bewoners en organisaties richten op de meest belangrijke speerpunten en de meest effectieve aanpakken.

We investeren in een doorontwikkeling van het preventieplatform jeugd

In bijna alle gebieden van Nijmegen is het preventieplatform jeugd actief. Aan dit preventieplatform nemen de diverse professionals uit de wijk deel die betrokken zijn bij het opvoeden en opgroeien van de jeugd. Denk hierbij aan jongerenwerkers, jeugdcoaches en de buurtsportcoaches. Op basis van een gedegen analyse stellen zij gezamenlijke prioriteiten voor de wijk. In 2024 gaan we een nieuwe werkwijze invoeren waarbij er meer recht wordt gedaan aan de leefwereld van jongeren en de stedelijk georganiseerde partners.

Doel: Wij versterken de mogelijkheden in een wijk/buurt voor bewoners om mee te doen en verantwoordelijkheid te nemen als zij dit willen.

Activiteiten

We werken aan ruimte voor ontmoeten

In juni 2023 is het nieuwe verhuurkader 'Een ruimte huren in een gemeentelijk wijkcentrum in Nijmegen' vastgesteld door het college. We werken dit jaar aan de invoering hiervan, zodat vanaf huurseizoen 2024-2025 het nieuwe kader volledig toegepast wordt. Doel is dat bewoners samen activiteiten organiseren. Daarnaast wordt wijkcentrum 't Oude Weeshuis verbouwd, met als doel het wijkcentrum toekomstbestendig te maken, met ruimtes die voor meerdere doeleinden en gebruikers geschikt zijn.

Doel: We dragen bij aan een gezonde leefomgeving, zowel in fysiek als sociaal opzicht

Activiteiten

We zetten gezondheid meer centraal in ons omgevingsbeleid

Een gezonde leefomgeving heeft een prominente plek in de Omgevingswet en vormt ook bij de uitvoering van de gezondheidsagenda 2021-2024 een belangrijk speerpunt. Met de komst van het Gezond en Actief Leven-Akkoord (GALA) en de daarbij behorende Specifieke Uitkering (SPUK) van Rijksmiddelen, breiden we de inzet van de GGD uit om ons te adviseren bij een aantal belangrijke processen, zoals de actualisatie van de Omgevingsvisie, het opstellen van een Omgevingsplan en verschillende gebiedsvisies.

In 2024 werken we verder aan het toegankelijk en aantrekkelijk maken van de openbare ruimte, zodat die uitnodigt tot Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS).

Ambitie: We zorgen dat inwoners eigen regie kunnen voeren over hun leven, gezin en gezondheid en actief deel kunnen nemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.

Doel: We ondersteunen ontmoeting, participatie en vrijwilligerswerk

Activiteiten

We ondersteunen sociale wijkvoorzieningen

Sociale wijkondernemingen leveren een belangrijke bijdrage aan het versterken van de sociale basis en inwonerparticipatie in verschillende stadsdelen. De komende tijd inventariseren we hoe we deze sociale wijkondernemingen zo goed mogelijk kunnen ondersteunen.

We stimuleren een toekomstbestendig vrijwilligersklimaat

We zien als gemeente veel ontwikkelingen in de samenleving met betrekking tot het vrijwilligerswerk. De druk op vrijwilligers(organisaties) neemt enerzijds toe door een grotere behoefte aan vrijwillige inzet, anderzijds hebben organisaties steeds meer moeite met het werven van nieuwe vrijwilligers. We werken toe naar een toekomstbestendig vrijwilligersklimaat in Nijmegen.

Doel: We stimuleren activiteiten die inclusie bevorderen

Activiteiten

We maken werk van de inclusie voor mensen met een beperking

In 2024 werken we verder aan de uitvoeringspunten van het Actieprogramma inclusie, gericht op mensen met een beperking. Dit doen we samen met ervaringsdeskundige inwoners en de betrokken maatschappelijke partners.

Belangrijke speerpunten zijn: bewustwording, toegankelijke communicatie en de inzet van ervaringsdeskundigen. Ook gaan we de inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid in het sociaal domein versterken, op basis van de Handreiking ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid. Daarnaast onderzoeken we hoe we zo goed mogelijk gebruik kunnen maken van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid in onze eigen organisatie.

Versterken antidiscriminatie

We geven aandacht aan ons koloniaal- en slavernijverleden en hoe dit doorwerkt in de huidige tijd, onder meer door middel van herdenkingen, gesprekken en tentoonstellingen. Daarnaast gaan we met partners en inwoners een plan opstellen, gericht op het voorkomen en tegengaan van discriminatie. Met behulp van de extra beschikbare rijksmiddelen en middelen uit het coalitieakkoord gaan we in 2024 dialoogbijeenkomsten over discriminatie, preventie en educatie organiseren.

We werken aan de inclusie van lhbtqi+ personen

In 2024 gaan we samen met het regenboognetwerk de acceptatie van seksuele, gender-, en seksediversiteit bevorderen, op basis van de Regenboogagenda 2021-2024. We richten ons hierbij in het bijzonder op het ondersteunen van de lhbtqi+ gemeenschap bij de toename van incidenten en polarisatie rondom lhbtqi+ thema's. Daarnaast onderzoeken we de veiligheid en het welzijn van lhbtqi+ personen in Nijmegen, door middel van de lhbtqi+ monitor. We verlenen een meerjarige subsidies aan COC Regio Nijmegen en Stichting Roze Woensdag om de inzet binnen het regenboognetwerk duurzaam te versterken. In 2024 starten we tevens met de verkenning hoe er vervolg kan worden gegeven aan de huidige Regenboogagenda.

We gaan maatregelen bepalen om inclusie van jonge kinderen te verbeteren.

Steeds meer jonge kinderen stromen vanwege achterstand en gedragsproblemen, ontwikkelingsachterstanden en beperkingen vanuit de kinderopvang door naar specialistische zorgvoorzieningen. Vanuit deze voorzieningen stromen zij bijna altijd door naar het speciaal onderwijs of speciaal basisonderwijs. Voor sommige kinderen is dit ook de best passende route. Maar met deze groeiende zogenaamde 'onderinstroom' in deze onderwijstypes zit de regio Nijmegen boven het landelijke gemiddelde. We gaan onze netwerksamenwerking rondom jonge kinderen versterken en gaan samen met onze partners acties en maatregelen bepalen om te komen tot zo regulier mogelijke kinderopvang en onderwijs voor ieder jong kind.

Doel: We stimuleren zelfstandigheid en zelfredzaamheid van onze (wijk)bewoners

Activiteiten

We houden het welzijn van ouderen op peil.

In 2024 continueren we de capaciteitsuitbreiding van het ouderenadvies en breiden het aantal ontmoetgroepen voor ouderen in de verschillende stadsdelen nog verder uit. Daarmee helpen we kwetsbare ouderen en ouderen met geheugenklachten zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. We gaan onderzoeken of het groeiend aantal ouderen in relatie tot bijvoorbeeld de woonopgave aanleiding is voor verdere aanpassingen van onze inzet.

We ontwikkelen een integrale ketenaanpak rond valpreventie, bewegen en gezonde voeding

We willen het risico op vallen onder ouderen voorkomen door algehele gezondheidsbevordering, beweging en het voorkomen van ondervoeding. We maken het valpreventieaanbod laagdrempeliger. We hebben hierbij oog voor de gehele doelgroep ouderen, met bijzondere aandacht voor kwetsbare ouderen. In 2024 starten we samen met de GGD met een integrale ketenaanpak valpreventie, bewegen en gezonde voeding voor ouderen.

We continueren en verbeteren onze inzet op de inburgering en integratie van onze nieuwkomers

De Wet inburgering 2021 is nog niet zo lang geleden in werking getreden en dat betekent dat er nog doorontwikkeling nodig is op het gebied van inburgering en integratie van statushouders en gezinsmigranten. Zo gaan we onder andere ons aanbod uitbreiden van 'duale trajecten'; het combineren van het leren van taal met participatie. Tot slot gaan we in 2024, door onder andere de toenemende druk op de asielketen, een integrale aanpak op de verschillende leefdomeinen zoals onderwijs, huisvesting en werk voortzetten en verder ontwikkelen.

Doel: We stimuleren informele hulp en mantelzorg

Activiteiten

We werken aan toekomstbestendig mantelzorgbeleid

We ronden in 2024 de evaluatie van het huidige mantelzorgbeleid af. We onderzoeken of dit aanbod voldoende aansluit op de wensen en behoeften van mantelzorgers. We blijven mantelzorgers ondersteunen bij de uitvoering van de zorgtaken. In 2024 werken we op basis van de evaluatie toe naar toekomstbestendig mantelzorgbeleid.

Doel: We versterken het opvoedklimaat rond gezinnen, in wijken en scholen

Activiteiten

We versterken de mogelijkheden voor ieder kind om mee te doen in de eigen wijk en te werken aan talentontwikkeling

We verwachten vanaf schooljaar 2024 – 2025 een nieuwe werkwijze te hebben rond de brede scholen. Het doel van deze nieuwe werkwijze is dat we de ontwikkelkansen van Nijmeegse kinderen willen vergroten, door de beschikbare middelen op een andere en efficiëntere manier te besteden.

We zetten in op een kansrijke start voor iedereen

We realiseren een nieuw consultatiebureau in de wijk Dukenburg, zodat er meer gezinnen in de wijk (eerder) gezien kunnen worden. De nieuwe locatie zal meer spreekruimtes hebben waardoor de achterstanden weggewerkt kunnen worden en JGZ hun preventieve werk op het gebied van gezondheid en ontwikkelingsachterstanden in dit stadsdeel goed kunnen voortzetten. Daarnaast blijven we actief met het programma Kansrijke Start, waarbij de eerste 1000 dagen van het kind centraal staan. Het programma wordt onderdeel van de agenda voor het jonge kind.

We continueren en borgen de inzet van het jongerenwerk in het voortgezet onderwijs

We zetten de extra coalitiemiddelen in om gelijkwaardige kansen in en rondom het onderwijs te stimuleren en vergroten. We werken toe naar een samenhangende aanpak met integrale en duurzame inzet, in die wijken waar het risico op achterstanden groot is, met als doel gelijkwaardige kansen in en aansluitend op het onderwijs. We kiezen vooral voor het versterken en verder ontwikkelen van bestaande initiatieven en aanpakken rond drie programmalijnen: iedereen kan meedoen, iedereen kan groeien en iedereen kan hulp krijgen. Een van de concrete activiteiten in dit plan is de inzet van jongerenwerk op de Nijmeegse middelbare scholen. We borgen de inzet en resultaten voor 2024 en verder.

Doel: We beschermen inwoners tegen infectieziekten, ongunstige milieufactoren en seksuele gezondheidsrisico's

Activiteiten

We hebben aandacht voor gezondheidsrisico's

Op basis van de Wet publieke gezondheid (Wpg) zorgen we via de GGD voor infectieziektebestrijding. Onder de infectieziektebestrijding hoort volgens de Wpg in ieder geval:

- het nemen van algemene preventieve maatregelen op het gebied van infectieziekten;
- bestrijden van tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen; en
- bron- en contactonderzoek bij meldingen.

In Nijmegen kunnen jongeren met vragen over seksualiteit (gratis en anoniem) advies krijgen op ons Sense-spreekuur. Daarnaast verzorgt de GGD ook soa-testen en –behandeling voor jongeren en (andere) risicogroepen.

Doel: We realiseren een preventieve basisinfrastructuur ter bevordering van de volksgezondheid via een integrale aanpak

Activiteiten

We bieden via de GGD voorlichtings- en preventieprogramma's aan

De afdeling Gezond Leven van de GGD ontwikkelt voorlichtings- en preventieprogramma's voor diverse doelgroepen. Deze programma's maakt de GGD in samenwerking met scholen (Gezonde School) en gemeenten (Gezonde Wijk). Zo werken we in Nijmegen aan een gezonde leefstijl voor alle inwoners.

Doel: We verkleinen de gezondheidsverschillen door inwoners met verhoogde gezondheidsrisico's extra te ondersteunen

Activiteiten

We verbeteren gezondheid in de stadsdelen

We gaan met onze partners door met de diverse initiatieven op de speerpunten gezond en veilig opgroeien, gezond gedrag, mentale gezondheid en gezond met een beperkt budget. Zo werken we met de gezondheidsagenda 2021-2024 aan gezondheidswinst voor iedereen. Uitdaging is om in 2024 e.v. meer samenhang te creëren in de aanpak rond preventie en gezondheidsverschillen. Hiervoor is het Gezond en Actief Leven (GALA)plan opgesteld. In ieder stadsdeel, iedere wijk en iedere buurt verschilt de gezondheidssituatie en liggen er unieke kansen voor gezondheidsbevordering en -bescherming. Via stadsdeelprogrammeren en de preventieplatforms analyseren we hoe we de gezondheid in de kwetsbare stadsdelen kunnen verbeteren. Hierbij hebben thema's als mentale gezondheid, middelengebruik, en gezondheidsvaardigheden vooral onze aandacht. Verder gaan we actief aan de slag met het inrichten van regionale ketenaanpakken voor Kansrijke Start, gezond gewicht jeugd en de doorontwikkeling van de Gecombineerde Leefstijl Interventies.

Doel: We dragen bij aan dierenwelzijn en stimuleren een diervriendelijke (leef)omgeving

Activiteiten

We blijven werken aan (het bevorderen van) dierenwelzijn

De nieuwe uitvoeringsagenda gaat in 2024 van start waarmee we de uitvoering van de wettelijke taken gaan versterken. Vanuit de nieuwe uitvoeringsagenda werken we onder meer aan huisvesting voor de Dierenambulance Nijmegen e.o. (DAN), maken we een integraal plan voor overlastgevende dieren en hebben we aandacht voor huisdieren in armoede.

Doel: We zorgen dat kinderen en hun ouders dichtbij en deskundig worden ondersteund als zij problemen ervaren met opvoeding, ontwikkeling, zelfredzaamheid en participatie in de samenleving

Activiteiten

We zetten de doorontwikkeling van de Buurteams Jeugd en Gezin voort

De Buurteams Jeugd en Gezin zijn per 1 januari 2024 tweeënehalf jaar operationeel. De opzet en werkwijze is al in grote mate conform de eisen die de Hervormingsagenda Jeugd stelt aan stevige lokale toegangsteams. De twee belangrijkste thema's voor de doorontwikkeling blijven basishulp en veiligheid. We gaan zorgen dat de Buurteams Jeugd en Gezin nog minder verwijzen naar aanvullende zorg en meer zelf basishulp bieden, op een laagdrempelige wijze, zonder indicaties en nabij onze inwoners. Naast een opgavegerichte sturing en investering in vakmanschap door de Buurteams Jeugd en Gezin zelf, blijven we daartoe ook aan andere knoppen draaien. We zetten de budgetplafonds voor begeleidingsaanbieders en de handhaving ervan voort en we richten ons contractmanagement op efficiënte uitvoering door zorgaanbieders. We maken afspraken met andere verwijzers (met name huisartsen) en ontwikkelen het collectief aanbod vanuit de stadsdeelprogrammering in de sociale basis. Het vakmanschap op het gebied van veiligheid wordt versterkt met gerichte trainingen voor de gezinswerkers van de Buurteams Jeugd en Gezin, we zetten functionarissen veiligheid in in ieder Buurteam Jeugd en Gezin en maken duidelijke samenwerkingsafspraken met onder meer Veilig Thuis, de Gecertificeerde Instellingen en de Regieteams. We gaan in 2024 door met het ontwikkelen van de aanpak voor volwassenen in de GGZ in de wijk.

We gaan aan de slag met de aanpak van de wachtlijsten in de JeugdGGZ

Eén van de manieren waarop we de wachtlijsten willen aanpakken is de implementatie van het Ecosysteem Mentale Gezondheid (GEM), ook wel de nieuwe ggz genoemd. Het GEM-gedachtegoed wil leren hoe we in plaats van diagnostisch/medisch denken over normale levensvragen en opgroei problemen dit kunnen gaan 'normaliseren', waarin tegenslagen en lijden onderdeel zijn van het leven en men ondersteuning kan halen in de eigen leefomgeving. Deze ondersteuning hoeft niet altijd een behandeling te zijn. We zullen hiertoe starten door het oprichten van 'ateliers' waarin de onderdelen van het ecosysteem worden vertaald en ingevoerd binnen onze regio.

Doel: We zorgen dat volwassenen dichtbij en deskundig worden ondersteund als zij problemen ervaren met zelfredzaamheid en participatie in de samenleving

Activiteiten

We innoveren met de Buurtteams volwassenen

We willen dat onze inwoners regie kunnen voeren over hun eigen leven. Als dit niet vanzelf gaat dan geven de Buurtteams Volwassenen laagdrempelige indicatievrije kwalitatieve basishulp. De Buurtteams Volwassenen werken in 2024 aan innovatie door het verder ontwikkelen van blended care (mix van persoonlijke en digitale hulp) en collectieve hulp en we starten een pilot met volledige digitale begeleiding. Hiermee verbreden we het kwalitatieve indicatievrije aanbod waardoor we preventiever werken en zetten we de beschikbare professionals zo efficiënt mogelijk in.

Doel: We ondersteunen kinderen en gezinnen bij gezond en veilig opvoeden en opgroeien met (specialistische) ambulante jeugdhulp indien nodig

Activiteiten

De ambulante jeugdhulp gaan we regionaal en opgavegericht aanbesteden

In 2024 gaan we de ambulante jeugdhulp samen met onze partners aanbesteden. We willen inhoudelijk scherp inkopen - en hier vervolgens vanuit contractmanagement op sturen - zodat de ambulante hulpverlening sterker onze doelstellingen kan dienen. We sturen hierbij onder meer op meer nabije en normale oplossingen (passend bij het gewone leven), inclusie, nauwe samenwerking met de sociale basis en complementariteit. Met dit laatste bedoelen we dat we alleen hulp inkopen die redelijkerwijs niet door de Buurtteams zelf is te verzorgen.

We zorgen voor een betere aansluiting tussen jeugdhulp en onderwijs

In 2024 meten we de resultaten van eerder gehouden pilots en werken aan verduurzaming en borging van de projecten. In 2024 wordt een regionale ontwikkelagenda inclusief onderwijs voor de komende jaren bestuurlijk vastgesteld. We streven hierbij naar minder bureaucratie, normalere oplossingen en kostenbeheersing.

We breiden de STORM-aanpak op het voortgezet onderwijs uit

STORM (Strong Teens and Resilient Minds) is een netwerkaanpak gericht op het verminderen van depressieve klachten en voorkomen van suïcide onder jongeren op het voortgezet onderwijs. Het is een samenwerking tussen onder andere de gemeente, het onderwijs, de GGD en de ggz. De komende (school)jaren wordt deze preventieve aanpak geïmplementeerd. In 2023 zijn de eerste drie vo-scholen gestart met deze aanpak. In 2024 wordt het aantal deelnemende scholen uitgebreid.

Doel: We ondersteunen volwassen inwoners (en hun mantelzorgers) bij het zelfstandig kunnen blijven wonen en participeren met aanvullende ondersteuning en specialistische hulp indien nodig

Activiteiten

We gaan Wmo-begeleiding aanbesteden

In 2024 gaan we de Wmo-begeleiding aanbesteden. De nieuwe overeenkomsten gaan per 2025 in. Wmo-begeleiding is de geïndiceerde hulp die we aanbieden als aanvulling op laagdrempelige indicatievrije begeleiding door de Buurtteams Volwassenen, Buurtteams Jeugd en Gezin en ouderenadviseurs. Ook dagbesteding en kortdurend verblijf wordt meegenomen in de aanbesteding. In 2024 wordt op basis van het transformatieplan GGZ en samen met o.a. Pro Persona, Iriszorg en RIBW de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) voor volwassenen verbeterd. We verbeteren de beschikbaarheid van laagdrempelige consultatie van GGZ-specialisten om daarmee zo preventief mogelijk te werken. We denken mee met onze GGZ-partners over hoe de wachtlijsten binnen de GGZ terug te dringen. In 2024 start met subsidie van ZonMW de leerplaats sluitende aanpak waarmee onze inzet voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid lerend verder ontwikkelen. Naast uitvoeringsinstanties, zorgverzekeraar en gemeenten is daarom ook de HAN nauw betrokken. De leerplaats loopt tot en met 2027.

Doel: We ondersteunen inwoners bij het oplossen van mobiliteitsproblemen in en buiten het huis waardoor ze zo lang mogelijk in staat zijn zelfstandig te blijven wonen en mee te doen

Activiteiten

We evalueren Wmo-klassiek

In 2024 houden we de toeleiding door de Wmo-consulenten tegen het licht. Doel is om de processen van indicatiestellen en herindiceren te versimpelen of te versnellen zonder dat we aan kwaliteit inleveren. Een voorbeeld is het eenvoudiger verlichten of verzwaren van een indicatie. We zullen ook de inhoud van de zorg bekijken. Dit doen we door een nieuwe verordening Wmo en jeugdhulp op te stellen. Hierbij zal onder meer aandacht zijn voor het stimuleren van oplossingen via het eigen netwerk en wijkgerichte oplossingen. We willen nieuw arbeidspotentieel aantrekken voor de Wmo. In 2024 halen we met de pilot Was- en strijkservice de taak wassen en strijken uit de huishoudelijke hulp en regelen we dit centraal met de inzet van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het doel is tweeledig: het creëren van banen en het verlagen van de druk op de huishoudelijke hulp. We bekijken in 2024 daarnaast op welke andere onderdelen van de Wmo we soortgelijke innovaties kunnen beginnen.

Ambitie: We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een (veilige) thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners en gezinnen die de basis van het bestaan niet (meer) op orde hebben of deze dreigen te verliezen.

Doel: We versterken jeugdigen en gezinnen zodat er minder kinderen in verblijf opgroeien en als dit moet dan in gezinsvormen en zo kort mogelijk

Activiteiten

We blijven aandacht vragen voor pleegzorg

We investeren ook dit jaar weer in de wervingscampagne pleegzorg. We doen dit zodat er meer aandacht, kennis en bekendheid rondom pleegouderschap komt. We hopen dat hierdoor meer mensen zich aanmelden als pleegouder, zodat er meer pleeggezinnen komen voor kinderen op de wachtlijst. Samen met de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen kijken we naar 'Het Goede Gesprek': Wat gaat goed, wat kan beter? Omdat succesvolle pleegzorg niet vanzelf gaat.

We gaan in 2024, samen met de regiogemeenten, verder met de transformatie van gezinshuizen en kleinschalig verblijf

We willen dat, als jeugdigen uit huis geplaatst worden, ze zo veel mogelijk kunnen opgroeien in een gezinsvorm: pleegzorg of een gezinshuis. We zien dat nog veel jeugdigen in gezinshuizen buiten het Rijk van Nijmegen wonen, omdat er in onze regio onvoldoende gezinshuizen beschikbaar zijn. We stellen daarom in 2024 samen met de betrokken zorgaanbieders, wetenschap en ervaringsdeskundigen een plan van aanpak op om de beschikbaarheid van gezinshuizen in onze regio te vergroten. Daarnaast willen we de succesvolle formule van gezinshuiszorg "Zo Thuis Mogelijk" gebruiken om residentiële jeugdhulp door te ontwikkelen. Door de afbouw van jeugdzorg+ en andere residentiële vormen van jeugdhulp is er kleinschaliger verblijf nodig, voor een kleine doelgroep jeugdigen die niet geplaatst kunnen worden in de gezinshuizen.

We werken op bovenregionaal niveau aan verschillende ontwikkelingen in de specialistische jeugdhulp

Op verschillende onderdelen binnen de specialistische jeugdhulp werken we meer op bovenregionaal niveau aan gewenste inhoudelijke ontwikkelingen, zoals voor de afbouw van de 3-milieus verblijfsvormen en de jeugdzorgPlus. Door het kabinet zijn middelen beschikbaar gesteld (SPUK's of specifieke uitkeringen) om de vastgoedtransitie die hiervoor nodig is mogelijk te maken. Ook wordt bovenregionaal samenwerking gezocht op specifiek hoogspecialistisch aanbod voor jeugdigen met complexe problematiek van dien aard dat dit vraagt om samenwerking met een bepaalde schaalgrootte. De werving van deze essentiële jeugdhulp-functies is halverwege 2023 gestart, dit moet resulteren in contracten die halverwege 2024 ingaan.

Doel: We verbeteren de veiligheidsketen voor jeugdigen door een systeemgerichte aanpak, meer preventieve jeugdbescherming en duurverkortung van ondertoezichtstellingen

Doel: We voorkomen huisuitzettingen, leiden toe naar zorg, werken aan het perspectief van multi-probleemhuishoudens en beperken de overlast als gevolg van dakloosheid en psychiatrische en/of psychosociale problematiek

Activiteiten

We rollen de doorbraakaanpak verder uit

We verbreden de doorbraakaanpak door het gedachtegoed en de doorbraakmethodiek verder uit te rollen bij de verschillende vindplaatsen in de stad, zoals opgenomen in het coalitieakkoord. Zo trainen we onder andere de Buurtteams, het 18-18+ netwerk (TWES) en het meldpunt bijzondere zorg. Het gemeentelijke doorbraakteam zijn hierbij ambassadeurs en aanjagers van het gedachtegoed over alle domeinen heen en worden betrokken bij concrete casuïstiek.

Doel: We bieden opvang aan inwoners (uit Nijmegen en regio) die dakloos zijn geworden en werken aan herstel richting zo zelfstandig mogelijk wonen en participeren

Activiteiten

We verminderen de druk op de opvang en borgen de winteropvang voor daklozen

De maatschappelijke opvang staat onder druk omdat er meer daklozen zijn. We verminderen deze druk door enerzijds meer aandacht te vragen en projecten op te starten om het wonen (al dan niet met begeleiding) te faciliteren zoals Droombankje en Binder. Anderzijds doen wij dit door (tijdelijk) te zorgen voor extra opvangplekken. Tegelijkertijd zorgen wij voor een adequate winteropvang.

We ondersteunen straatsekswerkers met de voor hen ontwikkelde zorgaanpak

De tippelzone blijft open en wij blijven zorg en ondersteuning bieden aan straatsekswerkers met de voor hen ontwikkelde zorgaanpak. Met deze zorgaanpak bieden we ondersteuning en begeleiding op verschillende levensgebieden. We proberen hen te motiveren om uit het straatsekswerk te stappen. Daarnaast bieden we de mogelijkheid om gebruik te maken van de time-outvoorziening in Beekbergen.

We ondersteunen ongedocumenteerden

Voor ongedocumenteerde vluchtelingen is in de stad opvang en begeleiding geregeld. Ook voor 2024 is zo goed als zeker dat hiervoor gedeeltelijke financiering van het Rijk komt. Door de val van het kabinet is het onduidelijk in hoeverre de uitrol van de Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen plaats gaat vinden. Uitsluitel hierover zal duidelijk worden met de komst van een nieuw kabinet. Dit betekent niet dat deze doelgroep zomaar verdwijnt. De opvanglocaties blijven zich inzetten zodat deze groep niet op straat komt te staan. Middels het Lokaal Samenwerkingsoverleg wordt gezocht naar perspectieven en duurzame oplossingen.

Doel: We bieden een beschermende woonomgeving aan inwoners (uit Nijmegen en regio) die vanwege hun ernstige psychiatrische of psychosociale problemen (nog) niet in staat zijn zelfstandig te wonen en werken aan herstel richting zo zelfstandig mogelijk wonen en participeren

Activiteiten

Verdere ondersteuning en hulp aan volwassenen/wonen met zorg

Naast de reguliere activiteiten kenmerkt 2024 zich door de uitvoering van de volgende activiteiten:

We creëren een solide basis voor de regionale samenwerking beschermd wonen en maatschappelijke opvang per 2024

We werken de afspraken over regionale samenwerking rond beschermd wonen en maatschappelijke opvang verder uit en zorgen voor een regionale begroting, zodat we de rol van centrumgemeente kunnen blijven vervullen en de zorg aan de inwoners van Nijmegen (en regio) wordt gecontinueerd. Financiële regionale samenwerking gaat – vanwege de uitstel van de invoering van het verdeelmodel – waarschijnlijk pas per 2025 van start.

We streven een goede mix van beschermd wonen en beschermd thuis na. We willen zorg dichtbij de inwoners organiseren, zoals via Beschermd Thuis. Noodgedwongen (tijdelijke) verhuizingen naar instellingen willen we voorkomen. Maar indien nodig, zijn er voldoende beschermd wonen plekken om op terug te vallen. In 2024 werken we dit uit in een aanbesteding Beschermd Wonen/ Beschermd Thuis met nieuwe contracten per 1 januari 2025.

We hebben nieuwe contracten voor de Wmo huishoudelijke hulp

We besteden de Wmo huishoudelijke hulp opnieuw aan. De ingangsdatum voor het nieuwe contract zal 1 januari 2024 zijn.

We realiseren en continueren wonen met zorg en ondersteuning

Bij woon-zorgopgaven op de woningmarkt spelen landelijke, regionale en lokale, alsmede kwantitatieve als kwalitatieve vraagstukken. Om hier resultaten te bereiken werken we nauw samen met inwoners(organisaties), gemeenten in onze regio, woningcorporaties, ontwikkelaars en een breed scala aan andere (zorg)instellingen en organisaties. De landelijke programma's zoals 'Een thuis voor iedereen' en 'Wonen en Zorg voor ouderen' schetsen een heldere ambitie. Met de medio 2024 vast te stellen Nijmeegse Woonzorgvisie met uitvoeringsagenda, verbinden we de landelijke ambities met lokale kansen en partijen

In 2024 realiseren we de ambities uit de Woondeal 2.0 en maken we als koploperregio een regionale woonzorgvisie met daarin o.a. concrete afspraken over een evenwichtige spreiding (fair share) van aandachtsgroepen over de Groene Metropoolregio. Nog onbekend is of we daarbij een belangrijk instrument tot onze beschikking hebben voor de huisvesting (en spreiding) van aandachtsgroepen. Door de val van het kabinet wordt het wetsvoorstel 'versterking regie volkshuisvesting' niet op korte termijn behandeld.

We blijven ons in 2024 inzetten voor huisvesting van doelgroepen met een hulpvraag en de (groeierende groep) ouderen. We vergroten de woonmogelijkheden van deze doelgroepen in de bestaande voorraad en bij nieuwbouw. In 2024 continueren we in dit kader Binder (woonproject in het oude belastingkantoor) en Droombankje, een tussenvoorziening voor economisch daklozen. We realiseren in 2024 meer (flexibele) woonruimte voor spoedzoekers, daklozen, statushouders en andere speciale doelgroepen. Hiervoor putten we uit het Woonfonds en stellen we een exploitatiebijdrage van € 300.000 beschikbaar. Voor het aanpassen van eigen vastgoed voor huisvesting van bijzondere doelgroepen stellen we voor 2023 t/m 2026 een investeringskrediet van € 2,5 miljoen beschikbaar.

Met zorgpartijen en corporaties werken we in 2024 verder aan de opgave om inclusieve wijken te creëren. Met woningcorporaties en gemeenten in regio Rijk van Nijmegen stellen we middels de Werkgroep Bijzondere Bemiddeling ook in 2024 6% van de vrijkomende woningen beschikbaar voor bijzondere zorgdoelgroepen. Met Portaal en Onder de Bomen starten we in 2024 met de bouw van Bongerd, een gemengd wonen-project. Dit inclusieve woonproject draagt o.a. bij aan uitstroom uit Beschermd Wonen.

Op basis van de ontwikkelvisie Winkelsteeg bereiden we de transformatie van dit gebied voor om zo ruimte te bieden aan werken, wonen en (maatschappelijke) voorzieningen. Vooruitlopend daarop realiseren we in 2024 samen met de woningbouwcorporatie circa 500 flexibele woningen (NDW21). Dit wordt een gemengde, leefbare wijk in het hart van Winkelsteeg waar we een grote groep statushouders een nieuwe toekomst bieden.

We bieden in 2024 passende ondersteuning aan de bewoners van de zorgwoningen in de Weezenhof en we bereiden 5 soortgelijke woningen in Nijmegen Noord voor. Ook in de regio kijken we naar mogelijkheden om deze bijzondere woonvorm te realiseren en sluiten we aan bij lokale initiatieven.

In 2023 hebben we het aantal trajecten Housing First in Rijk van Nijmegen van 9 naar 12 nieuwe trajecten uitgebreid. Deze uitbreiding zetten we in 2024 voort. Housing First is een vorm van wonen met ambulante, intensieve begeleiding en bedoeld voor dakloze mensen met meervoudige problemen, waarbij de toewijzing van een woning de start is van een traject waarbij zelfstandig wonen het doel is.

Doel: We bieden slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling een veilige omgeving en er wordt ingezet op het voorkomen, vroegsignaleren, stoppen en duurzaam doorbreken van geweld.

Activiteiten

We blijven investeren in veiligheid

Ook in 2024 faciliteren we regionale voorzieningen met specialistische kennis en vaardigheden om inwoners die zich in een onveilige relatie bevinden te ondersteunen met als doel het creëren van acute en duurzame veiligheid. Veilig Thuis en Moviera spelen een belangrijke rol bij toeleiding, specialistische ambulante begeleiding en opvang. Het Centrum Seksueel Geweld is specialist op het gebied van multi-disciplinaire hulp aan slachtoffers van acuut seksueel geweld en seksueel geweld dat langer geleden is gebeurd. In stad Nijmegen continueren we –in het kader van het landelijke Programma Veilige Steden– bewustwordingsactiviteiten die er aan bijdragen seksueel grensoverschrijdend gedrag in de publieke ruimte en horeca te voorkomen. We gaan met een regionale netwerkaanpak de expertise op het gebied van seksueel geweld beter lokaliseren en effectiever inzetten voor de inwoner.

Effecten van prioriteren

We investeren in voorzieningen om mensen zoveel mogelijk mee te laten doen. We voelen tegelijkertijd dat de druk op alle vormen van zorg en opvang toeneemt. Instellingen krijgen te maken met cliënten die in toenemende mate psychische problematiek hebben. Daarnaast zijn als gevolg van CAO- stijgingen de lonen hoger. We hebben geprobeerd om op deze ontwikkeling te anticiperen door budgetten waar mogelijk te vergroten. Deze voorstellen zijn tegen elkaar afgewogen en niet altijd gehonoreerd vanwege de beperkte middelen. Dit kan invloed hebben op wachttijden of op de dienstverlening van instellingen omdat er binnen activiteiten prioriteiten moeten worden gesteld. We moeten temporiseren in onze ambities in preventief werken in de sociale basis en gezondheid.

Samenwerkingen en verbonden partijen

We kunnen onze doelstellingen niet alleen bereiken. We werken samen met netwerkpartners en andere programma's binnen de gemeente. We zijn aanwezig in de wijk en betrekken inwoners bij ontwikkelingen in de stad. Zo hebben we de laatste jaren geïnvesteerd in de samenwerking met inwoners, inwonersorganisaties en met sociale ondernemingen, zoals BUUR, de Wijkfabriek en de Broerderij. Ook geven we subsidies aan inwonersmagazines en wijkwebsites. Samen met organisaties, professionals, vrijwilligers en inwoners blijven we werken aan het versterken van de sociale basis. Deze lerende samenwerking is een belangrijke pijler binnen de kadernota Samen werken, samen sterk.

We werken samen met een groot aantal maatschappelijke instellingen, stichtingen en verenigingen. We hebben subsidierelaties met een aantal grote welzijnsinstellingen zoals Bindkracht10 en Sterker sociaal werk voor onder meer de uitvoering van welzijnswerk in de wijk. Ook geven wij opdracht aan Stichting Oidos en Stichting Buurtteamorganisatie Volwassenen voor de uitvoering van de Buurtteams. We werken samen met de GGD voor onder andere de inzet van jeugdartsen, het bestrijden van infectieziekten en de toegang tot beschermd wonen en maatschappelijke opvang. We werken samen met Straatdokters, die zich inzetten voor de gezondheid van daklozen. We subsidiëren grote zorginstellingen voor maatschappelijke opvang. Op grond van de Wmo en de Jeugdwet kopen we regionaal zorg in bij een groot aantal aanbieders die zorg leveren op het gebied van beschermd wonen, ambulante Wmo, huishoudelijke hulp, ambulante jeugdhulp en jeugdzorg met verblijf. We werken nauw samen met onderwijsinstellingen, woningcorporaties, verzekeraars en het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen.

Voor de uitvoering van het Wmo- en Jeugdwet-vervoer werken we samen met de bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN).

We werken intensief samen met huisartsen, onder andere door middel van de inzet van de praktijkondersteuners huisartsenzorg jeugd te realiseren. Huisartsen zijn onder andere verantwoordelijk voor verwijzing naar de Jeugdwet en naar de volwassen GGZ. Om de veiligheid van onze inwoners te kunnen waarborgen werken we samen met Veilig Thuis waar kindermishandeling en huiselijk geweld gemeld kan worden. We subsidiëren

verschillende gecertificeerde instellingen voor de uitvoering van (preventieve) jeugdbescherming en jeugdreclassering. Ook werken we samen met politie en justitie.

In het verleden zijn al grote stappen gezet rondom de vormgeving van de regionale samenwerking beschermd wonen, echter werd de doordecentralisatie jaar na jaar uitgesteld. Nijmegen blijft acteren als centrumgemeente, maar de samenwerking met de regio intensiveert omdat gemeenten per 2025 een grotere (budget)verantwoordelijkheid hebben gekregen dan voorheen.

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening		Begroot			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipati	25,7	44,1	9,4	9,5	9,0	8,7
6.2 Wijkteams	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0,6	0,5	0,5	0,5	0,3	0,3
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	2,0	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	1,9	5,5	2,0	0,3	0,3	0,3
6.81 Geëscaleerde zorg18+	2,8	2,9	1,5	1,5	1,5	1,5
6.82 Geëscaleerde zorg18-	3,7	8,1	4,3	1,2	1,3	1,3
7.1 Volksgezondheid	0,6	1,0	0,9	0,9	0,5	0,5
Totaal	37,3	63,9	20,4	15,7	14,8	14,4
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipati	59,9	90,1	51,2	49,6	48,4	47,9
6.2 Wijkteams	17,8	25,9	29,7	29,7	29,7	29,7
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	7,1	8,6	9,5	9,3	8,4	8,4
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	40,5	36,6	35,1	35,4	33,3	33,3
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	39,4	59,3	60,4	51,7	45,6	44,8
6.81 Geëscaleerde zorg18+	59,4	73,0	74,2	80,1	78,6	77,7
6.82 Geëscaleerde zorg18-	30,0	15,0	11,6	8,3	8,1	8,1
7.1 Volksgezondheid	9,5	10,0	11,0	11,0	10,3	10,3
Totaal	263,5	318,4	282,7	274,9	262,3	260,1
Saldo van lasten en baten	226,2 N	254,6 N	262,3 N	259,2 N	247,5 N	245,7 N

V=voordeel; N=nadeel

Nieuwe taakvelden

Conform de IV-3 voorschriften van het rijk hebben wij een verfijning aangebracht in de taakvelden Wmo en Jeugd. In onderstaand overzicht is deze uitsplitsing opgenomen.

Bedragen*€1 mln	Begroot				
	2024	2025	2026	2027	
Baten					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	9,4	9,5	9,0	8,7	
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0,0	0,0	0,0	0,0	
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0,5	0,5	0,3	0,3	
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	0,7	0,7	0,7	0,7	
6.71B Begeleiding (WMO)	1,2	1,2	1,2	1,2	
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0,3	0,3	0,3	0,3	
6.74A Jeugdhulp behandel GGZ zond verblijf	1,6	0,0	0,0	0,0	
6.81A Beschermd wonen (WMO)	1,0	1,0	1,0	1,0	
6.81B Maatschapp- en vrouwenopvang (WMO)	0,5	0,5	0,5	0,5	
6.82A Jeugdbescherming	4,3	1,2	1,3	1,3	
7.1 Volksgezondheid	0,9	0,9	0,5	0,5	
Totaal	20,4	15,7	14,8	14,4	
Lasten					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	51,2	49,6	48,4	47,9	
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	29,7	29,7	29,7	29,7	

Bedragen*€1 mln	Begroot			
	2024	2025	2026	2027
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	9,5	9,3	8,4	8,4
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	19,9	20,1	19,0	19,0
6.71B Begeleiding (WMO)	13,1	13,1	12,3	12,3
6.71C Dagbesteding (WMO)	1,9	1,9	1,9	1,9
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0,2	0,2	0,2	0,2
6.72A Jeugdhulp begeleiding	12,3	12,3	12,3	12,3
6.72B Jeugdhulp behandeling	8,3	1,3	-4,9	-5,7
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	6,2	6,2	6,2	6,2
6.73A Pleegzorg	2,4	2,4	2,4	2,4
6.73B Gezinsgericht	0,3	0,3	0,3	0,3
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	15,4	15,4	15,4	15,4
6.74A Jeugdhulp behandel GGZ zond verblijf	11,6	9,9	9,9	9,9
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	2,8	2,8	2,8	2,8
6.74C Gesloten plaatsing	1,1	1,1	1,1	1,1
6.81A Beschermd wonen (WMO)	43,7	53,3	52,6	51,9
6.81B Maatschapp- en vrouwenopvang (WMO)	30,5	26,7	25,9	25,7
6.82A Jeugdbescherming	11,0	7,7	7,5	7,5
6.82B Jeugdreclassering	0,6	0,6	0,6	0,6
7.1 Volksgezondheid	11,0	11,0	10,3	10,3
Totaal	282,7	274,9	262,3	260,1
Saldo van lasten en baten	262,3 N	259,2 N	247,5 N	245,7 N

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten				
Vitaal woon & leefklimaat in wijken	11,8	10,5	10,0	9,9
Eigen regie, respect en onderlinge steun	159,2	150,3	139,8	138,6
Ondersteuning volwassenen, gezinnen en kinderen	111,8	114,2	112,5	111,6
Totaal	282,7	274,9	262,3	260,1
Baten				
Vitaal woon & leefklimaat in wijken	6,0	6,0	5,9	5,9
Eigen regie, respect en onderlinge steun	8,6	7,0	6,2	5,8
Ondersteuning volwassenen, gezinnen en kinderen	5,7	2,7	2,7	2,7
Totaal	20,4	15,7	14,8	14,4
Totaal per programma	262,3N	259,2N	247,5N	245,7 N

V = Voordeel; N = Nadeel

Veranderingen in de begroting

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
Jeugd:				
- verzachting ingroepad	-2.401	-3.571		
- stelpost jeugd: overheveling naar programma		-4.500	-4.400	-4.400
- opnemen aanvullende maatregel rijk op programma WWZ		6.600	6.600	6.600
Beschermd wonen	7.200	800	2.200	2.900
6.1 Stijging energiekosten (wijk)accommodaties	-1.400	pm	pm	pm
7.1 GGD indexering 2023 voortzetting vanaf 2024 en GGD index 2024	121	121	121	121
7.1 GGD vanaf 2024 hogere kosten bedrijfsvoering	-316	-316	-316	-316
7.1. GGD vanaf 2024 hogere kosten inhoudelijk	-86	-86	-86	-86
Woonzorg jong volwassenen met complexe problematiek (6.81)	-250			
Projectleider Bibob (6.81)	-90			
6.1. Consultatiebureaus Noord en Dukenburg	-75	-75	-179	-179

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
Stelpost WMO naar programma WWZ (van prog. Financiën)		-1.900	-1.900	-1.900
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+: Huishoudelijke hulp	-315	-315	-315	-315
Doorbraakaanpak	-194	-194	-194	-194
6.81 Geëscaleerde zorg 18+				
· Borging zorgaanpak straatsekswerkers	-92			
· Extra incidentele bijdrage autonome ontwikkelingen rondom bijzondere zorg	-139			
· Woonproject Binder	-300	-300	-300	-100
· Meerkosten subsidie Droombankje	-50	-50		
· Overloop crisisopvang GrandCare	-100	-100		
Gezonde leefomgeving	-100	-150		
Gezondheidsverschillen stadsbrede inzet	-100	-100		
Gezondheidsverschillen stadsdeel gericht	-100	-100		
Buurtsportcoachregeling	373	373	373	373
Stoppen met trainingen TIMM consultancy			100	100
Taakmutaties gemeentefonds, IU's en DU's				
Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO		-1.138	-1.115	-1.117
Herinvoering eigen bijdrage WMO			2.598	2.601
Voorschoolse educatie	-9	-10	-10	-10
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	44	44	44	44
Beschermd Wonen (IU)	-3.663	-3.664	-3.666	-3.666
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	-64	-64	-64	-64
Totaal	-2.106	-8.695	-509	392

Jeugd:

- *Verzachting ingroeipad*
Met de landelijke Hervormingsagenda Jeugd is een verzachting afgesproken van de financiële effecten voor 2024 en 2025. Voor Nijmegen levert deze verzachting een plus op van € 2,4 miljoen in 2024 en € 3,6 in 2025. Achtergrond van de verzachting is dat door het laat tot stand komen van het akkoord vertraging is ontstaan in de effecten die de maatregelen moeten opleveren.
- *Stelpost Jeugd*
Vorig jaar zijn stelposten opgenomen voor de structurele doorwerking van de geprognosticeerde effecten in 2022 van WMO en Jeugdzorg. Op basis van de realisatie 2022 en de huidige prognoses is stelpost jeugd nodig op het programma.
- *Opnemen aanvullende maatregel rijk op programma WWZ*
De aanvullende (besparings-)maatregel van het rijk van circa € 500 miljoen wordt verwerkt als korting op het gemeentefonds. Gemeenten mogen hier tegenover een besparing op de uitgaven inboeken. Hiermee wordt de aanvullende maatregel budgettair neutraal in de begroting verwerkt.

Beschermd wonen

De doordecentralisatie van beschermd wonen is (wederom) uitgesteld. Beoogd invoeringsdatum is nu 1-1-2025. Met dit uitstel ontstaan er financiële voordelen ten opzichte van de huidige begroting.

Stijging energiekosten (wijk)accommodaties

De energieprijzen zijn fors gestegen. Ter indicatie: de gasprijs is ruim 3 keer zo hoog en de elektriciteitsprijs zelfs bijna 4 keer zo hoog geworden. De structurele doorwerking is nog onzeker. Voor de jaren vanaf 2025 zijn daarom geen bedragen opgenomen. We reserveren voor 2025 en volgende jaren het verschil op stelpost. Dan is er meer duidelijkheid over de structurele doorwerking.

GGD

- indexering 2023 voortzetting vanaf 2024 en GGD index 2024
- vanaf 2024 hogere kosten bedrijfsvoering
- vanaf 2024 hogere kosten inhoudelijke

Over de conceptbegroting 2024 en een begrotingswijziging 2023 van de GGD heeft de raad van de gemeente Nijmegen een zienswijze uitgebracht. Deze begroting 2024 en de begrotingswijziging 2023 moeten vervolgens nog vastgesteld door het AB van de GGD. De begrotingswijziging voor 2023 gaat over CAO-ontwikkelingen met doorwerkende kracht naar 2024. Vanaf 2024 leidt dit tot een structureel tekort van € 186.000.

Daarnaast worden de personeelskosten 2024 in de begroting 2024 met 5,32% verhoogd. Het gemeentelijk indexeringspercentage is 8% en dit betekent dat er ten opzichte van dit percentage een voordeel ter hoogte € 307.000 ontstaat. Hiermee wordt het indexeringsstekort, voortvloeiend uit 2023, volledig gedekt en blijft er nog € 147.000 over. Daarnaast is er sprake van hogere uitvoeringskosten in de conceptbegroting 2024 (€ 316.000 voor Nijmegen). Deze worden met name veroorzaakt door organisatieontwikkelingen, veranderingen in wet en regelgeving en rechtekken van een verrekeningsmethodiek.

Er worden voor € 388.000 inhoudelijk extra middelen geclaimd. Binnen de begroting (rijksmiddelen/centrum gemeente) worden deze voor € 302.000 gedekt. Voor € 86.000 is geen dekking aanwezig. Het gaat over extra kosten voor RVP (rijksvaccinatieprogramma), consultatiebureaus en het crisisplan.

Na vaststelling van de begroting 2024 van de GGD door het AB, zijn bovengenoemde kosten onvermijdelijk.

Woonzorg jong volwassenen met complexe problematiek

Voor de groep jongeren die uitstromen uit jeugdhulp/WMO en nog beschutting en bescherming nodig hebben, soms met specialistische, intensieve problematiek is er onvoldoende passend zorgaanbod. Met deze intensivering kan passende woonzorg georganiseerd worden voor de groep jongvolwassenen die nog beschut en beschermd wonen nodig hebben.

Projectleider Bibob

Er loopt een pilot in het kader van de Wet Bibob. Voor de jaren 2021-2023 is daar formatie voor vrij gemaakt. De projectleider is op 1-11-2021 begonnen en de overeenkomst loopt tot 1-11-2024. De middelen zijn beschikbaar voor 2021 t/m 2023 maar de projectleider is gestart per 1-11-2021; we komen in 2024 10 maanden formatie tekort.

Consultatiebureaus Noord en Dukenburg

Voor de consultatiebureaus in Noord en Dukenburg is grotere huisvesting noodzakelijk, daardoor zal de huur toenemen doordat er voor meer meters huur betaald moet worden. Deze claim voor de huurkosten heeft een relatie met de investeringsclaim voor consultatiebureaus.

Dukenburg is urgenter vanwege meer gezinnen met een lagere sociaal economische status. Noord kan een jaar later. Consultatiebureau Dukenburg kent veel aandachtsdossiers, 35 % van de totale dossiers.. Het gemiddelde van Nijmegen is 12,4%. De gemiddelde (bij jeugdarts en jeugdverpleegkundige) wachttijd voor een verdiepingsafpraak voor een aandachtsdossier is op dit moment 3 maanden. Mede door ruimtegebrek op locatie, kunnen deze niet eerder gepland worden.

Stelpost WMO naar programma WWZ (van programma Financiën)

Gezien het verwachte oplopende tekort op Wmo vanaf 2025 en verder stellen we voor om de gereserveerde stelpost Wmo over te hevelen naar het programma WWZ.

Maatwerkdienstverlening 18+: Huishoudelijke hulp

We sturen door middel van beleid, verordeningen en beleidsregels. Dit jaar is de nieuwe visie Hulp bij het Huishouden vastgesteld. Gezien de vergrijzing neemt de druk op de Wmo toe. De aankomende jaren zal die nog meer toenemen. Vandaar het voorstel van het opplussen van het budget Hulp bij het Huishouden. Bij het opstellen van de budgetverhoging is al rekening gehouden met hetgeen wij kunnen doen om bij te sturen. Zo heeft de nieuwe beleidsvisie als lijn dat inwoners zo veel mogelijk zelf of in samenwerking met hun netwerk oppakken. Hulp bij het huishouden blijft op deze manier beschikbaar voor inwoners die het echt nodig hebben.

Op basis van de huidige groeivoorspellingen neemt de vraag naar huishoudelijke hulp in 2026 toe met 31% ten opzichte van 2021. Doordat we niet weten wat het effect zal zijn van de invoering van de inkomensafhankelijke

bijdrage op de vraag naar huishoudelijke hulp, stellen we voor alleen het te verwachten tekort van 2024 structureel bij te stellen met € 315.000. In deze prognose is rekening gehouden met een stijgende vraag van 4,9%.

De Wmo, en dus de hulp in het huishouden, is een openeinderegeling zonder budgetplafond met een wettelijke verplichting. De vergrijzing zorgt de komende jaren (tov 2022 31% stijging in 2026 en 38% in 2027) voor een enorme verwachte groei in vraag en aan de andere kant een verkleining en toenemende schaarste van de arbeidsmarkt voor wat betreft personeel dat als hulp in het huishouden wil werken. Dit zorgt voor een stijging van de kosten terwijl de middelen vanuit Den Haag in ieder geval niet toenemen.

We doen wat binnen de beleidsmogelijkheden ligt. We sturen dus wel degelijk door onder andere te kijken naar onze toeleiding, de manier van indiceren en versoberen van de indicatie en inhoud van de zorg (zie nieuwe beleidsvisie). Maar door het wettelijke karakter kan dat maar in beperkte mate. Het individu krijgt de aankomende jaren minder maar daardoor proberen we de hulp in het huishouden bereikbaar te houden voor iedereen die dat nodig heeft. Ondanks deze maatregelen zal het geld kosten, want met deze maatregelen gaan we geen tonnen besparen. Een andere mogelijkheid is om dit signaal sterker uit te dragen in een landelijke lobby richting VNG en Den Haag.

Doorbraakaanpak

In de vorige coalitieperiode is gestart met de doorbraakaanpak in de vorm van een doorbraakteam van 2 fte als pilot. Gezien de goede resultaten is de ambitie uitgesproken om het doorbraakteam in de huidige coalitieperiode structureel te maken. Daarnaast is in het huidige coalitieakkoord opgenomen om de doorbraakaanpak verder uit te breiden door te verbreden naar belangrijke ketenpartners in het sociaal domein (o.a. Buurtteams en netwerk 16 tot 27-jarigen).

Er is in het vorige coalitieakkoord een bezuinigingstaakstelling opgenomen, deze is meer dan behaald. In het huidige coalitieakkoord is voor de Doorbraakaanpak zelf geen bezuinigingstaakstelling opgenomen. Echter levert de doorbraakaanpak forse besparingen op. Met de verbreding in de stad wordt dit alleen maar meer. Het bedrag wat opgenomen is in het huidige coalitieakkoord voor deze verbreding stond al structureel in de begroting. Met het honoreren van deze claim is ook het huidige doorbraakteam van 2 fte gedekt.

In Q4 van 2023 volgt een Raadsinformatiebrief waarin uitgebreid de cijfers en opbrengsten van de doorbraakaanpak tot nu toe worden toegelicht.

Geëscaleerde zorg 18+

Borging zorgaanpak straatsekswerkers

Het project Zorgaanpak heeft twee jaar gedraaid en heeft een goede en werkbare aanpak opgeleverd. Omdat het om een heel specifieke doelgroep gaat en deze aanpak nog goed in de bestaande structuur moet worden geborgd, is het belangrijk om in 2024 extra middelen op in te zetten. Ook met als doel om de aanpak zoveel mogelijk in de reguliere zorg – en hulpverlening te integreren. Elementen uit deze aanpak kunnen ook worden ingezet voor bredere hulp- en begeleidingsvragen.

Om het project Zorgaanpak straatsekswerkers goed te borgen, zijn er afspraken gemaakt over werkzame elementen uit de aanpak voor de tweede helft 2023 en voor 2024. Het gaat hierbij om een subsidie voor IrisZorg om de volgende onderdelen uit te voeren: de inzet van casemanagement, expertise (onder voorbehoud), time-outvoorziening en de inzet van een ervaringsdeskundige. Daarnaast levert het Leger des Heils ook casemanagers.

Extra incidentele bijdrage autonome ontwikkelingen rondom bijzondere zorg

In afstemming met de GGD Bijzondere Zorg hebben we afgesproken dat dit bedrag voor 2024 niet structureel in de begroting wordt opgenomen maar incidenteel. Dit heeft te maken met twee belangrijke ontwikkelingen, namelijk de financiële ontwikkelingen rondom de doordecentralisatie beschermd wonen die vanaf 2024 wordt ingezet en wellicht de nodige impact heeft. En de effecten die voortvloeien uit de afspraken die in 2023 worden gemaakt tussen gemeenten en Meldpunt Bijzondere Zorg (MBZ).

Voor 2025 en verder kijken we opnieuw naar de begroting en besluiten we of dit bedrag voor Bijzondere Zorg structureel of incidenteel op de begroting dient te worden opgenomen.

Het aantal trajecten bij MBZ is in de afgelopen jaren sterk toegenomen: van bijna 1.200 trajecten in 2018 naar ruim 2000 trajecten in 2022. De stijging zit vooral in trajecten die vallen onder het uniforme deel van de taakuitvoering van MBZ: Consultatie en advies en Bijzondere zorg-trajecten.

Inmiddels zijn er oplossingsrichtingen geformuleerd en (samenwerkings)afspraken gemaakt tussen MBZ en gemeenten die ervoor moeten zorgen dat het aantal (lichte) meldingen naar beneden worden bijgesteld en vooral de overdracht van MBZ naar gemeenten te versoepelen.

Woonproject Binder

Binder maakt het mogelijk dat in dit woonproject 117 inwoners eenvoudig en betaalbaar kunnen blijven wonen in dit gemengd wonen-project in deze overvolle woonmarkt. De extra kosten zijn noodzakelijk vanwege extra inzet sociaal beheer, de staat van het pand en hogere energiekosten.

Meerkosten subsidie Droombankje

Vanaf aanvang hebben zij een lage subsidie gekregen, slechts gericht op de kosten van zorg maar niet voldoende om verder bij te dragen aan de exploitatie.

Het voorziet in de behoefte in Nijmegen opvang te bieden aan een bepaalde groep dak- en thuislozen, hoofdzakelijk de economisch dak- en thuislozen. Het blijkt dat de eerder verstrekte subsidie niet voldoende is; het Droombankje komt niet uit hun penibele financiële situatie. We vangen dit op zodat de opvang capaciteit behouden blijft.

Overloop crisisopvang GrandCare

Wanneer gezinnen in een crisissituatie zich melden bij de crisisopvang van IrisZorg en deze opvang zit vol, dan kunnen ze (op advies van de Centrale Toegang Maatschappelijke Opvang) tijdelijk worden opgevangen bij GrandCare tot er weer plek bij de crisisopvang is. Het gaat hier om heel kwetsbare gezinnen met vaak jonge kinderen. Het aantal gezinnen dat momenteel wordt opgevangen bij GrandCare fluctueert, maar het gaat om ongeveer 7 gezinnen. Dit is de enige aanvullende opvangplek voor gezinnen in een crisissituatie die we in stand houden.

Gezonde leefomgeving

Vanuit bestaande beleidskaders (Gezondheidsagenda) werken we aan een gezonde leefomgeving in de stad. Versterking op dit dossier is noodzakelijk gezien de huidige maatschappelijke uitdagingen (klimaatadaptie, energietransitie, woonopgave, vergrijzing, ongezonde leefstijl, eenzaamheid). Willen we een gezonde leefomgeving in de praktijk realiseren, dan is een integrale aanpak over verschillende domeinen van cruciaal belang. We kunnen nu onvoldoende integraal samenwerken omdat de capaciteit beperkt is. Dit heeft tot gevolgen: reactief in plaats van actief handelen/adviseren, waardoor we onvoldoende inzetten op het voorkomen terugdringen van gezondheidsrisico's.

Om betere samenwerking en afstemming rondom de gezonde (fysieke) leefomgeving mogelijk te maken is er meer beleidscapaciteit vereist. Daarmee kunnen we gezondheid vanaf het begin meenemen in de integrale afweging tussen alle belangen die spelen om een goede fysieke leefomgeving te realiseren. We zien dat er steeds vraagstukken bij komen die de gezonde leefomgeving raken, bijv. specifieke maatregelen rondom een beweegvriendelijke omgeving. Ook heeft gezonde leefomgeving een prominente plek gekregen in de Omgevingswet. Het bereiken en in stand houden van een gezonde fysieke leefomgeving is een van de hoofddoelen van de nieuwe Omgevingswet. Naast meer beleidscapaciteit kunnen we met de extra middelen de wettelijke adviesfunctie van de GGD ten aanzien van milieu en leefomgeving versterken en onze kennispositie verbeteren. In 2025 evalueren we wat de inzet oplevert. Mede op basis hiervan kan dan een voorstel geagendeerd worden voor een vervolg.

Gezondheidsverschillen stadsbrede inzet / Gezondheidsverschillen stadsdeel gericht

In het coalitieakkoord is een duidelijke ambitie geformuleerd om gezondheidsverschillen te verkleinen. Voor deze ambitie is geen budget beschikbaar gesteld. Binnen de bestaande middelen is het niet haalbaar om uitvoering te geven aan deze ambitie. Met de aangevraagde middelen kunnen we komen tot een brede aanpak verkleinen gezondheidsverschillen en vervolgens implementatie van deze aanpak. In de aanpak zijn twee sporen te onderscheiden: een stadsbrede inzet en een gerichte aanpak in de wijken waar de gezondheidsachterstanden het grootst zijn. Het extra budget wordt ingezet voor personeelskosten en subsidie aan organisaties in de stad.

Buurtsportcoachregeling

Samen met het programma Sport valt er in totaal € 745.000 vrij vanwege een dubbele financiering van de Buurtsportcoach-regeling (BCR) in onze begroting. We ontvangen hier nu een specifieke uitkering (SPUK) voor. Met deze middelen kunnen we de kosten dekken, waardoor de bestaande budgetten vrij vallen.

Stoppen met trainingen TIMM consultancy

Doel van de trainingen is om de lokale teams in heel Gelderland Zuid te trainen rondom veiligheid.

Tijdens de training wordt de kennis verdiept over veiligheidsplanning en risicotaxatie en worden de vaardigheden ten aanzien van gespreksvoering verrijkt.

We stoppen hiermee in 2026 en 2027. Risico is dat de buurtteams en overige lokale teams in Gelderland Zuid onvoldoende expertise hebben om de meldingen vanuit Veilig Thuis goed op te pakken en de veiligheid in gezinnen te verbeteren. Ook kan dit de samenwerking in de keten onder druk zetten en is dit een risico voor veiligheid in gezinnen.

Taakmutaties

Onder [Financiële begroting - Algemene dekkingsmiddelen - Gemeentefonds - Taakmutaties](#) vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan € 1 miljoen.

Bezuinigingsopties

bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027
Centrumgemeentemiddelen	1.700			
Stoppen met Maatwerkovereenkomsten	1.700	1.700	1.700	1.700
Buurtsportcoachregeling	373	373	373	373
Bewonersbudgetten	200	200	200	200
Afschaffen BBB-voorzieningen	340	340	340	340
Stoppen pilot proeftuin	1.000			
Stoppen met trainingen TIMM consultancy	100	100	100	100
Stoppen REPS	400			
Stoppen uitgaven Villa Penedo		50	50	50
Solidariteitsbijdrage regiogemeenten tekort MO herinvoeren	125			

De grijze regels zijn reeds (deels) ingezet door het college

Stoppen met maatwerkovereenkomsten

We kunnen ervoor kiezen geen cliënten Beschermd wonen onder te brengen d.m.v. maatwerkovereenkomsten. Op dit moment hebben we voor ongeveer 45 cliënten maatwerkovereenkomsten gesloten. Dit betreft zorg die we moeten leveren, maar die niet bij gecontracteerde zorgaanbieders geboden kan worden. Als we deze zorg niet inkopen via maatwerkovereenkomsten dan zal dit bij gecontracteerde aanbieders moeten gebeuren. Dit levert minder passende zorg op die bovendien geen per saldo besparing oplevert. Er zijn bovendien afspraken met de regiogemeenten om cliënten een goed en snel aanbod te bieden. Op dit moment houden we centrummiddelen voor beschermd wonen over. Het zou vreemd zijn om die middelen niet of onvoldoende in te zetten voor de doelgroep waar dit voor bedoeld is.

Buurtsportcoachregeling

Samen met het programma Sport valt er in totaal € 745.000 vrij vanwege een dubbele financiering van de Buurtsportcoach-regeling (BCR) in onze begroting. We ontvangen hier nu een specifieke uitkering (SPUK) voor. Met deze middelen kunnen we de kosten dekken, waardoor de bestaande budgetten vrijvallen.

Bewonersbudgetten in relatie tot uitbreiding formatie regisseurs sociaal

We kunnen ervoor kiezen om te besparen op de vrije ruimte in de bewonersbudgetten.

Afschaffen BBB-voorzieningen

Stoppen met noodopvang voor uitgeprocedeerden. Deze is opgenomen in de subsidielijst.

In de huidige bed, bad en broodregeling worden ongeveer 50 ongedocumenteerden opgevangen en ondersteund. Het geld hiervoor komt van het rijk. Een deel van de huisvestingskosten wordt door de gemeente zelf betaald, in de vorm van panden die beschikbaar gesteld worden.

De komst van een landelijke vreemdelingenvoorziening (LVV) zou ervoor zorgen dat de gemeente geen geld meer krijgt voor de BBB. Door de val van het kabinet is het minder waarschijnlijk dat de LVV er komt. Daardoor blijft er een noodzaak bestaan om de BBB voorziening in de lucht te houden.

Stoppen pilot proeftuin

In de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming zijn acties opgenomen om de keten rondom jeugdbescherming te versterken. Eén van de acties is bouwsteen 3: lokale aanpak voor veiligheid in gezinnen. Hierin wordt voorzien in het starten van proeftuinen waarin de betrokken partners rondom jeugdbescherming op een andere manier met elkaar gaan samenwerken. Dit om de hulpverlening aan gezinnen in complexe veiligheidsvraagstukken te verbeteren. Vanuit de Gelderse Verbeteragenda is opdracht gegeven om een plan van aanpak op te stellen om te komen tot een proeftuin rondom het vormgeven van het project Toekomstscenario in Gelderland Zuid.

Indien we hiermee stoppen, moeten we de miljoen die we hier extra van het rijk voor hebben gekregen terugbetalen. Hieruit zijn al kosten gemaakt, de netto besparing is daarom ook minder dan 1 miljoen. Ook vertraagt de betere ketensamenwerking voor kinderen die thuis onveilig zijn en dit kan leiden tot meer uithuisplaatsingen van deze kinderen. We houden ons tenslotte niet aan het coalitieakkoord waarin staat dat we landelijk voorloper willen zijn, we houden ons niet aan de afspraken in Gelderland Zuid en Rijk van Nijmegen.

Stoppen REPS (Regionaal Punt Scheiden)

Coördinatie, deelname en host van het Regionaal Expertisepunt Scheiden (REPS) is per 2023 is gestart. Hierin werken professionals van Sterker samen met professionals van Entrea Lindenhout, Jeugdbescherming Gelderland en Pro Persona. Dit gebeurt vanuit een samenwerkingsverband waarvan ook Buurteams Jeugd en Gezin Nijmegen en de regiogemeenten deel van uitmaken. We willen in de regio Rijk van Nijmegen dat we gezinnen en huishoudens op tijd en op de juiste manier helpen bij een scheiding. Dit betekent een continuering van de huidige situatie waarin veel vechtscheidingen de keten van jeugdbescherming blijven verstoppen. Met als risico meer uithuisplaatsingen van kinderen. Ook zorgt dit voor langere wachttijden bij de Buurteams en lokale teams in Rijk van Nijmegen.

Stoppen uitgaven Villa Penedo

Villa Pinedo biedt onbeperkte online steun (in de vorm van een buddy) voor kinderen en jongeren met gescheiden ouders ter voorkoming van psychische problematiek. Wanneer je hiermee zou stoppen kunnen kinderen die last hebben van een vechtscheiding geen beroep meer doen op online-steun door een buddy. Het niet inzetten van rijksmiddelen die Nijmegen voor heel Gelderland Zuid ontvangt voor bestrijding Kindermishandeling voor dit doel is strijdig met de besluitvorming door 14 gemeenteraden.

Indicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Basisset (BBV):									
Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdhulp								13,1%	13,4%
Gemiddelde benchmark								15,0%	14,5%
Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdbescherming								1,3%	1,2%
Gemiddelde benchmark								1,5%	1,4%
Percentage jongeren (12 t/m 22 jaar) met jeugdreclassering								0,5%	0,4%
Gemiddelde benchmark								0,5%	0,5%
Percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) met een delict voor de rechter	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	
Gemiddelde benchmark	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	
Aantal WMO-cliënten met een maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners)			710	720	720	750	770	770	740
Gemiddelde benchmark						792	842	828	818
Gevraagd door raad:									
Aantal cliënten jeugdhulp zonder verblijf				4.135	4.262	4.512	4.479	4.500	4.511
Aantal cliënten jeugdhulp met verblijf				496	539	523	516	514	518
Aantal aanmeldingen buurtteams									5.130
Buurtteams jeugd en gezin: percentage heeft binnen 14 dagen na aanmelding eerste gesprek									46%
Buurtteams volwassenen: percentage heeft binnen 14 dagen na aanmelding eerste gesprek									76%
Aantal bezoeken Stips			13.500	15.000	18.000	23.100	14.052	15.013	22.000
Percentage huishoudens dat gebruik maakt van 5 of meer gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein			3,9%		3,7%	3,8%	4,5%	4,5%	4,9%
Percentage dat vindt dat men te weinig contact met anderen heeft		10%		9%		12%		12%	
Rapportcijfer bewoners voor woonbuurt als plek om te wonen en te leven		7,4		7,5		7,6		7,5	
Percentage bewoners tevreden over openbaar vervoer in de buurt		79%		78%		76%		76%	
Percentage bewoners tevreden over groen in de buurt		69%		71%		68%		66%	

Toelichting

Gemiddelde benchmark

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdhulp

Het CBS is de bron voor deze verplichte indicator. In 2021 is het CBS gestart met een nieuwe tijdreeks vanwege wijzigingen in de dataverzameling. Onze eigen statistieken laten een wat hoger aandeel jeugdigen zien dat gebruik maakt van maatwerkvoorzieningen op het vlak van jeugdhulp (circa 15%). Een reden daarvoor is dat het CBS afhankelijk is van de aanlevering van cijfers door jeugdhulpaanbieders; niet alle aanbieders leveren de cijfers aan.

Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdbescherming / Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdreclassering

Het CBS is de bron voor deze verplichte indicatoren. In 2021 is het CBS gestart met nieuwe tijdreeksen voor deze indicatoren vanwege wijzigingen in de dataverzameling.

Aantal WMO-cliënten met een maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners)

In Enschede en Maastricht ligt dit aantal duidelijk hoger dan in Nijmegen en de andere benchmarksteden.

Aantal cliënten jeugdhulp zonder verblijf / Aantal cliënten jeugdhulp met verblijf

De meeste cliënten 'jeugdhulp met verblijf' maken tevens gebruik van een andere maatwerkvoorziening op het vlak van jeugdhulp ('jeugdhulp zonder verblijf'). Er zit dus een overlap tussen de cijfers. In totaal maken circa 4.600 jeugdigen gebruik van maatwerkvoorzieningen op het vlak van jeugdhulp.

Aantal aanmeldingen buurtteams

Het gaat om alle aanmeldingen bij de buurtteams jeugd en gezin (van start gegaan in juli 2021) én de buurtteams volwassenen (van start gegaan begin 2022). De buurtteams bieden basiszorg. Bij maatwerk - zorg die het basisteam niet kan leveren - wordt een zorgaanbieder met expertise ingezet.

Percentage huishoudens dat gebruik maakt van 5 of meer gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein

Met gemeentelijke voorzieningen in het sociale domein bedoelen we regelingen op het vlak van zorg, inkomen, werk en jeugd. Van de huishoudens maakt 31% gebruik van minsten 1 van die regelingen; 4,9% van de huishoudens maakt gebruik van minsten 5 van die regelingen.

Percentage dat vindt dat men te weinig contact met anderen heeft

De bron voor deze cijfers is de tweejaarlijkse Burgerpeiling. Gevraagd is: "Vindt u in het algemeen dat u voldoende contacten met andere mensen heeft, dat wil zeggen buiten werk, school of het eigen huishouden/gezin?" met als antwoordmogelijkheden 'ja, zeker', 'ja, maar ik zou wel wat meer contacten willen' en 'nee, ik vind dat ik te weinig contacten heb'.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over welzijn, wijkontwikkeling en zorg:

<https://swm2023-nijmegen.pcportal.nl/p56193/kerncijfers>

<https://swm2023-nijmegen.pcportal.nl/p56191/kerncijfers>

Werk en Inkomen

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie: We willen dat alle Nijmegenaren kunnen participeren, bij voorkeur door werk

Doel: We willen uitkeringsgerechtigden met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt meer kans geven op duurzaam betaald werk

Activiteiten

- *We bieden intensieve en integrale begeleiding.*
Wanneer er sprake is van werkloosheid, bieden we werkzoekenden en werkgevers ook in 2024 samen met WerkBedrijf intensieve begeleiding aan en zetten we instrumenten in zoals loonkostensubsidies, jobcoaching, proefplaatsingen en/of (om)scholingen. Professionals van de gemeentelijke afdeling Inkomen, Zorg en Leerrecht, de buurtteams en WerkBedrijf werken steeds meer en nauwer met elkaar samen, ook op elkaars locatie. We stellen de inwoner centraal, en hebben aandacht voor de brede, persoonlijke situatie, we kijken naar bestaanszekerheid en leveren maatwerk. Professionals van de afdeling Inkomen, Zorg en Leerrecht (IZ&L) werken vanuit de visie Mens als Middelpunt en gaat aan de slag met het doorvoeren van verdere verbetering van (digitale) dienstverlening in het sociaal domein.
- *We zorgen voor de uitvoering van het regionaal arbeidsmarktbeleidsplan en de uitvoering van de Dienstverleningsovereenkomst met WerkBedrijf.*
Eind 2023 wordt het nieuwe arbeidsmarktbeleidsplan voor 2024-2028 vastgesteld. Dit plan sluit aan op de huidige economische en maatschappelijke ontwikkelingen. De krapte op de arbeidsmarkt en de uitkomsten van het evaluatieonderzoek bij WerkBedrijf zijn hierin leidend. We zetten meer in op dienstverlening voor specifieke groepen, zoals jongeren, statushouders, ouderen en kandidaten met een arbeidsbeperking. De afspraken leggen we vast in de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met WerkBedrijf en deze afspraken monitoren we.
- *We continueren de Maatwerkbanen.*
We bouwen het aantal Maatwerkbanen de komende jaren geleidelijk op. Ons doel voor 2024 is een goed overzicht krijgen op de relevante kosten en baten (zowel maatschappelijk als financieel) van deze maatwerkbanen voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
- *We geven meer aandacht en begeleiding aan inwoners die langdurig afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering.*
We zetten het project “Doe je mee” voort in samenwerking met WerkBedrijf tot eind 2024. We evalueren en monitoren de uitkomsten en bekijken hoe en wat we kunnen integreren in onze dienstverlening (Mens als Middelpunt) na 2024. We willen bijstandsgerechtigden ook na afloop van het project in beeld houden om hen te begeleiden.

Doel: We bieden mensen perspectief op zinvol werk en leggen verbinding tussen werk, inkomen, onderwijs, welzijn en zorg

Activiteiten

- *Wij zetten het Regionaal MobiliteitsTeam Rijk van Nijmegen voort en ontwikkelen deze verder door.*
Het regionaal mobiliteitsteam (RMT) continueren we. Deze ondersteuning is aanvullend op reguliere dienstverlening van sociale partners, UWV en gemeenten. We evalueren en monitoren de voortgang. De ervaringen van het RMT worden meegenomen in de verdere ontwikkeling van het samenwerkingsverband waarin werkgevers-, werkzoekenden- én werkendendienstverlening ontschot door alle betrokken partijen op de regionale arbeidsmarkt (sociale partners, UWV en gemeenten) wordt aangeboden. Dit doen we samen met de partners van de Regionale Tafel Arbeidsmarkt, aangevuld met de vakbonden, werkgeversorganisaties en de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB).
- *We coördineren de regionale aanpak jeugdwerkgelegenheid en ontwikkelen deze verder door.*
We nemen onze regierol als centrumgemeente voor de regio Rijk van Nijmegen. Bij deze aanpak werken onder andere onderwijs, UWV, WerkBedrijf, team Leerrecht en RMC en gemeenten samen. De huidige aanpak loopt tot en met 2024. We treffen voorbereidingen voor een nieuwe vierjarige aanpak en sluiten aan bij komende wetswijzigingen, waarbij de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt nog belangrijker wordt.

- We bevorderen de regionale samenwerking in de arbeidsmarktregio. Binnen onder andere de Regionale Tafel Arbeidsmarkt (RTA) werken gemeenten, UWV, Werkbedrijf, VNO-NCW, vakbonden, ROC, HAN en ECN) met elkaar samen met een uitvoeringsagenda.

Doel: We bestrijden de financiële risico's die samenhangen met een slechte gezondheid voor huishoudens onder de Nijmeegse armoedegrens

Activiteiten

- *We dragen bij aan het verkleinen van gezondheidsverschillen.*
Sinds 2023 is het beperkt aanvullende pakket beschikbaar binnen de CAZ. Dit pakket is met name aantrekkelijk voor jongeren met een laag inkomen. Zij hebben vaak een extra zorgvraag, maar niet zoveel zorg nodig dat ze een gemiddeld aanvullend of sterk aanvullend pakket nodig hebben. In 2024 willen we dat meer jonge inwoners met dit beperkt aanvullende pakket meedoen aan de CAZ, zodat zij goed verzekerd zijn tegen een betaalbare prijs. Daarnaast stimuleren wij inwoners om voldoende groente en fruit te eten, door onze samenwerking met de Voedselbank en de Vincentius Vereniging.
- *We breiden de samenwerking met huisartsen uit.*
Zo organiseren we webinars over hoe huisartsen geldzorgen kunnen signaleren, dit bespreekbaar maken en juist doorverwijzen. Dit zetten we door in 2024. We doen dit samen met NEO, SAN en Bindkracht10. De huisarts blijft een belangrijke vindplaats voor inwoners met geldzorgen. De samenwerking tussen zorg en hulp bij geldzorgen kan beter en daar zetten we op in.

Doel: We willen intergenerationele werkloosheid doorbreken

Activiteiten

- *We bestrijden kinderarmoede door het aanbieden van kindregelingen via onze partner Stichting Leergeld Nijmegen en inzet op meer en betere financiële educatie, zo dragen we bij aan het tegen gaan van kansenongelijkheid.*
Langdurig opgroeien in armoede heeft een negatieve invloed op de ontwikkeling van kinderen. Kinderen kunnen minder meedoen, wonen in een minder veilige omgeving, doen het minder goed op school en voelen zich minder waard (NJI). Onze partner Stichting Leergeld heeft een groot bereik en doet al vele jaren goed werk. We breiden de doelgroep vanaf september 2023 tot september 2025 tijdelijk uit naar 0 tot 4-jarigen, zodat ook de allerjongsten mee kunnen doen.

Doel: We bieden aanvullende gemeentelijke regelingen die participatie bevorderen aan inwoners vanaf 18 jaar

Activiteiten

- *We gaan door met het vereenvoudigen van de toegang tot de inkomensondersteunende regelingen en ontwikkelen de digitale Meedoen-pas verder door.*
We zorgen voor één digitale poort waar inwoners gemakkelijk en direct kunnen zien op welke regelingen zij recht hebben. Daar kunnen ze deze ook meteen aanvragen. De Meedoenregeling, het busabonnement en de Individuele Inkomensvoetbedrag (IIT) zijn hier al op aangesloten. Het platform dat de digitale poort vormt, ontwikkelen we verder door zodat het ook mogelijk wordt andere regelingen aan te sluiten zoals de kindregelingen, studietoelage, bijzondere bijstand en de Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering (CAZ).
- *We werken samen met een onderzoeksconsortium om meer werkende armen te bereiken.*
In samenwerking met de Hogeschool van Amsterdam en andere 100.000+ gemeenten werken we aan nieuwe manieren om meer werkenden met een laag inkomen te bereiken. Deze groep komt (nog) niet naar de gemeente toe om hulp te vragen als zij geldzorgen hebben. Daarom werken we in 2024 samen om nieuwe experimenten uit te voeren om dit bereik te vergroten. Zo houden we een campagne voor de Meedoenregeling via Marktplaats en werken we samen met sleutelfiguren in de wijk.

Ambitie: We willen dat alle Nijmegenaren kunnen voorzien in hun levensonderhoud

Doel: We verstrekken uitkeringen en individuele toeslagen op basis van wettelijke regelgeving

Activiteiten

- *We bereiden ons voor op de wijziging van de Participatiewet en passen waar nodig onze uitvoering aan.*
Niet de regels, maar de mens centraal zetten. Dat is het uitgangspunt van het conceptwetsvoorstel Participatiewet in balans. Door een samenhangend pakket van ruim 20 maatregelen wil de regering de Participatiewet weer in balans brengen. Er moet meer evenwicht komen tussen de 3 kernelementen: bestaanszekerheid, participatie en handhaving. Dat evenwicht moet worden bereikt door de menselijke maat centraal te zetten en uit te gaan van vertrouwen. Daar hebben wij in Nijmegen al een start mee gemaakt door de visie Mens als middelpunt te hanteren. Daarnaast is vereenvoudiging van de Participatiewet een belangrijk uitgangspunt. Een van de wettelijke wijzigingen is bijvoorbeeld het aanpassen van de bijverdiengrenzen, waardoor bijstandsgerechtigden 15% van de bijverdiensten mogen houden als opstap naar werk. In 2024 zullen wij inwoners informeren over de komende wijzigingen.

Doel: We bieden aanvullende gemeentelijke regelingen voor inwoners die daarvoor in aanmerking komen

Activiteiten

- *We steunen de Voedselbank in hun pilot met een supermarktmodel.*
Inwoners die te weinig geld overhouden om aan voedsel en kleding te besteden kunnen een beroep doen op de Voedselbank. De Voedselbank werkt aan een pilot waarin ze ervaring op willen doen met een supermarktmodel om de klanten meer keuze te bieden. Wij volgen deze pilot en steunen de Voedselbank indien nodig. We vinden het bovendien belangrijk dat ook mensen met een laag inkomen gezond kunnen eten en hebben aandacht voor voldoende groente en fruit in de voedselpakketten en supermarkt.

Doel: We voorkomen dat er (problematische) schulden ontstaan en/of dat schulden onnodig hoger worden door het bieden van preventieve ondersteuning, vroeg signalering en nazorg

Activiteiten

- *We proberen armoede- en schuldensituaties zoveel mogelijk te voorkomen.*
We willen Nijmegenaren met geldzorgen eerder, sneller en beter helpen. We zien te vaak dat mensen die al in de problemen zitten, ook nog te maken krijgen met oplopende schulden. Daarom zetten we in 2024 in op preventie en vroegsignalering om zo schulden te voorkomen. In de Nijmeegse aanpak staat de inwoner centraal. Dat houdt in dat we naast de financiële situatie ook rekening houden met andere leefgebieden. Zoals gezondheid, de woonsituatie en werk. We zetten in dit kader structureel in op de Financieel Experts in de Wijk (FEW). In 2024 werken we met nieuwe afspraken voor de FEW. In deze afspraken hebben we meer aandacht voor de positie van de FEW in de wijk. De FEW krijgt meer ruimte om samen te werken met andere partijen in de wijk, zoals Buurtteams en vrijwilligers van de Stips. Wij maken afspraken met de FEW over hoe zij inwoners eerder, sneller en beter kunnen helpen. Via de inzet van vroegsignalering sporen we zo mensen met betalingsachterstanden op en bieden hen laagdrempelige hulp. In 2024 hebben wij bovendien extra aandacht voor jongeren met geldzorgen en schulden.

Doel: We bieden dienstverlening aan huishoudens met financiële problemen en begeleiden huishoudens met problematische schulden en kleine ondernemers (MKB-ers/ZZZP-ers) om duurzaam uit de schulden te komen

Activiteiten

- *We continueren het Jongerenperspectieffonds.*
In 2023 zijn we begonnen met het Jongerenperspectieffonds. In 2024 breiden we het aantal jongeren dat gebruik maakt van het Jongerenperspectieffonds uit. Om de jongeren weer perspectief te bieden, kijken we samen met de jongeren op alle leefgebieden wat zij nodig hebben. Op basis daarvan werken we een plan van aanpak uit. Dit plan kan gaan over het afbetalen van schulden, het volgen van een opleiding of het doen van werk. Daarbij krijgt de jongere professionele ondersteuning van een schuldhulpverlener, maar ook van

ervaren jongerenwerkers. De begeleiding voor deze jongeren is intensief en er is veel ruimte voor maatwerk tijdens de trajecten.

- *We zetten het Ondernemerspunt Geldzorgen voort.*

Het Ondernemerspunt Geldzorgen is in september 2022 gestart en in 2023 voortgezet. De eerste resultaten van het Ondernemerspunt Geldzorgen zijn positief. Zowel qua kwaliteit van de dienstverlening als de zichtbaarheid en vindbaarheid van het loket. In de tweede helft van 2023 vindt een uitgebreide evaluatie plaats.

Samenwerkingen en verbonden partijen

De belangrijkste verbonden partij waarmee we vanuit het programma Werk en Inkomen samenwerken is het regionale WerkBedrijf Rijk van Nijmegen als onderdeel van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR). WerkBedrijf is de plek waarin alle professionaliteit op het gebied van arbeidstoeleiding (inclusief de Sociale Werkvoorziening en 'Op weg naar werk' - voorheen arbeidsmatige dagbesteding) voor deze regio is gebundeld en om werkzoekenden en ondernemers in de regio de beste mogelijke dienstverlening te bieden. WerkBedrijf bemiddelt, ontwikkelt en begeleidt werkzoekenden met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt naar werk en streeft daarbij naar de best passende en zo regulier mogelijke werkplek.

Het verstrekken van de uitkeringen, de handhaving en een deel van de taken op het gebied van schuldhulpverlening en armoedebestrijding worden daarnaast uitgevoerd door de gemeentelijke afdeling Inkomen, Zorg en Leerplicht. We werken daarnaast samen met veel andere grote en kleinere samenwerkingspartners, zoals:

- Regionaal Opleidingencentrum (ROC) Nijmegen
- Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN)
- Radboud Universiteit Nijmegen
- Leerwerkloket
- Gemeenten in regio Rijk van Nijmegen
- Afdelingen intern; Stadsontwikkeling (programma economie en toerisme) en Zorg, Inkomen & Leerrecht
- UWW
- VNO-NCW
- FNV
- Bindkracht10
- Stichting Leergeld Nijmegen
- Stichting de Voedselbank Nijmegen-Overbetuwe
- Stichting de Kledingbank
- Stichting Vincentius Vereniging
- Stichting Dagloon
- Stichting BWN
- Fibon
- Humanitas
- Housing First RIBW

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening		Begroot			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Baten						
6.3 Inkomens regelingen	105,2	110,2	108,2	108,2	108,2	108,2
6.5 Arbeidsparticipatie	0,7	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	105,9	110,6	108,2	108,2	108,2	108,2
Lasten						
6.3 Inkomens regelingen	165,0	165,8	152,4	151,7	151,1	151,1
6.4 Begeleide participatie	22,2	24,6	25,3	24,1	22,8	21,8
6.5 Arbeidsparticipatie	17,9	21,3	20,4	19,4	19,4	20,0
Totaal	205,1	211,7	198,1	195,2	193,3	192,9
Saldo van lasten en baten	99,2 N	101,1 N	89,9 N	87,0 N	85,2 N	84,7 N

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten				
Alle Nijmegenaren participeren bij voorkeur door werk	57,5	55,4	54,1	53,7
Alle Nijmegenaren kunnen in hun levensonderhoud voorzien	140,6	139,8	139,2	139,2
Totaal	198,1	195,2	193,3	192,9
Baten				
Alle Nijmegenaren participeren bij voorkeur door werk	0,0	0,0	0,0	0,0
Alle Nijmegenaren kunnen in hun levensonderhoud voorzien	108,2	108,2	108,2	108,2
Totaal	108,2	108,2	108,2	108,2
Totaal per programma	89,9N	87,0N	85,2N	84,7 N

V = Voordeel; N = Nadeel

Veranderingen in de begroting

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
Suites voor Sociaal Domein	-1.300	-542		
Maatwerkbanen	570	415	415	200
Voormalige id-banen	50	50	50	50
Huishoudboekje afschaffen	90	90	90	90
WSW vrijval ruimte	35	472	1.176	2.150
Participatiemiddelen vrijval	589	919	1.107	684
Taakmutaties gemeentefonds, IU's en DU's				
Participatie (IU)	-1.210	-1.154	-1.112	-1.020
Loon- en prijsbijstelling 2023 participatie	-118	-133		
Totaal	-1.294	117	1.726	2.154

Suites voor Sociaal Domein

De komende twee jaren vindt de aanbesteding plaats van het programma dat voorziet in de dienstverlening van het Sociaal Domein. Deze aanbesteding is essentieel, complex en veelomvattend. Er is een voorzichtige raming gemaakt van de benodigde menskracht. We voorzien dat deze niet volledig geput kan worden uit de staande organisatie. De kosten schatten we voor 2024 en 2025 (5 maanden) in op respectievelijk € 1.300.000 en € 542.000.

Maatwerkbanen

Deze zijn bedoeld voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt voor wie een betaalde baan geen reële optie is. Op dit moment heeft één kandidaat een maatwerkbaan waarvoor aan de werkgever een subsidie verstrekt wordt. 15 personen zitten in het intake-traject voor een maatwerkbaan en 3 mensen wachten op plaatsing. Subsidies voor maatwerkbanen zijn structureel en kunnen niet meer teruggedraaid worden. Daarnaast werken we samen met 7 culturele-, onderwijs-, sport-, overheids- en welzijnsorganisaties in Nijmegen, die zich onlangs geïnteresseerd hebben aan het project.

Als we in plaats van de 22 maatwerkbanen waarover besluitvorming is geweest, verlagen naar 7 banen, dan betekent dit een vrijval van € 570.000 per 2024. De reeks loopt af; dit heeft te maken met dat niet het maximaal aantal banen wordt ingevuld.

Voormalige id-banen

Er is sprake van een 'sterfhuisconstructie' waardoor er ruimte ontstaat in het budget. Er komt geen nieuwe instroom in de ID-banen. Gebaseerd op de afgelopen twee jaren (doorbelasting van kosten door de MGR WerkBedrijf) kunnen we structureel € 50.000 budget aframesen.

Huishoudboekje afschaffen

Het college heeft op 20-6-2023 het besluit genomen om de Nijmeegse deelname aan het Huishoudboekje en gemeentelijke samenwerking met ingang van 1 juli 2023 te beëindigen. Deze wijziging heeft nog niet geleid tot daadwerkelijke aanpassing van de budgetten. Dat gebeurt met de vaststelling van de stadsbegroting 2024. Dit levert vanaf 2024 een besparing op van € 90.000.

WSW vrijval ruimte

WSW betreft een stervhuisconstructie. De vrije ruimte is gebaseerd op de meerjarenprognoses van de MGR (uitstroom van cliënten, kostprijs per eenheid, toegevoegde waarde). Een deel van de vrije ruimte is onder andere nodig om toekomstige ontwikkelingen (bijvoorbeeld verloop aantal cliënten) en mogelijk andere frictiekosten op te vangen.

Bezuinigen op het WSW budget brengt risico's met zich mee. Bedragen zullen –in de jaren- vanuit WerkBedrijf (lasten) en Rijk (baten) fluctueren door inschattingen (natuurlijk) verloop, kostprijs per eenheid, toegevoegde waarde medewerkers, etc.

Participatiebudget

Het rijksbudget wordt bepaald aan de hand van een rekenmodel en van maatstaven die fluctueren omdat ze geactualiseerd worden in de mei- en septembercirculaire. De inschatting is dat hierbij budgetten kunnen vrijvallen. We moeten daarnaast wel ruimte overhouden in onze programmabegroting om fluctuaties op te kunnen vangen. Het participatiebudget gaat naar de MGR (van Integrale uitkering (IU) naar Algemene Uitkering (AU)). Financiering van de MGR is op dit moment onderwerp van gesprek met de MGR en regiogemeenten.

Taakmutaties

Onder [Financiële begroting - Algemene dekkingsmiddelen - Gemeentefonds - Taakmutaties](#) vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan € 1 miljoen.

Bezuinigingsopties

bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027
Maatwerkbanen	735	750	750	750
Voormalige id-banen	50	50	50	50
Huishoudboekje afschaffen	90	90	90	90
WSW vrijval ruimte	35	472	1.176	2.150
Afschaffen minima busabonnement	600	600	600	600
Collectieve aanvullende zorgverzekering afschaffen	4.900	4.900	4.900	4.900
Meedoenregeling afschaffen	866	866	866	866
Meedoenregeling terug naar 110%	328	328	328	328
Meedoenregeling terug naar 130%	135	135	135	135
Digitale Meedoenpas ontwikkeling	107	107	107	107
Overige maatschappelijke participatie	86	86	86	86
Jongeren Perspectieffonds	250	250	250	250
Financieel Expert in de Wijk	438	438	438	438
Middelen Rijk Bijzondere bijstand + Vroegsignalering	547	0	0	0
Geen inzet meer op vergroten bereik armoederegelingen	250	250	250	250
Bijdrage Ondernemerspunt	100	100	100	100
Ontwikkeling apps / digitalisering	50	50	50	50
Participatiemiddelen	589	919	1.107	684

Met uitzondering van de grijze regels zijn de opties niet verwerkt in de stadsbegroting.

De grijze regel is reeds (deels) ingezet door het college.

Maatwerkbanen

Maatwerkbanen zijn bedoeld voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt voor wie een betaalde baan geen reële optie is. Op dit moment heeft één kandidaat een maatwerkbaan waarvoor aan de werkgever een subsidie verstrekt wordt. 15 personen zitten in het intake traject voor een maatwerkbaan en 3 mensen wachten op plaatsing. Subsidies voor maatwerkbanen zijn structureel en kunnen niet meer teruggedraaid worden. Daarnaast werken we samen met 7 culturele-, onderwijs-, sport-, overheids- en welzijnsorganisaties in Nijmegen, die zich onlangs geïnteresseerd hebben aan het project.

Het is mogelijk een lager maximumbudget aan te houden. Er zijn meerdere scenario's mogelijk. Dit zou betekenen dat we minder maatwerkbanen kunnen realiseren. Er is besluitvorming geweest voor het realiseren van 22 banen.

- Maatwerkbanen 100%, 22 banen realiseren
- Maatwerkbanen verminderen, 11 banen realiseren, structurele vrijval van 415.000 per 2024
- Maatwerkbanen verminderen, 7 banen realiseren, structurele vrijval van 570.000 per 2024
- Maatwerkbanen stoppen (1 baan is gestart, dus deze continueren), 774.000 structurele vrijval per 2024

Voormalige id-banen

Er is hierbij sprake van een sterfhuisconstructie waardoor er ruimte ontstaat in het budget. Er komt géén nieuwe instroom in de ID-banen. Gebaseerd op de afgelopen twee jaren (doorbelasting van kosten door de MGR WerkBedrijf) is er ruimte in het budget. We kunnen structureel € 50.000 budget af ramen.

Huishoudboekje afschaffen

Het college heeft op 20-6-2023 het besluit genomen om de Nijmeegse deelname aan het Huishoudboekje en gemeentelijke samenwerking met ingang van 1 juli 2023 te beëindigen. Deze wijziging heeft nog niet geleid tot daadwerkelijke aanpassing van de budgetten. Dat gebeurt met de vaststelling van de stadsbegroting 2024. Dit levert vanaf 2024 een besparing op van € 90.000.

WSW vrijval ruimte

WSW betreft een sterfhuisconstructie. De vrije ruimte is gebaseerd op de meerjarenprognoses van de MGR (uitstroom van cliënten, kostprijs per eenheid, toegevoegde waarde). Een deel van de vrije ruimte is onder andere

nodig om toekomstige ontwikkelingen (bijvoorbeeld verloop aantal cliënten) en mogelijk andere frictiekosten op te vangen. Bezuinigen op het WSW budget brengt risico's met zich mee. Bedragen zullen in de jaren vanuit het WerkBedrijf (lasten) en het Rijk (baten) fluctueren. Dit door inschattingen (natuurlijk) verloop, kostprijs p.e., toegevoegde waarde medewerkers, etc. We moeten een bepaalde ruimte overhouden in onze programmabegroting om fluctuaties op te kunnen vangen.

Afschaffen minima busabonnement

Het bedrag wat kan worden bespaard bij het afschaffen van het minima busabonnement is gebaseerd op de uitgaven. Dit is exclusief uitvoeringskosten. Het is ook mogelijk te differentiëren op basis van inkomensgrenzen. De minima tot 130% kunnen nu jaarlijks een busabonnement aanschaffen met een eigen bijdrage van € 15,00. De rest van het abonnement wordt door de gemeente betaald (tarief 2023: € 56,46). Met dit abonnement kan na 9:00 uur worden gereisd binnen Nijmegen en omgeving. Bijna 10.000 Nijmegenaren kunnen niet meer met de bus reizen, kunnen minder goed meedoen, minder maatschappelijke participatie.

Alternatief:

- Eigen bijdrage indexeren: dit levert (per 2024) €9.000 per jaar op.
- Inkomensgrens verlagen (lager dan 130%): dit kan niet goed financieel vertaald worden omdat we geen goede inschatting kunnen maken van het resterend aantal gebruikers.

Collectieve aanvullende zorgverzekering (CAZ) afschaffen

Er is een financieel gevolg bij het volledig afschaffen van de CAZ. Er kan ook worden gekozen om de gemeentelijke bijdrage te verlagen. Het afschaffen van de CAZ of het verlagen van de gemeentelijke bijdrage heeft tot gevolg dat de kosten bij bijzondere bijstand en het zorgdomein zullen stijgen en geen goede zorgverzekering meer voor meer dan 11.000 Nijmegenaren. Dit heeft zorgmijding, schulden en meer aanvragen bijzondere bijstand als gevolg. Maar denk ook aan slechtere gezondheid, meer stress en onzekerheid.

Naast geheel afschaffen kan ook worden gekozen voor versobering

Andere opties zijn:

- Inkomensgrens verlagen naar 110% of 120%: minder mensen kunnen gebruik maken van het abonnement. Er is geen goede financiële vertaling te maken van het effect van deze maatregel.
- Premiebijdrage verlagen: als gemeente betalen we mee met de premie. De hoogte is afhankelijk van het pakket. In 2022 is onze premiebijdrage verhoogd, dit was sinds 2018 niet gedaan. Dit kan teruggedraaid worden, maar maakt de CAZ minder aantrekkelijk/duurder voor inwoners waardoor zij hier mogelijk geen gebruik meer van zullen maken. Met zorgmijding, schulden en meer aanvragen voor bijzondere bijstand als mogelijk gevolg. Verlagen premiebijdrage levert € 363.000 per jaar op.
- We hebben 3 varianten, *bepert aanvullend*, *gemiddeld aanvullend* en *sterk aanvullend*. Je zou pakketten kunnen schrappen, als de zorgverzekeraars hiermee akkoord gaan. Maar hierbij krijg je wel verminderde toegang tot zorg, kosten komen via bijzondere bijstand binnen en de zorgvraag wordt hoger. Er zijn gevolgen op alle levensgebieden. We willen mensen een keuze bieden, dit maat de drempel om in te schrijven groter. Schrappen van het *bepert aanvullend pakket* levert € 264.000 per jaar op.

Meedoenregeling afschaffen / terug naar 110%

Dit is een alternatief voor volledig afschaffen. De doelgroep wordt met deze wijziging een stuk kleiner. Dit sluit niet aan bij de ambities van het college en gemeenteraad. We zien dat steeds meer werkende armen niet mee kunnen doen in de maatschappij. Met een hogere inkomensgrens kunnen zij dit via de Meedoenregeling wel.

Digitale Meedoenpas ontwikkeling

Je kunt besparen door te stoppen met doorontwikkeling Stadspas. Er is een digitaal platform ontwikkeld waarop de Nijmeegse inwoner met een laag inkomen kan zien voor welke inkomensondersteunende vergoedingen zij in aanmerking komen. Dit platform is nog in ontwikkeling. Langzaamaan worden steeds meer regelingen geschikt

gemaakt voor een digitale aanvraag c.q. toekenning. Wanneer je stopt is wel het gevolg een onafgemaakt product wat wel moet worden onderhouden. De digitale toegangspoort is er dan niet voor alle regelingen, de digitale aanvraag van regelingen wordt dan niet vereenvoudigd.

Overige maatschappelijke participatie

Wordt nu niet benut. Het betreft ruimte voor kindregelingen.

Jongeren Perspectieffonds

Dit is een onderdeel van het coalitieakkoord en opgenomen in het beleidsplan SHV. Door dit niet te doen worden de mogelijkheden voor jongeren verminderd, terwijl dit steeds meer een kwetsbare doelgroep is.

Financieel Expert in de Wijk

Als we dit niet meer doen gaat de toegang tot schuldhulpverlening dicht. Schulden lopen op, meer stress, onveiligheid in het gezin, kansenongelijkheid. Geen vroegsignalering meer.

Middelen rijk Bijzondere bijstand + vroegsignalering

Dit zijn middelen die bij de Decemercirculaire 2022 zijn ontvangen. Het programma heeft deze middelen in 2023 nog niet nodig, maar kan deze goed gebruiken in 2024. Er zijn plannen gemaakt voor bijzondere bijstand energielasten en versterking regie op casuïstiek bij de Financieel Expert in de Wijk voor een betere vroegsignalering. De gevolgen van het inboeken van de bezuiniging zijn dat er schulden ontstaan (en lopen deze op). Maar gevolgen zijn ook dat er stress en onzekerheid ontstaat bij inwoners en dat er sociaal-maatschappelijke gevolgen zijn op lange termijn en op alle levensgebieden. Denk daarbij ook aan onveiligheid in een gezin en kansenongelijkheid.

Geen inzet meer op vergroten bereik armoederegelingen

Je stopt dan met de communicatie acties 'niet gebruik'. Als we stoppen met communiceren over de regelingen (bestuurlijke opdracht vorige coalitie) dan verwachten we minder uit te geven. We bereiken dan niet de gehele doelgroep en inwoners die hier eerder gebruik van maakten en vergeten het mogelijk nogmaals aan te vragen. Het bedrag is een inschatting. Een gevolg is dat weer dat inwoners krijgen niet waar zij recht op hebben.

Bijdrage Ondernemerspunt

Je bezuinigt door niet meer vanuit het beleidsplan SHV bijdragen aan dit ondernemerspunt. Het is niet helemaal duidelijk of dit een wettelijke verplichting is vanuit de gemeente. Het gevolg zal zijn dat ondernemers niet worden geholpen. Schulden lopen op en er ontstaan problemen op andere levensgebieden. We voldoen niet aan de wettelijke taak.

Ontwikkeling apps / digitalisering

In het beleidsplan schuldhulpverlening is een begrotingspost opgenomen voor deze ontwikkeling. Het afschaffen hiervan betekent dat we niet meer kunnen innoveren en achterlopen op de landelijke ontwikkelingen. Bestaande systemen zijn aan het verouderen en verminderd functioneel. Dit beïnvloedt de toegankelijkheid van schuldhulpverleningsregelingen zeer negatief.

Participatiemiddelen

Het rijksbudget wordt bepaald aan de hand een rekenmodel en van maatstaven die fluctueren omdat ze geactualiseerd worden in de mei- en septembercirculaire. De inschatting is dat hierbij budgetten kunnen vrijvallen. We moeten daarnaast wel ruimte overhouden in onze programmabegroting om fluctuaties op te kunnen vangen. Het participatiebudget gaat naar de MGR (van Integrale uitkering (IU) naar Algemene Uitkering (AU)). Financiering van de MGR is op dit moment onderwerp van gesprek met de MGR en regiogemeenten.

Indicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Basisset (BBV):									
Aantal banen per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	811,8	801,8	789,9	789,6	805,1	822,0	825,9	849,0	884,4
Gemiddelde benchmark	843,6	844,7	851,3	864,1	879,4	892,5	890,6	907,8	931,4
Netto arbeidsparticipatie	65,7	65,9	65,7	67,8	68,1	68,9	69,4	70,2	71,8
Gemiddelde benchmark	64,5	64,9	65,2	66,0	67,1	68,1	67,7	69,0	70,8
Percentage werkloze jongeren (16 t/m 22 jaar)	2%	2%	2%	2%	2%	3%	3%	2%	
Gemiddelde benchmark	2%	2%	3%	3%	3%	2%	2%	2%	
Aantal personen met een bijstandsuitkeringen per 10.000 inwoners		633,3	665,1	676,6	639,8	617,4	720,9	656,1	
Gemiddelde benchmark		587,1	607,2	611,4	585,2	560,9	637,9	599,8	
Percentage kinderen (0 t/m 17 jaar) in uitkeringsgezin	10%	10%	11%	10%	10%	10%	10%	9%	
Gemiddelde benchmark	10%	10%	11%	10%	10%	10%	10%	9%	
Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar						73,0	73,7	76,5	73,6
Gemiddelde benchmark						149,5	130,8	128,6	148,9
Gevraagd door raad:									
Aantal mensen dat uit de bijstand uitstroomt naar werk	761	755	668	868	933	732	610	861	677
Percentage zelfstandige huishoudens dat zegt dat financiële situatie slecht is		9%		6%		5%		4%	
Aantal Nijmegenaren dat gebruik maakt van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen		15.994	17.125	18.345	18.544	19.126	19.052	20.756	27.657
Aantal Nijmegenaren met inkomen tot 130% sociaal minimum	27.300	26.500	26.500	26.500	26.200	25.800	26.100	24.900	

Toelichting

Gemiddelde benchmark

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Aantal banen per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar

In Eindhoven, Arnhem, Groningen en Leiden is dit aantal hoger dan in Nijmegen; in Leiden, Tilburg en Enschede is dit aantal lager dan in Nijmegen. In vergelijking met de benchmarksteden is het aantal banen in Nijmegen de laatste jaren relatief sterk toegenomen, na een periode waarin de banengroei in Nijmegen relatief minder sterk was.

Netto arbeidsparticipatie

Het gaat om het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking. De potentiële beroepsbevolking is het deel van de bevolking dat gezien de leeftijd in aanmerking komt voor deelname aan het arbeidsproces.

Percentage werkloze jongeren (16 t/m 22 jaar)

Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie (waarin UWV informatie verzamelt over loon, uitkeringen en arbeidscontracten). Het werkloosheidspercentage volgens deze definitie is lager dan het werkloosheidspercentage voor de 15- t/m 24-jarigen op basis van de Enquête Beroepsbevolking van het CBS. In 2022 lag het werkloosheidspercentage voor de 15- t/m 24-jarigen op 8,4% (versus 4,4% voor de totale Nijmeegse beroepsbevolking).

Aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Het aantal varieert in 2022 van 74 in Nijmegen en Eindhoven tot circa 220 in Enschede en Groningen. De sterk uiteenlopende aantallen per stad wekken de indruk dat administratieve factoren de benchmark voor deze verplichte indicator vertekenen.

Aantal mensen dat uit de bijstand uitstroomt naar werk

Hierbij zijn de IOAW en IOAZ wel meegerekend en de BBZ niet. Bij uitstroom naar werk kan het gaan om werken bij een werknemer of werken als zelfstandige.

Aantal Nijmegenaren dat gebruik maakt van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen

Voor huishoudens met een laag inkomen zijn er in Nijmegen verschillende gemeentelijke regelingen om financiële ondersteuning te krijgen. De belangrijkste daarvan zijn: Individuele Inkomensvoetstuk, Individuele bijzondere bijstand, Meedoenregeling, Kinderfonds, Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering en Busvoordeelpas. In 2022 was het aantal mensen dat gebruik maakte van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen een stuk hoger dan in 2021. Dit heeft vooral met de Energietoeslag te maken.

Percentage duurzame uitstroom bijstand

Nog niet opgenomen in het overzicht. Het gaat om het percentage mensen dat 1 jaar na uitstroom uit de bijstand door het vinden van werk niet opnieuw ingestroomd is. Door een administratief probleem kunnen we dit cijfer nu nog niet leveren (wel vanaf de Stadsbegroting 2025).

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over werk en inkomen:

[Stads- en Wijkmonitor 2023](#)

Onderwijs

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie: Alle inwoners hebben gelijke participatiekansen en optimale ontwikkelingsmogelijkheden.

Doel: We bevorderen samen met de schoolbesturen en kinderopvanginstellingen kansengelijkheid, taal- en talentontwikkeling en welbevinden, door middel van een rijke en passende ontwikkelomgeving voor kinderen en jongeren; We streven ernaar dat zo veel mogelijk kinderen deel kunnen nemen aan het reguliere onderwijs

Activiteiten

- *Coalitiemiddelen Actieplan kansengelijkheid onderwijs*
In 2024 zetten we de extra coalitiemiddelen in om gelijkwaardige kansen in en aansluitend op het onderwijs te stimuleren en vergroten. We werken toe naar een samenhangende aanpak met integrale en duurzame inzet, in die wijken waar het risico op achterstanden groot is, met als doel gelijkwaardige kansen in en aansluitend op het onderwijs. We kiezen vooral voor het versterken en doorontwikkelen van al bestaande initiatieven en aanpakken in drie programmalijnen: "iedereen kan meedoen, iedereen kan groeien en iedereen kan hulp krijgen".
- *Voorloperstraject Rijke Schooldag en doorontwikkeling brede scholen voor betere benutting talenten kinderen*
De gemeente Nijmegen is door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Welzijn aangemerkt als voorloper in het kader van het Voorloperstraject Rijke schooldag. Het doel van dit traject en de subsidiemiddelen is een kwalitatief goed programma van activiteiten rond de school en wijk te organiseren zodat kinderen hun talenten en vaardigheden kunnen ontwikkelen en benutten.
Nijmegen kent al ruim 15 jaar het concept Brede Scholen en we gaan dit concept verder doorontwikkelen. In 2024 willen we een nieuwe aanpak ontwikkelen (passend binnen het stadsdeelprogrammeren & preventieprogramma's – sterke sociale basis) waarmee de kinderen in Nijmegen kunnen deelnemen aan kwalitatief goed aanbod om ontwikkelkansen en ontmoeting te vergroten. Binnen deze aanpak moet er voldoende ruimte zijn om te differentiëren en aan te sluiten bij de specifieke behoefte van een school- of wijkpopulatie.
- *We voeren het Nationaal Programma Onderwijs uit*
We zetten ook in 2024 middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs in. Dit zijn extra rijksmiddelen die deels naar het onderwijs en deels naar gemeenten gaan voor de periode halverwege 2021 tot en met 2025. De middelen worden ingezet om leerlingen van het primair en voortgezet onderwijs extra ondersteuning te bieden als gevolg van de coronamaatregelen, daar waar dit aanvullend is op de extra schoolactiviteiten en school dit niet zelf kan organiseren. We zien de nasleep van deze periode nog steeds in het onderwijs. Om jongeren extra te ondersteunen, financieren we onder andere extra inzet van jeugdartsen in het voortgezet onderwijs voor aanpak ziekteverzuim. We ondersteunen de plannen in het primair onderwijs om (jonge) kinderen met de juiste ondersteuning in het regulier onderwijs te houden. In 2024 zetten we gezinswerkers van de buurtteams op een aantal vo-scholen in om leerlingen te ondersteunen bij zorgvragen, zodat zij kunnen blijven deelnemen aan het onderwijs.
- *Aansluiting onderwijs jeugdhulp voor een sterkere basis, meer preventie en inclusie op school*
In 2024 werken we aan een regionale strategie jeugd binnen het Rijk van Nijmegen om de aansluiting onderwijs-jeugdhulp te verbeteren. Hierin wordt stevig in gezet om het onderwijs meer inclusief te maken, onder andere door de basis in school te versterken en meer preventief te werken. In 2021-2022 zijn acht scholen gestart met de aanpak ziekteverzuim in de vo-scholen, waarbij leerlingen eerder gezien worden en effectiever wordt samengewerkt tussen school, leerplicht en de jeugdarts. In 2024 gaan alle vo-scholen in Rijk van Nijmegen op deze manier werken. Aansluitend hierop wordt in 2024 een aanpak ontwikkeld rondom thuiszittende leerlingen.
- *Nieuwkomersonderwijs*
Nieuwkomersonderwijs is bedoeld voor alle kinderen en jongeren die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheersen ongeacht de status van deze leerlingen en ongeacht waar zij verblijven. De laatste jaren groeit de behoefte aan nieuwkomersonderwijs als gevolg van – al dan niet tijdelijke – opvang van

vluchtelingen, alleenstaande minderjarige vreemdelingen en statushouders. Het nieuwkomersonderwijs voor kinderen in de basisschoolleeftijd in de gemeente Nijmegen vindt plaats bij De Bloemberg. Het voortgezet onderwijs is regionaal in het Rijk van Nijmegen georganiseerd bij het Pontem-college. Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor voldoende plekken bij de scholen. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de inhoud van het onderwijs.

Het enorme verloop in het aantal nieuwkomers in combinatie met de financieringssystematiek van het onderwijs én het lerarentekort, zorgt er voor dat de organisatie van het nieuwkomersonderwijs sinds 2022 een dynamisch en arbeidsintensief proces is voor Nijmegen als regiogemeente én schoolbesturen. Wij verwachten dat dit voor 2024 en volgende jaren zo zal blijven. Om die reden willen wij in 2024 komen tot een koers en betere samenwerkingsafspraken met de schoolbesturen en de omliggende gemeenten over hoe wij het nieuwkomersonderwijs nu en voor de toekomst willen organiseren.

- *Subsidies kansengelijkheid en optimale ontwikkelingskansen:*

We gaan door met het subsidiëren van verschillende initiatieven om kansengelijkheid en optimale ontwikkelingskansen te stimuleren, zoals voor:

- Het inzetten van hbo-coaches op de VVE-peuteropvanglocaties (VVE is voor- en vroegschoolse educatie). Dit zijn pedagogische beleidsmedewerkers die de educatiekwaliteit verhogen. Hiermee geven we uitvoering aan de landelijke regelgeving over de basiskwaliteit van de voorschoolse educatie als onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid;
- Het SMI-beleid (kinderopvang op basis van sociaal medische indicatie). De inzet is naast de ontwikkeling van het kind, nu ook uitdrukkelijk gericht op aandacht voor moeilijke omstandigheden van het gezin. We ondersteunen gezinnen, die geen recht op kinderopvangtoeslag hebben en vanwege een sociale of medische indicatie (deels) niet in staat zijn om voor hun kinderen te zorgen waardoor kinderopvang nodig is;
- Extra inzet op taalontwikkeling en ouderbetrokkenheid in het primair onderwijs (Onderwijsachterstandenbeleid);
- De acceptatie van diversiteit voor een positief en veilig schoolklimaat. Dit betreft zowel het project SchoolsOUT dat gericht is op genderdiversiteit als het project om racisme en discriminatie tegen te gaan binnen het onderwijs;
- Stichting Leergeld om de vrijwillige ouderbijdrage van scholen te vergoeden voor gezinnen die dit niet kunnen betalen;
- Het Samenwerkingsverband Stroomland voor verschillende activiteiten in de schooljaren 22/23 en 23/24 met als doel het tegengaan van de negatieve gevolgen van de corona pandemie in het onderwijs. Dit in combinatie met het realiseren van inclusief onderwijs met speciale aandacht voor Jonge Kind groepen, hoogbegaafdheid en nieuwkomers;
- De centrale aanmelding Schoolwijzer met als doel te stimuleren dat kinderen thuisnabij naar school gaan én gelijkwaardige kansen bij de aanmelding te realiseren.

Doel: We streven ernaar dat zoveel mogelijk jongeren de school verlaten met een passend vervolgtraject, binnen (vervolg)onderwijs of arbeidsmarkt, met diploma en/of startkwalificatie

Activiteiten

- *Uitvoeren van het regionaal programma voortijdig schoolverlaten*

We gaan verder met de uitvoering van het regionaal programma voortijdig schoolverlaten 2021-2025. In 2023 zagen we het aantal voortijdig schoolverlaters flink oplopen naar 503. In 2024 verwachten we dat dit aantal, als gevolg van de nasleep van de coronacrisis, niet gaat dalen. We streven er toch naar dat minder jongeren zonder diploma het onderwijs verlaten.

In het programma werken we in 2024 verder aan een soepelere doorstroom tussen scholen, onder andere door de inzet van doorstroomcoaches. We ontwikkelen de tijdelijke opvangvoorzieningen in het mbo door, zodat zo veel mogelijk studenten met tijdelijke ondersteuning voor het onderwijs behouden blijven. In het voortgezet onderwijs is een start gemaakt om begeleiding minder individueel, maar meer collectief in te zetten bij een aantal vso-scholen.

Voor de aanpak van jeugdwerkloosheid zijn extra rijksmiddelen naar de regio gekomen. We hebben deze middelen gebundeld en spreken inmiddels over één regionale aanpak 'jongeren naar school of werk'. In 2024 ontwikkelen we deze regionale aanpak verder, vooruitkijkend naar de nieuwe Wet naar school of duurzaam werk. Deze treedt naar verwachting in werking in augustus 2025 en beslaat een viertal maatregelen die gezamenlijk zorgen voor een doorlopende aanpak van school naar werk voor jongeren tot 27 jaar. Het gaat om aanvullende loopbaanbegeleiding door het mbo, begeleiding naar werk door de gemeente vanuit de Participatiewet, de uitbreiding van het Doorstroompunt tot 27 jaar en een wettelijke basis voor samenwerking tussen deze partijen.

Doel: We zorgen voor goed en betaalbaar leerlingenvervoer voor leerlingen van primair, speciaal en voortgezet onderwijs

Activiteiten

- *Werken met nieuwe verordening leerlingenvervoer*
In 2023 is een nieuwe verordening leerlingenvervoer vastgesteld, waarbij meer aandacht is voor het stimuleren van kinderen en jongeren om zo zelfstandig mogelijk te reizen én de ontwikkeling van het kind in afstemming met het onderwijs. In 2024 willen we starten met de realisatie hiervan.

Doel: We zetten in op het verbeteren van (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen.

Activiteiten

- *We doorbreken de cyclus van laaggeletterdheid van generatie op generatie met een gezinsaanpak*
Ouders die moeite hebben met basisvaardigheden geven dat vaak van generatie op generatie door. We willen deze cyclus doorbreken en kansgelijkheid vergroten met een Gezinsaanpak. Deze aanpak richt zich op de rol van ouders in de taalontwikkeling van hun jonge kinderen en op het verhogen van de basisvaardigheden van de ouders zelf. In 2022 heeft Stichting Lezen en Schrijven binnen onze regio onderzoek gedaan en een 'plan op maat' geschreven voor de opzet van een Gezinsaanpak. Vanaf eind 2024 krijgen gemeenten de regio in de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid. In 2024 gaan we navolging geven aan het advies van Stichting Lezen en Schrijven en ons voorbereiden op de verplichting die het Rijk ons oplegt. Dit doen we in samenwerking met onze partners en regiogemeenten.
- *We versterken de samenwerking tussen gemeente en partners rondom de aanpak van basisvaardigheden/laaggeletterdheid*
Nijmegen kent verschillende organisaties die zich inzetten voor het versterken van basisvaardigheden van volwassenen. Zij ontwikkelen op eigen initiatief of in samenspraak met de gemeente programma's om laaggeletterde inwoners te vinden en hen toe te leiden naar passend aanbod. Ook bieden zij educatieprogramma's aan. In 2020 hebben de gemeenten in de regio afspraken gemaakt over het opzetten van een Team Basisvaardigheden. ROC Nijmegen en Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid hebben het team opgezet, maar konden mede door Corona tot op heden slechts beperkte stappen zetten. In 2024 geven we het team een kwaliteitsimpuls door verder te gaan als (Digi)Taalhuis, de samenwerking uit te breiden met een welzijnsorganisatie en te voldoen aan de kwaliteitseisen die aan (Digi)Taalhuizen worden gesteld. Hiermee versterken we de samenwerking tussen onze partners en waarborgt deze structuur dat we als gemeente regie houden op de vindplaatsen en het educatieaanbod binnen het domein basisvaardigheden/laaggeletterdheid.
- *We organiseren Nederlandse taallessen voor Oekraïense ontheemden*
In de meicirculaire 2023 zijn rijksmiddelen beschikbaar gekomen voor Nederlandse taallessen aan Oekraïense ontheemden. Samen met het ROC en andere aanbieders bieden we een lesprogramma aan dat aansluit bij de behoeften van Oekraïense ontheemden.

Doel: We profileren Nijmegen als kennisstad en benutten de samenwerking met kennisinstellingen voor maatschappelijke opgaven optimaal.

Activiteiten

- We gaan de rol van de gemeente binnen de City Deal Kennis Maken (CDKM) uitbreiden en bestendigen. We gaan actief aan de slag met het betrekken van studenten, docenten en onderzoekers van de diverse

kennisinstellingen bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken vanuit de gemeente. Hiervoor gaan we een samenwerking aan tussen het preventieplatform jeugd in Hatert en de studenten die interdisciplinair en multi-level samenwerken binnen de leeromgeving 'In verbinding voor kind en jeugd'.

Ambitie: We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen.

Doel: We bevorderen dat kinderen zo veel mogelijk dichtbij huis naar de basisschool gaan, waarbij we streven naar gebouwen met een menselijke maat en vernieuwing van alle basisschoollocaties in de periode 2008-2048.

Doel: We streven naar een goede verdeling van de scholen voor speciaal (voortgezet) onderwijs over de stad rekening houdend met de regiofunctie en vernieuwing van alle (v)so-schoollocaties in de periode 2008-2048.

Doel: We streven naar een school voor voortgezet onderwijs in ieder stadsdeel en vernieuwing van alle vo-schoollocaties in de periode 2008-2048.

Activiteiten

- *We gaan werken met de nieuwe afspraken over onderwijshuisvesting*
Door de doordecentralisatie onderwijshuisvesting zijn de gemeentelijke huisvestingstaken, met bijbehorende financiële middelen, overgedragen aan de schoolbesturen. In 2023 is de tweede evaluatie met betrekking tot de onderwijshuisvesting afgerond. In de evaluatie is geconcludeerd dat er een aantal problemen en dilemma's is om te voldoen aan het Klimaatakkoord 2050 in combinatie met de afgesproken ambities én de beschikbare financiële middelen. In 2023 zijn met een addendum en een nieuw convenant nieuwe afspraken met de schoolbesturen vastgelegd. Deze prestatieafspraken zorgen voor meer "regelruimte" door minder strenge spreidingseisen in het Primair Onderwijs (van in elke wijk een basisschool naar zo dicht mogelijk bij huis naar school) en verzachting van het ambitieniveau (van resultaat naar inspanningsverplichting om in 40 jaar alle schoolgebouwen te vernieuwen). Tevens is afgesproken is dat we samen met de schoolbesturen blijven inzetten op de landelijke lobby voor meer budget in het gemeentefonds.
- In 2024 continueren we de gesprekken over huisvestingaanvragen van twee niet-doorgedecentraliseerde scholen (Aloysius/Aventurijn en Hidayah) en starten we met de realisatie van een uitbreidingsvraag van een doorgedecentraliseerde basisschool (Meander). Ook zal gestart worden met de uitbreiding van een niet-doorgedecentraliseerde school in het (voortgezet) speciaal onderwijs (Tarcisius).
- Daarnaast gaan we in 2024 verder met de realisatie van de nieuwe school De Noorderstroom in Hof van Holland. Deze start in de nog beschikbare ruimte in Basisschool De Boomgaard om vervolgens in augustus 2025 naar een eigen schoolgebouw te gaan. We nemen in 2024 een besluit ten aanzien van de tijdelijke onderwijshuisvesting van basisschool de Oversteek aan de Griftdijk in Nijmegen Noord in combinatie met de locatie van de Oversteek in wijkcentrum de Klif en een eventuele nieuwe school in de wijk Zuiderveld.

Effecten van prioriteren

Er zijn door het Rijk geen extra onderwijshuisvestingsmiddelen in het gemeentefonds gekomen door het klimaatakkoord 2050 (ENG). Wij hebben gezorgd voor meer 'regelruimte' door een minder strenge spreidingseis (Primair Onderwijs) en verzachting van het ambitieniveau (van resultaat naar inspanningsverplichting) door aanpassing van de doordecentralisatie-overeenkomst. Ondanks dat kunnen schoolbesturen op projectniveau tegen knelpunten aanlopen omdat de doordecentralisatie-vergoeding de kosten niet dekt die in verband met BENG/ENG wel gemaakt moeten worden.

We investeren in de realisatie van de nieuwe school De Noorderstroom in Hof van Holland. En continueert de gesprekken over huisvestingaanvragen van een aantal niet-doorgedecentraliseerde scholen.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Binnen het programma Onderwijs werken we samen met schoolbesturen, kinderopvangaanbieders, samenwerkingsverbanden, zorg-, welzijn- en gezondheidsinstellingen en ouders aan goede opvang- en onderwijsvoorzieningen in de stad. Voor de uitvoering van het leerlingenvervoer werken we samen met de bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN).

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening		Begroot			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Baten						
4.2 Onderwijshuisvesting	1,0	1,1	0,5	0,5	0,5	0,5
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.	9,4	9,4	7,8	7,4	7,4	7,4
Totaal	10,4	10,5	8,3	7,9	7,9	7,9
Lasten						
4.2 Onderwijshuisvesting	17,5	19,0	19,7	19,6	20,7	20,7
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.	16,5	19,8	18,3	17,9	17,7	17,7
Totaal	33,9	38,8	38,0	37,5	38,4	38,4
Saldo van lasten en baten	23,5 N	28,3 N	29,7 N	29,5 N	30,5 N	30,4 N

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten				
Optimale participatiekansen en ontwikkelingsmogelijkheden	18,3	17,9	17,7	17,7
Goede en toegankelijke onderwijsvoorzieningen PO, (V)SO, VO	19,7	19,6	20,7	20,7
Totaal	38,0	37,5	38,4	38,4
Baten				
Optimale participatiekansen en ontwikkelingsmogelijkheden	7,8	7,4	7,4	7,4
Goede en toegankelijke onderwijsvoorzieningen PO, (V)SO, VO	0,5	0,5	0,5	0,5
Totaal	8,3	7,9	7,9	7,9
Totaal per programma	29,7N	29,5N	30,5N	30,4 N

V = Voordeel; N = Nadeel

Veranderingen in de begroting

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
geen veranderingen in de begroting				
totaal	0	0	0	0

Bezuinigingsopties

bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027
Deels gemeentelijk geld/deels DU en SPUK	0	300	300	300
Deels gemeentelijk geld/deel SPUK	0	950	950	950
Coalitie akkoord middelen	700	700	400	400
Bestrijden laaggeletterdheid. (grotendeels uit DU en Spuk uitkering.	0	50	50	50

Deze regels zijn niet verwerkt in de stadsbegroting.

Deels gemeentelijk geld/deels DU en SPUK

Je kunt bezuinigen door het schrappen van de subsidie Flex College (2 ton) en door te bezuinigen op het werkbudget 0,5 ton bij Bestrijden voortijdig schoolverlaten. Beide worden uit gemeentelijk middelen gedekt. Gevolg: Er zullen jaarlijks ruim 160 leerlingen geen gebruik meer kunnen maken van de tijdelijke opvangvoorziening of diplomaroute bij het Flexcollege. Gevolg is dat deze leerlingen (lang) thuiszitten of definitief uitvallen, hun problematiek verergert waardoor ze gebruik maken van (duurdere) jeugdhulp, die juist door de ondersteuning van het Flexcollege wordt voorkomen.

Deels gemeentelijk geld/deel SPUK

Bezuinigen op dat deel van de coalitieakkoord middelen die nog niet structureel geprogrammeerd zijn. Deze middelen zijn bestemd om meer gelijkwaardige kansen te creëren. Deze inzet schrappen betekent stoppen met de coalitieakkoord-afspraken om gelijkwaardige kansen in het onderwijs te stimuleren met als gevolg een steeds grotere kloof.

Bestrijden laaggeletterdheid (grotendeels uit DU en Spuk uitkering)

We kunnen bezuinigen door te besparen op het werkbudget die uit gemeentelijke middelen wordt gefinancierd. Terwijl veel Nijmegenaren (digitaal) laaggeletterdheid zijn (14.000-30.000 inwoners) moeten we bezuinigen op de inzet van o.a. een bibliotheek en ROC om deze mensen te helpen. Deze inwoners kunnen daardoor minder goed meedoen in onze stad.

Indicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Basisset (BBV):									
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen	8,9	8,6	11,4	11,9	11,2	9,4	7,6	8,5	14,8
Gemiddelde benchmark	2,5	2,7	3,7	2,8	4,2	4,1	3,7	4,3	6,1
Relatief verzuim per 1.000 leerplichtigen	37	39	36	27	23	19	15	18	20
Gemiddelde benchmark	34	31	32	25	25	24	19	19	22
Percentage voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers) onder 12-t/m 22-jarigen	2,4%	2,2%	1,9%	2,4%	2,9%	2,3%	2,1%	2,1%	2,6%
Gemiddelde benchmark	2,7%	2,5%	2,3%	2,6%	2,8%	2,7%	2,3%	2,5%	3,1%
Gevraagd door raad:									
Percentage van peuters met ontwikkelingsrisico dat gemeente bereikt met een toegespitst aanbod					95%	92%	83%	84%	84%
Oververtegenwoordiging leerlingen van "rode scholen" dat hoger toetsresultaat dan advies heeft								26%	12%

Toelichting

Gemiddelde benchmark

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht. Administratieve factoren vertekenen de benchmark voor deze verplichte indicator. Vaak is bij scholen de administratie pas op 1 oktober rond. De meldingen van DUO komen echter al in augustus en september binnen. De meeste gemeenten wachten tot oktober met het importeren van DUO-gegevens, om onnodige meldingen van absoluut verzuim te voorkomen. In Nijmegen is de keuze daar juist snel mee te zijn, om er eventueel vroeg op af te kunnen. De gemeente Nijmegen hanteert een strikte registratie van alle absoluut verzuimmelding, dus ook voor de gevallen die snel worden opgelost. Administratieve redenen verklaren dus dat Nijmegen hoger dan het gemiddelde voor de benchmark scoort.

Relatief verzuim per 1.000 leerplichtigen

Van relatief verzuim is sprake als een op een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige jongere ongeoorloofd afwezig is.

Percentage voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers) onder 12- t/m 22-jarigen

Voorlopige cijfers voor 2022 (nog niet opgenomen, want nog niet gepubliceerd op in het BBV-overzicht op Waarstaatjegemeente.nl) duiden op een stijging van het aantal VSV-ers in Nijmegen en de benchmarksteden.

Percentage van peuters met ontwikkelingsrisico dat gemeente bereikt met een toegespitst aanbod

Op consultatiebureau's kunnen peuters een VE-indicatie (voor voor-en vroegschoolse educatie, ter bestrijding van ontwikkelingsachterstanden) krijgen. Met zo'n indicatie komen zij in aanmerking voor vergoede VE-opvang. Bij VE-opvang worden programma's om ontwikkeling van het kind te stimuleren gebruikt, die voldoen aan de daarvoor wettelijke gestelde eisen en die verzorgd worden door daarvoor speciaal opgeleide medewerkers. Daarnaast kunnen deze peuters extra uren naar de opvang. De opgenomen percentages betreffen het vierde kwartaal.

Oververtegenwoordiging leerlingen van "rode scholen" dat hoger toetsresultaat dan advies heeft

Gemiddeld haalt ongeveer 30% van de basisschoolleerlingen op de eindtoets een score die hoger is dan het schooladvies. Op scholen met een zware populatie ("rode scholen") komt dat meer voor dan op scholen met een makkelijke populatie ("groene scholen"). Deze indicator laat zien hoeveel hoger het aandeel is dat op rode scholen hoger scoort dan het advies in vergelijking tot het percentage op groene scholen. Voor 2022 bijvoorbeeld scoorde op de groene scholen 25,4% hoger dan het advies en op de rode scholen 37,9%, een verschil van 12%.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over onderwijs:

[Stads- en Wijkmonitor 2023](#)

Bereikbaarheid

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie: We zijn en blijven een stad die veilig bereikbaar en leefbaar is voor bewoners, bedrijven en bezoekers.

Doel: We hebben een optimale bereikbare stad door een goede balans tussen de vervoersmodaliteiten (vracht)-auto, OV, fiets, vaartuig en voetgangers

Activiteiten

- We zijn opdrachtgever van projecten waarbij de infrastructuur wordt aangepast. We doen dit in overleg met andere belanghebbenden, zoals de regio, provincie en het Rijk.
- We zorgen voor een verblijfsvriendelijke binnenstad, waarin we meer ruimte creëren voor verblijven, fietsen, lopen en groen. Dit doen we door verkeersstromen te scheiden en parkeren grotendeels niet meer op straat plaats te laten vinden. In 2024 starten we met de uitvoering van de verblijfsvriendelijke binnenstad.
- We realiseren hoogwaardige stadrandhubs in alle windrichtingen met HOV en deelmobiliteit, om parkeren op afstand voor bezoeker beter te faciliteren. In 2024 waarderen we P+R Noord op.
- We houden nauw contact met de provincie en de busmaatschappij om zorg te dragen voor een goed busnetwerk.
- We benutten kansen om de bereikbaarheid van en in de stad te verbeteren. Dit doen we in samenwerkingen met diverse partijen en maken we slim gebruik van mogelijkheden om werk-met-werk te maken.
- We stimuleren de komst en het gebruik van deelmobiliteit op een manier die bijdraagt aan de duurzame bereikbaarheid van Nijmegen en hinder in de openbare ruimte voorkomt.
- We adviseren bij de ontwikkeling van nieuwe woon- en werklocaties.
- We reguleren (fiets)parkeren en verkeersstromen (VMC), ook in afstemming met andere wegbeheerders in de regio.
- We stellen een loopagenda op, waarmee we inventariseren waar we voetgangers ruim baan geven en mensen gaan verleiden meer te gaan lopen.
- We zorgen voor looproutes in de openbare ruimte die ook toegankelijk zijn voor ouderen en mensen met een beperking.
- We stellen een nieuw programma laadinfrastructuur op.

Doel: We hebben goed bereikbare (economische) kerngebieden, zowel op lokaal, regionaal als landelijk niveau

Activiteiten

- We ontwikkelen en geven uitvoering aan gebiedsgebiedsgerichte projecten om de bereikbaarheid van het (economisch) kerngebied te borgen. Onder andere rond Knoop 38 en Campus Heijendaal.
- We werken met de provincie en rijksoverheid aan het verbeteren van ons spoornetwerk en onze stationsgebieden. Onder andere door aansluiting op hoog frequent spoor, realisatie van een ingang aan de westzijde van centraal station en herinrichting van station Heijendaal (start 2024).
- We werken met de provincie en de Rijksoverheid aan het verbeteren van de doorstroming op de Rijks- en provinciale wegen.
- We werken met de regio aan een systeem waarin deelmobiliteit, MaaS en openbaar vervoer goed op elkaar zijn afgestemd.
- We ontwikkelen en realiseren stadrand-hubs in diverse windrichtingen om Nijmegen. Vanaf deze hubs kunnen bezoekers en werknemers snel en schoon reizen naar hun bestemming in de stad.
- We werken met vastgoedeigenaren, provincie, NS en ProRail aan een integrale gebiedsaanpak voor de OV-knoop én winkelcentrum Dukenburg.

Doel: We hebben een toekomstbestendige binnenhaven die toegankelijk is en optimaal wordt gebruikt

Activiteiten

- We gaan verder met baggeren in de kanaalhavens en onderzoeken of de andere havens ook meegenomen kunnen worden. Dit doen we samen met de provincie en de Rijksoverheid.
- We stimuleren de vestiging van water gerelateerde bedrijvigheid in de Oostkanaalhaven.
- We gaan intensiever samenwerken met de havendienst Arnhem op het gebied van personeel.
- We werken aan het professionaliseren en digitaliseren van onze havenprocessen.

Doel: We bieden een passend aanbod van parkeer- en stallingsfaciliteiten aan, zowel voor de auto als de fiets

Activiteiten

- We wijzigen de Beleidsregels Parkeren en de Spelregels betaald parkeren, conform vastgesteld in de agenda versnelling mobiliteitstransitie.
- We maken de binnenstad verblijfsvriendelijk.
- We waarderen de hub in Noord (transferium Noord) op.
- We maken vergunningen en ontheffingen en geven deze uit.
- We realiseren en exploiteren (fiets)parkeervoorzieningen.
- We ondersteunen parkeervoorzieningen van derden, bijvoorbeeld de parkeergarage Berg en Dal.
- We stimuleren een langjarige toepassing van deelmobiliteit bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.
- We zorgen middels fysieke ingrepen op diverse plekken dat deelmobiliteit goed gefaciliteerd wordt op plekken waar voertuigen clusteren (zowel bij P+R's als bijv. rondom stations, binnenstad en campus).
- We houden toezicht en handhaven op fout geparkeerde fietsen en voertuigen. Verwaarloosd achtergelaten fietsen en fietswrakken verwijderen we.
- We plaatsen, onderhouden en verwijderen fietsklemmen.
- We faciliteren de plaatsing van laadpalen in de openbare ruimte door deelname aan de concessie van de GO-RAL. Bij semi publieke parkeervoorzieningen met een slagboom op de gemeente grond voorzien wij in de laadinfrastructuur.

Doel: We brengen en houden de kwaliteit van de infrastructuur, weginrichting, straatmeubilair, brandkranen en civiele kunstwerken op orde

Activiteiten

- We beheren en onderhouden de infrastructuur op basis van meerjarige programma's. We geven hiervoor ook opdrachten aan derden: aannemers, Dar, etc.
- We inspecteren de kwaliteit van de infrastructuur, civiele kunstwerken en bijzondere (kunst-)objecten.
- We verwerken wijzigingen in het areaal (bijvoorbeeld nieuwe straten toevoegen).
- We implementeren nieuwe generatie verkeerslichten (iVRI).
- We gaan steeds meer 'datagestuurd' beheren.
- We beheren en onderhouden verkeersregelininstallaties, verkeersborden en (ANWB) bewegwijzering; ABRI's, DRIS en het busstation; civiele kunstwerken, openbare verlichting en bijzondere (kunst-)objecten.
- We zorgen met de tools Nijmegen.mijnwijkplan.nl en de Meld- en herstel-App dat bewoners en ondernemers hun positieve en negatieve aandachtspunten over de openbare ruimte onder de aandacht kunnen brengen, zodat we samen met hen kunnen werken aan oplossingen.
- We faciliteren participatieprojecten samen met bewoners.

Doel: We hebben zo min mogelijk vuil en rommel op straat om Nijmegen bereikbaar te houden

Activiteiten

- We verlenen opdracht aan Dar voor het schoon houden van straten.
- We verlenen opdracht aan Dar voor het inzamelen van bladafval in de herfst.

- We verlenen opdracht aan Dar om (een deel van) het zwerfafval op te ruimen door de inzet van assistent wijkveegers en Stichting Dagloon en het organiseren van participatie door Wijkhelden.
- We verlenen opdracht aan Dar voor het inzetten van afvalcoaches, waarmee we bewustzijn over zwerfafval en het correct aanbieden van afval bij bewoners willen vergroten. Waar nodig zetten we in op handhaving.
- We faciliteren deelmobiliteit op een manier dat het verrommeling van de stad voorkomt.

Doel: We maken het verkeer veiliger

Activiteiten

- We voeren ons risico gestuurde uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid uit.
- Ter vervolg op de in 2023 vernieuwde netwerkvisie op onze wegen stellen we een uitvoeringsprogramma op voor zowel de wegen die van 50 naar 30 km/uur gaan als ook voor een veilige inrichting van de wegen die 50 km/uur blijven.
- We richten onze wegen zo in dat weggebruikers onze wegen veilig kunnen gebruiken.
- We leren de weggebruikers veilig deel te nemen aan het verkeer, door onder andere het voeren van de landelijke veiligheidscampagnes binnen de gemeente Nijmegen.
- We strooien bij gladheid zout op belangrijke wegen, OV-routes, fietspaden en looproutes. In geval van zware sneeuwval, wordt deze op de belangrijkste wegen geruimd ten behoeve van de bereikbaarheid.
- We geven opdracht aan Dar voor verstrekken van zoutkisten voor bewoners.

Ambitie: We hebben een stad die duurzaam bereikbaar is

Doel: We stimuleren duurzame vervoerswijzen (lopen, fietsen en openbaar vervoer)

Activiteiten

- We ondersteunen en geven uitvoering aan het programma Slim & Schoon Onderweg van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen, gericht op duurzame mobiliteit en gedragsverandering. Dit betekent onder meer een aanpak via de werkgevers en de campussen en het aanbieden van mobiliteitshubs en mobiliteit als een service (MaaS).
- We brengen onze belangen in bij de provincie Gelderland voor de aanbesteding van de nieuwe concessie van het openbaar vervoer.
- We zorgen dat het aanbod van deelauto's in de stad groeit, waarbij bewoners uit verschillende systemen kunnen kiezen afhankelijk van hun behoefte (vaste standplaats, buurtzone, free floating).
- We kijken kritisch naar de ontwikkeling van het aanbod van deelscooters en deelfietsen om te zorgen voor een systeem dat een volwaardig alternatief biedt voor korte autoritten en dat overlast voorkomt.
- We voeren diverse fietsinfra-projecten uit om zo het fietsnetwerk verder uit te breiden, op orde te houden en de veiligheid te waarborgen.
- We blijven investeren in de kwaliteit van ons fiets- en voetgangersnetwerk.

Doel: We stimuleren verdere verschoning van het gemotoriseerd verkeer

Activiteiten

- We streven samen met de provincie naar een goede aanbesteding (duurzaam, bereikbare wijken, toegankelijk, etc.) van de concessie voor het openbaar vervoer.
- We stellen plaatsingsbeleid en plankaarten op voor uitbreiding van laadpalen, snelladers en ander vormen van laadinfra gebaseerd op het programma Laadinfrastructuur.
- We gaan meer elektrische laadpalen plaatsen en gaan hierbij creatief om met de ruimte, zoals het combineren van lantarenpalen met laadpalen. Als de vraag blijft doorzetten verwachten we dat er in 2025 zo'n 1.000 laadpalen staan.
- We nemen deel aan de concessie van veel gemeenten in de Gelderse-Overijsselse samenwerking voor de aanpak van laadinfrastructuur, de GO-RAL. De concessie is gericht op het plaatsen van openbare laadinfrastructuur van 2022 t/m 2025.

- We bereiden de invoering voor van drie milieuzones voor brom- en snorfietzen met een eerste toelating van voor 2011 die per 1 januari 2025 gaan gelden in de gebieden binnenstad, Hof van Holland en campus Heijendaal, inclusief een intensieve communicatiecampagne onder de doelgroep.
- We nemen maatregelen die voortkomen uit het beleidskader deelmobiliteit om schoner gemotoriseerd deelverkeer te stimuleren, te versnellen en het gebruik ervan te vergemakkelijken.

Doel: We stimuleren slimmere en schonere logistiek

Activiteiten

- We zorgen voor een intensieve communicatiecampagne om de zero emissie zones voor stadslogistiek vanaf 2025 in de binnenstad, Hof van Holland en Heijendaal kenbaar te maken, ook bij kleinere bedrijven die daar nu naar verwachting nog onvoldoende van op de hoogte zijn.
- Vanuit Slim & Schoon Onderweg zijn twee logistiek makelaars actief in de regio Arnhem Nijmegen. Wij zetten hen in bij bedrijven en projecten waar ze kunnen helpen bij minder en schonere kilometers.
- We onderzoeken de mogelijkheden van een bouwlogistieke hub ten behoeve van de ontwikkeling van het stationsgebied, met het oogmerk om deze later ook te kunnen inzetten voor andere bouwprojecten in Nijmegen.
- Het Kennis DC Logistiek van de HAN doet voor ons het Opschalingsproject, waarbij hun kennis en ervaringen met schone logistiek op de campus Heijendaal worden opgeschaald naar Nijmegen en de regio. Zij helpen ons met adviezen om logistieke hubs te ontwikkelen of op te schalen en met de organisatie van gesprekken met logistieke dienstverleners.
- We stellen vast waar ruimte nodig is voor toekomstige behoefte aan logistieke ruimte en wat geschikte locatie zijn. Dit nemen we op in een actualisatie van de omgevingsvisie. Het inrichten en exploiteren van een logistieke hub vinden wij een verantwoordelijkheid van de markt. Wel gaan we kijken voor welke voorwaarden wij kunnen zorgen zodat deze initiatieven meer kans van slagen hebben.

Effecten van prioriteren

We moeten verstandig omgaan met het beschikbare budget wat we hebben voor zowel onderhoud als vervanging van de openbare ruimte. Er moet veel gebeuren maar toch hebben we belangrijke keuzes moeten maken in de mate van onderhoud en de verlenging van de levensduur van objecten. Daarbij geven we nu voorrang om de acute beheerbehoefte aan te pakken. We stellen voor om te besparen op de versnelling van de mobiliteitstransitie. Hierdoor worden sommige maatregelen getemporeerd, bijvoorbeeld het aantal wegen dat we de komende jaren kunnen aanpassen van 50 km/u wegen naar 30 km/u.

De kwaliteit van de openbare ruimte zal met minder middelen minder goed op peil gehouden kunnen worden. Dit kunnen inwoners gaan merken.

Samenwerkingen en verbonden partijen

DAR

Een schone stad is een aantrekkelijke stad. Daarom werken we met verschillende partijen samen om zwerfafval zo veel mogelijk te voorkomen. Voor het programma Bereikbaarheid verzorgt de DAR het reinigen van de openbare ruimte en de gladheidsbestrijding, beiden onderdeel van het taakveld Verkeer en vervoer. In het contract met de DAR hebben we deze afspraken gecombineerd met die over het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval, die bij het programma Openbare Ruimte horen.

Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen

We werken intensief met de regio Arnhem Nijmegen samen om de regionale bereikbaarheidsaanpak uit te voeren. Onderdeel hiervan vormt het programma Slim en Schoon waarbinnen projecten als de e-HUBS en de werkgeversaanpak vallen. De provincie Gelderland en het Rijk zijn binnen dit programma ook belangrijke partners.

Ondernemers

Samen met de stad werken we aan een verdere verduurzaming van het vervoer. Hierbij worden ondernemers betrokken om te bepalen hoe een verdere verschoning tot stand kan worden gebracht. Onder andere bij de verschoning van de scheepvaart als het goederenvervoer worden bedrijven betrokken om dit tot stand te krijgen. Daarnaast werken we met een werkgeversaangepak waarbij bedrijven handreikingen krijgen om hun werknemers duurzamer te laten reizen, buiten de spits of minder te laten reizen (vaker thuis werken).

Provincie Gelderland

De provincie Gelderland is als concessieverlener verantwoordelijk voor het openbaar vervoer in de regio. Daarnaast werken we nauw met de provincie samen waar het de regionale bereikbaarheid betreft zoals onderhoud aan de hoofdwegen, bereikbaarheid per trein en bus.

Werken op regio

Een van de pijlers in de beleidsnota "Geef (ze) de openbare ruimte" is integraal werken, waarbij we ons willen concentreren op een regiefunctie en ons zo ver mogelijk willen terugtrekken uit de uitvoering. We willen de uitvoerende partijen de ruimte geven om meer delen van het gemeentelijke takenpakket over te nemen. Hiervoor zijn grotere, integrale opdrachten aan enkele uitvoerende partijen noodzakelijk.

We zoeken vooral partners die naast de uitvoering ook meer beheerstaken kunnen overnemen. Denk hierbij aan het uitvoeren van inspecties, het oppakken en herstellen van meldingen, voorstellen doen voor verbetering en de jaaropdracht en de kwaliteit controleren. Met OSN (onderhoud nieuwe stadsbrug) en I-Lent (onderhoud Verlengde Waalbrug) hebben we al twee partijen die én integraal onderhoud plegen én beheerstaken op zich nemen.

Daarnaast zijn er reeds een aantal partners die, naast de uitvoering, ook meerdere beheerstaken van ons overnemen. Denk hierbij aan het asfaltbestek met Van Gelder, de raamovereenkomst Onderhoud en herstel civiele kunstwerken met Hegeman en de overeenkomst onderhoud en installatiewerk van de openbare verlichting met Spie Infratechniek (voormalig Ziut). We zijn nu aan het kijken welke huidige (aflopende) contracten geschikt zijn om meer delen van het gemeentelijk takenpakket in op te nemen.

Naast onderhoudscontracten voeren we ook projecten uit waarin we samen met marktpartijen werken aan onze doelstellingen. Een mooi voorbeeld is de reconstructie van de Malderburchstraat, waar we door Rapid Circular Contracting (nieuwe manier van inkopen die de markt maximaal uitdaagt om met noodzakelijke, slimme en innovatieve oplossingen te komen, waarbij circulariteit, duurzaamheid en social return centraal staan) samen met Van Gelder onze circulaire ambities hebben vormgegeven.

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening		Begroot			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Baten						
0.63 Parkeerbelasting	17,0	20,0	21,3	21,3	23,7	23,8
2.1 Verkeer en vervoer	5,0	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3
2.2 Parkeren	1,0	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
2.4 Economische Havens en waterwegen	0,7	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
2.5 Openbaar vervoer	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Totaal	24,5	24,6	26,1	26,1	28,4	28,5
Lasten						
0.63 Parkeerbelasting	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1 Verkeer en vervoer	37,7	39,8	45,1	43,5	44,6	45,3
2.2 Parkeren	11,8	12,0	12,3	12,6	15,3	15,2
2.4 Economische Havens en waterwegen	2,2	3,0	1,2	1,2	1,2	1,2
2.5 Openbaar vervoer	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
Totaal	52,8	55,8	59,8	58,4	62,2	62,8
Saldo van lasten en baten	28,3 N	31,2 N	33,7 N	32,4 N	33,8 N	34,3 N

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten				
Veilig bereikbare stad	59,1	57,8	61,5	62,6
Duurzaam verkeerssysteem	0,7	0,7	0,7	0,3
Totaal	59,8	58,4	62,2	62,8
Baten				
Veilig bereikbare stad	26,1	26,1	28,4	28,5
Duurzaam verkeerssysteem	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	26,1	26,1	28,4	28,5
Totaal per programma	33,7N	32,4N	33,8N	34,3 N

V = Voordeel; N = Nadeel

Veranderingen in de begroting

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
Energiekosten Stadsbeheer	-1.779	pm	pm	pm
Onderhoudsniveau hoofdwegen gemeente Nijmegen op niveau houden	-1.250	pm	pm	pm
Gedragsmaatregelen Versnelling mobiliteitstransitie	-400	-400	-400	
Verlagen krediet a.g.v. gedragsmaatregelen	pm	pm	pm	pm
Aanloopverlies parkeergarage Hezelpoort			-158	-130
Aanname: geldt ook voor parkeergarage Waalkwartier			-158	-130
Gedifferentieerd beheer	200	200	200	200
Totaal	-3.229	-200	-515	-60

Energiekosten Stadsbeheer

De kosten voor elektra zijn fors gestegen. De prijzen zijn op dit moment dalende maar de verwachting is niet dat de prijzen weer teruggaan naar het prijsniveau 2022. Voor de jaren ná 2024 is op dit moment nog geen goede inschatting te maken.

Onderhoudsniveau hoofdwegen op niveau houden

Door areaaluitbreiding is het aantal wegen toegenomen. Daarnaast zorgt het verduurzamen van het asfaltonderhoud voor extra kosten en zijn er door achterstallig onderhoud, ernstige problemen door wortelopdruk ontstaan. Achterstallig onderhoud resulteert in meer ongevallen, schadevergoedingen, hogere maatschappelijke kosten, imagoschade en een toename van klachten en herstelmeldingen, terwijl het ad hoc oplossen van calamiteiten uiteindelijk leidt tot hogere onderhoudskosten. Bovendien zullen de kosten per vierkante meter asfalt stijgen vanaf 2024 vanwege extra duurzaamheidseisen in de aanbesteding Meerjarig Onderhoud Asphalt, wat betekent dat er met een gelijkblijvend budget minder onderhoud kan worden uitgevoerd.

Er is nu een onderzoek gaande naar de kwaliteit van onze (hoofd-)wegen en daarbij wordt gezien of de bijbehorende onderhoudsbudgetten voldoende zijn. Voor nu hopen we daarom alleen het budget voor 2024 op.

Gedragsmaatregelen versnelling mobiliteitstransitie

Het stimuleren van ander gedrag is een essentieel element in de mobiliteitstransitie. In het coalitieakkoord zijn kredieten beschikbaar gesteld voor het versnellen van de mobiliteitstransitie. In dit krediet zijn ook gedragsmaatregelen opgenomen. Financieel technisch ramen we een exploitatiebudget van € 400.000 voor 2024 tot en met 2026 en verlagen gelijktijdig het investeringskrediet met € 1,2 miljoen.

Aanloopverlies parkeergarage Hezelpoort

De komende begrotingsperiode worden twee parkeergarages gerealiseerd: parkeergarage Hezelpoort en Waalkwartier. Deze parkeergarages zijn in principe kostendekkend maar hebben de eerste jaren aanloopverliezen.

In het eerste jaar 2026 is dit voor de parkeergarage Hezelpoort berekend op € 158.000. Met de huidige rekenparameters 2032 is deze parkeergarage vanaf 2032 kostendekkend.

Parkeergarage Waalkwartier

Voor de parkeergarage Waalkwartier moet een dergelijke berekening nog gemaakt worden. Voor deze begroting gaan we er vanuit dat de aanloopverliezen in dezelfde orde liggen als parkeergarage Hezelpoort.

Gedifferentieerd beheer

De budgetten voor gedifferentieerd beheer kunnen naar beneden worden bijgesteld. De benodigde budgetten voor ideeën op wijkniveau lossen we op door de budgetten op stadsdeelniveau te verdelen.

Bezuinigingsopties

bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027
Gedifferentieerd beheer	650	650	650	650

De grijze regel is al deels ingezet door het college.

Gedifferentieerd beheer

De budgetten voor gedifferentieerd beheer kunnen naar beneden worden bijgesteld. De benodigde budgetten voor ideeën op wijkniveau lossen we op door de budgetten op stadsdeelniveau te verdelen.

Indicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gevraagd door raad:									
Aantal verkeersongevallen met letsel per 100.000 inwoners	45	64	61	45	41	30	37	37	
Gemiddelde benchmark	70	89	94	104	108	103	90	115	
Aantal personenauto's van particulieren per 1.000 inwoners	354	352	354	359	362	363	364	372	377
Gemiddelde benchmark	358	357	358	361	364	366	367	373	376
Aantal (semi)publieke laadpunten voor elektrische auto's						385	534	710	1.011
Gemiddelde benchmark						539	676	841	1.236

Toelichting

Gemiddelde benchmark

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Aantal verkeersongevallen met letsel per 100.000 inwoners

Dit aantal varieert in 2021 van 37 in Nijmegen tot 287 in Leiden. De sterk uiteenlopende aantallen per stad wekken de indruk dat administratieve factoren de benchmark voor deze verplichte indicator vertekenen.

Aantal personenauto's van particulieren per 1.000 inwoners

Dit cijfer is exclusief de personenauto's op naam van bedrijven. Hierdoor wordt de vertekening opgeheven die ontstaat door de concentratie van (leasebedrijven) in enkele steden.

Percentage inwoners dat gebruik maakt van deelfervoer

Dit gaan we tweejaarlijks uitvragen via de Burgerpeiling. Najaar 2023 vind de volgende Burgerpeilingmeting plaats.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over bereikbaarheid:

[Stads- en Wijkmonitor 2023](#)

Wonen en stedelijke ontwikkeling

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie: We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen.

Doel: We behouden en versterken de ruimtelijke kwaliteit van onze stad, door zorg te dragen voor een goede ruimtelijke ordening

Activiteiten

- Deze coalitieperiode gaan we verder met de actualisatie van de omgevingsvisie en de voorbereiding voor het opstellen van het nieuwe Omgevingsplan in het kader van de Omgevingswet na 1 januari 2024.
- We werken aan een Bouwsteen Binnenstedelijk Bouwen. Deze bouwsteen wordt gebruikt bij het actualiseren van de omgevingsvisie.
- We maken bestemmingsplannen (inclusief kosten juridische procedures).
- We handelen planschadeverzoeken af.
- We actualiseren het welstandsbeleid.
- We beheren en onderhouden de Basis registratie Grootchalige Topografie (BGT).
- We gaan de BRIKS taken weer in eigen huis organiseren.

Omgevingswet

De Omgevingswet treedt op 1 januari 2024 in werking. Dit geldt naar verwachting ook voor de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Door de Wkb gaat het toezicht op de wettelijke bouwtechnische eisen voor een groot deel van de omgevingsvergunningaanvragen van de gemeente naar de private markt. Eén van de nieuwe juridische instrumenten onder de Omgevingswet is het omgevingsplan. Elke gemeente moet voor 1 januari 2032 één integraal omgevingsplan voor het hele grondgebied van de gemeente vaststellen. In 2024 starten we hiermee. In het omgevingsplan komen de juridisch bindende regels voor de fysieke leefomgeving te staan. Het gaat over wat je ziet, voelt, hoort, ruikt en beleeft. Naast de bestaande bestemmingsplanregels, moeten de verordeningen die gaan over de fysieke leefomgeving én een groot aantal rijksregels die overgaan naar gemeenten (de bruidsschat), in het omgevingsplan worden verwerkt. De juridische regels vertalen we naar begrijpelijke toepasbare regels, zodat een initiatiefnemer door het beantwoorden van vragen kan nakijken of een vergunning of melding nodig is. In het transitieplan 'Op weg naar één omgevingsplan' hebben we de route geschetst richting 2032. Parallel aan deze omzetting van een tijdelijk naar een definitief omgevingsplan, blijven we nieuwe ontwikkelingen in de stad mogelijk maken.

In 2024 willen we werken met het één-ingangsprincipe, waardoor nieuwe initiatieven via één loket binnenkomen. We willen bovendien eerder met de initiatiefnemer in contact komen over de concept aanvraag van de omgevingsvergunning. Dit doen we door te gaan werken met een intake- en omgevingstafel. Op die manier zijn we beter in staat te denken vanuit mogelijkheden, integraal te adviseren en sneller te besluiten. Het geeft ook de ruimte om een initiatiefnemer vroeg in het proces te adviseren om belanghebbenden te betrekken bij de planvorming en te inspireren bijvoorbeeld als het gaat om natuurinclusief bouwen.

Ondanks dat we zijn voorbereid op de komst van de Omgevingswet, doen we pas echt ervaring als de wet ingaat. Dan zien we wat goed gaat en wat er beter moet. Het jaar 2024 zal dan ook in het teken staan van monitoring en evaluatie. Dit geldt bijvoorbeeld voor de legesinkomsten en voor het bindend adviesrecht van de gemeenteraad voor de omgevingsvergunning om af te wijken van het omgevingsplan (Bopa).

Overdracht BRIKS-taken

In het coalitieakkoord is opgenomen dat we de BRIKS-taakuitvoering weer terugnemen in eigen huis. Voor de overdracht trokken we in 2023 een kwartiermaker aan en een projectgroep is gestart. Zij bereiden de herinrichting voor, zodat in 2024 de besluitvorming en de implementatie plaatsvinden. Het project valt onder het programma Bestuur en Organisatie. Naar verwachting voeren we vanaf 1 januari 2025 deze taken weer in eigen huis uit. In de

stadsbegroting 2025-2028 nemen we de financiële implicaties van deze wijziging op. Op incidentele transitie- en frictiekosten na, wordt verwacht dat de eigen BRIKS-entiteit start met een vergelijkbaar budget als ODRN.

Binnenstad

De in 2023 opgestelde Koers voor de Binnenstad is het uitgangspunt voor de herinrichtingen van de openbare ruimte en de projectontwikkelingen. In 2024 werken we verder aan de ontwikkelingen in Vlaams Kwartier (Vlaamse gas/Tweede Walstraat, Molenpoortpassage en Elckerlyc) en het voormalige V&D-pand. Daarnaast blijven we in gesprek over andere locaties in de Binnenstad waar eigenaren graag tot herontwikkeling over willen gaan. Dit doen we binnen de kaders van de Koers, waarin ook klimaatadaptatie en mobiliteitstransitie een belangrijke rol hebben.

Campusontwikkeling

Het is van groot belang dat we blijven investeren in de kwaliteit en ruimte voor groei van onze campussen, en zo ruimte bieden aan nieuwe bedrijvigheid in health & high tech. Daarom geven we uitvoering aan de Ontwikkelvisie Winkelsteeg, verkennen we de doorontwikkelingsmogelijkheden voor Novio Tech Campus en werken we aan een gebiedsvisie voor Campus Heijendaal.

Valkhofkwartier

We werken verder om van het Valkhofkwartier dé cultuurhistorische en culturele hotspot te maken. De onderzoeken en voorbereidingen voor de grootscheepse renovatie van het monumentale Valkhofpark met daarin de rijks monumentale gebouwen, zijn inmiddels afgerond. We verwachten begin 2024 een vergunning voor de uitvoering van dit project (3-voudig beschermd Rijksmonument). Voor de herinrichting van het Kelfkensbos is de ontwerpfase in 2023 afgerond. Voorbereiding en uitvoering staan nu gepland op 2024 en 2025.

Doel: We verbeteren de ruimtelijke kwaliteit van onze stad door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen dan wel zelf te initiëren en te (laten) realiseren om zo de ambities uit de Omgevingsvisie te kunnen realiseren

Activiteiten

- We voeren verkenningen uit, of geven opdracht hiertoe.
- We voeren gebiedsvisies, ambitiedocumenten, quick scans, locatieonderzoeken, stedenbouwkundige plannen en beeldkwaliteitsplannen uit, of geven opdracht hiertoe.
- Na vaststelling van de geactualiseerde omgevingsvisie ontwikkelen we een visie voor het gebied rondom de Energieweg. Vertrekpunt hierbij zijn de ambities uit het coalitieakkoord.
- We kopen en verkopen gronden.
- We beheren tijdelijk gronden / opstallen.
- We vestigen voorkeursrecht.
- We starten onteigeningsprocedure(s).
- We maken gronden bouw- en vervolgens woonrijp (bijvoorbeeld de aanleg openbare ruimte).
- We sluiten anterieure overeenkomsten of gaan overeenkomsten aan, bestaande uit intentie- of samenwerkingsovereenkomsten, realisatieovereenkomsten en uitvoeringsovereenkomsten.
- We gaan samenwerkingsovereenkomsten aan met verbonden partijen.
- We begeleiden de uitvoering van de overeenkomsten, of geven opdracht hiertoe.
- We dragen beheer van gronden en objecten over aan partijen.
- We gaan mensen met een plan voor gezamenlijk wonen helpen bij hun initiatief

Verkoop gemeentelijke panden

De verkoopopgave van de panden wordt afgerond (realisatie € 12 miljoen in de periode 2018-2024).

Ambitie: We zijn een stad met een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners

Doel: We realiseren onze woningbouwopgave uit de Omgevingsvisie en uitvoeringsagenda wonen

Activiteiten

- We voeren de afspraken in de Woondeal 2.0 met het Rijk en provincie uit, en participeren daartoe in de afstemmings- en overlegvormen in de Groene Metropoolregio.
- We zetten het woonfonds in, om zo betaalbare koop- en huurwoningen, flexwoningen en studentenhuisvesting, gemeenschappelijk wonen en/of wonen voor bijzondere doelgroepen financieel haalbaar te maken.
- We leggen de principes voor de beoordeling van woningbouwplannen vast in ons beleid.
- We hanteren de uitgangspunten van de doelgroepenverordening bij projecten en passen deze indien nodig toe om zo te kunnen sturen op voldoende betaalbare woningen van goede kwaliteit.
- We gaan verder met de uitvoering van de zelfbewoningsplicht en de opkoopbescherming.
- We creëren woonruimte door woningsplitsing en transformatie van panden en benutten daarmee de bestaande woningvoorraad beter.
- We gaan door met de samenwerking met woningcorporaties en provincie voor de inzet van de verhuiscoach.
- We bevorderen de doorstroom van senioren naar passende seniorenhuisvesting.
- We gaan meer (flexibele) woonruimte realiseren voor spoedzoekers, daklozen, statushouders en andere doelgroepen.
- We geven uitvoering aan het in 2021 vastgestelde plan voor studentenhuisvesting.
- We actualiseren de visie op wonen en zorg, waarin we de opgave voor huisvesting van verschillende aandachtsgroepen vaststellen en we dragen bij aan de uitvoering hiervan.
- We leggen onze ambities en doelen vast in gebiedsvisies, ambitiedocumenten en stedenbouwkundige plannen, gericht op realisatie van ambities in projecten.
- We beheren en onderhouden de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).
- We sluiten een dienstverleningsovereenkomst met de ODRN voor het afhandelen en handhaven van vergunningen op basis van Omgevingswet en Huisvestingswet.
- We dragen bij aan uitvoering van het woonwagengebeleid en de uitbreiding van het aantal standplaatsen.
- We ondersteunen initiatieven voor gemeenschappelijk wonen.
- We komen medio 2024 in het kader van de woonzorgopgave samen met inwoners(organisaties), woningcorporaties, ontwikkelaars en een scala aan (zorg)instellingen en organisaties tot een Nijmeegse woonzorgvisie met uitvoeringsagenda.
- Als koploperregio maken we in 2024 een regionale woonzorgvisie met daarin o.a. concrete afspraken over een evenwichtige spreiding (fair share) van aandachtsgroepen over de Groene Metropoolregio.

Kamerverhuurbeleid

Begin 2022 is het facetbestemmingsplan kamerverhuur vastgesteld en is ook de huisvestingsverordening naar aanleiding van uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State aangepast. De inhoud van het beleid is hetzelfde gebleven: goede kamerverhuur blijft mogelijk, maar overlast gaan we tegen. Het instrumentarium dat we nu daarvoor inzetten is juridisch sterker en beter bestand tegen beroep en bezwaar. In 2024 gaan we op basis van dit vernieuwde instrumentarium verder met vergunningverlening en handhaving van het kamerverhuurbeleid. In november 2023 wordt, op basis van het woonbehoefteonderzoek, aan de raad voorgesteld de prijsgrens voor wijzigingen in de woonruimtevoorraad te verhogen per 1 januari 2024. Met deze wijziging in de huisvestingsverordening wordt de omzettingsvergunning voor kamerverhuur ook verplicht voor woningen die een hogere WOZ-waarde hebben.

Doel: We hebben voldoende beschikbaar en betaalbaar aanbod van sociale woonruimte

Activiteiten

- We geven samen met de woningcorporaties en huurdersorganisaties uitvoering aan de Samenwerkingsagenda Wonen 2021-2025 (prestatieafspraken).
- We monitoren de gemaakte afspraken met de woningcorporaties over productie, betaalbaarheid en beschikbaarheid van sociale huur en middeldure huur.
- Op basis hiervan bepalen we in overleg met de woningcorporaties in hoeverre we op koers liggen dan wel bijstelling van de afspraken nodig is.
- We gaan met de woningcorporaties afspraken maken dat ouderen die verhuizen naar een kleinere woning geen hogere huur gaan betalen.

Doel: We hebben voldoende goede woningen voor studenten en starters, we zorgen ervoor dat de leefbaarheid in wijken op orde is

Activiteiten

- We voeren de afspraken met de SSH& uit over voldoende huisvesting voor studenten. We verkennen met de SSH& de mogelijkheden om de productie te versnellen en te verhogen.
- Bij nieuwbouw maken we ook met particuliere verhuurders van studentenhuishuizing afspraken over de hoogte van de huur voor een aantal jaren en de kwaliteit.
- We voeren een kamerverhuurbeleid gericht op het tegengaan van overlast en maken daarover afspraken met de ODRN.
- We rapporteren over de resultaten van de Huurteams, en implementeren proces en organisatie van handhaving van de Wet goed verhuurderschap.
- Voor een goede huisvesting van arbeidsmigranten participeren we in de regionale aanpak van deze problematiek.
- We verstrekken startersleningen aan koopstarters.

Doel: We hebben een rechtvaardige en evenwichtige verdeling van de vrijkomende schaarse sociale woonruimte

Activiteiten

- We houden de huisvestingsverordening actueel en handhaven deze verordening.
- We maken regionaal afspraken over een andere wijze van kostenverdeling in de woonruimteverdeling zodat meer balans ontstaat in de verdeling tussen gemeenten en corporaties
- We monitoren de effecten van de nieuwe verordening

Nijmegen-Noord

In 2024 werken we aan de verdere ontwikkeling van het stadsdeel Nijmegen Noord. De woningbouw houdt prioriteit en we verkopen bouwrijpe grond om deze woningbouw mogelijk te maken. Het winkelcentrum Hof van Holland functioneert als nieuw woon-winkelcentrum; de afrondende woningbouwprojecten in dit intensief bebouwd centrumgebied realiseren we de komende jaren. De plannen voor woningbouw bij de Hoge Bongerd starten we op evenals de uitwerking om te komen tot inrichting van het eiland Veur Lent. We starten met de bouw in Zuiderveld-Oost en op de Vossenpels. Dit geldt eveneens voor Koudenhoek Noord. In de Dijkzone bouwen we nieuwe woningen. Daarnaast werken we door aan de verbetering van de bereikbaarheid met de Dorpsingel en de afrit van de A15.

Waalfront

In 2024 werken we door aan de realisatie van Waalfront. Het park Fort Kraijenhoff is afgerond. Dit geldt eveneens voor de woningbouw Dijkkwartier Oost (320 woningen) met hieraan gekoppeld de aansluiting van de Laan van Oost Indië op de Weurtseweg. Begin 2024 starten we met de bouw van blok 5 en 6 van het Waalkwartier, goed voor 300 woningen met daaronder een parkeergarage. Aansluitend starten we eind 2024 met de bouw van de

parkeergarage onder blok 4 met ca. 200 woningen daar bovenop. In 2024 pakken we de restauratie van het te behouden deel van het Honigcomplex op en in 2025/2026 is de bouw van een woontoren bij de Honig voorzien.

Winkelsteeg

Eind 2023 / begin 2024 leveren we de tijdelijke woningen op de 'Compaq-locatie'(NDW21) op en betrekken de eerste nieuwe bewoners Winkelsteeg. Daarmee ontstaat er een nieuwe fase in de ontwikkeling van Winkelsteeg. Ook met het vaststellen van de verschillende bestemmingsplannen in 2023 gaan we steeds meer richting de uitvoering van projecten. Naast verdere planvorming en uitwerking van de transformatie van Winkelsteeg, starten we in 2024 met het verleggen van de Neerboscheweg en Graafseweg net als andere infrastructurele werken. We selecteren daarnaast partijen via tenders om woningen en overig vastgoed te realiseren.

Stationsgebied

In 2024 gaan de eerste projecten van de integrale gebiedsontwikkeling daadwerkelijk in uitvoering, zoals de bouw van Metterswane en de reconstructie van de Vijfknoop en aanliggende infrastructuur. Daarmee zet het Stationsgebied de eerste stappen van planvorming- en voorbereiding naar realisatie.

In 2024 is het tracé- besluit voor het Programma Hoogfrequent Spoor en het bestemmingsplan voor de Westentree en fietsenstalling naar verwachting definitief. We starten met de sanering van de gronden op de locatie Westentree en voormalige UWV, zodat we deze delen bouwrijp maken. Deze activiteiten betekent dat inwoners van Nijmegen zowel aan de Centrumzijde met de bouw van Metterswane als aan de Westzijde met Vijfknoop en Westentree hinder kunnen ervaren.

De gebiedsvisie Stationsgebied bieden we in 2024 ter vaststelling aan de raad aan. In deze gebiedsvisie leggen we belangrijke keuzes en randvoorwaarden vast voor wat betreft het nieuwe busstation en -lijnvoering, de toekomstige verkeerssituatie passend bij de mobiliteitstransitie, de inrichting van het Keizer Karelplein, de realisatie van de Groene Corridor en de inrichting van de Hezelpoort. Daarnaast kijken we naar de directe omgeving en de ontwikkeling van vastgoed op diverse locaties zoals P&R/Vissers en het voormalige belastingkantoor.

Voor het vastgoed stellen we ambitiedocumenten op, waarin we een gevarieerd programma opnemen van wonen, maatschappelijke voorzieningen, kantoren en horeca. Voor de uitvoering van het BO MIRT besluit en de verdere ontwikkeling van een nieuw stationsgebouw, fietsenstalling, busstation en infrastructuur ondertekenen we de Bestuursovereenkomst met onze 'spoorse' partners.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Bewoners(organisatie), woningcorporaties, ontwikkelaars

Voor het bereiken van resultaten werken we lokaal samen met bewoners(organisatie), woningcorporaties, ontwikkelaars en een heel scala aan andere instellingen en organisaties.

Provincie, de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen

We werken verder samen met onze partners zoals de provincie, de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen in verschillende projecten. Voorbeeld hiervan is GR Bijsterhuizen.

Groene Metropoolregio

In 2023 werken we verder vanuit de versterkte regionale samenwerking in de Groene Metropoolregio samen met het Rijk en andere partners aan (verdere) invulling van het Verstedelijkingsakkoord en de afspraken in de Woondeal. De opgaven op het terrein van de volkshuisvesting spelen landelijk, regionaal en lokaal, zowel kwantitatief als kwalitatief.

Aanpak van deze opgaven vereist samenwerking tussen het Rijk, provincie en gemeenten en in het verlengde daarvan tussen overheden en woningcorporaties, marktpartijen en maatschappelijke instellingen. Door samenwerking op diverse terreinen (expertise, regelgeving, financiële middelen) ontstaat een nieuw perspectief om de woonopgaven in stad, dorp en regio op te pakken. Hieraan wordt in de Groene Metropoolregio vorm en inhoud gegeven middels de Tempotafels waarin uitvoerings- en actiegericht wordt gewerkt op basis van concrete casuïstiek, aan versnelling in de woningbouw en zaken als groen, circulair en betaalbaar bouwen.

Verbonden partijen: Ontwikkelingsbedrijf Waalfront en Indigo BV

Om de geformuleerde ambitie te kunnen realiseren hebben wij een aantal samenwerkingsverbanden opgericht. Voor de gebiedsontwikkeling Waalfront is dat het ontwikkelingsbedrijf Waalfront en voor het huidige warmtenet in onze stad Indigo BV.

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening		Begroot			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Baten						
8.1 Ruimtelijke ordening	0,3	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
8.2 Grondexploitatie	76,6	152,6	86,8	82,1	77,3	77,3
8.3 Wonen en bouwen	6,8	8,8	9,3	8,3	8,3	8,3
Totaal	83,7	161,9	96,7	91,0	86,2	86,2
Lasten						
8.1 Ruimtelijke ordening	2,9	4,1	4,3	4,3	3,6	3,6
8.2 Grondexploitatie	174,2	131,8	94,4	91,4	87,5	88,9
8.3 Wonen en bouwen	12,7	14,2	16,3	16,0	15,9	16,0
Totaal	189,7	150,2	115,0	111,7	107,0	108,5
Saldo van lasten en baten	106,1 N	11,7 V	18,3 N	20,7 N	20,9 N	22,3 N

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten				
Goede werklocaties en voorzieningen	98,9	95,9	91,3	92,7
Gevarieerd woningaanbod	16,1	15,8	15,7	15,8
Totaal	115,0	111,7	107,0	108,5
Baten				
Goede werklocaties en voorzieningen	87,5	82,9	78,0	78,0
Gevarieerd woningaanbod	9,2	8,2	8,2	8,2
Totaal	96,7	91,0	86,2	86,2
Totaal per programma	18,3N	20,7N	20,9N	22,3 N

V = Voordeel; N = Nadeel

Veranderingen in de begroting

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
vth-BRIKS taken	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Insourcen BRIKS taken	-550			
Woonruimteverdeling		-70	-70	-70
Gebiedsvisie Energieweg		-80		
Woningbouw Vlaamse Gas/Tweede Walstraat	-1.200			
Woonfonds	600			
<u>Taakmutaties gemeentefonds, IU's en DU's</u>				
Wet Goed Verhuurderschap	-133	-140	-137	-137
Totaal	-2.283	-1.290	-1.207	-1.207

Vergunning, toezicht en handhaving (VTH) BRIKS taken

De kosten van de BRIKS taken waren de afgelopen jaren hoger dan begroot. Om in de toekomst een betere aansluiting met het werkplan van ODRN te realiseren, nemen we een indicatief meerjarig effect op. We gaan met de ODRN (en als de BRIKS taken in eigen huis zijn georganiseerd met onszelf) in gesprek over de prioritering

binnen de werkzaamheden. De budgetten zijn noodzakelijk om het werkplan uit te voeren. Dat geldt nu voor ODRN en straks voor onszelf.

Insourcen briks-taken

In het Coalitieakkoord is het voornemen opgenomen om de bouwtaken (BRIKS) terug te halen van de Omgevingsdienst naar de gemeente. De kosten voor het terughalen en inrichten ramen we op eenmalig € 550.000.

Woonruimteverdeling

De kostenverdeling van de uitvoering van de urgentieregeling in de regionale woonruimteverdeling vertoont een scheef beeld. Door het sterk gestegen aantal urgentie-aanvragen betalen de corporaties een zeer groot deel van de kosten ten opzichte van de (regio)gemeenten. Door corporaties meer (financieel) in positie te brengen, krijgen we meer centrale intake van de verklaringen, zijn er kortere doorlooptijden en wordt de mantelzorgurgentie eveneens regionaal uitgevoerd. In de GMR is afgesproken de kosten vanaf 2025 50-50 te verdelen tussen de corporaties en de gemeenten.

Gebiedsvisie Energieweg

Door de gebiedsvisie Energieweg willen we voor lichtere vormen van industrie en watergebonden bedrijvigheid kiezen om de impact van bedrijven op de leefomgeving te verminderen. We kiezen er echter voor om eerst de Omgevingsvisie te actualiseren. Op basis van deze actualisatie gaan we dan verder aan de slag met de gebiedsvisie Energieweg na 2024.

Woningbouw Vlaamsegas/ Tweede Walstraat

Als onderdeel van de verbetering van de leefbaarheid in het gebied Vlaams Kwartier is een herontwikkeling van de driehoek Vlaamse gas-Tweede walstraat voorzien. Een deel van de panden is in eigendom van een ontwikkelaar, twee panden zijn in eigendom van de gemeente Nijmegen. Dit is een financieel onrendabele ontwikkeling.

Woonfonds

In het Coalitieakkoord is een woonfonds met € 10 miljoen ingericht waarmee we de bouw van betaalbare koop- en huurwoningen, flexwoningen en studentenhuisvesting, gemeenschappelijk wonen en wonen voor bijzondere doelgroepen financieel haalbaar maken. We verlagen het budget eenmalig met € 0,6 miljoen.

Taakmutaties

Onder [Financiële begroting - Algemene dekkingsmiddelen - Gemeentefonds - Taakmutaties](#) vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan € 1 miljoen.

Bezuinigingsopties

bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027
Woonfonds 10 milj.	10.000	0	0	0

Deze regel is reeds deels ingezet door het college.

Woonfonds 10 miljoen

In het Coalitieakkoord is een woonfonds met € 10 miljoen ingericht waarmee we de bouw van betaalbare koop- en huurwoningen, flexwoningen en studentenhuisvesting, gemeenschappelijk wonen en wonen voor bijzondere doelgroepen financieel haalbaar maken.

Indicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Basisset (BBV):									
Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	14,3	8,7	17,7	17,5	13,7	10,7	5,8	9,5	10,2
Gemiddelde benchmark	6,7	7,8	8,2	9,3	9,5	10,5	10,3	9,9	11,1
Demografische druk	53,9%	54,0%	53,6%	53,4%	53,8%	54,0%	54,5%	55,0%	55,2%
Gemiddelde benchmark	56,1%	56,6%	56,7%	56,8%	57,1%	57,1%	57,1%	57,2%	57,3%
Gevraagd door raad:									
Aantal sociale corporatiehuurwoningen	29.026	29.050	29.669	29.602	29.608	29.829	29.885	29.794	29.872
Aantal woningen SSH&	5.703	6.188	6.291	6.280	6.343	6.471	6.313	6.376	6.581
Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning (in %)	12,0%	8,9%	9,5%	9,4%	7,6%	7,7%	5,0%	5,6%	4,5%

Toelichting

Gemiddelde benchmark

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Demografische druk

De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van het niet-werkende deel van de bevolking tot het werkende deel van de bevolking. Op 1 januari 2023 telt Nijmegen 34.242 0- tot 20-jarigen, 30.505 65-plussers (samen 64.747) en 117.775 20- tot 65-jarigen.

Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning (in %)

Het slaagkanspercentage wordt berekend door het aantal toewijzingen te delen door het aantal reacties. Wie reageert op een woning had in 2022 een kans van 4,5% op succes. Dat is ongeveer 1 toewijzing op 22 reacties.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over wonen en stedelijke ontwikkeling:

[Stads- en Wijkmonitor 2023](#)

Openbare ruimte

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie: We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt en de biodiversiteit wordt bevorderd.

Doel: We analyseren, voorkomen en nemen maatregelen zodat we de negatieve effecten van klimaatverandering in de stad kunnen opvangen

Activiteiten

- We stellen de strategie en uitvoeringsagenda op en stellen deze vast in de Nota Klimaatadaptatie Nijmegen. De Nota bevat doelstellingen, leidende principes en kaders op het gebied van financiering en sturing.
- We geven extra aandacht aan gebieden die extra kwetsbaar zijn voor klimaatverandering. Dit doen we door prioritaire gebieden aan te wijzen in de visiekaart. Deze vertalen we later in de Omgevingsvisie.
- We werken aan beleidsinstrumentarium om klimaatadaptatie een vast uitgangspunt te maken bij ruimtelijke projecten en beheer. Hiermee kiezen we voor meer groen, meer schaduw en betere waterberging in onze stad.
- In 2024 wordt een concrete beleidsregel vastgesteld in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.
- We maken een meerjarenplan en jagen de eerste klimaatmaatregelen aan met een investeringsbudget van 1,4 miljoen euro per jaar. Het vraagt extra inspanningen in o.a. de Vernieuwingsgolf, Bomenplan, Hoofdfietsroutes, Groene Corridor, Bedrijventerreinen, groene sociale knooppunten en wijkinitiatieven.
- Om de meest urgente en onwenselijke knelpunten op te lossen, ontwikkelen we een strategie. We kijken hierbij naar manieren om de krachten te bundelen met belangrijke partners als de provincie en het rijk.
- We geven uitvoering aan het Regionaal Uitvoeringsprogramma.
- We motiveren bewoners, woningcorporaties, scholen, instellingen en ondernemers om hun private ruimtes te vergroenen en klimaatadaptief in te richten, onder andere via de campagne "Operatie Steenbreek".
- We maken bewoners bewust van de effecten van klimaatverandering en het belang van duurzaamheid door bij te dragen aan de programmering van de Bastei en het aanbod van Natuur- en Milieueducatie.
- We maken een strategie en uitvoeringsplan voor klimaatadaptatie, waarin we prioriteit geven aan gebieden met wateroverlast en aan stenige plekken. Klimaatbestendigheid is een vast uitgangspunt bij ruimtelijke projecten en het beheer in onze groeiende stad, dankzij meer groen, meer schaduw en een betere waterberging. Hiervoor is € 1,4 miljoen per jaar beschikbaar.

Doel: We verbeteren de water- en groenstructuur en zorgen voor meer biodiversiteit

Activiteiten

- We stellen een nieuw uitvoeringsprogramma 2024 op voor de beleidsvelden Groen, biodiversiteit en stadslandbouw op basis van de nieuwe Biodiversiteitsagenda.
- We geven uitvoering aan de Uitvoeringsagenda Bomen 2022-2026, onder andere door het planten van 1000 extra bomen per jaar en het verbeteren van groeiplaatsen van bijzondere bomen. Daarnaast actualiseren we het boombeheerplan.
- We implementeren een toolbox natuurinclusief bouwen voor de hele stad.
- We werken aan een hoofdgroenstructuurkaart, die vastgesteld wordt bij de actualisatie van de Omgevingsvisie en in de bijbehorende atlas van de Omgevingsvisie wordt opgenomen.
- We realiseren toekomstbestendige parken (Park Brakkenstein, Distelpark, Dorpspark Hees), kloostertuinen en landgoederen.
- We verbeteren de openbare en private groene leefomgeving samen met bewoners, bedrijven en betrokken organisaties. We ondersteunen hen bij groene initiatieven en handelen meldingen en klachten af.
- We versterken kennis/bewustwording omtrent de biodiversiteit en enthousiasmeren inwoners om te participeren in het behoud en versterking van de stadsnatuur.
- We helpen bewoners om hun eigen terrein te vergroenen en klimaatbestendig in te richten, bijvoorbeeld door de succesvolle campagnes van Operatie Steenbreek door te zetten en regenpijpen af te koppelen.
- We voeren de subsidieregeling voor groendaken uit.

- We doen een voorstel voor regels in het omgevingsplan om afdekken met verharding als standaard saneringsaanpak op specifieke plekken te beperken.
- We monitoren diverse soortgroepen om goed onderbouwde uitspraken te kunnen maken over de biodiversiteit van Nijmegen i.r.t. ons beheer en beleid.
- We monitoren diverse soortgroepen als vogels en zoogdieren om goed onderbouwde uitspraken te kunnen doen over de biodiversiteit van Nijmegen i.r.t. ons beheer en beleid. Zo krijgen we een beter beeld van de effectiviteit van ons beleid en kunnen we sneller ingrijpen waar nodig.

Doel: We verbeteren het ecologisch beheer van het groen, de bossen en de natuurgebieden

Activiteiten

- We beschermen de natuur in onze stad zo goed mogelijk en betrekken daarbij de adviezen van onze natuurpartners.
- We onderhouden onze bomen en ons openbaar groen en voeren periodiek boomveiligheidscontroles uit om aan onze zorgplicht te voldoen.
- We beheren ons groenareaal digitaal en verwerken wijzigingen hierin, zodat we efficiënt en doelmatig ons beheer kunnen uitvoeren.
- We onderhouden oevers van openbaar water, siervijvers, poelen en sloten op doelmatige en sobere wijze in samenwerking met het waterschap.
- We ontwikkelen een plan waarin we uitwerken hoe we de faunavoorzieningen in onze stad beheren.
- We onderhouden de gazons, plantsoenen, parken, bossen en natuur in onze stad op een zo ecologisch mogelijk verantwoorde manier. We werken hierbij zoveel mogelijk met inheems en gifvrij plantgoed.
- We bestrijden invasieve exoten, waar mogelijk samen met bewoners en instanties en ontwikkelen tegelijkertijd een plan voor de langere termijn.
- We willen bij bodemsaneringen rekening houden met de biodiversiteit.

Ambitie: We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren.

Doel: We voeren de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater) duurzaam en doelmatig uit

Activiteiten

- We stellen een nieuw Water en Rioolprogramma (WRP) op conform het instrumentarium van de Omgevingswet en als vervanging van het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het GRP is een op grond van de Wet milieubeheer verplicht plan waarin we aangeven hoe we op korte en lange termijn de watertaken uitvoeren.
- Wij willen de geldigheidsduur van het huidige GRP met twee jaar verlengen zodat het WRP kunnen opstellen in 2024-2025.
- We leggen infrastructuur en voorzieningen aan die behoren tot de gemeentelijke watertaken op nieuwe en bestaande bebouwing.
- We reinigen, inspecteren, beoordelen en voeren onderhoud uit en verbeteren hierdoor het functioneren van rioolstelsels of rioolsystemen.
- We ondersteunen de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) bij de behandeling van vergunning, toezicht en handhaving (bijvoorbeeld lozingen).
- We voeren de maatregelen uit die voortvloeien uit het Nationaal Bestuursakkoord Water. Dit zijn maatregelen die uitvoeren geven aan de grote wateropgave voor Nederland .
- We geven voorlichting en communiceren over een veilig en verantwoord gebruik van de voorzieningen via een waterservicepunt en zoeken samenwerking met de Bastei.
- We beheren de verordening rioolheffing en verzorgen de inning van de rioolheffing bij woningen en niet-woningen.

- We beheren de verordening eenmalig rioolaansluitrecht, we verzorgen de inning van de rioolaansluitrechten en realiseren de aangevraagde eenmalige rioleringsaansluitingen.

Doel: We zorgen voor een schone omgeving die bijdraagt aan de leefbaarheid van onze inwoners en bezoekers

Activiteiten

- We verlenen opdracht aan Dar om het groen, water en basismeubilair schoon te houden
- We verlenen opdracht aan Dar voor het organiseren en inzetten van Wijkhelden, assistent-wijkvegers en Stichting Dagloon voor het opruimen van zwerfafval
- We verlenen opdracht aan Dar voor het inzetten van afvalcoaches waarmee we bewustzijn over zwerfafval en het correct aanbieden van afval bij bewoners willen vergroten. Waar nodig zetten wij in op handhaving.
- We zorgen middels een pilot voor een integrale aanpak van illegale graffiti.

Doel: We hebben een groene omgeving die bijdraagt aan de gezondheid van onze inwoners en bezoekers en uitnodigt tot spelen, bewegen en ontmoeten

Activiteiten

- We gaan verder met het realiseren van groene sociale knooppunten in de wijk, waar jong en oud met en zonder beperking kunnen spelen, bewegen en ontmoeten.
- We onderhouden sport- en speelvoorzieningen en ontmoetingsplekken in de openbare ruimte.
- We onderhouden en beheren onze speeltuinen en kinderboerderijen. We inspecteren de kwaliteit van de speeltoestellen en valondergronden.
- We verwerken inspectieresultaten, wijzigingen en toevoegingen van speeltoestellen in onze areaalbestanden. Hiermee zorgen we voor efficiënt en doelmatig beheer.
- We beheren en onderhouden waterobjecten zoals siervijvers, fonteinen en watergeefinstallaties.
- We bewaken en communiceren in samenwerking met het waterschap over de waterkwaliteit van het stedelijke oppervlaktewater in het kader van de volksgezondheid.
- We ondersteunen initiatieven om te spelen, te sporten, te bewegen en te ontmoeten in de openbare ruimte zoals onder andere beweegroutes en calisthenics.
- We werken samen met scholen en wijkbewoners om schoolpleinen buiten schooltijden open te stellen voor de buurt.
- We bouwen aan een netwerk van organisaties en bedrijven op de thema's gezonde voeding en bewegen in de openbare ruimte. Dit doen we met de campagne Groen, Gezond en in Beweging. Hierin werken we samen met een groot aantal partijen, o.a. met het Radboud Ziekenhuis en de GGD.
- We doen onderzoek naar de kwaliteit van de bodem op speelplaatsen in de aandachtsgebieden waar lood verhoogd voorkomt in de bodem. Waar nodig voeren we maatregelen uit.
- We zorgen voor voldoende hondenvoorzieningen zoals hondenlosloopgebieden en / of hondenuitlaatplaatsen (HUP's) en onderhouden deze.
- We werken aan het financieel gezond maken van de kinderboerderijen. Door een structureel tekort aan formatie voor personeel moeten we maatregelen nemen. Zo verkennen wij de mogelijkheden om de openingstijden in te korten. Op dit moment hebben we een hogere bezetting dan dat we formatie hebben. Voor het verantwoord openhouden van de kinderboerderijen hebben we 36 uur te weinig. Dit betekent dat er enerzijds vaker alleen moet worden gewerkt en anderzijds dat we later opengaan en eerder sluiten. De kinderboerderijen zijn op dit op van maandag tot en met vrijdag van 10:00 tot 17:00 uur geopend. Op zaterdag en zondag is dit van 10:30 tot 17:00 uur'.

Doel: We dragen mede zorg voor een goede rustplaats voor onze overleden bewoners

Activiteiten

- We zorgen voor een wettelijk verantwoorde en kwalitatief goede rustplaats voor overleden bewoners.
- We onderhouden het vastgoed bij begraafplaatsen.

Doel: We stimuleren natuur-inclusieve stadslandbouw door het ondersteunen van initiatieven

Activiteiten

- We stimuleren initiatieven op het gebied van stadslandbouw, volkstuinten, moestuinten en voedsel die bijdragen aan een duurzame productie van voedsel.
- We onderzoeken de mogelijkheden voor nieuwe voedsellandschappen met omliggende gemeenten en kennisinstellingen. Allereerst doen we dat voor de Kop van Malden.
- We nemen deel aan gezondheidsonderzoeken, die de relatie tussen groen, gezondheid en welzijn in beeld brengen.
- We bouwen het voedselloket Streek op Tafel verder uit met een nieuwe website, zodat we voorlichting kunnen geven over de productie van gezond voedsel en stadslandbouw samen met al onze partners in Nijmegen en de regio.
- We doen onderzoek naar de kwaliteit van de bodem in gemeentelijke moestuinten in de aandachtsgebieden waar lood verhoogd voorkomt in de bodem en nemen waar nodig maatregelen.
- We doen een voorstel voor regels in het omgevingsplan om bij functiewijziging naar moestuin/volkstuin of bij het vergroenen van schoolpleinen bodemonderzoek uit te voeren.

Doel: We beheersen, voorkomen en verminderen omgevingslawaai conform vastgestelde normen

Activiteiten

- We stellen nieuw geluidsbeleid vast.
- We toetsen plannen aan wettelijke geluid- en trilling normen en aan gemeentelijk beleid.
- We adviseren over geluid bij evenementenvergunningen en ontheffingen bouwlawaai op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).
- We behandelen geluidklachten en vragen over geluid en trillingen van verkeer, industrieterreinen en laagfrequent geluid.
- We beheren geluidmodellen van de (spoor)wegen en industrieterreinen.
- We beheren en actualiseren beleidstukken op het gebied van bouwlawaai, evenementengeluid, hogere waarden, festiviteitenregelingen en het geluidbeleid.
- We voeren gesubsidieerde gevelisolatieprojecten uit, waarbij we de geluidsisolatie bij oudere woningen verbeteren.

Doel: We beheersen, voorkomen en verminderen luchtverontreiniging conform vastgestelde normen

Activiteiten

- We adviseren bij ruimtelijke en stedenbouwkundige plannen, vertalen het luchtbeleid naar de Omgevingsvisie
- We ontwikkelen een visie voor het gebied rondom de Energieweg, waarmee we de negatieve impact van bedrijven op de leefomgeving verder willen verminderen
- We nemen actief deel aan het landelijke Schone Lucht Akkoord en volgen de hierin gestelde doelstellingen;
- We voeren de maatregelen uit het Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit uit
- Om te zorgen voor een schonere binnenvaart zetten we onder andere in op onze deelname aan zero-emissie projecten zoals Zero Emission Services (elektrisch varen) en RH2INE (varen op waterstof) en onderzoeken we de mogelijkheden om de toegang van de havenbekkens voor vervuilende schepen te beperken. De bestaande walstroomvoorzieningen voor cruiseschepen aan de Waalkade worden uitgebreid en geoptimaliseerd, zodat meer cruiseschepen kunnen aansluiten en minder uitstoot door generatoren/hulpmotoren plaatsvindt. We vragen 50 % financiële ondersteuning aan uit de Spuk-regeling van het SLA (Schone Lucht Akkoord).
- Daarnaast streven we naar uitbreiding en optimalisatie van walstroomvoorzieningen aan de Waalkade
- We nemen actief deel aan landelijke pilots om de overlast door houtstook te verminderen en werken landelijk toe naar mogelijkheden voor lokale verboden in het kader van de nieuwe Omgevingswet
- We informeren bewoners over de negatieve effecten van stoken en ontmoedigen dit door voorlichting en bewustwording
- Ook zetten we in op het verwijderen van houtrookkanalen door middel van een subsidieregeling

- We werken aan de invoering van drie zero emissiezones stadslogistiek, te weten in de binnenstad, Hof van Holland en campus Heijendaal
- We voeren een subsidieregeling uit om schone laadinfra voor bestelbusjes te stimuleren
- We dragen bij aan het verminderen van overlast van verouderde brom- en snorfietzen. Dit doen we middels een subsidieregeling voor sloop en vervanging. Daarnaast werken we enerzijds aan de invoering van milieuzones in 2025 voor brom- en snorfietzen van voor 2011 (binnenstad, Hof van Holland en campus Heijendaal) en anderzijds aan de invoering van zero emissie zones voor brom- en snorfietzen in 2028 ter grootte van de bebouwde kom van Nijmegen en Lent
- We voeren het meetplan voor de leefomgeving in Nijmegen West uit en werken hierbij nauw samen met de omgeving
- We ronden het geuronderzoek rond het industrieterrein af en werken toe naar een Nijmeegs geurbeleid
- We dragen bij aan een lokale aanpak met betrekking tot stikstofdepositie

Doel: We beheersen, voorkomen en verminderen bodemverontreiniging conform vastgestelde norm en zorgen voor een ondergrondse ordening die ontwikkelingen mogelijk maakt

Activiteiten

- We onderzoeken met welk instrument we meer regie op de ondergrond kunnen krijgen, om andere een efficiëntere ondergrondse ordening kunnen stimuleren of reguleren.
- We stemmen processen af met ODRN en hebben afstemming met andere beleidsvelden ten aanzien van klimaatdoelen en behoud van het natuurlijk systeem.
- We bereiden ons voor op de omgevingswet door alle locaties waar bodemverontreiniging tot risico's leidt vast te leggen in een besluit.
- We voeren een gebruikerstoets bouwen uit op bodemgevoelige locaties.
- We werken beleid uit in het kader van het omgevingsplan voor actief bodembeheer, bodemsaneringen, toezicht op grondstromen, het vaststellen van bodemgevoelige locaties, de toelaatbare kwaliteit van bodem, de grondwaterkwaliteit, nieuwe stoffen en voor onderzoek naar interferentiegebieden KWO.
- We adviseren en leveren input bij aan- en verkoop van gronden en bij (project)ontwikkeling in de openbare ruimte.
- We begeleiden saneringen en saneren als de bodemnorm wordt overschreden.
- We beheren de milieuatlas.
- We onderzoeken de haalbaarheid van een grondbank.

Doel: We voorkomen, beheersen en verminderen schadelijke effecten door bedrijven en industrie

Activiteiten

- ODRN toetst namens ons aanvragen en meldingen milieu van bedrijven met milieubelastende activiteiten.
- ODRN toetst namens ons regelmatig of vergunningen milieu nog actueel zijn en actualiseert deze zo nodig.
- ODRN houdt namens ons milieutoezicht op bedrijven en zorgt er voor dat we zicht houden op alle relevante milieubelastende bedrijven en activiteiten.
- ODRN houdt namens ons toezicht op het voldoen aan de informatieplicht energiebesparing en het treffen van alle erkende energiebesparende maatregelen door bedrijven.
- Bij het uitvoeren van de VTH-taken besteedt ODRN namens ons in 2024 extra aandacht aan:
- Het verminderen van de emissie van Zwaar Zorgwekkende Stoffen
- Het verminderen van de CO2 uitstoot
- Het beschermen van de omgevingsveiligheid bij sloop- en bouwplaatsen
- Een beter zicht op onbekende milieubelastende activiteiten
- Samen met bedrijven en omwonenden willen we de industriële emissies nog verder terugdringen (project scheper vergunnen – samen werken aan het verbeteren van de luchtkwaliteit)
- We treden handhavend op als de kwaliteit van de leefomgeving in het geding is.
- Samen met ODRN zetten we de aanbevelingen uit het OVV-rapport Industrie en Omwonenden om naar acties en maatregelen. Bijvoorbeeld zetten we een beheerssysteem op om de uitstoot van geur en

luchtverontreinigende stoffen door bedrijven actueel in beeld te hebben en versterken we de beleidskaders om scherper vergunnen mogelijk te maken.

- Samen met ODRN zetten we de ontwikkeling in naar meer uitkomstgericht werken.

Doel: We zorgen voor een verantwoorde en gestructureerde aanpak op het gebied van plaagdierenbeheer, - beheersing en -bestrijding

Activiteiten

- We zien toe op de naleving van de voorschriften van de bouwverordening over ongedierte, reinheid en preventie. in geval van overtreding treden we handhavend op.
- We stellen een beleidsnotitie plaagdierenbeheer op waarbij omschrijvingen van algemene acceptatiegrenzen de rode draad vormen. De Integrated Pest Management (IPM) definitie en werkwijze ligt hieraan ten grondslag.
- In samenwerking met de belangrijkste stakeholders uit onze stad bestrijden we en voorkomen we de aanwezigheid van plaagdieren (zoals ratten, kakkerlakken en faraomieren) ten gunste van de volksgezondheid.

Ambitie: We zijn een circulaire stad waar we verantwoord omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruik.

Doel: We zorgen voor inzameling van huishoudelijke afvalstromen

Activiteiten

- We organiseren de gescheiden inzameling van restafval, gft, plastic+, oud papier, luiers, grof restafval en vier herbruikbare grof afvalstromen: kringloopgoederen, glas, textiel en medicijnen en injectienaalden bij apothekers.
- We exploiteren milieustraten, waar onze inwoners hun huishoudelijk afval gescheiden kunnen afgeven.
- We zetten in op een betere afvalscheiding en het tegengaan van verspilling door communicatie, educatie en de inzet van afvalcoaches. Waar nodig zetten wij in op handhaving.
- We beheren de Verordening reinigingsheffingen en verzorgen de inning van de afvalstoffenheffing.
- We bieden Nijmeegse huishoudens de mogelijkheid één keer per jaar gratis het grofvuil aan huis op te laten halen door Dar.
- We beheren de NEDvang-gelden. Dit is een vergoeding die we ontvangen voor de inzameling van verpakkingsafval.

Doel: We zorgen voor afvalpreventie en verdergaande afvalscheiding bij huishoudens

Activiteiten

- We maken een begin met het invoeren van het nieuwe afvalbeleid met als basis "de vervuiler betaalt" en "omgekeerd inzamelen" als mogelijkheid voor de toekomst.
- We onderzoeken nieuwe inzamelmethoden met pilots als de schillenboer en zetten in op in pandige inzameling om de afvalscheiding bij hoogbouw te verbeteren.
- We volgen nieuwe verwerkingstechnieken voor deelstromen, bijvoorbeeld het nascheiden van plastic afval.
- We maken de gescheiden inzameling van afval op basisscholen mogelijk en onderzoeken een uitbouw naar middelbare scholen en maatschappelijke organisaties
- We monitoren de kwaliteit van ingezamelde herbruikbare afvalstromen en zetten acties wijkgericht in ter verbetering van de kwaliteit van gft en plastic+ afval. We organiseren een textielrace tussen basisscholen, waarmee zoveel mogelijk oude kleding en textiel uit de buurt wordt opgehaald.
- De Ja-Ja brievenbussticker treedt in werking, waarmee bewoners actief kunnen aangeven dat zij ongeadresseerd reclamedrukwerk willen ontvangen. Hiermee beperken we papierverspilling.

Doel: We stimuleren een betere afvalscheiding bij bedrijven

Activiteiten

- We onderzoeken de mogelijkheden om het netwerk van ondergrondse restafvalcontainers in de binnenstad open te stellen voor het aanbieden van bedrijfsmatig restafval.
- We ontwikkelen samen met Huis van de Binnenstad een visie op de gescheiden inzameling in de binnenstad van herbruikbare bedrijfsafvalstromen.
- We werken toe naar een verbod op rolcontainers in de binnenstad en naar venstertijden voor het aanbieden van bedrijfsafval.
- We ondersteunen waar mogelijk initiatieven om de gescheiden inzameling van bedrijfsafval te bevorderen.
- We verzorgen de inning van reinigingsheffingen bij bedrijven en instellingen die afvalstoffen door de gemeente laten ophalen. Hiermee worden de kosten gedekt van deze niet wettelijke taak.

Doel: We willen een circulaire economie in onze regio en stimuleren circulair bouwen

Activiteiten

- We benoemen en toetsen criteria voor circulair bouwen in ontwikkeldocumenten, tenders en aanbestedingen, zowel voor gebiedsontwikkelingen, (maatschappelijk) vastgoed als GWW. We hebben bijvoorbeeld voor de aanbesteding van de Hezelpoorttoren met WE-adviseurs een beoordelingsmethodiek voor circulariteit ontwikkeld en als gunningscriterium gebruikt
- We ontwikkelen kennis over circulair bouwen met onze regionale partners en delen deze in regionale en landelijk netwerken, waaronder de Citydeal Circulair en Conceptueel bouwen en Duurzaam GWW. We nemen bijvoorbeeld met andere gemeenten, provincies, Prorail en Rijkswaterstaat deel aan de werkgroep van het CROW om het landelijke instrument “ambitieweb duurzaam GWW” te actualiseren.
- We investeren in de verbinding met en de totstandkoming van Via-T, het centrum voor vakmanschap, innovatie, circulariteit en duurzaamheid in de bouw-, installatie- en electrotechniek.
- Via het stadsbrede management overleg met de warmte partijen zetten we in op kennisdeling, ontwikkeling en uitwisselen van projecten in de stad.

Ambitie: We zijn een duurzame en energie neutrale stad, waarin we inwoners en bedrijven ondersteunen bij de energie- en warmte transitie en duurzame inwonersinitiatieven stimuleren

Doel: We realiseren samen met bewoners en organisaties een energie- en warmtetransitie en verduurzaming in de wijken

Activiteiten

- We stimuleren de ontwikkeling van alternatieve duurzame warmtebronnen en onderzoeken wat in Nijmegen de beste mogelijkheden zijn om energie te winnen uit all-electric, afvalwater, pvt, grondwater, oppervlaktewater en geothermie.
- Wat betreft waterstof worden landelijke ontwikkelingen gevolgd. Waterstof wordt nu vooral inzet in scheepvaart en mobiliteit.
- We actualiseren de in 2018 vastgestelde warmtevisie om in 2024 een herziene versie vast te kunnen laten stellen als bouwsteen voor de actualisatie van de Omgevingsvisie.
- We ontwikkelen samen met bewoners, bewonersinitiatieven en andere partners in de wijk uitvoeringsplannen voor de warmtetransitie voor acht concrete projecten, die we ophalen aan de hand van de geactualiseerde warmtevisie.
- Per project onderzoeken we samen met betrokken partners wat er mogelijk is en leggen dit als concrete businesscase voor aan de gemeenteraad, zodat we maatwerk kunnen leveren.
- We richten een Nijmeegs Klimaatberaad op en maken gebruik van hun inzichten en ervaring bij het zoeken naar oplossingen in hun wijk, buurt of stad.

- We zetten vaart achter het aanleggen van warmtenetten door samen met andere publieke partners te investeren in collectieve transportnetten. Hiervoor stellen we budget beschikbaar. We starten in de wijken Dukenburg en Stationsgebied.
- We ondersteunen bewonersinitiatieven die zelf een andere duurzame warmteoplossing vinden.
- We volgen innovatieve ontwikkelingen en voeren een actieve lobby om kansen uit nationale en Europese programma's en netwerken te benutten.
- We stemmen de uitvoering van het realiseren van het warmtenet in Waalsprong en Waalfront af met Vattenfall en projectontwikkelaars (concessie-overeenkomst Vattenfall). Het tempo van de woningbouwopgave bespreken we met Vattenfall en met Indigo B.V. (beheerder warmteinfra naar Waalsprong).
- We zetten vervolgstappen in de verdere voorbereiding van de oprichting van een publiek integraal warmtebedrijf.
- We actualiseren de vastgestelde warmtevisie om in 2024 een herziene versie vast te kunnen laten stellen als bouwsteen voor de actualisatie van de Omgevingsvisie.
- We voeren de actielijnen 1, 3 en 4 uit het Programma Energie besparen Woningen uit, om zo te blijven inzetten op energiebesparing.
- We breiden onze inzet uit om daarmee de energiearmoede aan te kunnen pakken en inwoners tegelijkertijd zoveel mogelijk te stimuleren actief te worden op het gebied van besparen. Daarbij verschuift de aanpak van gedrag en kleine maatregelen steeds meer richting het nemen van grote isolatiemaatregelen aan de woning.
- We zoeken betere aansluiting bij inwoners die moeite hebben om de verduurzaming van de eigen woning zelfstandig aan te pakken. We gaan ze intensiever ondersteunen bij de isolatie van hun koopwoning.
- We gaan integraal programmeren om daarmee in kaart te brengen welke knelpunten en kansen er ontstaan in het koppelen van opgaves van de gemeente. Hierbij worden de planningen van woningbouw, vervanging openbare ruimte, aanpassen van oude netwerken en grootschalige bedrijvigheid over elkaar heen gelegd en op kaart gezet. Hierbij hoort ook prioriteren gezien de schaarste qua middelen, ruimte en netcongestie.
- We blijven inzetten op het verkrijgen van Rijksmiddelen om inwoners in Nijmegen te stimuleren bij het nemen van energie en warmte besparende maatregelen.

Doel: We realiseren samen met ondernemers en organisaties een energie- en warmtetransitie en verduurzaming bij bedrijven

Activiteiten

- Wij blijven bedrijven controleren op hun verantwoordelijkheid om energie te besparen
- We nemen maatregelen als hieraan niet wordt voldaan
- We blijven bedrijven onafhankelijk en pro-actief benaderen voor versnelling in de energie- en warmtetransitie. Belangrijk aandachtspunt is de netcongestie in het aanwezig elektriciteitsnetwerk. Zelf geven we het goede voorbeeld door onze CO2-footprint te verkleinen

Doel: We benutten kansen voor het opwekken en gebruiken van duurzame energie

Activiteiten

- We werken samen met de regio aan de realisatie, update en monitoring van de Regionale Energiestrategie, in 2024 leidt dat tot een aangepaste Regionale Energiestrategie 2.0.
- We onderzoeken de mogelijkheden om ervoor te zorgen dat op alle daken van nieuwe gebouwen in onze stad zonnepanelen komen en stellen hiervoor extra geld beschikbaar.
- We realiseren een energie neutrale en aardgasvrije vastgoedportefeuille voor gemeentelijke gebouwen.
- In de periode 2022-2035 maken we kernportefeuille energieneutraal en aardgasvrij. Dat gebeurt op logische momenten, bij het groot onderhoud. Door de netcongestie lopen we mogelijk vertraging op bij diverse verduurzamingsmaatregelen om te komen tot een energieneutraal en aardgasvrije portefeuille.
- We sporen sportclubs, onderwijsinstellingen en andere eigenaren van maatschappelijk vastgoed aan om te verduurzamen.
- We verkennen samen met woningbouwcorporaties welke mogelijkheden er zijn om te verduurzamen, zodat ook huurders het verbruik van gas en elektriciteit kunnen verminderen.

- We ondersteunen schoolbesturen in hun lobby bij het rijk om voldoende middelen te verkrijgen voor een duurzame onderwijshuisvesting.
- We nemen deel aan het project van firma ZES (Zero Emission Services) waarbij duurzaam opgewekte energie opgeslagen wordt in batterijcontainers, die ingezet worden voor het batterij-elektrisch varen in de binnenvaart. BCTN, ENGIE, provincie Gelderland en Oost-NL zijn ook partners in dit project.
- We benutten mogelijkheden voor groene waterstof als deze zich voordoen en ondersteunen initiatieven voor waterstoftankstations op of omgeving De Grift, Bijsterhuizen en het Engie-terrein.

Effecten van prioriteren

We moeten verstandig omgaan met het beschikbare budget voor zowel onderhoud als vervanging van de openbare ruimte. Er moet veel gebeuren maar toch hebben we belangrijke keuzes moeten maken in de mate van onderhoud en de verlenging van de levensduur van objecten. Daarbij geven we nu voorrang aan de aanpak van acute beheerbehoefden. De kwaliteit van de openbare ruimte zal met minder middelen minder goed op peil gehouden kunnen worden. Onze inzet is dat inwoners hier zo min mogelijk van terugzien in hun leefomgeving.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Dar NV

Dar verzorgt voor de gemeente Nijmegen de afvalinzameling. Ook uitvoerende taken op het gebied van integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR) zijn ondergebracht bij Dar. In het contract met de DAR hebben we deze afspraken gecombineerd met die over het reinigen van de openbare ruimte, plaagdierbestrijding en gladheidsbestrijding, die deels bij het programma Bereikbaarheid horen. In samenwerking met Werkbedrijf Nijmegen heeft de Dar ook een belangrijke rol voor onze gemeente op het gebied van ‘social return’ (werkervaring en de toeleiding van inwoners naar de arbeidsmarkt).

MARN

Via de MARN is de continuïteit van de verwerking van brandbaar restafval en GFT bij ARN BV gewaarborgd. Daarbij ontstaan nuttige bijproducten zoals warmte voor het warmtenet, duurzame energie, biogas en compost. Daarmee draagt MARN bij aan een duurzaam afvalbeheer. Tevens kan de gemeente Nijmegen via het aandeelhouderschap van MARN sturen op de verdere strategische ontwikkeling van ARN.

ODRN

Het doel van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is om hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken tegen lagere kosten: sneller, beter, goedkoper. Om dit te bereiken zijn verschillende VTH-taken van de 6 gemeenten in de regio Nijmegen en de Provincie Gelderland gebundeld in de ODRN. De ODRN voert een gemêleerd takenpakket uit dat onder andere bestaat uit vergunningverlening en handhaving op milieugebied. Daarmee bevorderen wij de kwaliteit van de leefomgeving. In het Coalitieakkoord is opgenomen dat we de bouw taken (BRIKS) terughalen van de Omgevingsdienst naar de gemeente. In 2025 onderzoeken we hoeveel structurele middelen er verder nodig zijn in de uitvoering (inclusief participatie van Omgevingswet en WKB).

Werken op regie

We concentreren ons op een regiefunctie bij de uitvoering van het beleid uit de nota “Geef (ze) de openbare ruimte”. We geven uitvoerende partijen de ruimte en het vertrouwen om meer werkzaamheden van het gemeentelijke takenpakket over te nemen. -

Samenwerking met de Rijksoverheid (Klimaatdoelstellingen)

In het Klimaatakkoord staan afspraken over de te nemen maatregelen om de klimaatdoelen te halen. De gemeenten hebben extra taken en verantwoordelijkheden gekregen voor de gebouwde omgeving voor de opgave ‘wijk voor wijk van het gas af’ en het leveren van een bijdrage aan de Regionale Energie Strategie (RES). Gemeenten hebben bij hun nieuwe taken wel een aantal randvoorwaarden gesteld: de uitvoering moet haalbaar en betaalbaar zijn voor de samenleving (woonlastenneutraal), de bevoegdheden moeten vastgesteld zijn, evenals een tegemoetkoming in de uitvoeringslasten. Naar schatting heeft een gemeente als Nijmegen plusminus 40fte

nodig om de extra taken vanuit het Klimaatakkoord uit te kunnen voeren. Opschalen naar benodigde capaciteit is enkel mogelijk mits per jaar extra middelen beschikbaar worden gesteld door het Rijk. Hierbij is overigens nog geen rekening gehouden met het oppakken van de energiearmoede door gemeenten.

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening Begroot		2024	2025	2026	2027
	2022	2023				
Baten						
5.7 Openbaar groen en recreatie	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
7.2 Riolering	16,4	17,0	18,0	18,1	18,3	18,4
7.3 Afval	5,6	6,0	6,4	6,4	6,4	6,4
7.4 Milieubeheer	1,3	1,8	1,6	0,1	0,1	0,1
Totaal	24,1	25,5	26,8	25,4	25,6	25,7
Lasten						
5.7 Openbaar groen en recreatie	15,3	17,2	18,2	18,3	18,3	18,2
7.2 Riolering	12,2	12,3	12,9	13,1	13,2	13,3
7.3 Afval	11,6	15,1	14,5	14,5	14,4	14,4
7.4 Milieubeheer	8,9	18,6	18,6	18,6	12,1	11,1
7.5 Begraafplaatsen	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Totaal	48,0	63,2	64,2	64,5	58,0	57,1
Saldo van lasten en baten	23,9 N	37,6 N	37,4 N	39,0 N	32,4 N	31,4 N

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten				
Klimaat-bestendige stad	16,2	16,4	16,4	16,4
Groene, gezonde en vitale omgeving	24,2	23,3	23,4	23,5
Circulaire stad	14,8	14,8	14,6	14,6
Energie- en klimaatneutrale stad	9,0	10,0	3,6	2,5
Totaal	64,2	64,5	58,0	57,1
Baten				
Klimaat-bestendige stad	0,0	0,0	0,0	0,0
Groene, gezonde en vitale omgeving	20,4	19,0	19,2	19,3
Circulaire stad	6,4	6,4	6,4	6,4
Energie- en klimaatneutrale stad	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	26,8	25,4	25,6	25,7
Totaal per programma	37,4N	39,0N	32,4N	31,4 N

V = Voordeel; N = Nadeel

Veranderingen in de begroting

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
Stijging energiekosten beheerde speeltuinen en kinderboerderijen	-44	pm	pm	pm
Extra onderhoudsbudget voor dierenverblijven kinderboerderijen	-55	-55	-55	-55
Datakwaliteit Openbare Ruimte	-80	-185		
Boomtechnisch adviseur	-100	-100	-100	-100
Verlaging investeringskrediet agv boomtechnisch adviseur	pm	pm	pm	pm
Milieubeheer - klimaat	125	125	125	125
Inzet reguliere formatie klimaatmiddelen (rijk)	500	500		
Totaal	346	285	-30	-30

Stijging energiekosten beheerde speeltuinen en kinderboerderijen

De energieprijzen zijn fors gestegen. Ter indicatie: de gasprijs is ruim 3 keer zo hoog en de elektriciteitsprijs zelfs bijna 4 keer zo hoog geworden. De structurele doorwerking is nog onzeker. Voor de jaren vanaf 2025 zijn daarom geen bedragen opgenomen. We reserveren voor 2025 en volgende jaren het verschil op stelpost. Dan is er meer duidelijkheid over de structurele doorwerking.

Extra onderhoudsbudget voor dierenverblijven kinderboerderijen

De gemeente heeft in 2017 het volledig beheer van kinderboerderijen Lindenholt, Kobus en 't Boerke op zich genomen. Dit was omdat de welzijnsorganisaties het beheer niet meer konden waarmaken en de gemeente het voortzetten van de boerderijen belangrijk vond voor inwoners. De budgetten die tot 2017 aan de welzijnsorganisaties waren toegekend, zijn bij het in beheernemen door de gemeente Nijmegen een op een overgenomen. De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in de kinderboerderijen. Dit aanvullende budget is nodig om de dierenverblijven goed te kunnen blijven onderhouden.

Datakwaliteit Openbare Ruimte

De informatie in het fysieke domein is in Nijmegen niet op orde. De data is verouderd en/of incompleet. Het is belangrijk om de data goed op orde te hebben om deze te kunnen transformeren naar bruikbare informatie. Dat zijn niet alleen gerechtvaardigde verwachtingen van een burger maar dit is ook essentieel om een actueel beeld te hebben van onze assets, aanpassingen en vernieuwingen, de te verwachten kosten hiervoor en het plannen en prioriteren hiervan. Er is hiervoor een plan van aanpak opgesteld waar uit blijkt dat in 2024 € 80.000 nodig is en in 2025 € 185.000.

Boomtechnisch adviseur / Verlaging investeringskrediet agv boomtechnisch adviseur

In de toegekende kredieten voor aanplant bomen is ruimte voor het vervullen van de functie van boomtechnisch adviseur (bomenwachter). Doel van de aanstelling van de Bomenwachter is zoveel als mogelijk te zorgen voor het behoud van bestaande bomen. We ramen € 100.000 voor de formatie en ramen tegelijkertijd € 400.000 van het krediet voor aanplant bomen af.

Milieubeheer - klimaat

Rekening houdend met de wettelijke plicht aardgasvrij maken, kan hier budget vrij vallen.

Inzet reguliere formatie klimaatmiddelen

De klimaatgelden van het rijk ad € 3 miljoen kunnen deels ingezet worden voor bestaande formatie. Hierdoor ontstaat voor 2024 en 2025 vrijval van bestaande budgetten.

Bezuinigingsopties

bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027
Afval	500	500	500	500
Milieubeheer - klimaat	125	125	125	125
Milieubeheer - vth	125	125	125	125
Wijkspeeltuinen openbaar maken, besparing op loonkosten MGR	100	100	100	100
Inzet reguliere formatie klimaatmiddelen (rijk)	1.500	1.500	1.500	1.500
Warmtefonds (15 mln)	15.000			

Met uitzondering van de grijze regels zijn de opties niet verwerkt in de stadsbegroting.

De grijze regel is reeds (deels) ingezet door het college.

Afval

Jaarlijks sluiten we met de DAR een dienstverleningsovereenkomst af. De omvang van deze dienstverleningsovereenkomst bedraagt zo'n € 12 miljoen. Door wat minder dienstverlening af te nemen bij de Dar is het wellicht mogelijk wat besparingen te realiseren.

Afvalinzameling heeft financieel gezien al weinig spek op het bot. Als er gekozen wordt om hierop te bezuinigen raakt dat direct de service voor onze inwoners (zoals meer moeite doen om afval kwijt te raken of langer afval

thuis bewaren). Het is vrijwel onmogelijk aan te geven wat een ombuigingsmogelijkheid betekent in de stad. Daarnaast heeft het gevolgen voor de leefbaarheid in de stad (dumpgedrag en dus meerkosten reiniging) en het halen van de doelen zoals in het Rekenkameronderzoek verwoord (betere kwaliteit afvalstromen en daarmee meer hergebruik). Dit laatste is tevens een groot politiek risico, omdat we dan nog minder middelen hebben om de kwaliteit van de afvalstromen en daarmee hergebruik te verbeteren.

Milieubeheer - klimaat

Rekening houdend met wettelijke plicht aardgasvrij maken, kan hier budget vrij vallen.

Wijkspeeltuinen openbaar maken, besparing op loonkosten MGR

Geen beheer levert een besparing MGR personeel op. Er ontstaat mogelijk bij MGR een probleem.

Inzet reguliere formatie klimaatmiddelen

De klimaatgelden van het rijk ad € 3 miljoen kunnen deels ingezet worden voor bestaande formatie. Hierdoor ontstaat voor 2024 en 2025 vrijval van bestaande budgetten. De ombuiging is ook deels mogelijk.

Warmtefonds (15 mln in totaal, € 3 miljoen in 2023)

We kunnen ervoor kiezen om geen gemeentelijke middelen voor de realisatie van warmtenetten in te ramen.

Indicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gevraagd door raad:									
Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte	6	1.456	-221	1.462	643	924	441	-389	1.300
Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd				42%			56%		58%

Toelichting

Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte

Eind 2022 werden er 62.300 bomen door Stadsbeheer onderhouden, versus 61.000 in 2021.

Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd

In 2019 is de nota maaibeheer opgesteld. Vanaf dat moment zijn we in het bermbeheer meer ecologisch beheer toe gaan passen. Ecologisch groenbeheer is gericht op het behoud of het ontwikkelen van de ecologische waarden. Dit doen we in inheemse natuurlijke beplantingen zoals de bermen, poelen, watergangen, bosplantsoenen en stadsbossen. Tijdens het onderhoud houden we rekening met de omgeving en de natuurlijke processen. Dit houdt o.a. in: geen bestrijdingsmiddelen en meststoffen toepassen, gefaseerd onderhouden, rekening houden met verticale en horizontale gelaagdheid, natuurlijk afval zoals bladstrooisel en snoeihout waar mogelijk achterlaten in het gebied, behouden van beschutting voor fauna en behouden en/of versterken van diversiteit in soorten.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over openbare ruimte:

[Stads- en Wijkmonitor 2023](#)

Cultuur en Cultureel Erfgoed

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie: We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie.

Doel: We maken kunst en cultuur toegankelijk voor en door iedereen

Activiteiten

Cultuur en jeugd: Impuls Jongerencultuur

De Impuls jongerencultuur 2023-2024 heeft als doel het stimuleren van cultuurdeelname onder jongeren in de leeftijd van 14-27 jaar. 2024 is het laatste jaar waarin vanuit het rijk middelen ontvangen voor de jongerenimpuls. Via de Lindenberg als penvoerder zetten we in op de ontwikkeling van aanbod dat drempels voor cultuurdeelname van jongeren wegneemt. We willen hiermee jongeren bereiken die moeilijk toegang hebben tot cultuur. Bijvoorbeeld door in te zetten op de disciplines urban, dance en theater en het ondersteunen van jonge organisatoren op het gebied van culturele events.

Cultuur en jeugd: nieuwe werkwijze doorontwikkeling brede scholen

In 2022 is een werkgroep gestart die aan de slag is gegaan met de doorontwikkeling brede scholen. Deze werkgroep bestaat uit schoolbesturen, Bindkracht10, KION, de Lindenberg en het Sportbedrijf. Met de brede scholen willen we de brede ontwikkeling van kinderen bevorderen die dit in mindere mate van huis uit mee krijgen. Onderdeel van deze brede ontwikkeling is onder andere cultuureducatie en talentontwikkeling. We verwachten vanaf schooljaar 2024 – 2025 een nieuwe werkwijze te hebben rond de brede scholen. Het doel van de nieuwe werkwijze is dat we de ontwikkelkansen van Nijmeegse kinderen willen vergroten, door de beschikbare middelen op een andere en efficiëntere manier te besteden.

Cultuur en Urban: regeling urban sport en cultuur

Om de jongerencultuur in Nijmegen te stimuleren voerden we in 2023 de regeling Urban sport en cultuur uit, deze regeling loopt tot 31 december 2023. In 2024 gaan we de regeling evalueren en bekijken we of en hoe we deze voortzetten.

Versterking keten (jeugd)theater in Nijmegen en Gelderland

Via onze subsidieregelingen dragen wij bij aan de versterking van de keten theater in Nijmegen. We merken dat steeds meer theaterorganisaties onze regelingen vinden. In 2024 voeren we de regeling Eénjarige Culturele Subsidies uit. Daarnaast werken we aan het op weg helpen van (jonge) theaterprofessionals in deze regio door de uitvoering van de regeling Groeispuurt door de Cultuurscout. Voor 2024 geven we subsidie aan Oostpool voor een productie die zich richt op jongvolwassen makers, tussen de 15 en 25 jaar. Hiermee werken we aan talentontwikkeling en herkenbaarheid bij een jonge, diverse groep jongeren in Nijmegen en Arnhem. We onderzoeken in 2024 hoe we het aanbod van jeugdpodiumkunsten in deze regio kunnen versterken. We vinden het van belang dat onze jeugd toegang heeft tot een kwaliteitsvol aanbod van podiumkunsten. We willen daarnaast het klimaat voor makers in de jeugdpodiumkunsten in Nijmegen en de regio stimuleren.

Doel: We vergroten de aantrekkingskracht van Nijmegen

Activiteiten

We versterken het culturele aanbod door meer te investeren

Bij de cultuurvisie Groei, hebben we een subsidiehuus opgesteld dat uitgaat van groei van de activiteiten en van de kwaliteit van het aanbod in de stad. Eén van de knelpunten was dat de subsidiebedragen niet toereikend waren voor een stad met de grootte en de ambities van Nijmegen. Door meer te investeren brengen we het culturele aanbod in Nijmegen op een niveau passend bij een stad van deze schaalgrootte. Daarnaast willen we ook in de toekomst de subsidiebedragen op peil houden. Dat betekent dat de subsidiebedragen meegroeien met een stad die verder groeit. Door meer te investeren zorgen we er voor dat professionalisering en groei voor grote en kleine instellingen mogelijk worden. Daarnaast zijn extra middelen nodig voor de uitvoering van de Fair pay code, waar

we instellingen zodanig willen betalen dat iedereen een eerlijk loon kan krijgen. In 2024 kunnen culturele organisaties een aanvraag indienen voor meerjarige subsidie voor de periode 2025-2028. Onze adviescommissie Groei. toetst de aanvragen en brengt een advies aan ons uit over het wel of niet verlenen van een meerjarige subsidie. In 2024 besluiten we over de meerjarige subsidies voor de komende jaren. Daarnaast subsidiëren we de Cultuur Academy als ondersteuning van het culturele netwerk. Deze organisatie is er voor de cultuurprofessional in Arnhem en Nijmegen en staat voor het collectief versterken van de sector: leren en ontwikkelen als vanzelfsprekend onderdeel van het werk. Onderdeel van onze subsidie aan de Cultuur Academy is de uitvoering van de Cultuurscout, een regeling om jonge talentvolle makers te ondersteunen.

Kunst in de openbare ruimte

In 2024 verwachten wij vanuit ons uitvoeringsprogramma kunst in de openbare ruimte 2023-2024 twee nieuwe kunstwerken te realiseren. Ook verwachten wij twee tot drie nieuwe muurschilderingen buiten het centrum te realiseren, evenals enkele inwonersinitiatieven op dit gebied te ondersteunen.

Karel de Grote Oeuvreprijs stad Nijmegen

In 2024 reiken we de Karel de Grote Oeuvreprijs uit. Deze prijs wordt eens in de vier jaar toegekend voor het totale artistieke of culturele oeuvre van een levend kunstenaar of een groep kunstenaars die van belang zijn voor de stad of voor het culturele veld van Nijmegen. De prijs kan ook worden toegekend voor een kunstwerk dat de stad Nijmegen tot onderwerp heeft of erdoor is geïnspireerd. De Commissie Cultuurprijzen doet een voordracht een kandidaat voor de prijs.

We investeren in huisvesting van culturele organisaties

In 2024 gaan we met verschillende culturele locaties aan de slag:

- **Stadsschouwburg Nijmegen**
De voorbereidingen voor de verbouwing van de Stadsschouwburg zijn gestart. In 2024 gaan we verder met de voorbereidingen. Op basis van een programma van eisen, gebaseerd op het Masterplan Plek in de Stad, wordt een ontwerpende partij geselecteerd. In 2024 zal de ontwerpfasen starten. De verwachting is dat de daadwerkelijke bouw start in de tweede helft van 2025.
- **De Lindenberg**
We doen in 2024 een locatieonderzoek naar de herhuisvesting van de Lindenberg. Daarbij kijken we naar twee plekken, het stationsgebied en de huidige locatie. Ook maken we de investeringsbehoefte inzichtelijk.
- **Bibliotheek**
Voor de bibliotheek werken we aan volwaardige nevenvestigingen in Noord en Dukenburg om zo tot een optimale dekking in de stad te komen. We starten in 2024 met de realisatie van de vestiging in Hof van Holland. Ook activiteiten van de Lindenberg krijgen hier een plek. We onderzoeken eenzelfde constructie voor het te ontwikkelen winkelcentrum Dukenburg.
- **Valkhof Museum**
De locatie van het Valkhof Museum aan het Kelfkensbos is gesloten en wordt verbouwd. In 2024 wordt gewerkt aan het dak, gevel, verplaatsing van het restaurant en installaties. Interieur en inrichting vinden plaats in 2025. Op de tijdelijke locatie van het museum aan het Keizer Karelplein is er samen met studenten van de Radboud Universiteit een tentoonstelling over het zwarte gat te zien. De tentoonstelling Into the Black Hole brengt wetenschap en hedendaagse kunst samen om het mysterie van het zwarte gat te ervaren. Romeinse archeologische educatieve programma's worden gegeven in het Museumpark Oriëntalis.

Doel: We geven ruimte aan innovatie en creativiteit

Activiteiten

We zetten in op de verbinding tussen cultuur en andere domeinen

Het verbinden van cultuur met andere domeinen, zoals zorg, sport, economie en onderwijs heeft nog steeds een impuls nodig. Deze verbinding gaat niet vanzelf; vanuit cultuur blijft het nodig om hier actief op in te zetten. Met onze subsidieregeling Eenjarige Culturele Subsidies 2024 stimuleren we aanvragers om de verbindingen te zoeken tussen cultuur met andere domeinen. Onze adviescommissie Groei. beoordeelt de aanvragen op dit criterium.

We vernieuwen ons atelierbeleid en maken een broedplaatsenbeleid

In samenwerking met atelierbeheerder SLAK realiseren wij permanente atelierruimten aan de Streekweg. Ook onderzoeken we andere potentiële locaties in de stad. Een gezonde ateliervoorraad, passend bij de schaal van Nijmegen, blijft ons uitgangspunt. Wij ontwikkelen in 2024 broedplaatsenbeleid waarin we aandacht hebben voor het creëren, beheren en exploiteren van atelierruimten.

We maken een nachtvisie met de stad

In 2024 maken we samen met de partners in de stad een nachtvisie. We versterken daarmee de lokale economie en de aantrekkelijkheid van stad. Een aantrekkelijk, veilig en toegankelijk nachtleven draagt bij aan een positief imago van de stad. Naast de economische waarde, kijken we ook naar de sociale en culturele waarde van de nacht. De nachtvisie vormt de opmaat naar een uitvoeringsplan.

Haalbaarheid Europese Culturele hoofdstad van Europa

In 2033 zijn Nederland en Italië aan de beurt om een stad voor te dragen voor de titel “Culturele hoofdstad van Europa”. Ongeveer 6 jaar voorafgaand aan het titeljaar (2027) zal het rijk de formele oproep doen aan steden om zich te kandideren. We willen in 2024 onderzoeken of kandidaatstelling voor Culturele Hoofdstad haalbaar is voor Nijmegen. Wat is daarvoor nodig en welke kansen en belemmeringen zijn aanwezig in de stad en regio? We gaan het draagvlak in de regio en bij de belangrijkste stakeholders onderzoeken.

Cultuurstimuleringsprijs stad Nijmegen

In 2024 reiken we de Cultuurstimuleringsprijs stad Nijmegen uit aan een veelbelovende jonge kunstenaar. deze prijs wordt één keer per twee jaar uitgereikt. De Commissie Cultuurprijzen draagt een kandidaat voor.

Ambitie: **We zijn de oudste stad van Nederland, met een rijke historie en eigen karakter. We benutten dit unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te vergroten en hen nog sterker te verbinden aan de stad.**

Doel: **We zorgen voor bescherming en instandhouding van ons erfgoed**

Activiteiten

We zorgen voor betere instandhouding en bescherming van monumenten

Op basis van de Erfgoedstrategie 2020 zijn we begonnen met de inhaalslag voor het aanwijzen van monumenten. In 2024 wijzen we weer nieuwe monumenten aan. Dit is onderdeel van een meerjarig programma, zodat in 2026 zo'n 460 extra panden in de stad een bescherming genieten en we dan de achterstand van de aandachtspandenlijst hebben weggewerkt.

We adviseren en begeleiden monumenteigenaren bij het verduurzamen van hun monument.

We verlenen subsidies voor het op een goede manier verduurzamen van monumenten op basis van de nieuwe subsidieverordening.

We werken oud archeologisch onderzoek uit

Vanaf 2023 werken we oud archeologisch onderzoek uit en brengen we de resultaten van reeds uitgevoerd archeologisch onderzoek beter in kaart, zodat we beter kunnen anticiperen op nieuwbouwplannen en infrastructurele projecten. We maken de uitkomsten van de oude onderzoeken digitaal beschikbaar, onder meer ook voor verder wetenschappelijk onderzoek.

Doel: **We maken het verleden zichtbaar en beleefbaar**

Activiteiten

We bereiken een nieuw publiek met aansprekende erfgoedverhalen

We versterken de samenwerking tussen cultuurhistorische organisaties, werken aan een samenhangend programma en vinden nieuwe manieren om de verhalen van de stad te vertellen.

In 2024 werken we voor het eerst met de nieuwe kaders en subsidieregeling Verleden Beleefd. Hierin wordt ook rekening gehouden met Nijmeegs en immaterieel erfgoed. Dit ter versterking van de erfgoedorganisaties.

We benutten beschikbare publieksruimtes efficiënt

Bij de cultuurhistorische partners waar het Regionaal Archief Nijmegen mee samenwerkt is er extra aandacht voor samenwerking met de locatie Mariënborg van de Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid. In samenwerking met de bureaus (bibliotheek, Huis van de Nijmeegse Geschiedenis) richten we de nieuwe publieksruimte bij het RAN in voor presentatie en educatie van onze collecties.

We versterken ons toeristisch profiel met de Limes als Unesco werelderfgoed

Op weg naar 80 jaar vrijheid WO2

In 2024 gaat 80 jaar Vrijheid van start en staan we stil bij 80 jaar vrijheid. We bouwen voort op de bestaande herdenkingsstructuren en maken deze aantrekkelijker voor een breed publiek. (De XXL Sunset March, De Brandgrenswandeling en de re-enactment van de oversteek.) De focus ligt op vrijheid en jongeren is een belangrijke doelgroep. Om de activiteiten te stroomlijnen, stellen we voor deze periode een projectleider aan. Deze ziet toe op een goede organisatie van alle herdenkingsactiviteiten en is de verbinder richting de regio en de provincie. We dragen bij aan Free Future (College & Festival) dat van de provincie de status van Groot Gelders Evenement heeft gekregen.

We voeren de 'Hotspotmethode' uit

In 2022 hebben we de hotspotmethode ingevoerd. Daardoor kunnen (periodiek) belangrijke brede maatschappelijke thema's die lokaal spelen als hotspot worden aangewezen. De overheidsinformatie binnen een dergelijk thema wordt daardoor permanent bewaard en kan worden aangevuld met (delen van) particuliere archieven. In 2023 zal opnieuw uitvoering worden gegeven door een lijst met hotspots door het college te laten vast te stellen.

We onderzoeken invloed digitale transformatie op publieksbereik van het RAN

Door de digitale transformatie zien we de veranderende vraag van de burgers en overheden ten aanzien van het archief. Reguliere vragen komen steeds meer digitaal binnen en er zijn meer (sociaal media) kanalen om de burger te bereiken. We ontwikkelen middelen om hier adequaat op in te spelen. Een eigen LinkedIn pagina en Podcast zijn hier voorbeelden van.

Samenwerkingen en verbonden partijen

We werken samen met culturele en cultuurhistorische organisaties en instellingen in de stad en regio, met de Radboud Universiteit, gemeente Arnhem, de Groene Metropoolregio, de provincie Gelderland, de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Nederlandse Limes Samenwerking, Erfgoed Gelderland, Landsdeel Oost, het welzijns- en het onderwijsveld, Omgevingsdienst Regio Nijmegen. Er zijn geen verbonden partijen.

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening		Begroot			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Baten						
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	4,4	3,4	3,7	3,7	3,7	3,7
5.4 Musea	0,7	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
5.5 Cultureel erfgoed	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Totaal	5,7	5,0	5,4	5,4	5,4	5,4
Lasten						
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	18,7	22,6	20,8	21,7	21,7	21,9
5.4 Musea	6,1	6,9	7,2	7,0	7,0	7,0
5.5 Cultureel erfgoed	2,7	4,3	3,2	3,4	3,6	3,8
5.6 Media	6,1	6,6	7,0	7,0	7,5	7,5
Totaal	33,6	40,4	38,2	39,1	39,8	40,2
Saldo van lasten en baten	27,9 N	35,4 N	32,9 N	33,7 N	34,5 N	34,9 N

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten				
Aantrekkelijk cultureel aanbod en cultureel klimaat	31,5	32,0	32,8	33,0
Aantrekkelijke stad qua historie en eigen karakter	6,8	7,1	7,1	7,3
Totaal	38,2	39,1	39,8	40,2
Baten				
Aantrekkelijk cultureel aanbod en cultureel klimaat	4,1	4,1	4,1	4,1
Aantrekkelijke stad qua historie en eigen karakter	1,3	1,3	1,3	1,3
Totaal	5,4	5,4	5,4	5,4
Totaal per programma	32,9N	33,7N	34,5N	34,9 N

V = Voordeel; N = Nadeel

Veranderingen in de begroting

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
80 jaar vrijheid	-300	-200	0	0
totaal	-330	-200	0	0

80 jaar vrijheid

De programmaliijn 'Herdenking 80 jaar vrijheid' omvat het organiseren van evenementen, activiteiten, herdenking en media-exposure.

Bezuinigingsopties

bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027
Verleden verbeeld	250	250	250	250
Restauratie monumenten	100	100	100	100
Cultuurhistorie	50	50	50	50
Coalitie akkoord middelen	1.500	1.500	1.500	1.500
Beeldende kunst in OR		140	140	140
Regeling Amateurlkunst	0	160	160	160
Regeling Meerjarige Culturele Programma's	0	1.500	1.500	1.500
Infrastructuur en overige	0	1.600	1.600	1.600

Deze regels zijn niet verwerkt in de stadsbegroting.

Verleden verbeeld

De voorgestelde bezuiniging ad € 250.000 structureel bij Verleden Verbeeld draagt meer een karakter van een totaalpakket. Waarbij 80-jarige bevrijdingsherdenking en het informatiecentrum WO II aan de bezuinigingsopdracht toegerekend zijn. Beide kunnen versoberd worden. Het college heeft verder het programma “Verleden Beleefd” vastgesteld. Binnen deze programmering zit het budget ruim in het jasje en kunnen mogelijk activiteiten versoberd of deels teruggedraaid worden. Het spreekt voor zich dat het hier om een pijnlijke reductie aan activiteiten op het gebied van cultureel erfgoed handelt. We moeten denken aan versoberingen zoals bij bijvoorbeeld Masterplan Limes, stichting Maelwael van Lymborch, open monumentendagen, capaciteitsinzet zoals de erfgoedaanjager, huis van de Nijmeegse geschiedenis. Daarbij dient rekening gehouden te worden met relaties met andere bestuurslagen zoals de verlening van de provincie voor de 80-jarige herdenking, en de Europese verplichtingen bij Limes, die de bezuinigingsmogelijkheden in die gevallen ernstig reduceren. Het voorstel derhalve is om deze € 250.000 taakstellend op te vatten.

Restauratie monumenten

Bij restauratie monumenten is een bezuiniging erg afhankelijk van de ingediende aanvragen die pas later in het jaar zullen blijken. De reden daarvoor is dat samen met de provincie de regeling ‘restauratie monumenten’ is overeengekomen, wat een wettelijke werkingssfeer heeft. De gemeentelijke middelen zijn tevens een wettelijke co-financieringsvereiste. Het voorstel derhalve is om aan het eind van het jaar zichtbaar te maken hoe veel aanvragen zijn ingediend en het een haalbare kaart is de regeling te ‘bevriezen’ en er een bezuinigingsopdracht op te leggen.

Cultuurhistorie

Betreft onze gemeentelijke panden met een cultuur(historische) invulling. De 5% - ad € 50.000 - wordt voorgesteld als een kaasschaaf om te onderzoeken of op het gebied van onderhoud en vastgoedexploitatie mogelijkheden voor bezuinigingen aanwezig zijn.

Coalitieakkoordmiddelen

In het coalitieakkoord is het budget voor cultuur opgehoogd om het in overeenstemming te brengen met voor Nijmegen vergelijkbare steden. Het is bedoeld voor knelpunten en voor ambities uit het coalitieakkoord, zoals culturele hoofdstad. Daarnaast moeten we ons aan de code fair pay gaan houden voor kunstenaars. Ook is het bedoeld voor knelpunten zoals extra subsidie aan de Bastei (400K voor 2023 en 2024 vanaf 2025 600K structureel) (geregeld voor 2 jaar), kosten van een nieuw depot voor de Bastei, andere knelpunten bij LUX, Schouwborg, atelierbeheer en broedplaatsen/nachtcultuur, amateurs, festivals en beeldende kunst. Een groot gedeelte van het budget is al geprogrammeerd, de middelen worden vanaf 2025 structureel ingezet omdat dan de nieuwe 4 jaarlijkse subsidiecyclus begint. Eventueel kan incidenteel in 2024 een bedrag van max 300K vrijgemaakt worden als bijdrage aan de bezuinigingen. (300K).

Beeldende kunst in de Openbare Ruimte

Je kunt bezuinigen door te stoppen met beeldende kunst in de OR. Dit is geld voor de uitvoering. We hebben de afspraak dat we 1% uitgeven aan de kunst in de openbare ruimte. Als dit wegvalt kunnen we ook de commissie beeldende kunst opheffen. Er blijft alleen nog onderhoud over (die staan elders in de begroting). Geen reëel voorstel om hierop te bezuinigen. Het gevolg is dat je alleen nog bestaande kunst hebt in de openbare ruimte. Er wordt niets meer toegevoegd.

Regeling Amateurkunst

Stoppen met de subsidieregeling Amateurkunst. Hiermee subsidiëren we 60-70 amateurverenigingen. We willen dit budget gaan verhogen omdat vanaf medio 2024 de huur verhoogd gaat worden (nieuwe vastgestelde tarievennota VSA). Daarvoor gebruiken we een gedeelte van de 2 miljoen uit het coalitieakkoord. Het is geen reëel voorstel om hierop te bezuinigen. Het gevolg is decimering amateurverenigingen in Nijmegen en leegstand in wijkaccommodaties.

Regeling Meerjarige Culturele Programma's

In deze regeling zitten subsidies voor Festivals en Productiehuizen. Allemaal instellingen die naast de grote 6 instellingen bijdragen aan het culturele klimaat en aantrekkelijkheid van de stad. Het is een onderdeel van onze cultuurbeleid zoals vastgelegd in de visie Groei. Een adviescommissie adviseert ons over de subsidies en let daarbij op de artistieke bijdrage aan de stad. Meerdere organisaties ontvangen cofinanciering van uit rijksfondsen zoals Go Short, Wintertuin, Popwaarts, Broedplaats de Basis. Het is onderdeel van onze cultuurbeleid zoals vastgelegd in de cultuurvisie Groei. Het is geen reëel voorstel om hierop te bezuinigen. Het gevolg is geen culturele festivals en talentontwikkeling zoals Go Short, Music Meeting InScience, Wintertuin, popsport en popbroedplaats de Basis. Maar een gevolg is ook geen optredens in Brebl (jazz) en geen beeldende kunst.

Infrastructuur en overige

Je kunt ervoor kiezen om te stoppen met de subsidies uit de regeling Infra structuur en Overige. Hierin zitten subsidies voor Cultuureducatie, Ateliers, Talentontwikkeling, Ondersteuning, Scholing Professionalisering en Openluchttheater. Allemaal voor instellingen die naast de grote 6 instellingen bijdragen aan de culturele infrastructuur. Het is onderdeel van onze cultuurbeleid zoals vastgelegd in de visie 'Groeï' en hiermee onderdeel van het subsidiehuis, gebaseerd op de cultuurvisie 'Groeï'. Verder biedt deze regeling zeer beperkte ruimte voor zaken die we niet voorzien, zoals onderzoeken of kansen die zich aandienen. Deze subsidie is het fundament onder de cultuurvisie 'Groeï'.

Indicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gevraagd door raad:									
Aantal bezoeken gesubsidieerde podia	488.054	562.342	607.228	601.206	667.095	681.560	254.857	184.543	562.713
Aantal bezoeken gesubsidieerde musea	106.995	94.182	106.705	80.129	147.553	122.725	62.661	70.044	91.062
Totaal aantal banen in kunsten, media en entertainment en creatieve zakelijke dienstverlening	3.340	3.520	3.660	3.610	3.700	3.880	3.970	3.950	4.150
Aantal leden bibliotheek		42.435	43.565	44.525	40.436	39.948	39.220	36.758	40.889

Toelichting

Aantal bezoeken gesubsidieerde podia

Het gaat om het totaal aantal voorstellingenbezoeken in Stadsschouwburg, De Vereniging, Doornroosje, LUX, het Lindenberg Theater en Openluchttheater De Goffert. De lagere aantallen in 2020 en 2021 zijn een gevolg van de coronapandemie.

Aantal bezoeken gesubsidieerde musea

Het gaat om het totaal aantal bezoeken in Museum Het Valkhof en De Bastei. Bij het cijfer voor 2022 moet bedacht worden dat Museum Het Valkhof per 1 oktober 2022 voor langere tijd dichtgegaan is vanwege een verbouwing.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over cultuur en cultureel erfgoed:

[Stads- en Wijkmonitor 2023](#)

Sport

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie: We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle inwoners met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte.

Doel: We zorgen voor deugdelijke en goed bereikbare voorzieningen in alle delen van de stad

Activiteiten

- We focussen op de verduurzaming van onze gemeentelijke buitensportaccommodaties, zoals de ontwikkeling op het gebied van infill (non infill, dit betreft geen infill van bijvoorbeeld plastics of kurk) kunstgrasvelden en het biodivers(er) inrichten van onze sportparken.
- Voor de buitensportaccommodaties streven we naar multifunctioneel gebruik waarbij elementen van sport, bewegen, spelen en ontmoeten samenkomen. Dit betreft de verdere voorbereidingen op de aanleg van het multifunctioneel sportveld in Nijmegen Noord en de verhuizing van korfbalvereniging Keizer Karel.
- We leveren een financiële bijdrage aan de uitbreiding van tennisvelden van LLTV in Nijmegen Noord.
- We vervangen het natuurgrasveld bij vv Krayenhoff door een kunstgrasveld om de kwaliteit te borgen.
- We ronden de verbetering van de akoestiek in de gemeentelijke binnensportaccommodaties af. Dit is nodig om te (blijven) voldoen aan de kwaliteitseisen die worden gesteld.
- We zetten de noodzakelijke vervolgstappen in relatie tot het sportcentrum Winkelsteeg. De gunningsfase ronden we naar verwachting af voor de zomer van 2024, waarna we formeel overgaan tot het gunnen van de opdracht.
- We zetten in het kader van de gebiedsontwikkeling Winkelsteeg de noodzakelijke vervolgstappen in relatie tot de verhuizing van het bestaand sportpark (Vossendijk) in Winkelsteeg.

Doel: We zetten onze sportaccommodaties effectiever, efficiënter en breder in, maximaliseren gebruik en wel zodanig dat we bijdragen aan de behoeften en uitdagingen in wijk en stad

Activiteiten

- We gaan verder met de uitvoering van de nota binnensportaccommodatiebeleid.
- We blijven ons focussen op het verhogen van het multifunctioneel gebruik. Dit gebeurt aan de hand van de toepassing van de smartwall (interactieve wand waarmee doelgroepen kunnen worden gestimuleerd tot bewegen), de ledvloer (ter vervanging van een standaard gebruikelijke sportvloer) én de skills-box (sport- en spelmaterialen voor bv. urban sports of bewegend leren, als toevoeging op de bestaande inventaris).
- We voeren de nieuwe ingebruikgeving van het Triavium in. Dit is een kader waarmee we inzetten op een zo efficiënt en effectief mogelijk gebruik van het ijs voor huurders en gebruikers.
- We verhogen de multifunctionaliteit (kleedkamer gebruik) van de sportzaal Onder St. Steven om alle doelgroepen zo optimaal mogelijk te bedienen.
- We onderzoeken/verkennen wat de kansen/mogelijkheden zijn rondom open sportparken om het multifunctioneel gebruik te verhogen en in te zetten voor ontmoeting.

Ambitie: We stimuleren en motiveren blijvend te bewegen en te sporten

Doel: We willen dat inwoners lichamelijk actief zijn, waarmee we bijdragen aan een gezonde leefstijl

Activiteiten

- We continueren de inzet op het gebied van sportstimulering- en activering. Dit uit zich onder andere in het beantwoorden van vragen van inwoners en sportaanbieders, het bieden van (verenigings)ondersteuning, adviseren over sport en bewegen en verbindingen tot stand brengen.
- We blijven aankomend jaar zowel stadsbreed als wijkgericht, vanuit de inclusieve gedachte, sport en bewegen laagdrempelig en toegankelijk maken. Om aansluiting te vinden bij de wensen en behoeften in de stad geven we hier uitvoering aan via de verschillende pakketten (basis, wijk en overstijgend) van ondersteuning.

- Om de zichtbaarheid van wat we doen op het gebied van sport en bewegen te vergroten organiseren we viermomenten. Daarmee viere we met elkaar de Nijmeegse sport.

Doel: We stimuleren onze specifieke doelgroepen jeugd, senioren, kwetsbaren en deelnemers die aangepast sporten blijvend meer te bewegen, hun talenten te ontdekken en te benutten

Activiteiten

- We constateren dat er binnen bepaalde groepen nog steeds hinder wordt ervaren op het gebied van sporten en bewegen. Zoals leeftijd (ouderen), lichamelijk of geestelijke gezondheid, etnische achtergrond, seksuele geaardheid of sociale positie waardoor sport- en beweegdeelname achterblijft. We blijven ons hierom focussen met (erkende) sport- en beweeginterventies op de inwoners met (de grootste) sport- en/of beweegachterstand.
- We gaan door met sport- en beweeginterventies voor ouderen (walking sports), migranten, inwoners met een lage sociaaleconomische status.
- We oriënteren ons verder op wat er voor nodig is om de lhbtqi+ inclusie en acceptatie in de sport te vergroten/borgen. Zo blijven we uitstralen dat Nijmegen zowel een sport- als een regenboogstad is.
- We zetten de samenwerking met Fonds Gehandicaptensport voort waarin we de aanpak van Uniek Sporten regio Nijmegen continueren.
- Rondom talentontwikkeling continueren we de aanpak van het Gelders model en het bijbehorende programma Sportief Groot Worden. We creëren hiermee een optimale ontwikkelomgeving voor iedereen.

Doel: We creëren een fijne, inspirerende sportomgeving voor alle Nijmegenaren

Activiteiten

- Stimuleren en faciliteren de ontwikkeling en toenemende behoefte aan urban sports. Dit doen we door middel van de inzet van buurtsportcoaches. De community is enthousiast om samen te werken en ziet ook veel kansen en mogelijkheden om de urban scene in Nijmegen te versterken.
- We werken gezamenlijk met de sport- en beweegsector aan de invoering van de basiseisen integriteit sportaanbieders met een veilig sportklimaat als doel.
- We zorgen dat ieder kind de mogelijkheid krijgt om de sport- en/of beweegactiviteit te vinden die aansluit bij de interesse. Dit doen we aan de hand van het sportstimuleringsprogramma Sjors Sportief.
- We blijven investeren in het spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte.

Doel: We versterken de vitaliteit van onze sportaanbieders

Activiteiten

- We continueren de inzet op het gebied van sportstimulering- en activering. Dit uit zich onder andere in het beantwoorden van vragen van sportaanbieders en het bieden van (verenigings)ondersteuning.
- We zetten clubkadercoaching in om specifiek sportverenigingen te ondersteunen met het opzetten, uitvoeren en borgen van trainersbegeleiding.
- We brengen vraag en aanbod samen op het platform Sport Community Nijmegen, een digitaal speelveld van en voor alle sportprofessionals. Dit focust zich op pedagogisch/didactisch, vaardig in bewegen, veilig sportklimaat, organisatie en beleid en een gezonde leefstijl.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Het gemeentelijk Sportbedrijf is de spil in de uitvoering van het gemeentelijk sportbeleid en werkt daarbij intern en extern intensief samen met een diverse partners, zowel stadsbreed als in de wijk, op het gebied van sport, bewegen en gezondheid. Dit varieert van onder andere de provincie, sport- en beweegaanbieders tot het onderwijs, GGD, BK10, Gezondheidsmakelaars, buurtteams (opvolger sociale wijkteams), kennisinstututen, fysiotherapeuten en huisartsen.

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening		Begroot			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Baten						
5.1 Sportbeleid en activering	0,6	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0
5.2 Sportaccommodaties	6,3	7,2	7,6	6,7	6,7	6,7
Totaal	6,9	8,3	8,7	7,8	7,8	7,8
Lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	4,9	6,7	6,3	6,4	6,9	7,9
5.2 Sportaccommodaties	14,1	19,4	20,9	18,4	18,1	19,3
Totaal	19,0	26,0	27,2	24,8	25,0	27,1
Saldo van lasten en baten	12,1 N	17,7 N	18,5 N	16,9 N	17,2 N	19,4 N

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027
Lasten				
Sportacc en openbare ruimte	20,4	18,1	18,5	20,6
Inwoners stimuleren te sporten	6,8	6,6	6,6	6,5
Totaal	27,2	24,8	25,0	27,1
Baten				
Sportacc en openbare ruimte	5,7	4,9	4,9	4,9
Inwoners stimuleren te sporten	3,1	2,9	2,9	2,9
Totaal	8,7	7,8	7,8	7,8
Totaal per programma	18,5N	16,9N	17,2N	19,4 N

V = Voordeel; N = Nadeel

Veranderingen in de begroting

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
Stijging energieprijzen	-1.284	pm	pm	pm
Onderhoudsbudget om zwembad West open te houden	-230	-230	-228	
Buurtsportcoachregeling	373	373	373	373
totaal	-1.141	143	145	373

Stijging energieprijzen

De energieprijzen zijn fors gestegen. Ter indicatie: de gasprijs is ruim 3 keer zo hoog en de elektriciteitsprijs zelfs bijna 4 keer zo hoog geworden. De structurele doorwerking is nog onzeker. Voor de jaren vanaf 2025 zijn daarom geen bedragen opgenomen. We reserveren voor 2025 en volgende jaren het verschil op stelpost. Dan is er meer duidelijkheid over de structurele doorwerking.

Onderhoudsbudget om zwembad West open te houden

De gemeente betaalt structureel de kosten voor groot onderhoud aan zwembad West en zwembad de Goffert. We hebben hiervoor middelen gereserveerd en op basis van de daadwerkelijk uitgevoerde werkzaamheden vergoeden we de kosten aan de exploitant Sportfondsen N.V. De nog beschikbare middelen uit voorgaande reserveringen dekken de onderhoudskosten (groot onderhoud) van zwembad de Goffert tot eind 2026. Er zijn echter ook middelen nodig om het groot onderhoud aan Zwembad West te kunnen uitvoeren tot eind 2026. Met de extra budgetten kan Zwembad West veilig en verantwoord open blijven. Dit is nodig omdat zwembad West een belangrijke maatschappelijke voorziening is in de stad in het kader van zwemles, gezond bewegen, veilig zwemmen, sportbeoefening en recreatie.

Buurtsportcoachregeling

Samen met het programma WWZ valt er in totaal € 745.000 vrij vanwege een dubbele financiering van de Buurtsportcoach-regeling (BCR) in onze begroting. We ontvangen hier nu een specifieke uitkering (SPUK) voor. Met deze middelen kunnen we de kosten dekken, waardoor de bestaande budgetten vrij vallen.

Bezuinigingsopties

bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027
Onderh.prog. Buitensport herijken (afrasteringen, wegen en opstallen)	50	50	50	50
Onderhoud toestellen binnensportaccommodaties	40	40	40	40
Buurtsportcoachregeling	373	373	373	373

Met uitzondering van de grijze regels zijn de opties niet verwerkt in de stadsbegroting.

De grijze regel is reeds (deels) ingezet door het college.

Onderhoud programma Buitensport herijken (afrasteringen, wegen en opstallen)

Door de vervanging van afrasteringen en straatwerk samen te laten lopen met de aanleg of topklaagvervanging van velden (investeringen) kan het onderhoudsbudget verlaagd worden.

Onderhoud toestellen binnensportaccommodaties

Het kan een keuze zijn om hierop te bezuinigen. Nieuwe beweegmodules (investeringen) ontstaan en oude toestellen worden niet meer een op een vervangen.

Buurtsportcoachregeling

Samen met het programma WWZ valt er in totaal € 745.000 vrij vanwege een dubbele financiering van de Buurtsportcoach-regeling (BCR) in onze begroting. We ontvangen hier nu een specifieke uitkering (SPUK) voor. Met deze middelen kunnen we de kosten dekken, waardoor de bestaande budgetten vrijkomen.

Indicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Basisset (BBV):									
Percentage niet-sporters onder volwassenen			40,1%				41,2%		37,9%
Gemiddelde benchmark			44,5%				45,9%		42,5%
Gevraagd door raad:									
Percentage dat meer keer per week aan sport doet		40%		47%		47%		51%	
Percentage tevreden over sport- en beweegaanbod in de buurt				68%		67%		69%	

Toelichting

Gemiddelde benchmark

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Percentage niet-sporters onder volwassenen

'Niet-sporters' staat voor volwassenen die niet wekelijks sporten. De bron voor deze cijfers is de vierjaarlijkse landelijke gezondheidsmonitor volwassenen van de GGD'en, het CBS en het RIVM.

Percentage dat meer keer per week aan sport doet

De bron voor deze cijfers is onze tweejaarlijkse Burgerpeiling. Toerfietsen en langere afstanden wandelen telt mee als aan sport doen; wandelen naar een winkel en fietsen naar het werk telt niet mee.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over sport: [Stads- en Wijkmonitor 2023](#)

Financiën

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie: Wij willen een financieel gezonde gemeente zijn nu en in de toekomst.

Doel: We stellen een reële meerjarige raming op van de inkomsten uit het gemeentefonds voor onze beleidsambities. We stabiliseren en optimaliseren de inkomsten uit het gemeentefonds

Activiteiten

We brengen het financieel effect van de gemeentefondscirculaires in beeld en verwerken deze jaarlijks in de stadsbegroting

Jaarlijks brengt het rijk drie gemeentefondscirculaires uit: in mei, september en december. We analyseren deze gemeentefondscirculaires en brengen in beeld wat de financiële gevolgen zijn voor Nijmegen. Vervolgens verwerken we de effecten voor het gemeentefonds in onze begroting.

We maken een integrale afweging van de inzet van nieuwe gemeentefondsmiddelen (taakmutaties)

Gemeentefondsmiddelen zijn vrij besteedbaar door de raad; dit geldt voor alle uitkeringen in het gemeentefonds. Uitgangspunt is dat wij als gemeente niet één op één het Rijk willen volgen bij de bestemming van de gelden, maar dat wij een eigen afweging willen maken, die zoveel mogelijk integraal is, die past binnen het gemeente brede beleid en die zo goed mogelijk aansluit bij de lopende begroting. College en raad worden dus jaarlijks tijdens de planning en control cyclus in staat gesteld om een eigen integrale afweging te kunnen maken van nieuwe middelen in het gemeentefonds.

We oefenen invloed uit op de landelijke herijking van het gemeentefonds

Per 1 januari 2023 zijn nieuwe verdeelmodellen voor het gemeentefonds ingevoerd. Er geldt nog een ingroei-pad (het pad waarmee gemeenten naar de nieuwe verdeling ingroeien) van 3 jaar. Eind 2025 wordt de invoering van het nieuwe model geëvalueerd. We blijven er invloed op uitoefenen dat Nijmegen ook na de evaluatie van 2025 goed uit het herijkte gemeentefonds zal komen.

We lobbyen over de hoogte van de inkomsten van het gemeentefonds en over het stabiliseren van de schommelingen van het gemeentefonds

Het is belangrijk dat wij als gemeenten kunnen beschikken over voldoende middelen voor de taken en verantwoordelijkheden die we hebben. Ook is het essentieel dat er niet te veel schommelingen in onze inkomsten plaatsvinden; een stabiel gemeentefonds is ook van groot belang. Daarom voeren we als gemeenten samen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten een actieve lobby richting de rijksoverheid. Voor de komende jaren is de lobby voor een grotere omvang van het gemeentefonds in 2026 (het zogeheten ravijnjaar) een belangrijk speerpunt. Daarnaast zetten we in op voldoende- structurele - middelen voor jeugdzorg.

Doel: We genereren aanvullende inkomsten ter dekking van lasten van (lokaal) beleid, waarbij zorg wordt gedragen voor een goede verhouding tussen de baten en lasten voor zowel burgers en bedrijven

Activiteiten

- We zorgen voor het heffen van OZB woningeigenaren, OZB niet-woningeneigenaren en overige belastingen (reclamebelasting, precariobelasting).
- We herijken periodiek het belastingstelsel.

Doel: We beheersen fiscale risico's

Activiteiten

We adviseren gevraagd en ongevraagd over fiscale vraagstukken van programma's en verbonden partijen

We actualiseren de huidige fiscale procesbeschrijvingen als gevolg van het nieuw financieel systeem, ERPX. We moeten onze fiscale processen verbeteren, zodat handmatige slagen tot een minimum worden beperkt. De innovatie die we doorvoeren, is erop gericht de controle van fiscale processen te moderniseren en te verbeteren

door data-analysetools te gebruiken. We gaan een statische tool, die geaccepteerd wordt door de Belastingdienst hanteren voor de steekproeven op de fiscale processen. Daarnaast gaan we de ORINCO methode implementeren om het algemeen BTW mengpercentage op de bedrijfsvoeringstaken in 2024 jaarlijks te berekenen. Deze verbeterlagen zijn nodig in verband met het verlengen van het doorontwikkeld horizontaal toezicht convenant.

We voeren afspraken uit die we hebben gemaakt met de Belastingdienst met betrekking tot het vernieuwd horizontaal toezicht (Doorontwikkeling Horizontaal Toezicht; DHT) op de fiscale activiteiten van de gemeente. We actualiseren ons huidig Tax Control Framework en fiscale monitoring door de nieuwe mogelijkheden in ERPX te onderzoeken, waardoor we aanvaardbare aangiften kunnen blijven indienen.

Doel: We hebben voortdurend genoeg liquide middelen om activiteiten van de gemeente te kunnen realiseren

Activiteiten

- We hebben een strategie om tegen zo gunstige mogelijke voorwaarden te lenen. Periodiek stellen we deze strategie bij op basis van de markt en economische omstandigheden.
- We analyseren inkomsten en uitgaven om te bepalen of er voldoende geld op de bank staat om dagelijks te voldoen aan betalingsverplichtingen. We volgen nauwgezet onze inkomende en uitgaande geldstromen. Als instrument gebruiken we daarvoor de liquiditeitsbegroting: dat is een prognose voor de komende weken en maanden. De eerste weken worden zeer nauwkeurig in beeld gebracht, zodat helder is of en hoeveel er eventueel aan kort geld geleend moet worden.
- We adviseren over en beoordelen aanvragen van leningen om maatschappelijke doelen te ondersteunen.
- We trekken leningen aan met een korte of langere duur mede op basis van de vastgestelde strategie.

Doel: We vangen algemene risico's en specifieke majeure risico's op die verstorend werken op het begrotingsevenwicht

Activiteiten

- We beoordelen periodiek de ontwikkeling van de reserves in verhouding tot de risico's.
- We voeren financiële en niet-financiële risicoanalyses uit.
- We voorzien in een overzicht waarin de stortingen en onttrekkingen van de reserves staan weergegeven.
- We beoordelen het gebruik en de noodzaak voor (bestemming)reserves periodiek.

Doel: We verwerken begrotingscorrecties die nog niet zijn toe te rekenen aan programma's

Activiteiten

- We stellen algemene begrotingscorrecties vast.
- We minimaliseren dit type begrotingscorrecties door periodiek te beoordelen of deze óf toe te wijzen zijn aan programma's óf kunnen vervallen.

Doel: We beheren onroerend goed dat nog niet in exploitatie is of aan een beleidsveld toe te delen is

Activiteiten

We beoordelen of vastgoed onderdeel is van een beleidsinhoudelijk programma. Zo niet, dan bekijken we of afstoten mogelijk is en zetten hiervoor vervolgcacties in.

Samenwerkingen en verbonden partijen

BNG

De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is een bank die volledig in overheidsbezit is (50 % aandeel Staat, en 50 % aandeel gemeenten en provincies) en de bankfunctie uitoefent ten dienste van de overheid, met als doelstellingen zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders. BNG is een van de partijen waarvan wij geld lenen. Wij houden er ook een rekening aan.

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening		Begroot			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Baten						
0.10 Mutaties reserves	35,0	57,3	17,6	14,4	13,9	12,6
0.5 Treasury	14,4	8,2	13,8	13,9	15,2	16,5
0.61 OZB woningen	49,4	54,3	58,6	59,3	60,4	61,6
0.62 OZB niet-woningen	42,4	45,5	49,2	50,1	50,9	51,8
0.64 Belastingen overig	2,0	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	510,8	484,4	527,3	552,2	526,8	539,0
0.8 Overige baten en lasten	0,1	10,0	0,0	0,0	6,4	9,9
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
Totaal	654,4	660,7	667,7	691,0	674,9	692,4
Lasten						
0.10 Mutaties reserves	54,5	51,4	24,8	29,5	15,2	15,9
0.5 Treasury	7,2	5,3	11,8	12,7	14,7	15,7
0.61 OZB woningen	2,8	3,0	3,4	3,6	3,7	3,8
0.62 OZB niet-woningen	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2
0.64 Belastingen overig	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
0.8 Overige baten en lasten	4,9	3,0	-3,8	21,0	34,1	48,6
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7
Totaal	71,4	64,7	38,3	69,0	69,7	86,0
Saldo van lasten en baten	583,0 V	596,0 V	629,4 V	622,0 V	605,2 V	606,4 V

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten				
Financieel gezonde stad	38,3	69,0	69,7	86,0
Totaal	38,3	69,0	69,7	86,0
Baten				
Financieel gezonde stad	667,7	691,0	674,9	692,4
Totaal	667,7	691,0	674,9	692,4
Totaal per programma	629,4V	622,0V	605,2V	606,4 V

V = Voordeel; N = Nadeel

Veranderingen in de begroting

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
Algemene middelen				
Gemeentefonds:				
- Septembercirculaire 2022	1.107	1.740	12.880	2.029
- Meicirculaire 2023	-1.989	-2.130	-2.301	9.139
- bijstelling verzachting ingroeipad Jeugd (meicirculaire)	2.401	3.571		
- effect aanvullende maatregel rijk op jeugdzorg op gemeentefonds		-6.600	-6.600	-6.600
- volume accres op basis van bbp - volgens voorjaarsnota rijk				1.650
- verdere invoer nieuw verdeelmodel gemeentefonds			2.700	5.400
- aanpassing raming middelen jeugd (GF)			708	-255
Rente	-3.400	-5.260	-8.050	-9.610
Verschil indexering	-6.932	-6.720	-6.773	-6.187
Opvangen hogere prijsstijging binnen indexering	6.057	6.057	6.057	6.057
reservering voor doorwerking prijsstijging in 2025 en later		-5.757	-5.757	-5.757

Areaal uitbreiding

bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027
- woningen OZB	-165	-240	90	900
- niet woningen OZB	0	0	0	772
- bijstelling stelpost onderhoud openbare ruimte	130	180	20	-660
- bijstelling kapitaallasten	33	45	5	-454
Stelposten:				
- herstel stelpost volume ontwikkeling zorg - aanvulling 2026 en 2027			-4.500	-6.000
- stelpost volume ontwikkeling zorg - vrijvallen	1.500	1.500	1.500	1.500
- stelpost WMO naar programma WWZ (van prog. Financiën)		1.900	1.900	1.900
- stelpost jeugd: overheveling naar programma		4.500	4.400	4.400
- stelpost GF bijstandsonvangers	136	136	136	136
Bijstellingen jaarschijf 2027:				
afloop sparen voor Warmtenet				1.000
Bijstelling jeugd in 2027				800
Enmalige verlaging onderhoudsreserve buitensport	400			
Bijstelling kapitaallasten	1.860	3.650	3.880	0
Taakmutaties gemeentefonds, IU's en DU's				
Integraal zorgakkoord; compensatie voor gestegen kosten abonnementstarief WMO		1.308	1.282	1.284
Taakmutaties verrekend met programma's	5.186	6.293	3.493	3.404
Specifiek programma financiën				
Indexeringen verzekeringen	-100	-100	-100	-100
Uitbreiding capaciteit bureau belastingen	-157	-157	-157	-157
WOZ-bezwaren	-128	-128		
Implementatie nieuw Financieel Informatie Systeem	-141			
Meerkosten Financieel Informatie Systeem	-135	-135	-135	-135
Financiën exclusief verrekening met saldireserve	5.663	3.653	4.681	4.455
Verrekening met saldireserve	7.282	7.827	777	-949

Gemeentefonds

In deze begroting zijn de financiële effecten van de septembercirculaire vorig jaar en de meicirculaire van dit jaar opgenomen. Voor de aanvullende middelen jeugd wordt de richtlijn van de provincies gehanteerd. Dit betreft de effecten van de circulaires van het rijk.

In de Voorjaarsnota schrijft het rijk dat zij vanaf 2027 gemeenten gaan compenseren voor volume ontwikkeling. Omdat het rijk dit nog niet heeft vertaald in het gemeentefonds, wordt dit vooralsnog als stelpost geraamd. Vorig is gestart met het verdelen van het gemeente fonds met nieuwe verdeelmodellen. Destijds is afgesproken om de financiële effecten te begrenzen en mede op basis van aanvullend onderzoek later te beslissen of het nieuwe verdeelmodel verder wordt doorgevoerd. In deze begroting wordt er vanuit gegaan dat positief wordt besloten op het verder doorvoeren van de nieuwe verdeelmodellen.

Rente

De rente is het afgelopen jaar gestegen. Werd in 2023 nog uitgegaan van een rente van 2%, inmiddels wordt in deze begroting uitgegaan van een rente van 3,5%. Deze stijging leidt tot hogere rentelasten.

Indexering

Uit de doorrekening van de indexeringen blijkt een nadelig resultaat van circa € 6,5 miljoen.

De belangrijkste oorzaak hiervan is dat bij het bepalen van de indexcijfers die in de begroting worden toegepast ook een nacalculatie is meegenomen voor 2022. Het Rijk past dit niet toe voor de looncomponent. Juist de looncomponent laat een forse bijstelling zien over 2022 van 2,2. De looncomponent werkt ook door in de bijstellingen op subsidies en verbonden partijen.

Areaaluitbreiding

Door areaaluitbreiding verandert een aantal posten in de begroting (ozb, stelpost onderhoud openbare ruimte en kapitaallasten).

Stelposten

Door de toevoeging van gemeentefondsmiddelen in 2026 en 2027 wordt de stelpost volumeontwikkeling zorg hersteld. Verder worden twee stelposten overgeheveld naar het programma en kan de stelpost 'GF bijstandontvangers' vrijvallen.

Bijstellingen jaarschijf 2027

Op de onderdelen sparen voor Warmtenet en Jeugd wordt een correctie gemaakt omdat de raming in 2027 anders is dan in 2026.

Eenmalige verlaging onderhoudsreserve buitensport

De onderhoudsreserve buitensport is voldoende gevuld om aan de langlopende onderhoudsplanning te voldoen. Hiervan kan daarom een deel vrijvallen.

Bijstelling kapitaallasten

Tijdens de voorbereiding van deze begroting is de planning van de investeringen aangescherpt. Uit de doorrekening volgen lagere kapitaallasten dan nu in de begroting wordt voorzien. Daardoor kan in 2024, 2025 en 2026 een deel van de kapitaallasten vrijvallen.

Taakmutaties

Onder [Financiële begroting - Algemene dekkingsmiddelen - Gemeentefonds - Taakmutaties](#) vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan € 1 miljoen.

Indexeringen verzekeringen

De premies voor verzekeringen stijgen met € 100.000. De indexering op de (herbouw)waarde van de opstal/inventaris met 15% inflatie in het algemeen en de hogere prijzen voor bouwmaterialen in het bijzonder liggen hieraan ten grondslag.

Uitbreiding capaciteit bureau belastingen

We zijn verantwoordelijk voor een tijdige en juiste taxatie van woningen en niet-woningen. Om te blijven voldoen aan onze wettelijke taak van de Wet WOZ is uitbreiding noodzakelijk door de groei van de stad en van het aantal woningen en niet-woningen.

WOZ-bezwaren

In 2023 was sprake van een forse toename van het aantal bezwaarschriften tegen de WOZ-beschikking. Voor 2024 verwachten we een daling ten opzichte van 2023. Echter, de proceskostenvergoeding en kosten voor het afhandelen van bezwaarschriften (inhuur en uitbesteding) zijn hoger dan begroot.

Implementatie nieuw Financieel Informatie Systeem

Het betreft hier de eenmalige implementatiekosten voor het Financieel Informatie Systeem.

Meerkosten Financieel Informatie Systeem

Het betreft de jaarlijkse meerkosten voor het gebruik van een nieuw financieel systeem.

Verrekening met saldireserve

Door er voor te kiezen om de eerste jaren geen ingrijpende maatregelen in de begroting door te voeren, kan er minder gespaard worden dan vorig jaar werd begroot. Door in het laatste jaar bijna € 1 miljoen toe te voegen aan het structureel spaarbedrag, wordt de groei van de saldireserve vergroot. Dat zorgt ervoor dat de ontwikkeling van de saldireserve groter is dan de risico's.

Bezuinigingsopties

bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027
Eenmalige verlaging onderhoudsreserve buitensport	400			

De grijze regel is reeds ingezet door het college.

Eenmalige verlaging onderhoudsreserve buitensport

Dit onderdeel is in feite budget van programma Sport, maar staat bij taakveld financiën, omdat deze de reserves onder zich hebben.

Door afstoting van objecten en uitvoering in eigen regie te nemen is de onderhoudsreserve voldoende gevuld om aan de langlopende onderhoudsplanning te voldoen. Er is geen impact en kan dus doorgevoerd worden.

Indicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Basisset (BBV):									
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens in euro's	694	722	746	740	735	737	777	786	1011
Gemiddelde benchmark	687	701	708	713	716	745	777	797	965
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens in euro's	634	669	700	701	719	718	759	767	992
Gemiddelde benchmark	621	634	641	645	651	679	707	726	882
Gemiddelde WOZ-waarde woningen (x 1.000 euro)	191	184	188	194	205	234	252	273	308
Gemiddelde benchmark	184	179	181	186	198	221	240	254	281

Toelichting

Gemiddelde benchmark

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens in euro's / Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens in euro's

Het gaat om de gemiddelde woonlasten van eigenaar-bewoners. De bedragen voor 2023 - niet opgenomen in de figuur - zijn als volgt: 1.058 euro voor meerpersoonshuishoudens, versus gemiddeld 993 in de benchmarksteden; 1.040 euro voor eenpersoonshuishoudens; versus gemiddeld 906 in de benchmarksteden.

Een volledig overzicht van de gemeentelijke woonlasten is te vinden op [coelo.nl](https://www.coelo.nl).

Thema duurzaamheid

Inleiding

Duurzaamheid is een actueel, uitdagend en integraal thema, waarbij de lokale overheid een steeds grotere verantwoordelijkheid krijgt.

Nijmegen is een duurzame stad en pakt uitdagingen met beide handen aan. We streven naar een volledig duurzame energievoorziening. We zetten in op een circulaire stad en zorgen voor een verdergaande afvalscheiding en hergebruik van reststromen. Daarnaast willen we goed in staat zijn de gevolgen van klimaatverandering op te vangen en de biodiversiteit te versterken. Dat doen we door de stad te vergroenen, meer bomen te planten en de waterberging te verbeteren. Uitgangspunt hierbij is het borgen van een gezonde leefomgeving met een aantrekkelijke openbare ruimte die uitnodigt om te ontmoeten en spelen, met een gezonde luchtkwaliteit, geluidsniveau en goede bodemkwaliteit. Om deze doelstellingen te bereiken, geven we als duurzame overheid zelf het goede voorbeeld, onder andere bij inkoop en ruimtelijke planvorming. We werken samen met allerlei partners: van bewonersinitiatieven, tot bedrijven, kennisinstellingen en netwerken op verschillende schaalniveaus.

Duurzaamheid is voornamelijk terug te vinden in de volgende programma's:

- Openbare Ruimte
- Bereikbaarheid
- Wonen en Stedelijke Ontwikkeling
- Economie en Toerisme

Indicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Basisset (BBV):									
Percentage hernieuwbare elektriciteit	0,4%	0,8%	2,0%	3,8%	4,7%	5,9%	7,6%	9,6%	
Gemiddelde benchmark	1,3%	1,6%	2,2%	2,9%	3,9%	5,3%	7,6%	9,7%	
Omvang fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	117	104	92	91	88	88	91	81	
Gemiddelde benchmark	192	185	179	163	160	156		153	
Gevraagd door raad:									
Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte	6,0	1456,0	-221,0	1462,0	643,0	924,0	441,0	-389,0	1.300
Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd				42%			56%		58%
Opgesteld vermogen van zonnepanelen woningen [kW per 1.000 woningen]						0,3	0,5	0,6	0,7
Gemiddelde benchmark						0,3	0,4	0,5	0,7
Opgesteld vermogen van zonnepanelen bedrijven [kW per 1.000 bedrijven]						0,7	1,1	1,3	1,6
Gemiddelde benchmark						1,3	2,0	2,6	3,1
Percentage dat in de eigen woning regelmatig overlast van de warmte ervaart				19%				28%	
Totaal jaarverbruik gas woningen die aangesloten zijn op het gasnet (temperatuur gecorrigeerd) (miljoen m3)	84	85	85	87	86	84	83	76	68
Percentage woningen dat van het gas af is (warmtenet + transitie gedreven)	5,3%	5,3%	5,9%	7,2%	7,6%	8,2%	8,8%	9,7%	10,5%
Percentage woningen met energielabel B of beter	22%	24%	27%	29%	31%	39%	46%	48%	53%
Gemiddelde benchmark	21%	23%	26%	26%	31%	37%	42%	44%	46%
Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter			61%	63%	63%	62%	65%	67%	71%
Gemiddelde benchmark			59%	64%	66%	68%	70%	72%	75%
Percentage gescheiden ingezameld huishoudelijk afval	67%	70%	73%	72%	72%	72%	73%	74%	74%

Toelichting

Gemiddelde benchmark

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Percentage hernieuwbare elektriciteit

Het aandeel hernieuwbare elektriciteit (zonnestroom, windenergie) in het totale stedelijke elektriciteitsverbruik.

Omvang fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)

De hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval per inwoner is in Nijmegen het laagst van de benchmarksteden. Ook in Maastricht, Enschede en Tilburg is die hoeveelheid lager dan gemiddeld.

Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte

Eind 2022 werden er 62.300 bomen door Stadsbeheer onderhouden, versus 61.000 in 2021.

Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd

In 2019 is de nota maaibeheer opgesteld. Vanaf dat moment zijn we in het bermbeheer meer ecologisch beheer toe gaan passen. Ecologisch groenbeheer is gericht op het behoud of het ontwikkelen van de ecologische waarden. Dit doen we in inheemse natuurlijke beplantingen zoals de bermen, poelen, watergangen, bosplantsoenen en stadsbossen. Tijdens het onderhoud houden we rekening met de omgeving en de natuurlijke processen. Dit houdt o.a. in: geen bestrijdingsmiddelen en meststoffen toepassen, gefaseerd onderhouden, rekening houden met verticale en horizontale gelaagdheid, natuurlijk afval zoals bladstrooisel en snoeihout waar mogelijk achterlaten in het gebied, behouden van beschutting voor fauna en behouden en/of versterken van diversiteit in soorten.

Percentage dat in de eigen woning regelmatig overlast van de warmte ervaart

De bron voor deze indicator is onze Burgerpeiling. Vanaf 2021 stellen we de vraag over het ervaren van warmteoverlast in de woning tweejaarlijks in plaats van vierjaarlijks.

Percentage woningen met energielabel B of beter

Dit percentage heeft betrekking op de woningen waarvoor het energielabel bekend is (50.130 in 2022).

Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter

Onder een utiliteitsgebouw verstaan we gebouwen als kantoren, scholen, fabrieken, ziekenhuizen e.d. (gebouwen niet zijnde woningen). Dit percentage heeft betrekking op de utiliteitsgebouwen waarvoor het energielabel bekend is. Het aantal Nijmeegse utiliteitsgebouwen, waarvoor een label bekend is, is gestegen van 440 in 2016 naar 1.750 in 2022.

Percentage woningen dat van het gas af is (warmtenet + transitie gedreven)

Het aantal woningen dat op een warmtenet is aangesloten (8.044 in 2022) plus het aantal woningen dat vanwege de energietransitie van het gas afgegaan is (gegroeid naar 729 in 2022) gedeeld door het totaal aantal woningen (83.578 begin 2022).

Percentage gescheiden ingezameld huishoudelijk afval

Bij de berekening van dit percentage is de 'nascheiding' van grof restafval en bouw- en sloopafval meegerekend. Als dit niet meegerekend was, zou het percentage iets lager liggen.

Indicator die beeld geeft van biodiversiteit

Nog niet opgenomen in het overzicht. Bestudeerd wordt of deze indicator geleverd kan worden.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over duurzaamheid: [Stads- en Wijkmonitor 2023](#)

Thema burgerparticipatie

Inleiding

Met het initiatiefvoorstel 'Programmastructuur 2022 - 2026' heeft uw raad besloten om deze bestuursperiode te sturen op het overstijgende thema Burgerparticipatie. Dit najaar sturen wij u het raadvorstel 'Startnotitie Ons Samenwerken met de Stad' over burgerparticipatie en democratische vernieuwing. Met dit stuk kan de raad voor dit thema de kaders voor de komende jaren vaststellen.

Indicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gevraagd door raad:									
Aantal personen dat op MijnWijkplan een idee of een reactie daarop heeft geplaatst					890	515	868	1.055	774

Toelichting indicatoren

Aantal mensen met MijnWijkplan account dat afgelopen jaar heeft ingelogd

Er is geen zicht op het aantal gebruikers dat inlogt maar geen ideeën/reacties plaatst (van die groep is alleen het aantal personen dat hun profiel aanpast bekend).

Aantal opgestelde participatieplannen in het ruimtelijk domein

Nog niet opgenomen in het overzicht. Vanaf 2024 kan het cijfer voor het voorgaande jaar geleverd worden.

Paragrafen

Investerings

Beleid

In deze Stadsbegroting doen we een voorstel voor een groot aantal nieuwe investeringen. Om dit binnen de beschikbare ruimte voor rente en afschrijving (de jaarlasten van investeringen: kapitaallasten) mogelijk te maken, hebben we kritisch gekeken naar lopende investeringen. We hebben de planning van deze investeringen aangescherpt en waar mogelijk stellen we voor beschikbare budgetten aan te passen. We stellen voor akkoord te gaan met de aanpassingen in het huidige investeringsplan en akkoord te gaan met de nieuwe investeringen. Alle aanpassingen in het huidige investeringsplan, alle nieuwe investeringen en de meerjarige doorrekening van kapitaallasten nemen we mee in BW-01883. Die van het GRP (riool-investeringen) zijn meegenomen in BW-01887.

Leeswijzer

In deze paragraaf volgt eerst een korte uiteenzetting over het beleid. Daarna presenteren we de nieuwe investeringen en geven bij dat onderdeel ook inzicht in de beschikbare investeringsruimte. Vervolgens geven we in de paragraaf 'Investeringsplan' een totaalbeeld van de specifieke investeringen die eerder al door uw raad zijn goedgekeurd. Zoals gezegd geven we daar ook inzicht in en toelichting op de aanpassingen. Daarna geven we een totaalbeeld van de Bulkinvesteringen en Investerings met eigen dekking. Deze investeringen zijn niet meegenomen in het overzicht 'Investeringsplan'.

Beleid

Investerings worden gedaan om de stad te veranderen, te verbeteren en te vernieuwen. We maken onderscheid tussen specifieke investeringen, bulkinvesteringen en investeringen met eigen dekking. Bulkinvesteringen zijn jaarlijks terugkerende kredieten waarvoor elk jaar uitvoeringsplannen worden vastgesteld. Het betreft verschillende kleinere investeringen, zoals investeringen in gemeentelijke accommodaties, bedrijfsinvesteringen en woonomgevingsverbeteringen. Investerings met eigen dekking krijgen dekking uit een reserve of worden gedekt door jaarlijkse opbrengsten, zoals de rioolheffing. De specifieke investeringen nemen we op in het Investeringsplan.

Investeringsplan

In het Investeringsplan nemen we ook de investeringen mee die worden uitgevoerd via de planexploitaties van het Ontwikkelingsbedrijf. Na gereedkomen van deze investeringen, worden zij opgenomen in de activa-administratie van de gemeente. De tussentijdse verantwoording over die investeringen nemen we op in de Voortgangsrapportage grote projecten (VGP).

Planexploitaties

Binnen planexploitaties worden ook andere investeringen gedaan, bedoeld om het gebied te ontsluiten en bewoonbaar te maken. Na afronding van de planexploitatie heeft de gemeente dan de beschikking over investeringen die betaald zijn binnen de planexploitatie. Dergelijke investeringen worden meegenomen en financieel gedekt in de plannen in het VGP en zijn dus niet meegenomen in het investeringsplan.

Kapitaallasten

Direct na het gereedkomen van de investering komen de afschrijvings- en rentelasten (kapitaallasten) jaarlijks ten laste van de begroting. Uitgangspunt van ons investeringsbeleid is dat het niveau van onze kapitaallasten stabiel blijft. De jaarlijks beschikbaar komende ruimte wordt weer als dekking ingezet voor nieuwe investeringen. Als de ruimte ontoereikend is voor nieuwe investeringen, stellen we voor hoe de ruimte kan worden vergroot.

Nieuwe investeringen

Bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027	Totaal
Economie en toerisme					
Duurzaamheidstoekomst Heumensoord	250				250
Welzijn, wijkontwikkeling en zorg					
Tijdelijk infopunt Winkelsteeg		240			240
Consultatiebureaus Noord en Dukenburg	353	353			706
Onderwijs					
Huisvesting Tarcisius	250	2.500			2.750
Huisvesting Zuiderveld	1.000	7.250			8.250
Aanpassingen voorzieningen hart de Klif t.b.v. basisschool de Oversteek	250				250
Investering met eigen dekking					
Huisvesting Zuiderveld (rendabel deel)		1.950			1.950
Bereikbaarheid					
Aframen Mobiliteitskrediet (K000370)	-1.200				-1.200
Fietsenstalling Hezelpoortgarage		593			593
Apparatuur incl camera en intercom	200	270			470
Vervanging parkeerverg.systeem en aanschaf scanauto	230	200			430
Vervanging VRI's 2024	1500				1.500
Vervanging armaturen openbare verlichting	750	1.500	750	750	3.750
Slijtlaag vervangen op de Snelbinder	250	0	0		250
Station Nijmegen Heyendaal (K000257)	250				250
Investering met eigen dekking					
Aanschaf apparatuur Parkeergarage de Hezelpoort	300	491			791
Parkeergarage Hezelpoort	1.500	2.500	5.000	1.947	10.947
Parkeergarage Waalkwartier	4.750	3.000			7.750
Wonen en stedelijke ontwikkeling					
Een Kelfkensbos van allure			750		750
Park & Bike NYMA		2.500			2.500
Autoluw Tweede Walstraat en van Welderenstraat	1.500				1.500
Tijdelijke hulpwarmtecentrale Stationsgebied			1.000		1.000
Eerste fase warmtenet Stationsgebied	1.000	1000			2.000
Bijstelling planontwikkeling voormalige UWV locatie		800	300		1.100
Actualisatie investeringsprojecten Stationsgebied	300	80			380
Kanaalzone Zuid en Winkelsteeg (aanvulling op K000354)				12.300	12.300
Stationsgebied (aanvulling op K000331)			3.500		3.500
Watersportcentrum Spiegelwaal (aanvulling op K000277)	1.470	500			1.970
Openbare Ruimte					
Realisatie van sport-/ontmoetingsruimte voor jongeren / jeugd in Nijmegen-Noord	250				250
Opknappen / upgrade huidige skateplekken	400				400
De transitie van het speellandschap conform omgevingsvisie (Wijkaanpak) (K000349)	400	400	400	400	1.600
Aanvullend bulkkrediet vervanging speelvz. (K000243)	550	150	275	250	1.225
Gestegen kosten 1000 nieuwe bomen per jaar (K000347)	500	0	0		500
Zero-emissiezone brom- en snorfietsen 2028 (K000327)		225	335		560
Vervanging walstroom Waalkade	325				325
Waalhaven, inclusieve brug		1.100			1.100
Cultuur en cultureel erfgoed					
Verhoging krediet Bibliotheek/Lindenberg Hof van Holland	4.800				4.800
Sport					
Aanleg kunstgras Krayenhoff (aanvulling op K000194)	750				750
Inv.bijdrage vervanging kunstgras hockeyvelden (aanvulling op K000238)		542	184		726
Bulkkrediet vervanging toplagen kunstgrasvelden (aanvulling op K000194)	55	110	110	110	385
Totaal	22.933	28.254	12.604	15.757	79.548

Duurzaamheidstoekomst Heumensoord

We willen investeren in een duurzame toekomst van Heumensoord, zodat het terrein voor verschillende functies (slaapplek voor de Vierdaagse en tijdelijke noodopvang) beschikbaar blijft en wordt voldaan aan de natuurwaarden volgens de Provinciale Omgevingsverordening. Het is mogelijk dat er voor uitbreiding van elektriciteitsvoorzieningen extra middelen nodig zijn. Zodra daar duidelijkheid over bestaat, zullen wij daartoe een voorstel aan uw raad voorleggen.

Tijdelijk infopunt Winkelsteeg

Vanaf 2023 realiseren we voor de doelgroepen jongeren, speedzoekers, studenten, statushouders of mensen die uitstromen uit beschermd wonen of maatschappelijke opvang, circa 500 flexibele woningen op Nieuwe Dukenburgseweg 21. Voor deze en de overige bewoners in de omgeving Stationsgebied Winkelsteeg (circa 1.200 woningen) zouden we een tijdelijke voorziening voor 'informatie & advies' willen realiseren, als tussenoplossing totdat volwaardige voorzieningen in de nieuwe wijk Winkelsteeg beschikbaar zijn. Hiermee dragen we zorg voor de sociale leefbaarheid.

Consultatiebureaus Noord en Dukenburg

Als we niets doen, verwachten we problemen bij de consultatiebureaus in Noord en Dukenburg.. Locatie Dukenburg is te klein, er is een verdubbeling van het aantal meters nodig. In Noord is de Klif te klein aan het worden doordat het aantal jonge gezinnen groeit in Noord. Voor beide bureaus moeten we op zoek naar alternatieve locaties die eerst door een verbouwing geschikt gemaakt moeten worden. Voor Dukenburg is geen uitstel mogelijk, voor Noord is het mogelijk nog een jaar te wachten. Het gaat om een wettelijke taak met in Dukenburg een bovenwettelijke extra inzet voor kwetsbare gezinnen.

Huisvesting Tarcisus

Tarcisus is een niet door-gedecentraliseerde school. De zorgplicht onderwijshuisvesting ligt hierdoor bij onze gemeente. Er ligt nu, op basis van de verordening, een huisvestingsaanvraag van Tarcisus voor vervanging van 4 tijdelijke noodlokalen uit 1996 en 2009 en uitbreiding op de huidige locatie. We hebben deze aanvraag getoetst en noodzakelijk geacht.

Aanpassingen voorzieningen hart de Klif t.b.v. de Oversteek

De investeringen waren berekend op uitvoering in 2020, waarbij het uitgangspunt bij deze verbouwing was dat er ook een financiële bijdrage zou komen vanuit het schoolbestuur. Er ligt nu een nieuwe raming van de kosten. Op dit moment vindt er, op basis van een nieuw op te stellen meerjarig onderhoudsprogramma voor de gehele portefeuille van het schoolbestuur, een heroverweging plaats over de investeringen van het schoolbestuur voor de komende jaren. Besluitvorming hierover is cruciaal voor het verbouwen van Voorzieningshart de Klif. Naar verwachting zal hier in 2023 duidelijkheid over komen.

Huisvesting Zuiderveld

Op basis van de huidige prognoses is in Nijmegen-Noord in Zuiderveld nog een school nodig. Gezien de tijdelijkheid van deze voorziening zal de zorgplicht bij de gemeente blijven. De investering van 1,95 miljoen euro is rendabele investering ten behoeve van kinderopvang. Na het verdwijnen van de school wordt het gebouw over circa 20 jaar omgebouwd voor andere functies.

Aframen mobiliteitskrediet

Op basis van het coalitieakkoord is een bedrag van 21 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het versnellen van de mobiliteitstransitie. In dit krediet zijn ook gedragsmaatregelen opgenomen die niet ten laste van het krediet gebracht kunnen worden, maar in de exploitatie verantwoord moeten worden. Vandaar dat er een programmaclaim wordt ingediend van € 300.000 per jaar om dit te herstellen, onder gelijktijdige verlaging van het investeringskrediet met 1,2 miljoen euro.

Fietsenstalling Hezelpoortgarage

Dit is een krediet voor de aanschaf/ontwikkeling van een fietsenstalling in de Hezelpoort parkeergarage met een capaciteit van 573 parkeerplaatsen en een fietsenstalling voor 300 fietsstallingsplaatsen.

Apparatuur inclusief camera en intercom

Vanwege faillissement van de leverancier dienen we een nieuw parkeersysteem aan te schaffen. Het onderhoudscontract loopt tot eind 2023. De aanbesteding van dit parkeermanagementsysteem wordt op 1 juli 2023 gepubliceerd.. Het risicoprofiel is hoog, omdat bij uitval van de parkeerapparatuur de parkeergarages buiten bedrijf gaan.

Vervanging parkeervergunningstelsel en aanschaf scanauto

De overeenkomst, inclusief licenties, voor ons parkeervergunningstelsel vervalt in het 4^e kwartaal van 2024. De overeenkomst kan niet worden verlengd; het stelsel moet worden vervangen. Er is sprake van uitbreiding van het reguleringsgebied inclusief de milieuzone en parkeeronderzoeken in de bestaande en toekomstige reguleringsgebieden nemen toe. De huidige scanauto wordt reeds dagelijks gebruikt voor de parkeerhandhaving en is niet beschikbaar. Voor de extra vraag is een extra scanauto nodig.

Vervanging VRI's 2024

We willen de komende tijd ongeveer twaalf VRI 's per jaar vervangen; door de verouderde VRI's komt de veiligheid in het geding. De vervanging van de VRI's maakt onderdeel uit van de vervangingscyclus 2022-2024 van de VRI's. Voor de jaren 2022 en 2023 is er inmiddels krediet beschikbaar, voor 2024 is een bedrag nodig van 1,5 miljoen euro.

Vervanging armaturen openbare verlichting

In 2011 is de Europese Richtlijn RoHS (Restriction of Hazardous Substances – beperking van gevaarlijke stoffen) in werking getreden. Vanaf 2023 mogen er daarom geen kwikhoudende lampen (PL-L) meer worden geproduceerd. Binnen het areaal van de openbare verlichting hebben we 12.000 armaturen met een PL-L lamp; deze worden om de 4 jaar vervangen. Er is nog voorraad om een aantal jaren te vervangen, maar over 4 jaar is deze op. Om de investeringskosten te spreiden kunnen we deze 12.000 armaturen in 4 jaar tijd vervangen voor een armatuur met een LED-lamp. Op dit moment is er een pilot gaande in gemeente Eindhoven waardoor met een aanpassing van de bestaande armatuur de nieuwe lampen geplaatst kunnen worden. Voor 2024 is er nog voldoende voorraad om in dat jaar armaturen te vervangen. In de loop van aankomend jaar wachten we de uitkomsten van de pilot in Eindhoven af en bij welbevinden passen wij dezelfde maatregelen toe. Met deze vervanging versnellen we de 'ver-LED-ing' van onze openbare verlichting en komen we gelijktijdig tegemoet aan onze doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing.

Slijtlaag vervangen op de Snelbinder

In 2018 heeft een Ingenieursbureau een inspectie uitgevoerd op de gehele Snelbinder. Uit de inspectie bleek dat het waarschijnlijk nodig zou zijn om de slijtlaag van de brug te vervangen. In de afgelopen 4 jaar zijn er meerdere reparaties uitgevoerd om de brug veilig te houden, omdat de slijtlaag loskwam van het stalen dek en er sprake was van onthechting op de hoofdoverspanning, wat ertoe kan leiden dat de brug in de winter een ijsbaan wordt. Als gevolg van degradatie van de hechtlaag zullen er steeds grotere delen gerepareerd moeten worden. Dat zal gebeuren door de deklaag op die plaatsen te herstellen.

Station Nijmegen Heyendaal

Samen met partner Prorail staan we nu aan de start van de daadwerkelijke aanpassing van het stationsgebied. De kosten voor het totale plan zoals voorligt passen niet meer binnen het eerder geraamde totale budget van circa 15 miljoen euro. We stellen daarom voor het investeringsbudget op te hogen met € 250.000 in 2024.

Aanschaf apparatuur Parkeergarage de Hezelpoort

De aanbesteding en gunning van de Hezelpoort parkeergarage inclusief fietsenstalling is per januari 2023 afgerond. De aanbesteding van de apparatuur wordt 1 juli 2023 gepubliceerd, de gunning zal in het derde kwartaal 2023 plaatsvinden. De aanschaf van de apparatuur is een rendabel krediet en dekken we uit de parkeergeldinkomsten.

Parkeergarage Hezelpoort

In het raadsvoorstel 'financiële kaders Hezelpoortwoontoren en -garage' van 30 november 2022 hebben wij voorgesteld het krediet voor de garage te regelen bij de Stadsbegroting 2024. Daarom stellen we nu voor de voorliggende rendabele kredieten beschikbaar te stellen. De jaarlijkse lasten dekken we uit de parkeergeldinkomsten.

Parkeergarage Waalkwartier

In Waalkwartier is gekozen voor een vernieuwd mobiliteitsconcept: grote ondergrondse parkeergarages die bewonersparkeren, bezoekersparkeren en deelmobiliteit flexibel een plek bieden. Dit leidt tot optimaal ruimtegebruik. Hiervoor is een rendabele investering nodig van 7,8 miljoen euro.

Een Kelfkensbos van allure

Kelfkensbos is een onderdeel van het Valkhofkwartier en is stenig. We investeren in deze omgeving; zo krijgen Valkhofpark en Museum het Valkhof een upgrade. Voor Kelfkensbos hebben we ook een plan gemaakt. Voor het plein zijn drie spraakmakende en samenhangende kunstobjecten ontworpen die verwijzen naar onze Romeinse geschiedenis. Binnen een groener Kelfkensbos, geven deze kunstwerken het plein een nieuwe allure. UNESCO eist van de Nederlandse Limesgemeenten, en van Nijmegen in het bijzonder, dat we zorgen voor meer draagvlak en publieksbereik rondom de Limes. Deze kunstwerken zijn een concretisering daarvan; aan een samenhangend masterplan wordt momenteel gewerkt met de Groene Metropoolregio en de provincie Gelderland. Deze investering in het Kelfkensbos betekent overigens ook dat er aanzienlijk minder ruimte over blijft voor markt en evenementen. Daar kiezen we bewust voor, omdat we een kwaliteitsimpuls voor het plein (zoals vergroening, plek om te ontspannen en ontmoeten, entree richting Museum het Valkhof) belangrijker vinden.

Park & Bike Nyma

De investering betreft de aankoop van grond en realiseren ontsluiting ten behoeve van een gedeelde parkeergarage Nyma-Engie. De beoogde parkeergarage op kavel 7 van NYMA blijkt op de geplande locatie dichtbij de dijk niet inpasbaar. Inmiddels zijn wij met Engie in gesprek over de aankoop van grond. Daarnaast dient de infrastructuur aangepast te worden (rotonde). Met deze locatie voor de parkeergarage bereiken wij een verkeersveilige structuur en een autovrij NYMA en Kolk-terrein. Dit koppelt de gebiedsontwikkelingen Engie en NYMA, maakt ruimte voor een 'Park&Bike', die een deel van de parkeerdruk in de binnenstad weg kan nemen.

Autoluw Tweede Walstraat en van Welderenstraat

Uw motie is uitgevoerd en De Tweede Walstraat en van Welderenstraat zijn in een proef afgesloten. Ons college stelt voor om de afsluiting definitief te maken, omdat voordelen zoals aanpak overlast hardrijders en de leefbaarheid voor de bewoners groot zijn. Autoluw maken vraagt om een andere inrichting en er zijn middelen nodig om de afsluiting te handhaven met bijvoorbeeld camera's. Daarbij wordt bekeken of een bijdrage mogelijk is van het budget vergroening en/of mobiliteitstransitie.

Tijdelijke hulpwarmtecentrale Stationsgebied

Met de private ontwikkelaars van Metterswane en de UWW-locatie is overeengekomen dat zij gebruik zullen maken van het warmtenet. Nu deze niet tijdig kan worden gerealiseerd, zal in de tussentijd gebruik worden gemaakt van een tijdelijke op gas gestookte hulpwarmtecentrale nabij Metterswane. Zo houden wij ons aan gemaakte afspraken. Indien private partijen individuele warmtevoorzieningen gaan gebruiken, verliezen wij de regie op een gewenste collectieve warmtevoorziening.

Eerste fase warmtenet Stationsgebied

De investering is gericht op de aanleg van de eerste (nu nog loze) leidingen van het toekomstige warmtenet in het Stationsgebied. De openbare ruimte in het Stationsgebied wordt de komende jaren stevig onder handen genomen. Nu is het ook het moment om alle benodigde infrastructuur in de ondergrond in één keer te realiseren. Het toekomstige warmtenet zal zorgen voor de realisatie van aardgasloze warmtevoorziening voor het huidige en nieuwe vastgoed. Dat draagt bij aan het realiseren van een collectieve warmtevoorziening voor het Stationsgebied en later aan de beoogde doorvertakking ervan naar het Centrum en Nijmegen Oost. Deze warmte-infra ontwikkelingen vergen nog een sluitende business case, zover is het nog niet.

Bijstelling planontwikkeling voormalige UWV locatie

Deze investering is het gevolg van de herziening van de financiële kaders voor de voormalige UWV-locatie, onderdeel van de gebiedsontwikkeling Stationsgebied. Deze herziening is het directe resultaat van twee trajecten. We zijn een anterieure overeenkomst, tevens koopovereenkomst aangegaan met de eigenaar en hebben het bestemmingsplan ter inzage gelegd. Hiermee zijn belangrijke stappen gezet om realisatie van deze gemengde ontwikkeling, met een groot aandeel betaalbare woningen, aansluitend op de nieuwe westentree van het station, mogelijk te maken. De herziening van de exploitatie is een belangrijke voorwaarde voor de inwerkingtreding van de overeenkomst en het nog vast te stellen bestemmingsplan door uw raad. In september wordt de herziening van de gebiedsexploitatie op basis van de voormalige UWV-locatie aan uw raad aangeboden. De investering van 1,1 miljoen euro anticipeert op deze herziening.

Actualisatie investeringsprojecten Stationsgebied

Jaarlijks wordt de gebiedsexploitatie Stationsgebied geactualiseerd en aangepast aan actuele marktomstandigheden, prijsstijgingen en plankosten. Dit is ook gebeurd in de door uw raad vastgestelde Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP) 2023. Deze bijstelling is dus het gevolg van het eerder door uw raad vastgestelde VGP.

Kanaalzone Zuid en Winkelsteeg

Conform de dit voorjaar door uw raad vastgestelde grondexploitatie voor Winkelsteeg – met een looptijd tot 31 december 2042 - is het totaal benodigde kredietvolume 76,9 miljoen euro. Aangezien uw raad een besluit neemt op een investeringsplan voor de begrotingsperiode van vier jaar wordt er van jaar tot jaar een stukje van de totale 76,9 miljoen euro toegevoegd. Momenteel is een aanbestedingstraject in gang gezet voor de vereiste infrastructurele werken. Daartoe zal na de zomer een invullingsbesluit worden voorgelegd. De planning van de inzet van de benodigde investeringsmiddelen is scherp en actueel en leidt tot een benodigd krediet van 12,3 miljoen euro in 2027.

Stationsgebied

Zoals in de Stadsrekening 2022 toegelicht, stellen we voor het krediet met 3,5 miljoen euro te verhogen. In de Stadsrekening 2022 is dit als volgt toegelicht: 'Abusievelijk is bij de besluitvorming bij de Stadsrekening 2021 het krediet voor het Stationsgebied opgehoogd van 3,5 miljoen euro naar een krediet van 12,7 miljoen euro. Het krediet van 3,5 miljoen euro had moeten worden opgehoogd met een bedrag van 12,7 miljoen euro tot een bedrag van 16,2 miljoen. Het extra benodigde bedrag van 3,5 miljoen euro nemen we mee in ons investeringsvoorstel voor de Stadsbegroting 2024.'

Watersportcentrum Spiegelwaal

Vooralsnog gaan we uit van een verwacht tekort op dit investeringsproject van 1,47 miljoen euro, zoals gemeld in de 2e Voortgangsmonitor 2022. Gedurende de ontwikkeling en realisatie bleek al dat niet alle kosten opgevangen konden worden door de watersportverenigingen. Door vertragingen, vergunningsperikelen, kostenstijgingen, meerwerk en op te lossen aansluitbeperkingen op het elektriciteitsnet bleek eind vorig jaar dat het tekort verder toenam. De verwachting was dat de finale oplevering en financiële afwikkeling plaats kon vinden gedurende de eerste helft van 2023. Vervolgens zou worden bekeken of huuraanpassingen voor de watersportverenigingen het tekort nog deels kon verminderen. De finale oplevering, rekening houdende met het toegepaste type

bouwcontract, kost echter meer tijd en het definitieve tekort is nog niet bekend. Hiervoor nemen wij een aanvullend krediet op van 0,5 miljoen euro.

Realisatie van sport-/ontmoetingsruimte voor jongeren / jeugd in Nijmegen-Noord

Om in de behoefte van de grote groep jongeren in Nijmegen-Noord te voorzien, kunnen we een gevarieerd aanbod bieden. Vooruitlopend op de conclusies uit onderzoek zien we dat het groot én groeiend aantal jongeren in Noord vraagt om meer voorzieningen. Het gaat hierbij om 'JOP's' (JongerenOntmoetingsPlaatsen), sportieve ontmoetingsplekken en bijvoorbeeld skatevoorzieningen. Doel hiervan is het faciliteren van jongeren in Nijmegen-Noord, zodat ze hun 'eigen' plek hebben om te verblijven, sporten, ontmoeten. Het vermindert naar verwachting de overlast die door bewoners wordt ervaren. Is realisatie hiervan niet mogelijk, dan zal de ervaren jongerenoverlast blijven bestaan en niet teruggedrongen kunnen worden.

Opknappen / upgrade huidige skateplekken

Skaten en steppen is zeer populair onder de jeugd. Een city-scan uitgevoerd door Cityegends maakt duidelijk dat de huidige skatevoorzieningen kwalitatief slecht zijn. Daarom willen we de huidige skateplekken upgraden of opknappen zodat deze weer in de behoeften voorzien en kwalitatief goed zijn. We spelen hiermee in op de grote behoefte van deze jongeren in de stad, waardoor ze zich niet vervelen en tevens sporten en bewegen.

De transitie van het speellandschap conform omgevingsvisie (Wijkaanpak)

We willen investeren in de transitie van het speellandschap conform omgevingsvisie met een gemiddelde investering van € 200.000 per wijk (groene sociale knooppunten, buurtspeelplekken en groene ontmoetingsplekken, inclusief bijbehorende Joint the pipes). Het speellandschap zal daardoor na realisatie beter aansluiten bij huidige behoeften/maatstaven en tevens betaalbaar blijven. De omgevingsvisie is gemaakt met en door de stad. Groen, gezond en in beweging én ontmoeten met de daarbij behorende voorzieningen zijn belangrijk voor alle inwoners van onze stad.

Aanvulling bulkkrediet vervanging speelvoorzieningen (K000243)

Begin 2000 zijn er veel speeltoestellen over de stad neergezet. Voor de vervanging van speelvoorzieningen is jaarlijks een bedrag van € 225.000 gereserveerd. Om de pieken op te vangen in 2024 en volgende jaren, stellen we voor de gevraagde middelen beschikbaar te stellen.

Gestegen kosten 1.000 nieuwe bomen per jaar

In het coalitieakkoord is de ambitie opgenomen om jaarlijks 1000 nieuwe bomen te planten, met name in stenige gebieden en bij voorkeur van enige omvang. Meer bomen in de stad zorgen voor meer schaduw en minder hitte. Water kan beter worden opgenomen en het draagt bij aan de biodiversiteit. Hiervoor is een krediet toegekend van 2 miljoen euro per jaar in de periode tot en met 2026. We hebben echter te maken met forse kostenstijgingen. De verwachting is dat de marktprijzen nog verder zullen stijgen. We stellen daarom voor het budget voor 2024 met 0.5 miljoen euro te verhogen.

Zero-emissiezone brom- en snorfietsen 2028

Uw raad heeft op 21 december 2022 besloten om per 1 januari 2028 een zero emissiezone voor brom- en snorfietsen in de bebouwde kom van Nijmegen en Lent in te voeren. Dat vraagt om een investering van € 560.000.

Vervanging walstroom Waalkade

In 2014 hebben we walstroomvoorzieningen op de Waalkade gerealiseerd. Hierdoor hoeven aangemeerde (cruise)schepen geen gebruik te maken van dieselgeneratoren. Dit draagt bij aan het verbeteren van de luchtkwaliteit (fijnstof en stikstof), het verminderen van de CO₂-uitstoot en het voorkomen van geluidsoverlast. Inmiddels zijn we bijna 10 jaar verder en worden de schepen steeds langer en vragen ze om meer vermogen. De huidige walstroomfaciliteiten zijn hiervoor niet geschikt. Hierdoor is op dit moment al circa 20% van de (cruise)schepen genoodzaakt dieselgeneratoren te gebruiken en dat zal in de toekomst nog meer worden.

Uit technisch onderzoek blijkt een optimalisatie mogelijk. Hiervoor moeten twee walstroomkasten worden verplaatst en drie additionele kasten worden gerealiseerd. De geraamde kosten zijn € 475.000. We verwachten een specifieke uitkering van minimaal € 150.000 te krijgen vanuit het Schone Lucht Akkoord voor deze maatregel. De uitkering krijgen we alleen als we zelf de resterende investering doen van € 325.000.

Waalhaven, inclusieve brug

Ons college neemt in de begroting financiële ruimte op zodat er geen financiële belemmering is om, wanneer de raad daartoe zou besluiten, een inclusieve brug te realiseren. Het college zal in het najaar een voorstel doen op basis waarvan de raad een besluit kan nemen. Het college heeft (nog) geen standpunt ingenomen over het wel of niet realiseren van een inclusieve brug.

Verhoging krediet Bibliotheek/Lindenberg Hof van Holland

We ramen de totale investering op circa 7,3 miljoen euro. Momenteel is er een krediet van 2,2 miljoen euro beschikbaar. We stellen voor het beschikbare krediet met 4,8 miljoen euro op te hogen. Daarnaast willen we het door uw raad eerder beschikbaar gestelde krediet van € 220.000 voor het Jongeren centrum Nijmegen Noord benutten. We nemen ontmoetingsruimte voor jongeren in de plannen op.

De ophoging van het krediet is nodig vanwege:

- stijging aantal m²: van 1.000 m² naar 1.726 m² BVO. Nijmegen-Noord groeit de komende jaren naar ruim 30.000 inwoners. Het is belangrijk dat Noord voldoende voorzieningen krijgt. Naast de bibliotheek en cultuureducatie functie (De Lindenberg) wordt de vestiging in Hof van Holland ook dé publieke ontmoetingslocatie voor dit gebied; inclusief een ontmoetingsplek voor jongeren. Dit vergt een grotere ruimtebehoefte dan eerder voorzien;
- stijging bouwkosten van € 2.000 naar € 2.257 per m²;
- bijkomende kosten van € 0 naar € 1.150 per m². In de oorspronkelijke raming was geen rekening gehouden met een opslag voor projectkosten, rentekosten, leges en onvoorzien;
- btw als kostenverhogende post, € 738 per m².

Op dezelfde plek wordt ook de nieuwe basisschool in Hof van Holland gerealiseerd. De uitvoering van de bouw van beide gebouwen loopt gelijktijdig op: één architect, één uitstraling. Start van de bouw is gepland in 2024.

Aanleg kunstgras Krayenhoff

Hiermee geven we invulling aan de motie die door uw raad is aangenomen op 2 november 2022. In 2018 is de nota buitensportaccommodatie beleid vastgesteld. Als uitwerking daarvan is het afwegingskader voetbal op 3 november 2020 vastgesteld. Uw raad is hierover geïnformeerd. Daarna hebben we in 2021 een stadsbrede analyse (nulmeting) gedaan om inzicht te verkrijgen in hoe het voetbalareaal er momenteel voor staat en hoe dit zich ontwikkelt in de toekomst (2030). Hieruit blijkt dat in een aantal stadsdelen de druk op de voetbalvelden hoog is. In sommige gevallen kan de druk op verschillende sportparken verlicht worden door het nemen van praktische maatregelen. Maar in andere delen van de stad is dat niet voldoende. Bij voetbalvereniging Krayenhoff wordt op het natuurgrasveld zowel getraind als gespeeld. Dit gebruik gaat ten koste van de kwaliteit van het natuurgrasveld waardoor het niet meer bespeelbaar is. De vervanging door een kunstgrasveld is daarom noodzakelijk en borgt de kwaliteit van de gemeentelijke buitensportaccommodatie. Om het kunstgrasveld inclusief verlichting te realiseren is een investeringsbudget nodig van € 750.000.

Investeringsbijdrage vervanging kunstgras hockeyvelden

De hockeyaccommodaties in de gemeente Nijmegen zijn geprivatiseerd. In de nota buitensportaccommodatie beleid (2018) is de geprivatiseerde situatie geëvalueerd en gecontinueerd. Hiermee ligt de verantwoordelijkheid van investeringen én het onderhoud bij de hockeyverenigingen. Om het risico op de continuïteit van het aanbod van breedtesportactiviteiten te beperken is tegelijkertijd, met de vaststelling van de nota, het besluit genomen om voor de periode 2019 tot en met 2026 de gemeentelijke investeringsbijdrage voor de vervanging van toplagen (basisvervangingskosten) én de onderhoudssubsidie te (blijven) verstrekken. Gezamenlijk met de vertegenwoordiging van de hockeyverenigingen in Nijmegen is de tweede tranche (2019-2022) gemonitord en

geëvalueerd. Voor de oorspronkelijke periode 2023-2026 (specifiek voor 2025 én 2026 voor hockeyvereniging NMHC) is een investeringsbijdrage van € 726.000 (i.p.v. €696.000) noodzakelijk om conform afspraak (nota buitensport) alle toplagen van de hockeyvelden in 2026 te vervangen met een financiële bijdrage van de gemeente Nijmegen. De reden van de verhoging van dit bedrag in vergelijking met het bedrag dat is opgenomen in de nota buitensport heeft te maken met hogere milieukosten: hogere kosten voor recycling en afvoerkosten.

Bulkkrediet vervanging toplagen kunstgrasvelden

Op het moment dat we een nieuw kunstgrasveld aanleggen hebben we in het daaropvolgend jaar ook een aanvulling op het bulkkrediet vervanging toplagen kunstgrasvelden nodig om de toplaag uiteindelijk te kunnen vervangen. Dit gaat om een bedrag van € 55.000 per jaar per veld. In (de zomer van) 2023 leggen we een nieuw kunstgrasveld aan bij Kolping Dynamo. En dus hebben we vanaf 2024 in totaal € 55.000 extra structureel nodig voor dit bulkkrediet. In 2024 gaan we een kunstgrasveld aanleggen bij vv Krayenhoff. Kortom, dan hebben we vanaf 2025 dus ook € 55.000 structureel extra nodig voor het bulkkrediet. Vandaar dat is opgenomen in 2024 een verhoging van het bulkkrediet vervanging toplagen kunstgrasvelden van in totaal € 55.000 en per 2025 een verhoging van structureel € 110.000.

Investeringsruimte

We hebben een meerjarige doorrekening gemaakt van de afschrijvings- en rentelasten (kapitaallasten) van eerder door uw raad beschikbaar gestelde kredieten, de tot en met 2022 gerealiseerde investeringen en de nieuwe investeringen. Rekening houdend met technische aanpassingen en areaaltoename geeft dat het volgende beeld.

Bedragen x € 1 mln.	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
kapitaallasten primitieve begroting	38,82	43,53	48,61	53,63	53,63	53,63	53,63	53,63	53,63
areaal aanpassingen Woningen					0,17	0,33	0,50	0,66	0,83
areaal aanpassingen Niet Woningen					0,27	0,55	0,82	1,10	1,37
effecten financiering		2,26	3,94	5,73	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30
effect BBV omzetting investeringen O.R.					0,38	0,38	0,38	0,38	0,38
Uitbreiding budget kapitaallasten (Begroting 2024)					0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
beschikbaar budget kapitaallasten	38,82	45,79	52,55	59,36	62,25	62,69	63,13	63,57	64,01
doorberekende kapitaallasten bestaande investeringen	34,59	40,15	43,57	48,21	53,23	53,44	50,56	49,93	49,26
verhoging omslagrente van 0,8% naar 1,6%		3,78	4,08	4,84	5,51	5,34	5,09	4,86	4,63
kapitaallasten nieuwe investeringen (Begroting 2024)			1,25	2,44	2,90	3,73	3,59	3,50	3,42
benodigde kapitaallasten	34,59	43,93	48,91	55,48	61,64	62,50	59,24	58,29	57,31
verschil	4,24	1,86	3,65	3,88	0,61	0,18	3,89	5,28	6,70

Een negatief verschil tussen beschikbare en benodigde kapitaallasten geeft aan dat er te weinig budget is om in de dekking van de kapitaallasten van alle investeringen te voorzien. Dit is in 2027 en 2028 niet het geval, omdat we hebben bijgestuurd op de lopende investeringen. Meerjarig willen we een sluitende begroting, en dat betekent dat 2028 minimaal op de nul uit moet komen.

Investeringsplan

Hieronder geven we een overzicht van alle specifieke investeringen waartoe uw raad eerder heeft besloten. De nieuwe specifieke investeringen, waarover uw raad bij deze Stadsbegroting een besluit neemt, staan in de vorige paragraaf.

In de een na laatste kolom is aangegeven wanneer uw raad het eerste besluit heeft genomen over de investering. En in de laatste kolom is aangegeven voor welk bedrag wordt voorgesteld het krediet aan te passen. We achten deze aanpassingen nodig om het totale investeringsplan, inclusief alle nieuwe voorstellen, mogelijk te maken. Na de tabel volgt een toelichting op de aanpassingen.

Bedragen x € 1.000	Investering	Verwacht jaar van oplevering	Aanpas- sing
		23 24 25 26 27	

Bedragen x € 1.000	Investering	Verwacht jaar van oplevering	Aanpas - sing
Bereikbaarheid			
Fietstunnels Waalsprong	8.243	SB 10 - 13	0
Aanleg Dorpensingel	6.400	PN 2012	0
Parkeren Hezelpoort	4.456	Dec 2013	0
Stationsplein	3.164	SB 15 - 18	0
Park & Ride	1.200	SB 15 - 18	0
Bereikbaarheid campus o.a. Heyendaal	2.500	ZN 2016	-750
Station Heyendaal	2.160	ZN 2016	0
Weurtseweg	1.900	ZN 2016	0
Onderhoudstoestand woonstraten	8.831	ZN 2017	0
Parkeerdek Kelfkensbos	2.450	SB 21 - 24	0
Omvormen 30km wegen binnenstad	700	SB 21 - 24	0
Fietsprogrammering 2021-2025	6.045	SB 21 - 24	-1.269
Busbaan HOV	150	SB 2022	0
Laadinfra	700	SB 2022	0
Verkeersmanagementcentrale (VMC)	450	SB 2022	0
Vervanging VRI's (verkeersregelinstanties)	1.137	SB 2022	0
Meer dan beheer	1.400	SB 2023	-1.300
Ambitie gestuurde aanpak bij vervangingen OR	18.000	SB 2023	0
Mobiliteit	20.500	SB 2023	-3.000
Transferia	500	1e VM 2023	0
Cultuur en cultureel erfgoed			
Cultuurhistorische Panden	1.800	SB 15 - 18	0
Upgrading Villa Novastraat 2-6	1.200	ZN 2017	0
Archeologisch depot	5.263	ZN 2017	0
Museum Valkhof verbouwing	4.920	ZN 2019	0
Vervangen trekkenwand Schouwborg	3.535	SB 21 - 24	0
Schouwborg Renovatie en GO	23.680	SB 21 - 24	0
Museum Valkhof rendabel	6.814	Raad 2021	0
Bibliotheek Nijmegen Noord	2.200	SB 2022	0
Economie en toerisme			
Voorzieningen evenemententerreinen	800	ZN 2017	-150
Extra investering binnenstad	17.661	SB 21 - 24	0
Onderwijs			
Gymzaal plus Park Neerbosch	4.000	SB 14 - 17, 1e VM 2023	0
Huisvesting Aloysius	11.500	SB 19 - 22, 1e VM 2023	0
Aanpassing VZH de Klif	600	ZN 2019, 1e VM 2023	0
Basisschool Hidayah	5.050	SB 2022, 1e VM 2023	0
OWH Hof van Holland	10.000	SB 2023, 1e VM 2023	0
Openbare Ruimte			
Vergroening stedelijk gebied	0	Voor 2014	0
Vervanging speelvoorzieningen	2.345	SB 16-19	-125
Groenstruct. Oostz. Mauritsingel	500	ZN 2019	0
Groot Onderhoud park Brakknstein	1.200	ZN 2019	0
LED verlichting Binnenstad	500	ZN 2019	0
Maatregelen luchtkwaliteit	1.400	SB 21 - 24	0
Aanplant bomen	8.000	SB 2022	0
Speelvoorzieningen stedelijke speeltuinen	75	SB 2022	0
Beweegvriendelijke omgeving	1.000	SB 2022	-400
Klimaatadaptatietoolbox en aanpassing Openb.ruimte	6.800	SB 2023	-900
Investering ten behoeve aardgasvrij maken	0	SB 2023	0
Sport			
Meerjarige Renovatie Zwembaden	2.900	SB 15 - 18	-84
Kunstgras Hockeyvelden	2.278	SB 15 - 18	0
Bestaande Sportaccomodaties	5.750	SB 17 - 20	0

Bedragen x € 1.000	Investering	Verwacht jaar van oplevering	Aanpas - sing
Gymzaal De Stelt	1.872	ZN 2017	0
Sporthal Plus, Hof van Holland (voorheen gymzaal Woenderskamp)	14.067	ZN 2017	0
Koudenhoek, MF Sportveld (voorheen Broodkorf/Koudenhoek MF Sportveld)	2.000	SB 19 - 22	0
Herontwik.Staddijk tbv Oranje Blauw	300	ZN 2019	0
Clubhuis en kleedkamers korfbalvereniging Keizer Karel (*)	1.800	ZN 2019	0
Clubhuis en kleedkamers Noviomagnum	1.800	ZN 2019	-1.476
Kunstgrasveld Noviomagnum en KDC	800	ZN 2019	0
Uitbreiding tennisvelden LLTV Nijm-N	200	ZN 2019	0
Sportzaal Marie Curiestraat	7.500	SB 2022	0
Multifunctionaliteit Sportaccommodaties	960	SB 2022	-408
Verbeteren akoestiek sportaccommodaties	300	SB 2022	0
Zwembad Winkelsteeg	48.500	SB 2023	0
Sporthal/Locatie Jan Massinkhal	17.100	SB 2023	0
Veiligheid			
Vervanging Toezichtcamera's	75	SB 21 - 24	0
Welzijn wijkontwikkeling en zorg			
Skaeve Huse	950	SB 13 - 16	0
Jongerencentrum Nijm.Noord	623	SB 14 - 17	0
NUNN Renovatie	100	SB 15 - 18	0
Toegankelijkheid wijkaccommodaties	760	ZN 2017	0
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling			
Openbare ruimte NYMA	3.200	SB 14 - 17	0
Entree Westzijde Spoorzone	13.572	SB 15 - 18	0
Asbest invent. & sanering	2.072	SB 15 - 18	0
Watersportcentrum Spiegelwaal	3.150	ZN 2017	0
Museum Valkhof	2.500	SB 19 - 22	0
Spoorzone Oost	11.207	SB 19 - 22	0
Aanpas openb. ruimte Vlaams Kwartier	400	ZN 2019	0
Uitvoeren Valkhofkwartier	4.488	ZN 2019	0
Bruisende Binnenstad cofinanciering	360	ZN 2019	0
Plansoftware Omg.wet	70	SB 21 - 24	0
Toepasbare regelsoftware Omg.wet	30	SB 21 - 24	0
Renovatie rijksmonument Valkhofpark	3.335	SB 21 - 24	0
Stationsgebied	16.689	SB 21 - 24	0
Winkelsteeg e.o. voorbereiding	8.769	SB 21 - 24	0
Mercurius Park en Bike	3.500	SB 2022	0
Kanaalzone Zuid en Winkelsteeg	32.600	SB 2022	0
Valkhofkwartier	4.001	SB 2022	0
Cultuurhistorie kwartier	795	SB 2022	0
Verduurzamen vastgoedportefeuille	10.000	SB 2022	-3.900
Ontwikkelagenda Dukenburg	7.200	SB 2023	-5.200
Flexibele woonruimte	2.500	SB 2023	-900
Waalhalla	950	SB 2023	0
Atelierbeleid	1.000	SB 2023	0
Gebiedsontwikkeling van bedrijvenpark De Grift/Rietgraaf	3.800	SB 2023	0

(*): omschrijving is aangepast, was 'Verhuizing korfbalvereniging Keizer Karel'.

Bereikbaarheid campus o.a. Heyendaal

Er zijn toezeggingen gedaan in de omgeving. Plannen deels al in uitwerking. Het advies is om deze toezeggingen dan ook na te komen. Het voor 2024 geraamde krediet kan vrijvallen.

Fietsprogrammering 2021-2025

Deel van het krediet is al aanbesteed en uitgevoerd. Andere projecten zijn al toegezegd en er zijn bewonersavonden geweest. Er zijn afspraken met de provincie gemaakt over diverse projecten. Geraamde middelen voor 2025 en verder zouden vrij kunnen vallen.

Meer dan beheer

Investing van € 1 ton is onvermijdelijk in verband met collegebesluit 30-5-2023 'Initiatiefvoorstel Nijmegen Speelt'. Werkzaamheden voor 3 buurten zijn reeds begonnen. Resterend deel van 1,3 miljoen euro kan vrijvallen.

Mobiliteit

Er is investeringsbudget beschikbaar gesteld voor de versnelling van de mobiliteitstransitie. Deze transitie is nodig om de groei van de stad mogelijk te maken en de leefbaarheid te vergroten. Ook zorgt de mobiliteitstransitie voor fysieke ruimte voor andere opgaven, zoals klimaatadaptatie en energietransitie. Een deel van dit budget is ook ingebracht als cofinanciering voor de rijkssubsidie in het kader van het Mobiliteitsfonds. In dit voorstel verlagen we dit investeringsbudget (1 miljoen euro in 2025 en 2 miljoen euro in 2026), waardoor we de versnelling temporiseren. De randvoorwaardelijke plannen zetten we dan wel versneld door, zoals de verblijfsvriendelijke binnenstad en de ontwikkeling van transferia.

Voorzieningen evenemententerreinen

In verband met renovatie Valkhofpark is een deel van dit krediet noodzakelijk voor evenementenvoorzieningen Valkhofpark. Een bedrag van € 150.000 kan vrijvallen.

Vervanging speelvoorzieningen

Voor het jaar 2024 kan een bedrag van € 125.000 vrijvallen.

Beweegvriendelijke omgeving

De geraamde investering voor 2024 kan vrijvallen. Ambitie omgevingsvisie (groene sociale knooppunten in de wijken) kan uitgesteld/gestopt worden. Speeltoestellen en ondergronden die onveilig zijn, zullen weggehaald moeten worden.

Klimaatadaptatietoolbox en aanpassing Openbare ruimte

Deels onvermijdelijk, op onderdelen opdrachten gegeven. De opgave heeft een hoog risicoprofiel. Gemeente heeft zorgplicht om schade en eventuele schadeclaims als gevolg van extreem weer te voorkomen. Investingen zijn nodig vooral op de urgente locaties. Van budget 2023 kan 0,9 miljoen euro (gelijmatig verdeeld over 2024 tot en met 2026)) worden ingeleverd.

Meerjarige Renovatie Zwembaden

De door Sportfondsen Nijmegen aangeleverde begroting voor zwembad de Goffert (SFN is exploitant) voor de periode 2023-2026 bedraagt € 730.000. Hiermee kan een deel van het beschikbare krediet vrijvallen.

Clubhuis en kleedkamers Noviomagnum

In 2022 hebben we opnieuw inzichtelijk gemaakt (thermometer onderzoek) wat de mogelijk (toekomstige) knelpunten (in capaciteit/behoefte) zijn voor de sportverenigingen op de d'Almarasweg (ambtelijk onderzoek). Bij NMHC is geen sprake van capaciteitsproblematiek (in velden). Bij de korfbalvereniging Noviomagum is er tevens geen knelpunt gelet op de buitencapaciteit. Er is voor de gemeente om deze reden geen aanleiding om een eventuele verhuizing van korfbalvereniging Noviomagum in Brakkenstein (van zuid naar noord) in gang te zetten. Er is wel een tekort/knelpunt gelet op het aantal kleedkamers. Daarvoor staat een bedrag van € 324.000 nu gereserveerd. Een bedrag van 1,47 miljoen euro kan vrijvallen.

Multifunctionaliteit Sportaccommodaties

Er is nog niet gestart met de uitvoering na 2024 en hierdoor is het mogelijk om de uitvoering na 2024 te staken.

Verduurzamen vastgoedportefeuille

We werken aan de verduurzaming van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Voor 2023 en 2024 is er voldoende budget, zijn de plannen concreet en (in voorbereiding van) uitvoering. Het komende jaar maken we inzichtelijk welk budget noodzakelijk is om de daarop volgende jaren verder te kunnen werken aan de verduurzamingsopgave.

Ontwikkelagenda Dukenburg

Deze middelen zijn deels onvermijdelijk. Vanuit de subsidieregeling geldt namelijk dat uiterlijk in 2027 gestart moet worden met de bouw. We zetten stappen in de plannen. Deze worden steeds concreter en zijn volgend jaar meer concreet. Als we alle middelen schrappen leidt dit tot vertraging dan wel stoppen van verschillende projecten in Dukenburg: winkelcentrum/busstation Dukenburg. We tonen ons dan een onbetrouwbare samenwerkingspartner en het kan ertoe leiden dat we toegezegde middelen van Rijk en provincie kwijtraken.

Flexibele woonruimte

In het coalitieakkoord is deze €2,5 miljoen vrijgemaakt en gekoppeld aan de opgave Wonen en Zorg. Met minder middelen voor deze opgave realiseren we minder (flexibele) woonruimte voor spoedzoekers, daklozen, statushouders en andere speciale doelgroepen. Voor het aanpassen van eigen vastgoed voor huisvesting van bijzondere doelgroepen is dan minder budget beschikbaar.

Bulkinvesteringen en investeringen met eigen dekking

In onderstaande tabel geven we het totaalbeeld van alle kredieten die eerder door uw raad beschikbaar zijn gesteld voor bulkinvesteringen (jaarlijks terugkerende kredieten) en investeringen met eigen dekking.

bedragen * € 1.000	Programma	2023	2024	2025	2026	2027
Investerings met eigen dekking						
Nieuwbouw De Hulsen	Wonen en SO	23.285				
Vastgoed Rendabel	Wonen en SO	1.754	1.100	1.100	1.100	1.100
Duurzaamheid	Wonen en SO	9.092	2.000	2.000	2.000	2.000
Groot- en vervangingsonderhoud	Openbare Ruimte	12.666	4.532	4.633	4.852	5.346
Rioolinvesteringen Waalsprong	Openbare Ruimte	2.333	1.596	400	365	362
Vervanging parkeerapparatuur	Bereikbaarheid	380				
Fietsenstalling Kelfkensbos	Bereikbaarheid	823				
Uitbreiding parkeerautomaten	Bereikbaarheid	1.200				
Bulkinvesteringen						
Woonomgevingsverbeteringen (*)	Openbare Ruimte	375	125	125	125	125
Bedrijfsinvesteringen	Bestuur en Organisatie	2.849	2.150	2.150	2.150	2.150
Gemeentelijke accommodaties	Wonen en SO	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Kunstgrasvelden	Sport	2.093	1.212	1.212	1.212	1.212
Investerings Openbare Ruimte	Bereikbaarheid	6.373	5.105	5.105	5.105	5.105
Totaal		64.223	18.820	17.725	17.909	18.400

(*): Ten aanzien van woonomgevingsverbeteringen stellen we voor het budget vanaf 2024 te verlagen met jaarlijks € 250.000 tot een bedrag van € 125.000.

De toevoeging van jaarschijf 2027 is meegenomen in begrotingswijziging BW-01883, met uitzondering van de rioolinvesteringen groot- en vervangingsonderhoud. Die worden meegenomen in begrotingswijziging BW-01887. Voor de rioolinvesteringen zijn de kapitaallastenramingen voor 2024 en verder ook meegenomen in begrotingswijziging BW-01887.

Lokale heffingen

Beleid

Deze paragraaf geeft inzicht in belastingen en heffingen die we heffen (rechten, tarieven of leges). De inwoners en bedrijven in Nijmegen dragen via de lokale belastingen en heffingen bij aan het welzijn, de leefbaarheid en de voorzieningen in hun stad. De lokale belastingen en heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten.

We maken onderscheid tussen belastingen en heffingen

Belastingen zijn bijdragen aan de gemeente waar geen directe tegenprestatie tegenover staat. Voorbeelden zijn de Onroerende zaakbelasting (OZB) en de toeristenbelasting. De opbrengsten uit deze belastingen gaan naar de algemene middelen van de gemeente. De gemeenteraad bepaalt zelf waaraan de gemeente dit geld besteedt.

Heffingen worden geheven als de gemeente een van haar bezittingen ter beschikking stelt of als de gemeente een dienst verleent aan een individuele inwoner of bedrijf. Voorbeelden zijn havengelden en leges. De opbrengsten uit deze heffingen worden direct gebruikt om de gemaakte kosten te dekken. De gemeente mag niet meer heffen (maximaal 100%) dan de begrote kosten die gedekt worden met de heffing.

Opbrengst belastingen en heffingen

De totale opbrengst aan belastingen en heffingen bedraagt circa € 162,6 miljoen (2023: € 151,5 miljoen). Dit bedrag komt overeen met circa 16,6% (2023: 15%) van de totale gemeentelijke baten. Het merendeel van de opbrengst wordt gegenereerd door de OZB, Parkeerbelasting en de Rioolheffing.

In onderstaande tabel ziet u de inkomsten uit de lokale belastingen en heffingen

Bedragen * € 1 mln	Opbrengst 2022	Begroot	Stadsbegroting
	Stadsrekening	dynamisch 2023	2024
Onroerende zaakbelasting	91,4	99,2	107,3
Opbrengst clicks (ondergrondse afvalcontainers)	0,3	0,3	0,3
Rioolheffing	15,7	16,1	16,9
Parkeergelden	15,9	18,9	20,1
Leges bouwvergunningen	4,5	6,5	6,8
Opbrengst restafvalzakken	2,5	2,8	3,0
Leges burgerzaken	2,5	2	2,2
Hondenbelasting	1,2	0	0,0
Parkeerboetes	1,0	1	1,1
Precariobelasting	0,6	0,6	0,6
Opbrengst vast tarief reinigingsrecht	0,6	0,8	0,9
Scheepvaartrechten	0,5	0,7	0,7
Marktgeden	0,2	0,3	0,3
Toeristenbelasting	0,6	0,9	0,9
Eenmalige rioolaansluiting	0,0	0,1	0,1
Reclame belasting	0,2	0,2	0,2
Overige leges	2,2	1,1	1,2
Totaal	139,9	151,5	162,6

Vaststelling tarieven

Alle verordeningen die betrekking hebben op de gemeentelijke belastingen en heffingen 2024 (met tarieven) worden in december 2023 tegelijkertijd aangeboden aan de gemeenteraad ter vaststelling.

Tarievenbeleid algemeen

Alle tarieven zijn volgens het bestaand beleid met de inflatiecorrectie van 8,0% voor 2024 geïndexeerd. Daar waar sprake is van een ander percentage stijging of daling lichten we dat later in deze paragraaf per heffing toe. We voldoen aan het wettelijk kader dat heffingen maximaal 100% kostendekkend mogen zijn.

Kwijtschelding

Voor de inwoners met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Het verlenen van kwijtschelding is aan wettelijke regels gebonden. Hoofregel is dat gemeenten het kwijtscheldingsbeleid van de rijksoverheid volgen zoals geregeld in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet. Strenger toepassen van deze regels is toegestaan, ruimhartiger toepassen niet. De gemeente Nijmegen volgt het beleid van de Rijksoverheid. De gemeente kan zelf bepalen welke belastingen al dan niet voor kwijtschelding in aanmerking komen. Kwijtschelding wordt vanaf 1 januari 2023 alleen nog verleend voor de leges voor een gehandicaptenparkeerplaats of -kaart. Voor de overige belastingen en heffingen verlenen we geen kwijtschelding.

Ontwikkelingen

Invoering Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Naar verwachting geldt dit ook voor de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb), maar dit is tijdens de voorbereiding van deze Stadsbegroting nog steeds niet zeker. Deze nieuwe wetten hebben gevolgen voor het heffen van leges. Zo biedt de Omgevingswet de mogelijkheid om milieuleges te heffen. De Wkb zorgt ervoor dat een deel van het werk door een private partij wordt uitgevoerd, waardoor we als gemeente minder leges kunnen heffen. Het werken onder de Omgevingswet en met de Wkb is nieuw. De (financiële) gevolgen zijn daarom lastig in te schatten. We blijven dicht bij de huidige werkwijze en monitoren de effecten. Waar nodig passen we de legesverordening voor 2025 aan. Dit kan ook op elk gewenst moment eerder, als dat nodig is. In 2024 gaan we de daadwerkelijke gevolgen van de invoering monitoren. De uitkomsten hiervan nemen we mee in het vervolgtraject.

Belastingopbrengsten

OZB

Op grond van de wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) bepalen we jaarlijks de marktwaarde van de onroerende zaken in Nijmegen en delen deze vervolgens mee aan de belanghebbenden.

OZB bestaat uit twee afzonderlijke belastingen:

- Een belasting voor de eigenaren van niet-woningen.
- Een belasting voor de eigenaren van woningen.

Berekening

De tarieven van de OZB worden berekend op basis van de begrote opbrengst. Deze opbrengst wordt bepaald op basis van de bestaande WOZ-waarde van de woningen en niet-woningen, de verwachte nieuwbouw en de bijstelling voor prijsstijging.

Voor de tariefberekening verwerken we de marktwaardestijging of marktwaardedaling van de stad budgetneutraal in de tarieven. Bij het schrijven van deze paragraaf zijn onze woningen en niet-woningen nog niet geheel getaxeerd. Voor 1 december van dit jaar moet 90% van de objecten getaxeerd zijn. Op basis daarvan stelt de gemeenteraad de tarieven vast. Afhankelijk van de begrote opbrengst en een eventuele waardestijging of waardedaling verlagen of verhogen we de tarieven. De totale OZB-opbrengst voor de gemeente neemt dus alleen toe als het aantal objecten waarvoor betaald wordt toeneemt.

Tarieven

De tarieven voor de OZB berekenen we in het najaar zodat we kunnen uitgaan van de meest actuele cijfers over de verwachte waardeontwikkeling. In de laatste raadsvergadering van december wordt de verordening OZB (samen

met de overige belastingverordeningen en de legesverordening) inclusief tarieven aangeboden aan de gemeenteraad.

Reinigingsheffingen

De reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Hier is sprake van een wettelijke verplichting. In het coalitieakkoord 2018-2022 'Samen vooruit' is afgesproken om het vaste deel van de afvalstoffenheffing onder te brengen bij de OZB. Daarnaast kennen we een variabele afvalstoffenheffing. De inkomsten hieruit komen voort uit het aanbieden van restafval via de groene en de rode restafvalzakken of via de ondergrondse restafvalcontainers. Op deze manier wordt het principe 'de vervuiler betaalt' gerealiseerd.

Reinigingsrechten

Bedrijven met een beperkte hoeveelheid afval kunnen gebruik maken van de dienstverlening van de Dar wat betreft de inzameling van restafval, oud papier, GFT en plastic+. Daarvoor is een vast tarief reinigingsrecht verschuldigd. De variabele inkomsten bestaan uit het aanbieden van restafval via de groene en de rode restafvalzakken of via de ondergrondse restafvalcontainers door deze bedrijven.

In onderstaande tabel zijn de inkomsten van de restafvalzakken, de ondergrondse restafvalcontainers en uit het vast tarief reinigingsrechten opgenomen:

Bedragen * € 1 mln	Begroot dynamisch 2023	Stadsbegroting 2024
Opbrengst restafvalzakken	2,8	3,0
Opbrengst clicks (ondergrondse afvalcontainers)	0,3	0,3
Opbrengst vast tarief reinigingsrecht	0,8	0,9
Totaal	3,9	4,2

Rioolheffing

De belasting wordt geheven bij de eigenaar van een pand dat is aangesloten op de gemeentelijke riolering of openbaar gemeentewater. Het tarief is afhankelijk van de WOZ-waarde van het aangesloten pand. Aangezien bij het schrijven van deze paragraaf onze woningen en niet-woningen nog niet geheel zijn getaxeerd, berekenen we de tarieven in het najaar. Zo gaan we uit van de meest actuele cijfers over de verwachte waardeontwikkeling. In de laatste raadsvergadering van december worden alle belastingverordeningen en de legesverordening (met tarieven) aangeboden aan de gemeenteraad.

Uitgangspunten die gehanteerd worden bij de kostentoekening van de rioolheffingen:

- tarief is afhankelijk van WOZ-waarde van het aangesloten pand
- tarief is 100 % kostendekkend

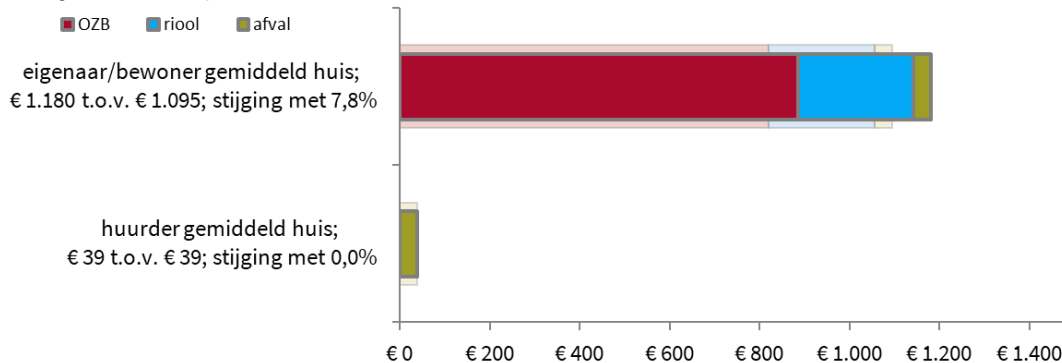
Bedragen * € 1 mln	Begroot dynamisch 2023	Stadsbegroting 2024
Rioolheffing	16,1	16,9
Totaal	16,1	16,9

Ontwikkeling lastendruk

In onderstaande figuren ziet u wat de verwachte effecten van de geschetste woonlastenontwikkelingen zijn op de lastendruk, vanuit het perspectief van inwoners en bedrijven. Dit is op basis van de huidige inzichten. Onder woonlasten verstaan we: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. De definitieve OZB-tarieven zijn bij de behandeling van de belastingverordeningen bekend.

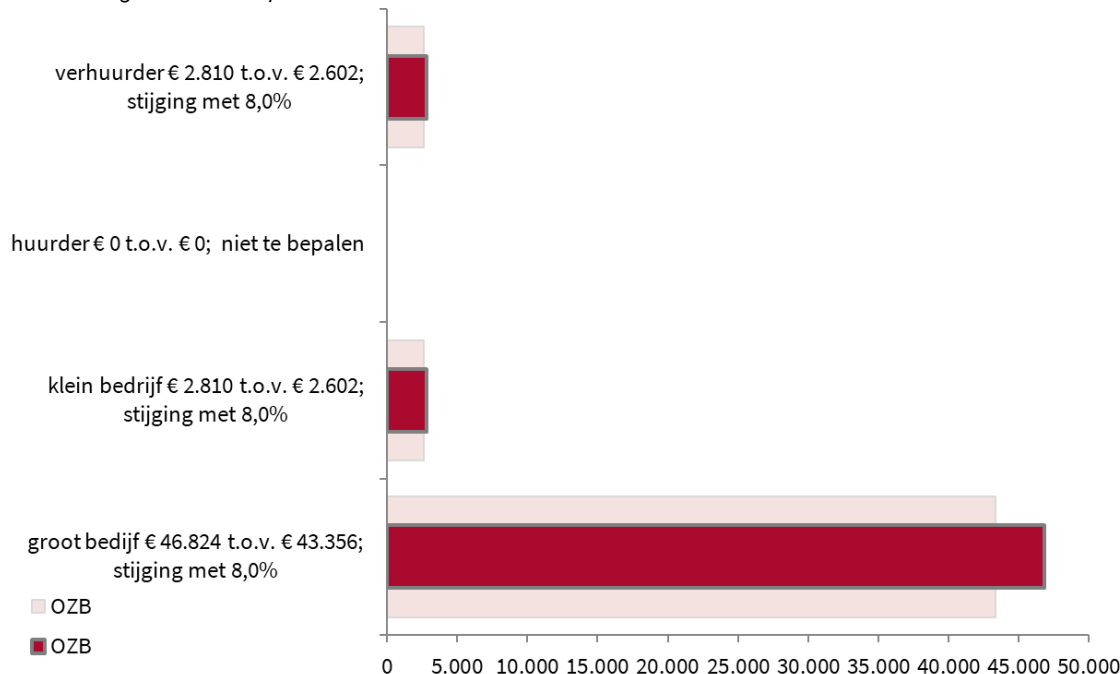
Voor de woningen geldt dat we evenals voorgaande jaren willen blijven aansluiten op de berekeningssystematiek van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO). COELO heeft de berekeningssystematiek van de woonlasten voor een eigenaar/bewoner van een gemiddeld huis gewijzigd. Met ingang van 2022 gaat COELO in de berekening uit van de gemiddelde WOZ-waarde van koopwoningen in plaats van de gemiddelde WOZ-waarde van koop- en huurwoningen samen. In voorgaande jaren was niet bekend wat de gemiddelde WOZ-waarde van alleen de koopwoningen was. Sinds 2022 publiceert het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de woningwaarden ook uitgesplitst. In onderstaande figuur met betrekking tot woningen is voorafgaande verwerkt.

Woningen 2024 ten opzichte van 2023

Uit bovenstaande figuur blijkt dat de woonlasten voor de eigenaar/bewoner naar verwachting stijgen. De stijging staat gemiddeld gelijk aan de indexering zoals vastgesteld in de Stadsbegroting 2024-2027. De uiteindelijke woonlasten bepalen we aan de hand van de definitieve tarieven.

Niet-woningen 2024 ten opzichte van 2023

Uit bovenstaande figuur blijkt dat de lasten voor de bedrijven naar verwachting stijgen. De stijging staat gemiddeld gelijk aan de indexering zoals vastgesteld in de Stadsbegroting 2024-2027. De uiteindelijke lasten bepalen we aan de hand van de definitieve tarieven.

Toelichting per belastingsoort

Parkeren

De Parkeerverordening stelt de kaders vast voor het verlenen van parkeervergunningen en de eisen die aan die vergunningen zijn verbonden. In het Aanwijzings- en Uitwerkingsbesluit Parkeren bij deze verordening zijn de verschillende parkeerproducten vastgelegd met de daarbij behorende uitgifte- en gebruikscriteria. Voor al deze producten wordt een belastingtarief in rekening gebracht. Dit is geregeld in de verordening Parkeerbelastingen. Naast de tarieven voor vergunningen worden via deze verordening ook de belastingtarieven voor het parkeren op straat geheven. De tarieven voor parkeergarages en afgesloten parkeerterreinen zijn privaatrechtelijk en worden separaat vastgesteld door ons college en vastgelegd in het besluit Tarieven parkeergarages en afgesloten parkeerterreinen. De parkeerder die niet of te weinig betaalt, krijgt een naheffingsaanslag (gemeentelijke belastingaanslag). Het parkeerbeleid is vastgelegd in de Parkeernota 'Parkeren in Nijmegen 2020 -2030 ', die op 25 november 2020 door de Raad is vastgesteld.

De opbrengst parkeerbelastingen gebruiken we enerzijds ter dekking van de kosten van onder andere parkeervoorzieningen, het selectief toegangssysteem voor de binnenstad en het fietsparkeren (gratis bewaakte stallingen). Ook betalen we handhaving op parkeren uit de opbrengst.

De parkeerbegroting wordt in 2024 conform de gemeentelijke richtlijnen opgehoogd met de prijsindexering. Deze stijging dekken we met de huidige parkeertarieven.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt geheven bij personen die geen inwoners zijn van de gemeente Nijmegen en die binnen de gemeente verblijven in een hotel, pension, B&B, Airbnb of bijvoorbeeld een vakantiehuisje. Nijmegen kent een tweetal tarieven: voor campings en voor hotels/pensions/B&B/Airbnb.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven bij degene die voorwerpen of materialen stelt op de openbare gemeentegrond (containers, terrassen, borden). Precariobelasting is een ongebonden belasting, zodat de gemeente de volledige vrijheid heeft in de vaststelling van de hoogte van de tarieven.

Reclamebelasting

Om de binnenstad nog aantrekkelijker te maken, heeft het Huis van de Binnenstad (HvdB) met ingang van 2019 een binnenstadfonds ingevoerd. Met dit fonds kunnen de binnenstadondernemers zelf initiatieven bekostigen die goed zijn voor de binnenstadeconomie, en daarmee de binnenstad vermarkten, promoten en de werkgelegenheid aanjagen.

Naast een bijdrage vanuit het Ondernemersfonds kan het HvdB voor realisatie van deze doelstellingen niet langer afhankelijk zijn van vrijblijvende bijdragen van individuele ondernemers. Het fenomeen free riders draagt er aan bij dat velen de lusten ervaren van hetgeen enkelen bijdragen. Daarom heeft het HvdB de gemeente gevraagd om een reclamebelasting te heffen. Hiermee dragen alle binnenstadondernemers bij. Als basis wordt de WOZ-waarde van de binnenstadspanden aangehouden. De gemeente wordt gezien als fondsbeheerder. De gemeente zorgt voor de inning van de belasting en stelt de middelen, onder aftrek van de kosten die zijn gemoeid met de heffing en de invordering (perceptiekosten), ter beschikking aan HvdB. Dit gebeurt overigens op basis van een subsidieaanvraag door het HvdB met daarin een uitvoeringsagenda voor het betreffende jaar.

Leges en rechten

De leges en tarieven van de diverse rechten worden in rekening gebracht voor de taken en diensten die de gemeente verricht. Gemeentelijke producten en diensten mogen kostendekkend zijn. De baten mogen de lasten echter niet overstijgen. Ieder tarief wordt getoetst aan de gemeentelijke richtlijn Kostentoerekening Leges en Tarieven, die is gebaseerd op de landelijke handreiking.

Voor een aantal tarieven stelt het Rijk een maximum vast, bijvoorbeeld de leges reisdocumenten. Op dit moment is nog niet bekend of deze legestarieven met meer dan de indexatie stijgen. Hierop komen we bij het vaststellen van de legesverordening terug.

Zoals eerder vermeld bij het onderdeel 'Ontwikkelingen' treedt op 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking. Naar verwachting geldt dit ook voor de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb).

Kostenonderbouwing

Voor bepaalde gemeentelijke heffingen geldt de wettelijke eis van maximaal kostendekkende tarieven. In onderstaande tabellen ziet u de kostendekking van de belangrijkste gemeentelijke heffingen voor 2024.

Legesverordening

Hoofdstuk 1 - Algemene dienstverlening	Taakveld	Overhead	Opbrengst	Kosten dekkendheid
Paragraaf 1 - Burgerlijke stand	282.395	135.037	325.904	78,07%
Paragraaf 2 - Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	526.512	125.273	631.625	96,91%
Paragraaf 3 - Rijbewijzen	519.414	232.910	691.323	91,89%
Paragraaf 4 - Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	271.892	173.247	344.090	77,30%
Paragraaf 5 - Bestuursstukken	0	0	0	0,00%
Paragraaf 6 - Vastgoedinformatie	0	0	0	0,00%
Paragraaf 7 - Overige publiekszaken	262.392	78.870	194.319	56,94%
Paragraaf 8 - Gemeentearchief	16.620	10.569	7.932	29,17%
Paragraaf 9 - Bijzondere wetten	575.632	342.944	727.863	79,24%
Paragraaf 10 - Diversen	6.587	4.274	8.947	82,36%
Totaal hoofdstuk 1	2.461.444	1.103.124	2.932.003	82,25%

Hoofdstuk 2 - Omgevingswet	Taakveld	Overhead	Opbrengst	Kosten dekkendheid
Paragraaf 1 - 14	7.096.526	887.250	7.010.882	87,81%
Totaal hoofdstuk 2	7.096.526	887.250	7.010.882	87,81%

Hoofdstuk 3 - Europese dienstenrichtlijn	Taakveld	Overhead	Opbrengst	Kosten dekkendheid
Paragraaf 1 - Horeca	90.065	57.891	147.135	99,44%
Paragraaf 2 - Seksbedrijven	3.886	2.526	6.180	96,38%
Paragraaf 3 - Winkeltijdenwet	94	61	147	94,84%
Paragraaf 4 - Organiseren van evenement of markt	209.350	136.071	107.750	31,19%
Paragraaf 5 - Standplaatsen	19.306	12.548	19.630	61,63%
Paragraaf 6 - Huisvestingswet 2014	0	0	0	0,00%
Paragraaf 7 - In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	12.954	8.420	19.173	89,71%
Totaal hoofdstuk 3	335.655	217.517	300.015	54,24%

Recapitulatie Hoofdstuk 1, 2 en 3	Taakveld	Overhead	Opbrengst	Kosten dekkendheid
Kostendekking Hoofdstuk 1	2.461.444	1.102.889	2.932.003	82,25%
Kostendekking Hoofdstuk 2	7.096.526	887.250	7.010.882	87,81%
Kostendekking Hoofdstuk 3	335.655	217.517	300.015	54,24%
Kostendekking totale tarieventabel	9.893.625	2.207.656	10.242.900	84,64%

Kostendekkendheid rioolheffing

Bedragen * € 1	
Kosten	15.020.693
Personeel	1.115.346
Overhead	724.975
Totaalkosten	16.861.013
Opbrengstheffingen	16.861.013
Dekkingspercentage	100%

Kostendekkendheid eenmalige rioolaansluiting

Bedragen * € 1	
Kosten	88.332
Personeel	0
Overhead	0
Totaalkosten	88.332
Opbrengstheffingen	88.332
Dekkingspercentage	100%

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

Bedragen * € 1	
Kosten	13.870.954
Personeel	637.678
Overhead	414.491
Totaalkosten	14.923.123
Opbrengstheffingen	3.352.828
Dekkingspercentage	22%

Kostendekkendheid marktgeden

Bedragen * € 1 mln	
Kosten	109.577
Personeel	169.239
Overhead	110.005
Totaalkosten	388.822
Opbrengstheffingen	295.336
Dekkingspercentage	76%

Kostendekkendheid scheepvaartrechten

Bedragen * € 1 mln	
Kosten	818.393
Personeel	182.366
Overhead	118.538
Totaalkosten	1.119.297
Opbrengstheffingen	689.782
Dekkingspercentage	62%

Kostendekkendheid parkeerboetes

Bedragen * € 1	
Kosten	214.646
Personeel	1.464.402
Overhead	732.201
Totaalkosten	2.411.248
Opbrengstheffingen	1.114.747
Dekkingspercentage	46%

Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

De stad groeit en ontwikkelt zich en stelt daarmee andere eisen aan onze organisatie en haar medewerkers. Het investeren in ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie, met een duidelijke richting en focus, is hierbij van belang. Onder meer op het gebied van ambtelijk vakmanschap (verankerd in Frapper Toujours), de digitale transformatie, leiderschap en gedrag. Dit vraagt om continue investering in onze medewerkers om de kwaliteit van onze dienstverlening en geleverde producten op pijl te houden. Medewerkers die zich sterk verbonden voelen met de uitgangspunten, overtuigingen en visie van de organisatie om dit mogelijk te maken, zijn gemotiveerd, ondernemend en werken goed samen. Dit zorgt ook op de langere termijn voor betere resultaten voor de stad.

In een nog te maken plan Organisatieontwikkeling 2024 worden concrete acties geprioriteerd, aan elkaar verbonden en ook gerelateerd aan budgetten, beschikbare tijd en het absorptievermogen van de organisatie.

Onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid van door het college gevoerde bestuur

Artikel 213a Gemeentewet bepaalt dat het college periodiek onderzoek verricht naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur. Dit betekent dat het college zelf onderzoekt of zij met het gevoerde bestuur haar doelen bereikt (effectiviteit) in een afgewogen verhouding van prijs en kwaliteit (efficiëntie). De resultaten van dit onderzoek deelt zij met de raad, indien nodig voorzien van een verbeterplan. Conform de [Verordening periodiek onderzoek](#) zenden wij gelijktijdig met de aanbidding van de stadsbegroting een onderzoeksplan naar de raad en naar de rekenkamer betreffende de in het erop volgende jaar te verrichten interne onderzoeken. Vanaf de Stadsbegroting 2024 doen we dat in de paragraaf bedrijfsvoering.

Conform verordening richten we ons op twee onderwerpen:

1. Doeltreffendheidsonderzoek naar subsidiestroom rond het thema 'laaggeletterdheid'.
2. Doorontwikkelen fraude-risicoanalyse.

Per onderzoek werken we het onderzoeksplan uit.

1. Doeltreffendheidsonderzoek naar subsidiestroom laaggeletterdheid

Afweging:

Met uw raad is in 2013 afgesproken dat we jaarlijks een subsidiestroom onderzoeken op het bereiken van de doelstelling. Oftewel; als wij als gemeente een subsidie verstrekken, bereiken we dan ook het daarmee beoogde doel. Dit jaar doen we dat rond het thema “laaggeletterdheid”.

Het is onze ambitie dat *“alle inwoners gelijke participatiekansen en optimale ontwikkelingsmogelijkheden hebben.”* Geletterdheid is belangrijk voor de kansen van kinderen en volwassenen. Niet voor niets is één van onze doelen dat “we inzetten op het verbeteren van (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen.” Om dit doel te realiseren, werken we met veel (regionale) partijen samen. Onder andere Werkbedrijf Rijk van Nijmegen, de GGD, de bibliotheek en Bindkracht10. Maar ook verlenen we subsidie aan ROC Nijmegen. Het is een substantiële subsidie met een waarde van €1,4mln. Dit betreft een subsidie voor de gehele regio Rijk van Nijmegen die wij als contactgemeente verstrekken aan ROC Nijmegen via de middelen voor de Wet Educatie- en Beroepsonderwijs (WEB). ROC Nijmegen is een samenwerkingspartner waar we al jaren mee samenwerken en een partner met veel ervaring. Toch willen we onszelf scherp houden op de uitkomst van deze subsidiestroom; bereiken we er ook onze doelstelling mee.

Onderzoeksobject

De subsidiestroom aan ROC Nijmegen inzake bestrijden laaggeletterdheid op basis van de Wet Educatie- en Beroepsonderwijs.

Reikwijdte van het onderzoek

Als gemeente Nijmegen zijn we de contactgemeente voor de regio Rijk van Nijmegen. In de uitvoering van het onderzoek richten we ons op de effecten van deze subsidie voor Nijmeegse inwoners. We richten ons ook op de huidige periode van het [regionaal uitvoeringsplan “Bevorderen basisvaardigheden bij volwassenen 2021-2024”](#)

Onderzoeksmethode

Er zal sprake zijn van analyse van documenten van de gemeente Nijmegen (subsidieverlening, uitvoeringsplan, beleidsnotities) en – indien nodig én mogelijk – van ROC Nijmegen. Daarnaast zullen interviews een beeld geven over de resultaten. Dit zullen interviews zijn met medewerkers van de gemeente Nijmegen en ROC Nijmegen. Het observeren of participeren in een les en interviewen van cursisten zullen we aanvullend en indien nodig in de methode betrekken.

Doorlooptijd van het onderzoek

Uitvoering is voorzien in het eerste kwartaal van 2024. Oplevering van inzichten is gewenst in het tweede kwartaal 2024, omdat het huidige regionale uitvoeringsplan eind 2024 eindigt.

Wijze van uitvoering van onderzoek

Betreft een samenwerking tussen verschillende interne teams van de organisatie. Het gaat dan om de Stadscontroller, team Onderzoek & Statistiek en de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling.

De waarborgen voor de onafhankelijkheid van de analyses, conclusies en aanbevelingen van het onderzoek

De Stadscontroller begeleidt het onderzoek en stelt de bestuurlijke rapportage op. De Stadscontroller opereert als adviseur van het ambtelijk management en is onafhankelijk gepositioneerd.

2. Doorontwikkelen fraude-risicoanalyse

Afweging:

In het verbeteren van onze werkprocessen kijken we vaak naar hoe het slimmer en sneller kan voor onze inwoners en onze die hebben we in de bedrijfsvoering voor het eerst een frauderisicoanalyse uitgevoerd. Daarin hebben we gekeken naar kwetsbare dienstverlening. Risico's op fraude nemen we daarin niet zo vaak expliciet mee. Terwijl dat risico er wel is, gelet op de praktijkvoorbeelden. Denk aan het regelen van valse paspoorten voor de onderwereld, indienen van valse facturen of een medewerker die geld van de gemeente overmaakt aan zichzelf. Externe en interne fraude is helaas geen theoretisch risico; het gebeurt. De vraag is welke maatregelen we willen nemen.

In 2022 hebben we in de bedrijfsvoering voor het eerst een frauderisicoanalyse uitgevoerd. Daarin hebben we gekeken naar kwetsbare processen op vlakken innen, uitbesteden, uitkeren, verlenen, handhaven, geld en informatieverwerking. De accountant adviseert ons dit verder door te ontwikkelen en te borgen binnen de reguliere bedrijfsvoering. Met dit onderzoek willen we scherp krijgen wat er intern met de aanbevelingen uit 2022 is gedaan, of we nieuwe frauderisico's lopen in (nieuwe) processen en hoe we komen tot structurele borging.

Onderzoeksobject:

We richten ons op de interne bedrijfsvoering. We gaan uit van onze bedrijfsfuncties en selecteren hier de kwetsbare activiteiten in.

Reikwijdte van het onderzoek

Betreft de gehele organisatie. Specifiek die afdelingen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van een kwetsbaar werkgebied of activiteit.

Onderzoeksmethode

We gaan uit van bestaande rapportages en toetsen die op de actualiteit. Dat toetsen doen we middels gesprekken met medewerkers.

Doorlooptijd van het onderzoek
Derde en vierde kwartaal 2024.

Wijze van uitvoering van onderzoek

Het betreft een intern onderzoek. Onder leiding van de Stadscontroller zal het onderzoek uitgevoerd worden.

De waarborgen voor de onafhankelijkheid van de analyses, conclusies en aanbevelingen van het onderzoek

De Stadscontroller opereert als adviseur van het ambtelijk management en is onafhankelijk gepositioneerd. Zijn team zal het onderzoek begeleiden en de bestuurlijke rapportage optekenen.

Personeel

In het programma bestuur en organisatie en de paragraaf bedrijfsvoering staat beschreven dat de stad groeit en ontwikkelt. Dat maakt ook dat de organisatie fors aan het uitbreiden is en dat deze tendens zich de komende tijd zal doorzetten. Wij verwijzen naar deze paragrafen voor de activiteiten gericht op het personele vlak. Hieronder zijn de personeelskosten per programma opgenomen.

Personeelskosten

Afdeling	Fte's 2024	2024	2025	2026	2027
Bestuur en Management	19,23	2,4	2,4	2,4	2,4
Financiën	135,69	12,4	12,4	12,4	12,4
Maatschappelijke Ontwikkeling	113,65	11,9	11,9	11,9	11,9
Personeel, Informatie en Facilitair	170,54	14,7	14,7	14,7	14,7
Publiekszaken	66,38	4,8	4,8	4,8	4,8
Stadsbeheer	149,18	12,0	12,0	12,0	12,0
Stadsrealisatie	131,73	12,6	12,6	12,6	12,6
Stadsontwikkeling	169,85	17,9	17,9	17,5	17,3
Vastgoed Sport en Accommodaties	194,95	14,3	14,3	14,3	14,3
Veiligheid, JZ, BA	149,87	14,9	14,9	14,9	14,9
Inkomen Zorg Leerrecht	274,15	22,5	22,5	22,5	22,5
Bestuurlijk		3,4	3,4	3,4	3,4
	1.575,22	143,7	143,7	143,2	143,0

bedragen x € miljoen	2024	2025	2026	2027
Programma's	3,5	2,5	2,0	1,9
Totaal inhuur budgetten	3,5	2,5	2,0	1,9

Apparaatskosten per programma * € 1 miljoen	2024	2025	2026	2027
Bereikbaarheid	7,3	7,3	7,3	7,3
Bestuur en organisatie	42,6	42,6	42,6	42,6
Cultuur en cultureel erfgoed	4,7	4,7	4,6	4,6
Economie en toerisme	2,2	2,2	2,2	2,0
Financiën	2,3	2,3	2,3	2,3
Onderwijs	2,7	2,7	2,7	2,7
Openbare ruimte	9,1	9,1	9,0	8,9
Sport	5,6	5,6	5,6	5,6
Veiligheid	5,4	5,4	5,4	5,4
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	20,2	20,2	20,2	20,2
Werk en Inkomen	13,2	13,2	13,2	13,2
Wonen en stedelijke ontwikkeling	6,7	6,7	6,4	6,4
Investerings en grondexploitaties	21,9	21,9	21,9	21,9
Totaal	143,7	143,7	143,2	143,0

Verbonden partijen

Beleid

In de paragraaf verbonden partijen gaan we in op de relaties en verbindingen van de gemeente met verbonden partijen. Van een 'verbonden partij' is sprake wanneer er vanuit de gemeente bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en wanneer er financiële belangen mee gemoeid zijn.

- Onder bestuurlijk belang wordt verstaan het hebben van een zetel in het bestuur van de verbonden partij of het hebben van stemrecht.
- Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld (en die ze in geval van faillissement van de verbonden partij kwijt kan zijn) en/of in geval dat er financiële problemen ontstaan bij de verbonden partij er verhaal op de gemeente kan plaatsvinden.

Sturing en control

De afgelopen jaren hebben we flink geïnvesteerd in de verbetering van sturing en control op verbonden partijen. Over de bereikte resultaten hebben wij de gemeenteraad periodiek geïnformeerd. We houden continu aandacht voor de periodieke actualisatie van specifieke kaders betreffende de verbonden partijen.

De actuele specifieke kaders zijn beschikbaar via: Financiële documenten, tegel verbonden partijen (pcportal.nijmegen.nl.)

De zienswijzen en overige stukken die per informatiebrief aan de gemeenteraad zijn aangeboden, zijn te raadplegen via: <https://nijmegen.bestuurlijkeinformatie.nl/>. (vervolgens via de zoekfunctie op de site: "naam" van verbonden partij intoetsen, VRGZ, Groene Metropool Regio, MGR, GGD, MARN, ODRN enzovoorts).

Risico's

Per verbonden partij nemen we naast de financiële risico's ook zoveel mogelijk de potentiële beleidsrisico's of afbreukrisico's op. Deze risico's benoemen wij bij de programma's benoemd waar de verbonden partij onder valt. Bij de begroting en rekening wordt per verbonden partij gezien hoeveel bestuurlijk (inhoudelijk) en financieel belang er is en hoeveel risico er wordt gelopen en deze risico's worden indien nodig geregistreerd in het risicosysteem NARIS. Deze risico's worden bij het bepalen van het weerstandsvermogen van de gemeente Nijmegen meegenomen en toegelicht in het risicoparagraaf.

Visie en beleid

Visie en beleid zijn vastgelegd in de 'Kadernota Verbonden Partijen gemeente Nijmegen', voor de gemeenteraad vastgesteld in 2019. De kadernota actualiseren we op dit moment in verband met de wijzigingen van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) met naar verwachting besluitvorming in het eerste kwartaal van 2024.

Op basis van het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) artikel 9 en artikel 15 volgen hierna de onderdelen:

- integrale ontwikkelingen;
- een totaal financieel overzicht met het begin - en eind vreemd vermogen, eigen vermogen, het resultaat en de financiële bijdrage per verbonden partij;
- een overzicht van de verbonden partijen onder vermelding van vestigingsplaats, de bestuurlijke vertegenwoordiging enz.;
- de ontwikkelingen per verbonden partij (gemeenschappelijke regelingen, privaatrechtelijke partijen).

Ontwikkelingen

De volgende ontwikkelingen spelen komende begrotingsperiode:

Naar een Regionale Agenda Rijk van Nijmegen

De regio Rijk van Nijmegen bestaat uit zeven gemeenten die samen met de gemeenten in de regio van Arnhem het grootste stedelijk netwerk buiten de Randstad vormen. De regio gaat de komende jaren nog verder groeien. Deze regio staat voor grote uitdagingen op het gebied van verstedelijking, wonen, werk en bereikbaarheid, maar ook energie, leefkwaliteit en gezondheid. De gezamenlijke ambitie is een kwalitatieve en evenwichtige groei. Daarom werken we ook het komende jaar aan de ontwikkeling en uitvoering van een strategische samenwerkingsagenda binnen het Rijk van Nijmegen, uiteraard in samenhang met de andere gemeenten binnen de Groene Metropoolregio. De grootste uitdaging is om de opgaven op een evenwichtige manier te combineren, met meer slagkracht en een betere democratische legitimatie. Voor dit laatste willen we ook gebruik maken van de mogelijkheden die de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen biedt. Bijvoorbeeld door te kiezen voor een gemeenschappelijke adviescommissie of het gebruik van zienswijzen door gemeenteraden.

Wet gemeenschappelijke regelingen

Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet van 15 december 2021 tot wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en enige andere wetten (hierna : de Wijzigingswet) in werking getreden. De Wijzigingswet is erop gericht om de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen te versterken.

De implementatie van de Wijzigingswet pakken we in het Rijk van Nijmegen (RvN) gezamenlijk op. Onder leiding van de Kring van Griffiers en de Kring van Gemeentesecretarissen in het Rijk van Nijmegen is er een projectplan opgesteld.

In het projectplan zijn in grote lijnen drie fases te onderscheiden:

1. Inzichtelijke maken van de keuzes;
2. Wensen ophalen bij stakeholders;
3. Wijzigingen van de gemeenschappelijke regelingen.

De eerste fase is inmiddels uitgevoerd. De projectgroep heeft een eerste verkenning gedaan van de mogelijkheden die de Wijzigingswet biedt. Dit heeft geresulteerd in een gespreksnotitie.

In de tweede fase is door het Rijk van Nijmegen het accent gelegd bij de gemeenteraden. Het doel van de Wijzigingswet is immers gericht op het vergroten van de democratische legitimiteit. Op 27 maart 2023 is een werkbijeenkomst georganiseerd met raadsleden en een vertegenwoordiger van de colleges. Tijdens die werkbijeenkomst zijn per instrument die de Wijzigingswet biedt én waarbij er te kiezen valt, varianten voorgelegd. Voor de meeste instrumenten heeft dit geresulteerd in een voorkeursvariant.

De opbrengst van de werkbijeenkomst van 27 maart 2023 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR), de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ), de Gemeenschappelijke Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid (GGD), de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR), en de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) worden meegenomen bij het opstellen van de ontwerp-regeling.

Overige gemeenschappelijke regelingen / centrumregelingen

Naast de hiervoor genoemde vijf gemeenschappelijke regelingen zijn er meer regelingen in het Rijk van Nijmegen die op grond van de Wijzigingswet moeten worden aangepast. Dit betreffen de gemeenschappelijke regelingen BVO DRAN (doelgroepenvervoer), Milieusamenwerking Regio Nijmegen (MARN) en Park Lingezen. Ook dienen in de centrumregelingen bepalingen te worden opgenomen over de instrumenten evaluatie en uittreding. (Centrumregeling bescherm wonen en maatschappelijke opvang regio Nijmegen en Rivierenland, Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN (voorheen RBT KAN), Munitax en Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO)).

De laatste fase houdt het ontwerpen in van een concepttekst per regeling en de formele besluitvormingsprocedure.

De planning is als volgt:

April/mei 2023: Uitgangspuntennotitie en planning naar colleges, raden en GR-en;

Mei- sept 2023: Schrijven ontwerpregelingen (GR i.s.m. de projectgroep);

Okt-nov 2023: Bestuurlijke afstemming ontwerpregelingen in de colleges en AB's;

6 dec 2023: Colleges bieden de ontwerpregelingen aan voor zienswijze raden (8 weken termijn: 02-02-2024);

23 april 2024: Colleges stellen ontwerpregeling vast en vragen de raden om toestemming;

Juni 2024: Besluitvorming raden;

Juni 2024: Vaststellen colleges regeling (na toestemming raden);

1 juli 2024: Uiterste datum bekendmaking regeling.

Beëindiging gemeenschappelijke regeling

Per 31 december 2022 is de gemeenschappelijke regeling Bijsterhuizen beëindigd.

Overzicht verbonden partijen

bedragen x 1.000	Vreemd vermogen	Eigen vermogen		Resultaat		Financiële bijdrage	
		1-1-2022	31-12-2022	1-1-2022	31-12-2022	2022	2024
Naam verbonden partij + plaats	Vorm						
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	GR	1364	4.928	331	348	158	1.582
The Economic Board (TEB)	GR	146	104	120	45	-75	182
Euregio Rijn Waal, Kleve	GR	3395	2.918	1750	1.742	-3	28
Gezondheidszorg regio Nijmegen, Nijmegen	GR	15.261	15.835	2.081	2.547	524	15.306
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, Nijmegen	GR	62.792	66.131	7.071	7.783	1.577	16.938
Marn, Nijmegen	GR	2.245	2.378	8896	9.094	625	0
ODRN, Nijmegen	GR	4071	4.543	1057	443	-614	10.126
MGR, Nijmegen	GR	32.394	29.665	0	0	0	58.443
Park Lingezegen, Elst	GR	268	249	5418	5.210	-209	302
Doelgroepvervoer regio Arnhem-Nijmegen te Arnhem	GR	10.562	10.073	0	0	3.835	3.572
DAR, Nijmegen	NV	12.596	11.873	14622	14.133	810	0
RvN@	STI	269	173	-24	-2	22	100
Indigo, Arnhem	BV	12.585	12.120	2.716	2.578	-138	0
Leisurelands, Arnhem	BV	15.651	15.023	79.651	77.432	-2.219	0
Land over de Waal BV, Nijmegen	BV	0	0	6	6	0	0
Ontwikkelingsbedrijf Waalfront	CV	10.435	10.211	-6.989	-9.943	-2.954	0
Waalfront BV, Nijmegen (beheer BV)	BV	7.350	7.350	7.333	7.333	0	0
Bank Nederlandse Gemeenten, Den Haag	NV	143.995.000	107.459.000	5.062.000	4.615.000	300.000.000	0

Gemeenschappelijke regelingen

GR regio Arnhem-Nijmegen (Groene Metropoolregio)

Openbaar en gemeentelijk belang

gemeentelijk belang

Als gemeente streven we naar een goede en opgavegerichte samenwerking tussen de deelnemende gemeenten en partners in de regio om zo een wezenlijke bijdrage aan het realiseren van de ambities van de Groene Metropool Regio. De opgaven en ambities zijn vastgelegd in de Regionale Agenda Arnhem Nijmegen en worden jaarlijks

uitgewerkt in een programma. Hierbij wordt intensief samengewerkt met de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen, een zogenaamde triple helix-organisatie, waarbinnen ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen en overheid samenwerken. In het voorjaar is de regionale agenda 2023-2024 vastgesteld; als direct gevolg van diverse amendementen en moties nu voor een periode van 2 jaar.

Nijmegen heeft de ambitie in te tekenen op alle opgaven en heeft ook in elke opgave een bestuurlijk afgevaardigde.

Actualiteiten en risico's

Uitgangspunt van de versterkte samenwerking is de regionale agenda en een regiobureau dat deze samenwerking ondersteunt. Dit vraagt om een bureau dat altijd werkt vanuit de bedoeling: de visie en opgaven. Het regiobureau is een netwerkorganisatie bij uitstek waarbij ondersteund wordt vanuit de deelnemende gemeenten. Gekozen is voor een compact regiobureau vanuit een eigen kantoor aan de Nijverheidsweg 2a in Elst. De informatievoorziening wordt verzorgd door de regio. Onze positie en profilering wordt vanuit dit bureau versterkt door lobby voor de vijf opgaven (public affairs) in Den Haag, Brussel en Duitsland.

Risico:

Tijdens de toelichting van de jaarstukken en de begroting dit voorjaar in de gemeenteraad is een risico benoemd voor de begroting behorend bij de nog op te stellen regionale agenda 2025-2028. Voorzien wordt dat de begroting uit zal zetten als gevolg van hogere personeelskosten (o.a. inhuur) en verdere indexatie en wellicht hogere ambities binnen de opgaven. De gemeenteraden kunnen vooraf hun zienswijzen geven over de ontwerpbegroting.

MGR Werkbedrijf/IRVN

Openbaar en gemeentelijk belang

WerkBedrijf

De module Werkbedrijf voert de re-integratietaken van de Participatiewet uit, taken op grond van de Wet sociale werkvoorziening en het onderdeel arbeidsmatige dagbesteding ('Op weg naar werk') op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning uitgevoerd.

iRvN

De module iRvN voert ICT-taken uit voor gemeenten in de regio. De ondersteuning door iRvN richt zich deels op de geautomatiseerde systemen voor de interne bedrijfsvoering. Het gedeelte dat betrekking heeft op de bedrijfsapplicaties ondersteunt daarmee de publieke dienstverlening van bijvoorbeeld de verstrekking van producten als het rijbewijs. De IT-beheer activiteiten zijn regionaal en Nijmegen is daarin een aandeelhouder met een aanzienlijk aandeel van 50 tot 60%. Voor het applicatiebeheer geldt op dit moment dat de iRvN die rol grotendeels voor Nijmegen vervult (met uitzondering van de applicaties voor financieel beheer, geo/basisregistraties en enkele specifieke apps in de openbare ruimte) en voor een klein aandeel (circa 10-20%) voor het Werkbedrijf en enkele applicaties van regiogemeenten.

Actualiteiten en risico's

WerkBedrijf

De huidige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en het evaluatie-onderzoek bij WerkBedrijf van eind '21 geven aanleiding voor een nieuw regionaal arbeidsmarktbeleid. Het huidige beleidsplan '*Werk voorop!*' is van kracht tot en met 2023.

In december 2023 zullen de gemeenteraden in Rijk van Nijmegen een besluit nemen over het nieuwe arbeidsmarktbeleidskader voor de jaren 2024-2028.

De Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) tussen gemeenten en WerkBedrijf, waarin afspraken over de uitvoering van de regionale en lokale dienstverlening vastleggen, worden gebaseerd op het actuele beleidskader. Voor de DVO van 2024 is het nieuwe beleidskader 2024-2028 leidend. Uiteraard zijn de huidige omstandigheden op de arbeidsmarkt het uitgangspunt voor de dienstverlening door WerkBedrijf. Er is sprake van een mismatch op de arbeidsmarkt, zowel kwantitatief als kwalitatief. In de uitvoering zijn bij zowel gemeente als WerkBedrijf al zaken

aangescherpt, bijvoorbeeld in de samenwerking en afstemming op casusniveau, het ombuigen van vacatures bij ondernemers en de inzet van scholing.

Een belangrijke ontwikkeling is dat vanaf 2023 de verdeling van de participatiemiddelen (het klassieke re-integratiebudget) van het rijk in het gemeentefonds niet meer direct herleidbaar zijn. Dat betekent dat gemeenten niet meer automatisch een toegewezen en herkenbaar participatiebudget overhevelen aan WerkBedrijf, zoals dat jaren gebruikelijk was en zoals dat is vastgelegd in de juridische regeling van de MGR. Aangezien de impact van de nieuwe financieringssystematiek groot blijkt, kiezen gemeenten ervoor het laatst herkenbare Participatiebudget van 2022 (geïndexeerd) op te nemen in de begrotingen van de MGR voor de jaren 2023 en 2024. Ten tijde van vaststellen van de begroting beraden gemeenten op de financiering van WerkBedrijf vanaf 2025. De afspraken over het nieuwe financiële kader worden onderdeel van het regionaal beleidskader 2024-2028.

IRVN

Jaarlijks actualiseren en monitoren Nijmegen en iRvN op wederzijdse resultaatverwachtingen.

IT-veiligheid vraagt toenemende aandacht en naar aanleiding van de jaarlijkse boardletter, het regionale rekenkamerrapport 2022, een risico rapportage 2022 (Cuccibu) en een GAP analyse door iRvN in 2022, is een roadmap i-veiligheid ontwikkeld. De roadmap i-veiligheid zet alle gevraagde verbeteractiviteiten afgezet tegen de risicobeheersing op een rij en in volgorde. Jaarlijks kan hierover met de Raad (Auditcommissie) de voortgang op gemonitord worden. Hierin is opgenomen het specifieke informatieveiligheidsprogramma iRvN dat met een extra structurele financiële impuls loopt tot en met 2027. Deze zijn gericht op eerdere signaleringen van bedreigingen en preventieve maatregelen zowel technisch als ten aanzien van het informatiebewustzijn.

De evaluatie van de iRvN in 2021 geeft aanleiding tot het continuering van de organisatie die naast het gebruikelijk beheer of uitvoering zich ook richt op modernisering en innovatie. In 2022 is deze ontwikkeling ingezet en de bedrijfsvoering in ontwikkeling op basis van een vastgesteld strategisch personeelsplan. Eén van de grootste zorgen daarin blijft het aantrekken/behouden van voldoende personeel, gezien de krapte op de IT-arbeidsmarkt. Het regionale portefeuillehoudersoverleg digitalisering geeft sinds 2023 de eerste richting aan het samenstellen van een regionale samenwerkingsagenda besproken en laten ontwikkelen. Daarvoor is een aangepaste governance in 2023 ontwikkeld die in 2024 naar verwachting verder ingericht kan gaan worden.

GR Omgevingsdienst Regio Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

Openbaar belang

Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is gevormd om binnen de fysieke leefomgeving in de regio samen te werken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) om zo een hogere uitvoeringskwaliteit en meer efficiency te bereiken

Gemeentelijk belang

Alle deelnemende gemeenten hebben hun milieutaken in deze samenwerking ingebracht (verplichting vanuit het Rijk). Daarnaast heeft elke deelnemer enkele aanvullende taken ingebracht, zoals de BRIKS-taken (bouw, reclame, inritten, kap en sloop). Provincie Gelderland heeft deze geheel ingebracht (verplichting vanuit het Rijk), evenals de gemeenten Berg en Dal, Beuningen en Heumen. De gemeente Nijmegen heeft het bouwtechnische deel en de procesregie op deze taken ingebracht. Gemeenten Druten en Wijchen heeft deze taken niet ingebracht. ODRN geeft ook invulling aan de regionale crisisorganisatie omgevingszorg (milieubeheer en bouwbeheer). Daarbij zorgt ODRN in landsdeel Oost voor vergunningverlening, toezicht en handhaving bij BRZO-bedrijven (Besluit risico's zware ongevallen). Voor de complexe bedrijven in Gelderland stelt ODRN het milieudeel van de omgevingsvergunning op.

Actualiteiten en risico's

- De deelnemende gemeenten aan ODRN hebben eind 2022 nieuw VTH-beleid vastgesteld. Hierin zijn de ambities voor het werkveld voor de komende vier jaar vastgelegd. Als ODRN dit beleid in de uitvoering implementeert, brengt dit een verschuiving in de taakaccenten binnen VTH. De jaarlijkse vertaling vindt plaats in het werkplan ODRN.

- Het werkplan wordt steeds in het laatste kwartaal voorafgaand aan het uitvoeringsjaar opgesteld, zodat ontwikkelingen zo goed mogelijk meegenomen kunnen worden. Ervaring leert dat exacte uitvoering zich moeilijk laat plannen binnen dit dynamische werkveld. Corona, stikstof, aanvragen/verzoeken van burgers en politieke aandacht laten zich lastig voorspellen.
- De inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteit borging voor het bouwen per 1 januari 2024 maakt de werkplanning nog uitdagender. ODRN verwacht een stukje improductiviteit vanwege het moeten wennen aan de manier van werken. Daarentegen moeten de processen korter en dus efficiënter worden ingericht.
- Omdat ODRN output gefinancierd wordt, ontstaat een risico voor overschrijding van de begroting: als de Omgevingsdienst bijvoorbeeld meer vergunningsaanvragen of handhavingsverzoeken ontvangt dan begroot, zijn de kosten ook hoger.
- We zien daarnaast een trend in afname van legesopbrengsten de afgelopen jaren. Met de komst van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen is het lastig te voorspellen wat deze inkomsten doen. Reden waarom in 2024 een evaluatie van onze leges systematiek plaatsvindt.
- Binnen ODRN zijn de afgelopen jaren veel stappen gezet om de bedrijfsvoering te verbeteren. Toch blijft de bedrijfsvoering aandacht vragen. Zo wordt landelijk al enige tijd krapte op de arbeidsmarkt ervaren wat ODRN ook merkt. De mate van slagen in uitvoering van de werkplannen en de ambities van het VTH-beleid, wordt wel mede bepaald door het daadwerkelijk kunnen (blijven) vinden van ervaren en professionele capaciteit. Het lastig kunnen invullen van vacatures kan ook leiden tot meer inhuurkosten. Met een groeiende productie bij ODRN vormt dit een risico.
- Daarbij bestaat de wens om van de huidige outputsturing naar meer outcome sturing te komen (Nijmegen naar aanleiding van het Berenschot rapport, ODRN naar aanleiding van de evaluatie op de eigen ontwikkelagenda door Seinstra&Partners). Nijmegen en ODRN hebben Lysias Advies gevraagd een plan van aanpak op te stellen hiervoor en een impactanalyse te maken over wat er nodig is aan middelen om dat plan van aanpak uit te voeren. De omvang en impact zijn nog niet bekend.
- In maart 2021 beschreef adviescommissie Van Aartsen in het rapport 'Om de leefomgeving' de status van het VTH-stelsel. De commissie geeft tien adviezen om de kwaliteit steviger te borgen en kiest de omgevingsdiensten als aangrijpingspunt. Zaken als ondergrenzen voor de omvang, meer prioriteit, capaciteit en inzet voor strafrechtelijke handhaving, eenzelfde basistakenpakket, landelijke normfinanciering in plaats van lokale outputfinanciering, etc. Deze zaken worden nog nader onderzocht via een interbestuurlijk programma. In het verlengde daarvan onderzoekt de provincie de werking van de Gelderse omgevingsdiensten en het Gelderse Stelsel. Dit kan ontwikkelingen met zich meebrengen die we nu nog onvoldoende in kunnen schatten, maar waar we ons wel bewust van moeten zijn omdat het effect kan hebben op de uitvoering en financiering van de VTH-taken.
- Het college heeft besloten de BRIKS-taken weer in eigen huis uit te willen voeren. Zowel bij ODRN als in Nijmegen is een kwartiermaker aangetrokken om deze overdracht te organiseren. De overdracht van deze taken is een proces dat zorgvuldig moet worden doorlopen en heeft impact op taakuitvoering, personeel, organisatie, informatievoorziening en financiën. De concrete impact op deze aspecten moet nog in beeld worden gebracht en kan vooralsnog enkel globaal worden geschat.

GR Bijsterhuizen

Openbaar en gemeentelijk belang

Deze gemeenschappelijke regeling (GR) is een samenwerking tussen de gemeente Nijmegen en de gemeente Wijchen. Het doel van deze GR is het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in de regio Nijmegen door middel van het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig intergemeentelijk bedrijventerrein op de locatie Bijsterhuizen op grondgebied van Nijmegen en Wijchen. Alle voor uitgifte bedoelde terreinen zijn inmiddels verkocht en geleverd.

De GR is geheel extern gefinancierd (via de gemeente Wijchen). De grondexploitatie heeft een positief financieel resultaat.

De gemeente Nijmegen levert geen financiële bijdrage aan de GR. De GR draait een grondexploitatie met een positief financieel resultaat. Tussentijdse winstuitkeringen zijn afhankelijk gemaakt van het resultaat en worden tussen de twee gemeenten verdeeld. Nijmegen brengt de winstuitkeringen worden in Nijmegen ten gunste van de saldireserve gebracht. De GR verwacht geen financiële risico's die het batig saldo in gevaar brengen.

Actualiteiten en risico's

Door de gemeenteraden, colleges en burgemeesters van Wijchen en Nijmegen is eind 2022 besloten tot opheffing van de regeling per 31 december 2022. Door het algemeen bestuur van de GR is eind 2022 een liquidatieplan vastgesteld dat ambtelijk ten uitvoer wordt gebracht. Naar verwachting zal aan het eind van het liquidatieproces ca. 7 ton euro resteren ter verdeling tussen Nijmegen en Wijchen.

GR Park Lingezen

Openbaar en gemeentelijk belang

Openbaar belang

Park Lingezen is voor de bewoners van Nijmegen, en in het bijzonder Nijmegen Noord, nu al van groot belang gezien de toenemende verstedelijkingsdruk op het gebied tussen Arnhem en Nijmegen. Vanuit de nieuwe GR Park Lingezen blijven wij hun belangen waarborgen (recreatie, natuur en stadslandbouw). In 2020 is de zogenaamde basisuitrusting van het park gereed gekomen; dat wil zeggen de inrichting (wandel- en fietsinfrastructuur en parkjes) is klaar en wordt door de parkorganisatie beheerd. Staatsbosbeheer onderhoudt het natuurgebied Waterrijk. Vanaf nu zal de parkorganisatie zich gaan richten op doorontwikkeling van het parkgebied door kleine projecten uit te voeren die de recreatie en de stadslandbouw verder versterken

Gemeentelijk belang

Het bevorderen van leefbaarheid, leefmilieu en vestigingsklimaat van Nijmegen, en in de Waalsprong in het bijzonder, waarbij Park Lingezen voorziet in een uitloopgebied voor de bewoners van Nijmegen Noord, samen met De Waaijer, het Rivierpark en de natuur in de overige uiterwaarden langs de Waal. Met name het gebied De Woerd (met het Spiegelbos) wordt steeds drukker gebruikt. De bestaande voorzieningen zijn daarvoor nog steeds goed op orde. Wel is een loopverbinding gewenst tussen Sprokkelbos en Spiegelbos. Dit wordt onderzocht. Het zorgen dat de verstedelijking tussen Rijn en Waal een groene contramal en buffer heeft en behoudt, wat onderdeel uitmaakt van het zogenaamde Groenblauwe Raamwerk van de Groene Metropoolregio. Het zorgen voor een doorontwikkeling van het parkgebied voor recreatie, natuur en stadslandbouw.

Actualiteiten en risico's

We verwachten de komende jaren geen grote risico's.

De organisatie Park Lingezen heeft een stabiele financieringsstructuur opgezet. Elk jaar betaalt Nijmegen ca. €280.000 aan beheergeld net als de andere drie gemeenten. Vanwege aanscherping van de financiële regels van de provincie kan het zijn dat we dit beheergeld moeten ophogen. Dit wordt nog bestuurlijk uitgezocht.

GR Mileusamenwerking en Afval verwerking RvN (MARN)

Openbaar en gemeentelijk belang

De gemeente Nijmegen maakt samen met zeven regiogemeenten deel uit van de gemeenschappelijke regeling MARN. De MARN is aandeelhouder van Afvalenergiecentrale ARN B.V. te Weurt en behartigt de belangen van de regiogemeenten in ARN. De andere aandeelhouder is Remondis. De ARN verbrandt het huishoudelijk restafval uit de regio verbrand met energierugwinning en het organisch afval (GFT) verwerkt tot compost en biogas. Ook verwerkt ARN sinds 2021 luiers en incontinentiemateriaal milieuvriendelijk die Dar gescheiden inzamelt. Daarmee geven gemeenten uit de regio Nijmegen invulling aan het publieke belang om zorg te dragen voor continuïteit en een milieu-hygiënische verwerking van huishoudelijk afval. Daarnaast vormt MARN een platform voor regionale projecten op het gebied van afval en milieu. Door de regionalisering van de DAR en de komst van de ODRN is de rol van de MARN op het gebied van afval- en milieuprojecten afgenomen.

Actualiteiten en risico's

Energietransitie

De MARN bezit 51% van de aandelen van ARN en het bedrijf Remondis 49%. MARN onderkent het belang van ARN BV als strategische partner in de ontwikkeling van de energietransitie in de regio Nijmegen. Dit moet de komende jaren in samenwerking met Remondis en ARN vorm en inhoud gaan krijgen. Daartoe is ook een werkgroep MARN+ opgezet.

Afval-aanleveringsovereenkomst

Naast aandeelhouder is de MARN ook klant van ARN bv en heeft zij een afval-aanleveringsovereenkomst met ARN. In het licht van bovenstaande keuze is deze overeenkomst onder dezelfde condities voor de periode 2021-2025 voortgezet. In 2025 komt het opzeggen of verlengen van de aanleveringskomst wederom aan de orde.

GR Veiligheidsregio-Zuid

Openbaar en gemeentelijk belang

De veiligheidsregio is verantwoordelijk voor crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening (GHOR), brandweerczorg en ambulancezorg. Door het voorkomen en bestrijden van incidenten, rampen en zware ongevallen bevordert de VRGZ de fysieke, regionale veiligheid. De wettelijke grondslag van bovengenoemde taken ligt in de Wet op de veiligheidsregio's, de Wet publieke gezondheid en de Wet ambulancezorgvoorzieningen. Voor de ambulancezorg geldt dat de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de organisatie en het waarborgen van een adequaat niveau van ambulancezorg een verantwoordelijkheid van de gemeenten is, maar de bekostiging een taak van de Nederlandse Zorgautoriteit.

Actualiteiten en risico's

De VRGZ houdt in haar programmabegroting 2024 en het nog vast te stellen Regionale beleidsplan 2024-2027 en meerjarenprogramma zoveel mogelijk rekening met de nu al voorzienbare ontwikkelingen die op haar afkomen. Deze komen voort uit het Regionaal Risicoprofiel van 2024. Het gaat om ontwikkelingen op het gebied van data en technologie, sociaalmaatschappelijke ontwikkelingen, (geo)politieke ontwikkelingen en klimaatveranderingen. Over het algemeen is te stellen dat het risico en de impact van rampen en crisis toeneemt. Afgelopen jaren waren de COVID-19 crisis en de oorlog in Oekraïne hier duidelijke voorbeelden van met een grote impact op de Veiligheidsregio. Deze rampen en crisis worden steeds vaker bovenregionaal en onvoorspelbaarder door bijvoorbeeld de technologische component. Financieel gezien is er ook impact van de prijsstijgingen en inflatie, zoals ook blijkt uit de gewijzigde begroting 2024.

GR Basisregeling Regio Nijmegen in Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

In artikel 4 van deze regeling staat dat de regeling tot doel heeft gemeenschappelijke belangen met een regionaal c.q. intergemeentelijk karakter van de deelnemende gemeenten te behartigen, teneinde een evenwichtige ontwikkeling in het Regiobeleid te bevorderen. De regeling fungeert als platform voor de voltallige colleges, maar "slaapt".

Actualiteiten en risico's

Er zijn geen ontwikkelingen.

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel de belangen van deelnemende gemeenten te behartigen met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in standhouden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer gemeenschappelijk. De beleidstaak blijft bij de individuele gemeenten. In 2016 is de Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN) opgericht en belast met de inrichting van (onder andere) haar financiële (administratieve) organisatie, het financieel beleid en het financieel beheer.

Actualiteiten en risico's

In 2020 zijn de huidige contracten ingegaan. Deze hebben een initiële periode van vier jaar. Dat betekent dat de huidige contracten in 2024 aflopen. Op dit moment voeren we gesprekken met de gecontracteerde vervoerders of wij en zij willen verlengen. De kans bestaat dat de BVO Dran of een van de gecontracteerde vervoerders niet willen verlengen. In dat geval moeten we delen (ingedeeld in percelen) van het vervoer opnieuw aanbesteden. Dit is geen verrassing maar kan wel een kostenverhoging mee brengen omdat de huidige prijzen inmiddels hoger liggen dan in 2020.

Vanaf 2024 zullen we ook de transitieplannen naar een emissieloos doelgroepenvervoer verder uitrollen. Hier zullen extra kosten voor de vervoerders aan verbonden zijn maar ook voor de gemeente. Bij een toenemende vraag naar vervoer zullen de kosten voor de deelnemende gemeenten ook stijgen. De verwachte stijging in vraag naar Wmo zal dus ook doorwerken in het doelgroepen vervoer. Als gemeente proberen we door veranderend beleid deze stijgende vraag te remmen.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid

Openbaar en gemeentelijk belang

De GGD Gelderland-Zuid draagt zorg voor het uitvoeren van alle wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid, Wmo en Jeugdwet. Deze taken bekostigen we via een gemeentelijke bijdrage per inwoner. Naast de wettelijke taken voert de GGD Gelderland-Zuid ook andere taken op het gebied van Maatschappelijke opvang, Toezicht, Wet verplichte GGZ en Jeugd uit.

Actualiteiten en risico's

Veilig Thuis (VT)

In juni 2023 heeft het kabinet de Hervormingagenda Jeugd vastgesteld met de koers voor de periode 2023-2028. Ter uitvoering van de agenda wordt in het najaar 2023 wetgeving voorbereid. In verband met het demissionaire kabinet en de verkiezingen is het onzeker of dit wetsvoorstel in behandeling wordt genomen. Dat geldt ook voor de ambitie om de jeugdbeschermingsketen financieel houdbaar te maken.

In het kader van de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming is in 2023 een Toekomsttuin gestart in stadsdeel Dukenburg. VT neemt deel aan deze Toekomsttuin en dit loopt door in 2024.

Nadat in het voorjaar de werkvoorraad bij VT in het voorjaar 2023 flink was gestegen, zijn maatregelen genomen om de werkvoorraad beheersbaar te houden. Onder meer door aangescherpte afspraken met de buurtteams en de inzet van generalisten is de piek in werkvoorraad, dus ook de wachttijden, afgenomen. Wij blijven hierover intensief in gesprek met de GGD.

Begrotingssystematiek VT

Vanaf 2024 werkt VT met een nieuwe begrotingssystematiek; op basis van een besluit van het AB 15 maart 2023 wordt een formatiebegroting opgesteld op basis van de formatie van de afgelopen 3 jaar. Vanaf 2024 kan VT specifiek voor het product VT van het jaarresultaat een reserve vormen (tot maximaal 5% van de VT-omzet) om schommelingen in de formatiekosten op te vangen.

Indexering

De begroting voor 2024 houdt rekening met indexering van de uniforme inwonersbijdrage voor 2024 met 5,32%. Dit leidt tot een structurele uitzetting van € 1.461.329 (aandeel Nijmegen € 584.426).

Loonkostenontwikkeling en prijsstijgingen

In verband met uitzonderlijke loonkostenontwikkeling (9,92%) in 2023 wordt afgeweken van de afspraak, dat pas in het eerstvolgende jaar op basis van nacalculatie het budget voor loonkosten structureel wordt aangepast. In 2023 is middels een begrotingswijziging extra budget beschikbaar gesteld om de onvoorziene cao-ontwikkeling te kunnen bekostigen (aandeel Nijmegen € 563.777). De prijsstijging voor materiële kosten in het jaar 2023 heeft de GGD opgevangen binnen haar reserve.

Algemene reserve

De algemene reserve van de GGD is na de toevoeging van het positieve resultaat 2022 gestegen met € 524.000 gestegen tot € 2.200.000. De begroting 2024 sloot met een negatief resultaat en er zullen een aantal tegenvallers uit 2023 moet worden opgevangen. We verwachten dat de Algemene Reserve voldoende op niveau blijft, omdat de overeengekomen streefwaarde (als aandeel van de omzet) lager uitvalt, omdat de omzet van de GGD in 2023 aanzienlijk lager was dan in 2022 (de omzet was toen 40% hoger in verband met de corona-uitgaven voor test- en vaccinatielocaties).

Data- en informatiegestuurd werken

Na twee jaar incidentele financiering heeft het AB ingestemd met een structurele uitzetting van de begroting met € 175.275 (aandeel Nijmegen € 55.208). Met deze middelen kan de GGD zijn kerntaak van de Publieke Gezondheidszorg informatiegestuurd werken invulling geven. Vanaf 2023 is veel informatie te vinden op www.gezondheidincijfers.ggdgelderlandzuid.nl

Organisatieontwikkeling GGD

Op basis van het rapport Versterken van de Organisatie is een organisatieontwikkeling gestart om de aansturing van de organisatie te versterken en toekomstbestendig te maken. Na een nadere onderbouwing heeft het AB in september ingestemd met de structurele uitzetting van € 330.000.

Bijzondere Zorg

Het aantal trajecten bij het Meldpunt Bijzondere Zorg (MBZ) is ook in 2023 hoog gebleven. Er is in samenwerking met de deelnemende gemeenten een project gestart in samenwerking met de ketenpartners om de groei van het aantal meldingen bij het Meldpunt Bijzondere Zorg om te buigen. Voor 2024 is nog een tekort geraamd van € 312.800 op het product Bijzondere Zorg. Dit tekort wordt voor 2024 nog eenmaal ten laste gebracht van de reserve Beschermd Wonen van centrumgemeente Nijmegen.

Meerjarenstrategie 2024-2027

In 2023 is de GGD gestart met het proces van de herijking van de meerjarenstrategie 2020-2023. De geactualiseerde meerjarenstrategie zal in voorjaar 2024 worden vastgesteld door het AB.

Nieuwbouw GGD

Na vertraging door een rechtszaak over de verwerving van het parkeerterrein ligt de voorbereiding van de nieuwbouw aan de Prof. Bellefroidstraat weer op schema. Na de definitieve aanbesteding en de verwerking van de BDB indexering stijgen de meerkosten tot € 479.264. In 2021 is de begroting reeds structureel met € 95.475 opgehoogd. De overige meerkosten zijn van toepassing vanaf het moment dat het gebouw is opgeleverd (vanaf de begroting 2025).

IZA/GALA

Naar aanleiding van het landelijk Integraal Zorg Akkoord en het Gezond en Actief leven-akkoord hebben de deelnemende gemeenten een regiobeeld opgesteld voor het Rijk van Nijmegen. Samen met de GGD (o.m. gezondheidsmakelaars) werkt de gemeente aan de Iza/Gala-doelen.

Euregio Rijn-Waal

Openbaar en gemeentelijk belang

De Euregio Rijn-Waal streeft naar versterking van de grensoverschrijdende samenwerking en ontwikkeling en het verkleinen van (politieke) verschillen. Aandachtsgebieden zijn belastingen, onderwijs, efficiënte inzet van reddingsdiensten en natuurbescherming, het stimuleren van sociale contacten tussen Duitsers en Nederlanders in de grensregio, het geven van advies aan burgers en organisaties in Nederlands-Duitse aangelegenheden en het vertegenwoordigen van de belangen van de grensregio's en hun bewoners op nationaal en Europees niveau (zie ook art. 3 van de Statuten Euregio Rijn-Waal).

De Euregio speelt samen met betrokken partners zoals het Comité van Toezicht van Interreg Deutschland Nederland een met name beleidsadviserende rol bij de intake en afhandeling van Europese subsidie-aanvragen en projectsubsidies.

Ten behoeve van het Nijmeegse belang bevordert de Euregio:

- de grensoverschrijdende samenwerking en de Europese integratie in brede zin;
- de toegang tot subsidieregelingen waarmee ook in het belang van Nijmeegse burgers, bedrijven en organisaties is gediend;
- het innovatief vermogen in de grensregio.

Dat doet men onder andere door het faciliteren van een (bestuurlijk) netwerk in het grensgebied, een lobby richting Duitse en Nederlandse ministeries, de Europese Commissie en andere Europese stakeholders met als doel gezamenlijk te werken aan het wegnemen van belemmeringen in het grensgebied.

Actualiteiten en risico's

In 2020 is de meerjarige strategische agenda vastgesteld. Deze kent een looptijd van 5 jaar.

Daarin staan vier thema's centraal:

1. Economie en klimaat
2. Arbeidsmarkt en onderwijs
3. Leefbaarheid
4. Euregionale identiteit

In 2022 zijn de kaders voor de nieuwe Interreg-programma's vastgesteld met als doel grensbelemmeringen tussen Nederland en Duitsland te verkleinen. Dat betekent dat in 2024 lokale maatschappelijke organisaties, bedrijven, kennisinstellingen, maar ook de lokale overheden, samen met Duitse partners aanvragen kunnen doen voor de (co)financiering van projecten die een bijdrage leveren aan die thema's.

Privaatrechtelijke organisaties

Indigo B.V.

Openbaar en gemeentelijk belang

De gemeentelijke ambitie is om in 2045 energieneutraal te zijn en de stad aardgasvrij te verwarmen. Bij een warmtenet –nutsvoorziening- wordt het gebruik van fossiele brandstoffen en de uitstoot van CO2 tegengegaan. Om deze nutsvoorziening mogelijk te maken is in 2012 Indigo B.V. opgericht met als doelstelling het realiseren, in stand houden en exploiteren van een warmte-infrabedrijf. Indigo B.V. is een dochter van Alliander waarin de gemeente een minderheidsdeelneming van 5 % heeft. De gemeente heeft in de besluitvorming op strategische onderdelen van Indigo B.V. een stemverhouding van 50% - 50% met Alliander, zodat de invloed groot is met een klein risico. Indigo B.V. heeft de transportleiding tussen de ARN en het concessiegebied Waalsprong en Waalfront gerealiseerd. Indigo B.V. kan in de toekomst ook ingezet worden bij andere warmtenet projecten.

Actualiteiten en risico's

In de concessie Waalsprong en Waalfront zijn de afgelopen jaren de geprognostiseerde woningaansluitingen niet gehaald, in 2022 wel. In dit jaar zijn er zelfs meer huizen aangesloten op het warmtenet dan was voorspeld. De verwachting is nog steeds dat het aantal afgesproken aansluitingen voor het einde van de looptijd behaald wordt. De vertraging in de woningaansluitingen heeft negatieve financiële gevolgen op de business case van Indigo. Deze kunnen nog steeds worden opgevangen, gebruikmakend van de achtergestelde lening van de provincie Gelderland. In de recentste businesscase rekent met de actuele GREX-planning. Deze geeft aan dat we aan onze verplichtingen van de achtergestelde lening gaan voldoen. Indigo B.V. loopt de normale bedrijfsvoeringsrisico's als warmte-infra&exploitatie-bedrijf. Indigo stuurt daartoe strak op de kosten van de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering kent afgelopen jaar kostenstijgingen door onder andere hogere elektriciteitskosten. Deze

prijsstijgingen vormen geen bedreiging, maar vragen om nadere beschouwing en beheersing van deze risico's wat Indigo B.V. actief oppakt.

De Wet Collectieve Warmtevoorziening (WCW) is op komst waarbij in meerderheid publieke warmtebedrijven worden voorgeschreven bij nieuwe of afgelopen concessies) Voor het warmteconcessiegebied Waalsprong/Waalfront blijft Vattenfall de concessie uitvoeren (einde looptijd 2042). Vattenfall verzorgt momenteel als enige warmtebedrijf op de Indigoleiding de operationele bedrijfsvoering. Om andere partijen met warmte over de Indigo-leiding toe te kunnen laten, moeten afspraken en investeringen worden gemaakt over de operationele bedrijfsvoering van de Indigo leiding. Dit werkt Indigo B.V. het komende jaar uit.

In het kader van de voorbereiding van de aanleg van een toekomstig collectief warmtenet in Dukenburg wordt onderzocht op welke manier Indigo B.V. een rol kan spelen in het toekomstig warmtenet en publiek integraal warmtebedrijf.

Er wordt onderzocht of Indigo B.V. ook een rol kan spelen bij de verdere doorkoppeling van het warmtenet in andere delen van Nijmegen als TPN-West en Stationsgebied. Op bedrijventerrein TPN-West vragen bedrijven in de directe nabijheid van de Indigo leiding naar de mogelijkheden om warmte te ontvangen.

DAR NV

Openbaar en gemeentelijk belang

Openbaar belang

De Dar is een overheidsgedomineerde N.V. die voor de 7 deelnemende regiogemeenten de huishoudelijke afvalinzameling verzorgt. Voor Nijmegen voert Dar daarnaast ook de stadsreiniging, ongediertebestrijding, beheer openbaar groen en gladheidsbestrijding uit. Waar mogelijk zet Dar daarbij mensen in met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Gemeentelijk belang

Als gemeente zijn we aandeelhouder van Dar. Het aandeel van Nijmegen bedraagt 73,9%. Daarnaast zijn we klant van Dar. Jaarlijks sluiten Dar en gemeente Nijmegen (en andere gemeenten in de regio) een dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor de invulling van de uitvoerende taken. Het gegeven dat alle regiogemeenten zowel aandeelhouder als klant van Dar zijn bevordert een efficiënte regionale inzameling en verwerking van alle huishoudelijke afvalstromen.

Actualiteiten en risico's

Afvalscheiding en hergebruik

Dar stelt zich tot doel samen met de gemeenten minimaal de landelijke doelstellingen te realiseren op het gebied van afvalscheiding en recycling. Met de gescheiden inzameling en verwerking van luiers en incontinentiemateriaal hebben we hierin een volgende stap gezet. We zien goede resultaten en gaan hiermee door.

Om verdere stappen te kunnen zetten naar een circulaire economie ontwikkelen we samen met Dar een nieuw afvalbeleidsplan. Naast het principe van "de vervuiler betaalt" zetten we daarbij in op een verbetering van het serviceniveau voor bewoners om herbruikbare afvalstromen te kunnen scheiden én een verlaging van het serviceniveau op restafval. Met name bij bestaande en nieuw te ontwikkelen hoogbouw is er nog de nodige milieuwinst te behalen.

Beheer openbare ruimte

Naast de afval- en reinigingsstaken verricht Dar ook de integrale uitvoering van een groot deel van het beheer van de openbare ruimte. Dus ook van het groen en het onderhoud aan de wegen. We stimuleren DAR om steeds verder te groeien in de integrale dienstverlening.

Fysieke belasting beladers

De landelijke aandacht voor de fysieke belastbaarheid van beladers neemt toe en zal op enig moment vorm krijgen in striktere regelgeving. Dat kan op termijn consequenties hebben voor de wijze waarop huishoudelijke afvalstromen worden ingezameld en/of het kostenniveau van de inzameling.

Biodiversiteit in het groenbeheer

De aandacht voor biodiversiteit neemt sterk toe. Dit heeft consequenties voor de uitvoering van het groenbeheer door Dar. Zo zal er bijvoorbeeld minder vaak en minder intensief worden gemaaid en ook de snoeiwerkzaamheden zullen anders worden georganiseerd.

Herinrichting Dar-terrein

Door de groei in activiteiten voldoet het huidige terrein van Dar niet meer. Daarom zal het terrein grondig moeten worden heringericht. Dat zal in de komende jaren zijn beslag moeten krijgen. In dat traject worden meteen een aantal verduurzamingsmaatregelen meegenomen.

Waalfront BV

Openbaar en gemeentelijk belang

Realisatie van het stadsdeel Waalfront door deelname in het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied door middel van verwerven, bouw- en woonrijp maken van gronden en panden, het realiseren van binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen en bijbehorende voorzieningen.

De vennootschap OBW Beheer BV is opgericht om als beherend vennoot deel te nemen in de commanditaire vennootschap Ontwikkelingsbedrijf Waalfront CV (OBW CV). De vennootschap neemt voor 2% deel in de CV. De overige deelnemers in de CV zijn Waalfront BV (100% eigendom Gemeente Nijmegen) en BPD Ontwikkeling BV, ieder voor 49%.

De beherend vennoot stuurt de ontwikkelingen en activiteiten binnen Waalfont CV aan. De BV blijft contractueel in stand gedurende de hele realisatieperiode van het Waalfront en de levensduur van Waalsprong CV. Vooral nog is de looptijd van de gebiedsontwikkeling tot en met 2029.

Actualiteiten en risico's

De grex 2023 prognosticeert een tekort van circa € 28,6 miljoen op netto contante waarde. Het totale gemeentelijke risicobedrag (GREX risico + gemeentelijke risico's) bedraagt € 5,0 miljoen. De grex 2023 is in de aandeelhoudersvergadering vastgesteld en is aangeboden aan de gemeenteraad voor wensen en bedenkingen. De deelgebieden Handelskade en Batavia zijn afgerond. Het park Fort Kraijenhoff is opgeleverd net als de woningen van het deelgebied Dijkkwartier Oost. In 2023 wordt de aansluiting Laan van Oost Indië op de Weurtseweg afgerond en is gestart met de restauratie van het te behouden deel van het Honigcomplex. Wanneer de marktsituatie het toelaat, zal in 2024 gestart worden met de bouw van de parkeergarage in het Waalkwartier (terrein voormalig slachthuis), volgend daarop zal gestart worden met de bouw van de woningen en de inrichting van de Waalhaven.

De grex 2024 Waalfront wordt eind 2023/begin 2024 aan de gemeenteraad voorgelegd voor wensen en bedenkingen.

Leisurelands

Openbaar en gemeentelijk belang

Openbaar belang

Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.

Gemeentelijk belang

Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.

De gemeente Nijmegen is voor 16,74% aandeelhouder van Leisurelands. De gemeente Nijmegen verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij en er is geen sprake van dividenduitkering.

Actualiteiten en risico's

Op dit moment speelt er veel rondom de mogelijke toename van evenementen in en om de Berendonck

Hoewel dit onder de verantwoordelijkheid valt van de gemeente Wijchen, levert navraag bij Leisurelands op dat het aantal van 30 evenementen een eigen leven is gaan leiden. Het klinkt natuurlijk erg veel maar met het plan dat voorligt wil Leisurelands, overeenkomstig de door de gemeenteraad van Wijchen vastgestelde ontwikkelvisie 2020-2030, de evenementen zoals die plaatsvinden op Berendonck plus 1 extra Emporium-dag planologisch borgen. Tevens wordt in 2024 de oplevering van een hotel aan de Berendonck verwacht. Beide aspecten blijven we volgen en de gemeente Nijmegen zal via de jaarlijkse Algemene Aandeelhouders Vergadering, brengen we onze zienswijze in.

NV Bank Nederlandse Gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Actualiteiten en risico's

Over 2022 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van EUR 300 miljoen (2021: EUR 236 miljoen). De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor komende jaren kan de bank daarom niet maken.

Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

BV Land over de Waal

Openbaar en gemeentelijk belang

Oorspronkelijk was deze verbonden partij de commanditaire vennoot van de CV GEM Waalsprong Beheer B.V. Op 10 november 2015 heeft het college besloten de GEM Waalsprong te ontbinden. De activiteiten zijn overgegaan naar de gemeente Nijmegen.

Land over de Waal BV - de gemeente is enig aandeelhouder - is destijds niet ontbonden omdat deze mogelijk in de toekomst voor andere activiteiten kan worden gebruikt. Het in stand houden is voordeliger dan het opnieuw laten oprichten van een nieuwe BV.

Actualiteiten en risico's

Deze BV houden wij aan om snel in te kunnen spelen op toekomstige planontwikkelingen.

Ontwikkelingsbedrijf Waalfront Beheer BV

Openbaar en gemeentelijk belang

Realisatie van het stadsdeel Waalfront door deelname in het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied door middel van verwerven, bouw- en woonrijp maken van gronden en panden, het realiseren van binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen en bijbehorende voorzieningen.

De vennootschap OBW Beheer BV is opgericht om als beherend vennoot deel te nemen in de commanditaire vennootschap Ontwikkelingsbedrijf Waalfront CV (OBW CV). De vennootschap neemt voor 2% deel in de CV. De overige deelnemers in de CV zijn Waalfront BV (100% eigendom Gemeente Nijmegen) en BPD Ontwikkeling BV, ieder voor 49%.

De beherend vennoot stuurt de ontwikkelingen en activiteiten binnen Waalfont CV aan. De BV blijft contractueel in stand gedurende de hele realisatieperiode van het Waalfront en de levensduur van Waalsprong CV. Vooral nog is de looptijd van de gebiedsontwikkeling tot en met 2029.

Actualiteiten en risico's

De grex 2023 prognosticeert een tekort van circa € 28,6 miljoen op netto contante waarde. Het totale gemeentelijke risicobedrag (GREX risico + gemeentelijke risico's) bedraagt € 5,0 miljoen. De grex 2023 is in de aandeelhoudersvergadering vastgesteld en is aangeboden aan de gemeenteraad voor wensen en bedenkingen.

De deelgebieden Handelskade en Batavia zijn afgerond. Het park Fort Kraijenhoff is opgeleverd net als de woningen van het deelgebied Dijkkwartier Oost. In 2023 wordt de aansluiting Laan van Oost Indië op de Weurtseweg afgerond en is gestart met de restauratie van het te behouden deel van het Honigcomplex. Wanneer de marktsituatie het toelaat, zal in 2024 gestart worden met de bouw van de parkeergarage in het Waalkwartier (terrein voormalig slachthuis), volgend daarop zal gestart worden met de bouw van de woningen en de inrichting van de Waalhaven.

De grex 2024 Waalfront wordt eind 2023/begin 2024 aan de gemeenteraad voorgelegd voor wensen en bedenkingen.

Stichtingen

Economic Board

Openbaar en gemeentelijk belang

Stichting The Economic Board is een triplehelix-samenwerking tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijven in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, met Foodvalley. The Economic Board zet zich op diverse manieren in voor de economische groei van de regio en de profilering van de regionale sterkten in onder andere Den Haag, Duitsland en Brussel. De focus ligt daarbij op de speersectoren Food, Health&High Tech, Energy en de cross-overs daartussen. Binnen deze sectoren liggen grote kansen voor innovatie, meer bedrijvigheid en werkgelegenheid. Daarnaast werkt The Economic Board aan een aantal randvoorwaardelijke clusters die essentieel zijn voor het versterken en laten bloeien van de speerpuntsectoren, zoals Slimme Duurzaamheid en Human Capital/Arbeidsmarkt.

Actualiteiten en risico's

The Economic Board wordt met een inwonersbijdrage vanuit de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen ondersteund, waarbij de Groene Metropoolregio namens de gemeenten subsidie verstrekt. The Economic Board zal met haar activiteiten een belangrijke bijdrage blijven leveren aan o.a. de opgave 'Productieve Regio'. Wij zien op dit moment geen risico's.

RVN@

Openbaar en gemeentelijk belang

Stichting RVN@ is een bottom-up beweging die innovatie, sociale en economische groei in het Rijk van Nijmegen actief stimuleert. Ondernemers, overheid, organisaties, investeerders en kennisinstellingen/studenten werken over gemeentelijke en sectorale grenzen heen samen om nieuwe en bestaande initiatieven met elkaar te verbinden en door te ontwikkelen. De focus hierbij ligt op het MKB.

Actualiteiten en risico's

Het meerjarenplan RvN@ 2020-2022 is uitgewerkt naar een Groeistrategie 2022-2026. Hierin worden de mogelijkheden voor een lange termijn financiering van RvN@ als een triple helix organisatie (overheid, onderwijs, ondernemers) op een rij gezet. We ondersteunen RvN@ ook in 2023 financieel en doen volop mee. Wij zien op dit moment geen risico's.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Voor het onderhoud van kapitaalgoederen begroten wij jaarlijks een substantieel bedrag. Deze paragraaf geeft meer inzicht in de omvang en besteding daarvan. We onderscheiden drie categorieën kapitaalgoederen van de gemeente, te weten openbare ruimte, gebouwen en onderwijshuisvesting. In deze paragraaf gaan we in op het beleidskader en de financiële vertaling voor de begroting.

Openbare ruimte

Tot de kapitaalgoederen in de openbare ruimte rekenen we de wegen, de civiele kunstwerken (bruggen, tunnels en viaducten), de openbare verlichting, de verkeersregelininstallaties, de riolering, het water en het groen en spelen. Voor het onderhoud van deze kapitaalgoederen begroten we in Nijmegen bij de programma's Openbare ruimte en Bereikbaarheid in totaal circa € 41 miljoen per jaar. Onderhoud bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud, technische vervanging en renovatie. De budgetten voor het onderhoud in de openbare ruimte zijn gedeeltelijk exploitatiebudgetten en gedeeltelijk investeringen.

Nota kapitaalgoederen

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording moeten Gemeenten eens in de vier jaar een integrale nota over het onderhoud van de kapitaalgoederen opstellen en door de gemeenteraad laten vaststellen.

Het doel van deze nota is grip en sturing te bieden op de vervangingsbehoefte en investeringen van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. E.e.a. op basis van de kwaliteit van de buitenruimte, de actuele onderhoudstoestand, aanwezige onderhoudsachterstanden, en middelen welke nodig zijn voor het onderhoud. De nota is daarmee ook de verantwoording naar bevoegd gezag.

Vooruitlopend op de nota 2024-2028, zijn in het Coalitieakkoord hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld; Voor 2024 is € 3 miljoen beschikbaar, voor 2025 € 5 miljoen voor 2026 € 3 miljoen en voor 2027 € 4 miljoen.

Per beheergroep zoals wegen, openbare verlichtingen, spelen e.d. maken we een beheerplan waarbij we dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingen onderscheiden. De nota kapitaalgoederen geeft een doorkijk naar de benodigde investeringen op zowel korte als lange termijn. De doorkijk van de nota maakt het mogelijk om andere ambities zoals klimaatadaptatie, energietransitie, mobiliteit en overige grote opgaven in de wijken beter op elkaar af te stemmen. Technisch beheer maakt daarbij plaats voor ambitie-gestuurd beheer.

Op dit moment worden de benodigde investeringen en onderhoudsbudgetten in beeld gebracht. De huidige budgetten zijn nu ontoereikend om de aanwezige achterstanden weg te nemen en het huidige onderhoudsniveau te kunnen borgen. Gelet op de huidige bezuinigingen en de zeer beperkte investeringsruimte voor de komende jaren, zullen daarom aanvullende risicoscenario's worden opgesteld alvorens de nota aan de Raad zal worden voorgelegd.

Onderhoudsplannen

Onder de programma's Openbare ruimte en Bereikbaarheid zijn verwijzingen opgenomen naar actuele documenten over onderhoud openbare ruimte.

Beleidskader

Eind 2023 liep de duur van de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' af. Deze beleidsnota bevatte de kaders waarin we een antwoord gaven op de maatschappelijke en economische ontwikkelingen: actief burgerschap, kostenbewustzijn, duurzaamheid en een terugtrekkende overheid. Deze onderwerpen zijn nog steeds actueel in onze werkwijze. Voor de kapitaalgoederen zijn vooral de ontwikkelingen kostenbewustzijn en duurzaamheid van toepassing. Met gedifferentieerd en risico-gestuurd beheer sturen we op het niveau waaraan de kapitaalgoederen minimaal moeten voldoen. Om meer differentiatie mogelijk te maken, werken we met 'wijkbudgetten'. Op die manier krijgen bewoners meer inspraak in het beheer en de inrichting van hun eigen woonomgeving. Risico-gestuurd beheer is gericht op optimale inzet van onze middelen. Daarvoor moeten we keuzes maken. Dat doen we door bij de te nemen onderhoudsmaatregelen steeds een afweging te maken tussen kosten, mogelijke risico's en

gewenste prestaties.

We zoeken voor een nieuw beleidskader aansluiting bij de Omgevingsvisie.

Grote opgaven fysieke domein

Voor 2024 en verder stellen we in samenwerking met Stadsontwikkeling een gezamenlijke planning op voor de grote opgaven binnen het fysieke domein, met name op de gebieden van de energietransitie, klimaatadaptatie, vernieuwingsgolf, woningbouw en de mobiliteitsopgaven. We stemmen werkzaamheden zo veel als mogelijk op elkaar af, om op die manier kosten te besparen en overlast voor de inwoners te verminderen.

Financieel

De woningdichtheid van Nijmegen groeit de komende jaren en hierdoor verandert ook de openbare ruimte. Dit leidt tot een toename van de beheerkosten. Voor iedere opgeleverde woning nemen we daarvoor een bedrag op in de begroting. In 2024 leidt de areaaluitbreiding tot een structurele stijging van het onderhoudsbudget met € 490.000-

Wegen en civiele kunstwerken

Beleidskader

Wegen vormt daarbij als “leading asset” het belangrijkste beheeronderdeel bij de vervangingen in de openbare ruimte waarbij andere beheeronderdelen zoals o.a. openbare verlichting en groen “meeliften”. Eind 2023 zal een nieuwe meerjaren- en lange termijnplanning worden opgesteld. Daarbij wordt ook het achterstallige onderhoud nader in beeld gebracht. Herstel hiervan is echter zeer beperkt mogelijk vanuit de huidige budgetten. Verder herstel is afhankelijk van beschikbaar exploitatiebudget en aanvullende investeringen in de komende decennia.

Financieel

Het onderhoud van wegen en civiele kunstwerken begroten we in het programma Bereikbaarheid. In 2024 geven wij circa € 4,7 miljoen aan wegonderhoud en € 1,7 miljoen aan civiele kunstwerken uit. Daarnaast besteden we € 1,6 miljoen aan verkeersregelininstallaties en -voorzieningen. In het UPOR is opgenomen welke grote wegen we het komend jaar gaan aanpakken.

Openbare verlichting

Beleidskader

Voor openbare verlichting hanteren we als beleidskader 'Zicht op Nijmeegs licht'. We gaan door met de structurele vervanging per gebied van het oude kabelnet, armaturen en bijbehorende masten. Net als bij het beheeronderdeel wegen is echter sprake van een aanzienlijke achterstand. Het huidige tempo waarbij we jaarlijks 8-10 kilometer kabelnet vervangen is ontoereikend om de achterstand weg te nemen. Ook het vervangen van de masten en het vervangen van armaturen plaatsen we LED-verlichting vraagt de nodige aandacht.

Voor het onderhoud van de openbare verlichting heeft de gemeente Nijmegen in 2018 een tienjarig onderhoudscontract voor de OVL afgesloten met een marktpartij. Deze heeft daarmee de opdracht gekregen om voor een vast bedrag van in totaal € 15 mln. het OVL-areaal maximaal te verduurzamen, in een zo goed mogelijke conditie te brengen en tien jaar te onderhouden. Het onderhoud richt zich met name op (on)veiligheid, onderhoudbaarheid en functionaliteit van de installatie. Het contract voorziet in de basis niet in de vervangingsopgave.

Financieel

In 2024 geven we circa € 6,1 miljoen uit aan openbare verlichting. We begroten structureel € 2 ton per jaar voor het oplossen van storingen in het ondergronds kabelnet.

Infrastructuur voor de gemeentelijke watertaken

Beleidskader

Het Gemeentelijk Rioleringsplan Nijmegen (GRP) 2017-2023 is het beleidskader voor onze taken op het gebied van afvalwater, hemelwater, oppervlaktewater en grondwater. In 2024 wordt een nieuw plan opgesteld. Vanuit dit GRP werken we verder aan ons integraal beleid voor de uitvoering en duurzame ontwikkeling van onze gemeentelijke watertaken. De hoofddoelen van onze wettelijke gemeentelijke watertaken zijn het beschermen van de volksgezondheid, bijdragen aan een leefbare woonomgeving en beschermen van het milieu. We streven naar doelmatig beheer en duurzame ontwikkeling van de infrastructuur voor onze watertaken. We gaan aan de slag met de opstelling van een nieuw GRP/watertakenplan dat past binnen het op te tellen Omgevingsplan.

Financieel

De exploitatiebegroting voor de watertaken is onderdeel van het programma Openbare Ruimte. In 2024 besteden wij € 11,6 miljoen aan aanleg, onderhoud, vernieuwing en planvorming van infrastructuur en voorzieningen voor de uitvoering van onze watertaken. De lasten worden gedekt uit de rioolheffing. Sinds 2015 bekostigen we ook de kosten voor rente en afschrijving voor de uitbreidingsinvesteringen in de Waalsprong uit de rioolheffing.

Groen

Beleidskader

'Het 'Bomenplan Nijmegen' (2021), de 'Uitvoeringsagenda Bomen 2021 – 2025, het 'Handboek Stadsbomen' 2009 (deze alleen nog voor wat betreft criteria en voorschriften kapvergunning en hoofdboomstructuur), 'De Groene Draad, kansen voor het Nijmeegse groen' (2007), de 'Bosbeheervisie' (2000), de Natuur(monumenten)visie Rijk van Nijmegen 2020-2038 (Heumensoord) vormen ons uitgangspunt. Met deze plannen hebben we kaders voor de ruimtelijke ontwikkelingen en ecologische kwaliteit van groen, natuur en landschap. Daarmee ontwikkelen en bewaken we de groene elementen en de hoofdgroenstructuur van de stad. De klimaatverandering heeft een groot nadelig effect op het huidige bomenbestand. De lange droge periodes zorgen er voor dat er veel bomen per jaar doodgaan die we moeten verwijderen en waarvoor we moeten herplanten. Dit is een aandachtspunt in de in ontwikkeling zijnde klimaatadaptatiestrategie.

Voor de planning van de werkzaamheden hanteren we het groenstructuurplan. Daarin hebben we de werkzaamheden om de groenstructuur in stand te houden en waar mogelijk te versterken opgenomen. Voor het groenstructuurplan zetten we in 2024 de reguliere budgetten in. Er is een beperkt budget beschikbaar voor vervangingsonderhoud.

Financieel

We zetten in 2024 de reguliere budgetten voor het onderhouden van de bomen in. We besteden circa € 10,1 miljoen aan groenonderhoud. Er is een beperkt budget beschikbaar voor vervangingsonderhoud. We geven prioriteit aan nieuwe bomen met hoge kwaliteit in versteende wijken en gebieden in de bestaande stad. We zorgen voor een verbetering van de groeiplaatsen en benutten kansen om het ecologisch beheer verder te verbeteren.

Spelen

Om het spelen, bewegen en ontmoeten (overeenkomstig de Omgevingsvisie) te stimuleren, hebben we de ambitie om per wijk 1 of 2 groene, sociale knooppunten inrichten. Dit zijn plekken om te spelen, te bewegen en te ontmoeten voor mensen van 0 tot 100 jaar.

Daarnaast hebben we buurtspeelplekken en groene ontmoetingsplekken waar spelen voor de allerjongsten mogelijk is. De belangrijkste uitgangspunten hierbij zijn:

- Een groen sociaal knooppunt maakt Samenspelen mogelijk: 100 % welkom, 70% toegankelijk, 50% bespeelbaar.
- Natuurlijk spelen: dit betekent meer (speel-)groen en minder toestellen. Bij nieuwe plekken of bij herinrichting onderzoeken we of de locatie als een meer natuurlijke (speel)plek kan worden ingericht.

- We integreren spelen en ontmoeten in de openbare ruimte. De uitdaging is om op een slimme manier gebruik te maken van de openbare ruimte waarin kinderen worden gestimuleerd om samen te spelen en waarin ouderen elkaar kunnen ontmoeten.
- We betrekken bewoners waaronder met name kinderen bij de in te richten speelplekken.

Net als bij de beheeronderdelen wegen en openbare verlichting is bij spelen sprake van een aanzienlijke vervangingsopgave en daarmee investeringsbehoefte. De aanleg van nieuwe groene sociale knooppunten en vervanging van de huidige speelvoorzieningen is daarmee sterk afhankelijk van de beschikbare investeringsruimte in de komende jaren.

Financieel

In overleg met bewoners maken we de speelplekken groener om natuurlijk te spelen. Bij de herinrichting houden we zoveel mogelijk rekening met kinderen met een beperking. We streven er ook naar dat de speelplekken goede ontmoetingsplekken zijn voor oudere bewoners zodat jong en oud elkaar kunnen ontmoeten. Voor het onderhoud aan recreatieve sportvoorzieningen, speeltuinen en speelplekken is in totaal € 1,4 miljoen beschikbaar.

Gebouwen

Beleidskader

Het planmatig en storingsonderhoud aan de gemeentelijke gebouwen wordt sinds 1 januari 2016 uitgevoerd door onze regie-partner Heyday. Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen wordt uitgevoerd op basis van meer-jaren onderhoudsplannen. Bij alle panden wordt daarbij het wettelijk -, periodiek-, storings- en gebrekenonderhoud uitgevoerd om de functionaliteit en veiligheid te borgen.

De plannen worden aan de hand van her-inspecties jaarlijks geactualiseerd. De uit te voeren onderhoudswerkzaamheden worden jaarlijks middels een collegevoorstel aan het College voorgelegd.

Wij toetsen de performance van onze regie-partner op klanttevredenheid en onderhoudsstaat van de gebouwen.

De opdracht aan de onderhoudspartij is om panden te onderhouden op conditieniveau 3 van de NEN 2767 (Nederlands Normalisatie-instituut) voor gebouwen. Dat wil zeggen op een “sober- en doelmatig niveau”, zodat de gebruiker in het pand kan blijven doen waar het voor bedoeld is.

Uw Raad heeft middelen beschikbaar gesteld om de gebouwen structureel te onderhouden. Voor grote vervangingen wordt separaat budget bij u aangevraagd.

Het jaarlijkse onderhoud vertoont in absolute zin, als gevolg van werkelijk uit te voeren onderhoud, grote fluctuaties.

Middels de Reserve Onderhoud kent de feitelijke belasting van de begroting toch een stabiel beeld; wij egaliseren de lasten van het onderhoud naar een gemiddelde over een periode van 10 jaren.

We kunnen met het nu toegekende budget de gemeentelijke gebouwen in stand houden. De gestegen bouw- en onderhoudskosten zijn op korte termijn nog geen knelpunt (de gemeentelijke indexering is op dit moment voldoende), maar het effect voor op de (middel)lange termijn is nog niet goed te overzien.

bedragen * € 1 miljoen	2024	2025	2026	2027
Gebouwen	8,8	8,8	8,8	8,8
Sportaccommodaties	0,9	0,9	0,9	0,9
Totaal	9,7	9,7	9,7	9,7

We storten het in de begroting beschikbare onderhoudsbudget in de Reserve Onderhoud gebouwen.

De storting in de Reserve Onderhoud bedraagt de komende jaren € 8,8 miljoen per jaar.

Naast Heyday hebben we nog een aantal andere externe partijen die o.a. het onderhoud doen van opvanglocaties.

Realisatie investeringen

Naast het reguliere technisch onderhoud zijn er een aantal investeringen gedaan in onze gemeentelijke panden. Hieronder lichten wij aan uw Raad de belangrijkste toe.

Diverse wettelijke aanpassingen aan gebouwen

Het jaarlijkse bukkrediet Gemeentelijke Accommodaties van € 1.000.000 wordt besteed aan noodzakelijke aanpassingen en verbeteringen aan gemeentelijke gebouwen in het kader van veiligheid, verhuurbaarheid en nieuwe wetgeving. De belangrijkste voor het komende jaar zijn aanpassingen in het kader van veiligheid, brandveiligheid, legionella en specifieke projecten zoals verbeteren van het binnenklimaat, kleedkamers en gemeenschappelijke ruimten in onze sport- en wijkaccommodaties.

Investeringen in duurzaamheid, asbest en cultuurhistorie

In de komende jaren wordt wederom geïnvesteerd in initiatieven op het gebied van duurzaamheid en klimaat. Door het uitvoeren van de duurzaamheids- en klimaatvoorzieningen, met name het aanbrengen van LED verlichting, isolatie en energiemanagement, maken we de gebouwen duurzamer en neemt het energieverbruik af. Daardoor wordt invulling gegeven aan de wettelijke eisen ten opzichte van energie-labels enerzijds en duurzaamheidsambities van de gemeente anderzijds.

Onderwijshuisvesting

Beleidskader

Op 19 december 2007 heeft de Raad een besluit genomen over de doordecentralisatie (DDC) van onderwijshuisvestingsmiddelen. Met dit besluit is de zorg voor onderwijshuisvesting met alle bijbehorende middelen en verantwoordelijkheden, onder voorwaarden, voor onbepaalde tijd overgedragen aan de schoolbesturen. De gemeente en schoolbesturen hebben de ambitie vastgesteld om alle doorgedecentraliseerde schoollocaties te vernieuwen binnen een periode van 40 jaar. Vernieuwing vindt plaats door nieuwbouw op een nieuwe of bestaande locatie of door renovatie. We meten de ambitie met een indicator die de jaarlijkse vernieuwing weergeeft en we houden het verloop daarvan bij in de monitor doordecentralisatie onderwijshuisvesting.

We streven ernaar om in principe alle voorzieningen voor onderwijshuisvesting door te decentraliseren, omdat investering en exploitatie dan in een hand ligt.

De tussentijdse evaluatie heeft aangetoond dat de afgesproken ambities niet meer haalbaar zijn. In 2023 zijn met de schoolbesturen nieuwe afspraken in een addendum en een nieuw convenant prestatieafspraken gemaakt. Dit zorgt voor meer “regelruimte” door minder strenge spreidingseisen in het Primair Onderwijs en verzachting van het ambitieniveau (van resultaat naar inspanningsverplichting). Tevens is afgesproken is dat we samen met de schoolbesturen blijven inzetten op de landelijke lobby voor meer budget in het gemeentefonds.

Per eind 2022 was 57% van het totaal aan actuele vierkante meters bruto vloeroppervlakte van DDC-scholen vernieuwd. In het kader van de regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS) is in 2023 zowel qua binnenklimaat als qua (isolatie van de) gebouwschil een impuls gegeven aan de basisscholen De Luithorst, De Wingerd, De Sterredans en Klein Heyendaal. In het kader van SUVIS lopen na 2023 nog op 3 scholen trajecten voor het verbeteren van het binnenklimaat. Daarmee is per eind 2023 in totaal 61% van het totaal aan actuele vierkante meters bruto vloeroppervlak van DDC scholen vernieuwd. In 2024 geven we een vervolg aan de nieuwbouw voor de basisschool Prins Claus en wordt een nieuw gebouwdeel voor leerlingen van De Monnikskap bij het Kandinsky College locatie Malderburchtstraat gerealiseerd.

Met name in de bestaande stad zijn vrijwel alle voorzieningen doorgedecentraliseerd. In 2023 is de onderwijshuisvesting van 92,8% van alle leerlingen doorgedecentraliseerd. Het algemene streven is om voor alle leerlingen uiteindelijk uit te komen op 100%. Uitzondering hierop zijn basisschool Kleurrijk en basisschool Petrus Canisius, locatie St. Stevenskerkhof. Hier zijn alleen de leerlingen doorgedecentraliseerd en niet de huisvesting, die in eigendom van de gemeente is. De gebouwen zijn in eigendom van de gemeente en de scholen huren het schooldeel van het gebouw. Deze scholen zijn gevestigd in respectievelijk het voorzieningshart 't Hert in het Willemskwartier en het City-complex in het stadscentrum.

Drie schoolbesturen in de bestaande stad, de Stichting Simonscholen, Aloysius en de Stichting Speciaal Onderwijs Tarcisius zijn niet doorgedecentraliseerd. Wij zijn met deze schoolbesturen in gesprek om, in combinatie met nieuwbouw, ook door te decentraliseren. In Nijmegen Noord zijn de basisscholen De Oversteek en Het Talent niet doorgedecentraliseerd. Beide zijn gehuisvest in een voorzieningenhart.

Financieel

De totale begroting van het taakveld Onderwijshuisvesting bedraagt in 2024 € 19,4 miljoen. Hiervan is € 17,8 miljoen voor doorgedecentraliseerde scholen en € 1,4 miljoen voor niet-doorgedecentraliseerde scholen. De uitvoeringskosten voor het taakveld Onderwijshuisvesting bedragen € 0,2 miljoen per jaar.

Grondbeleid

Beleid

Het grondbeleid neemt fysiek ruimtelijke projecten in ontwikkeling en voert deze uit. Hierbij is een relatie met andere taakvelden binnen de gemeentelijke begroting.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit grondbeleid zijn:

- Een groter aanbod van woningen voor de doelgroepen die daar het meeste behoefte aan hebben. Dit doen we door de productie van bouwrijpe grond en de ontwikkeling van stedenbouwkundige plannen. Dit is conform de Uitvoeringsagenda wonen.
- Fysieke ruimte maken voor de realisatie van culturele en maatschappelijke voorzieningen, scholen, kantoren, bedrijfshuisvesting en andere werkgelegenheidslocaties.
- De realisatie van structuurbepalende, stedelijke ontwikkelingsprojecten zoals de Waalsprong, transformatie Stationsgebied, Kanaalzone-Zuid, Vlaams kwartier, Valkhofkwartier en Waalfront, deze zijn bepalend voor de lange termijn ontwikkeling van de stad.

De manier waarop we ons grondbeleid uitvoeren is uitgebreid omschreven in de Nota Grondbeleid 2018

Deze is in maart 2018 door uw gemeenteraad vastgesteld. In deze kadernota gaan we niet alleen uit van faciliterend grondbeleid, waarbij we gebruik maken van 'publieke' instrumenten, maar kiezen we ook voor een actieve, ontwikkelende en daarmee risicodragende rol van de gemeente. Dit kan zelfstandig of via samenwerking met marktpartijen en deelnemingen in publiek-private samenwerkingen (PPS) zoals Waalfront, of via een gemeenschappelijke regeling met andere overheden. In de actieve rol verwerven we gronden, ontwikkelen we plannen en maken we terreinen bouwrijp en verkopen deze. Deze nota wordt nu geactualiseerd, in verband met een aantal ontwikkelingen. Door het Didamarrest van de Hoge Raad moeten de regels over de verkoopmethoden van gemeentelijk vastgoed en gronden iets worden aangepast. Ook de nieuwe Omgevingswet maakt dat de teksten moeten worden aangepast. Bij deze actualisatie nemen we ook de opmerkingen/aanbevelingen van de auditcommissie mee, die zijn uitgebracht naar aanleiding van de Stadsrekening 2021 en de Stadsrekening 2022.

Projecten worden door de afdeling Stadsontwikkeling voorbereid, uitgevoerd en financieel afgewikkeld

De planexploitaties van deze projecten die altijd een doorlooptijd van meerdere jaren kennen, leggen we als document ter vaststelling aan uw gemeenteraad voor. Bij veel van deze projecten speelt grondbeleid een belangrijke rol.

De planexploitaties worden jaarlijks opgenomen in de Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP)

De VGP wordt aan het begin van het kalenderjaar ter vaststelling aan uw gemeenteraad aangeboden, waarbij de peildatum 1 oktober van het daaraan voorafgaande jaar is. De planning is dat het VGP door uw gemeenteraad wordt vastgesteld vóór de stadsrekening. De ontwikkeling van de boekwaarde tussen 1 oktober en 1 januari wordt ook bij de stadsrekening gerapporteerd. Een tussenmelding van het VGP in de vorm van mogelijk verwachte, grotere afwijkingen vindt dan plaats in het kader van de begroting. Dan rapporteren we ook over de ontwikkeling van de risico's in het taakveld planexploitaties binnen het programma Stedelijke ontwikkeling en Wonen en het voor dit taakveld benodigd weerstandsvermogen. Aan deze P&C cyclus voegen wij een nieuw product toe, een tussentijdse voortgangsrapportage voor de vier grote gebiedsontwikkelingen (Waalsprong, Waalfront, Stationsomgeving en Winkelsteeg). In de geactualiseerde nota grondbeleid wordt aangegeven hoe de producten binnen het taakveld planexploitaties opgenomen worden in de P&C cyclus. Bovenliggend doel is uw gemeenteraad beter in staat te stellen om actiever te kunnen sturen op de grote gebiedsontwikkelingen en de verschillende producten een logische plek te geven in de P&C cyclus.

Tussentijds grotere afwijkingen in de planexploitaties worden gemeld bij de stadsbegroting

Dan wordt ook gerapporteerd over de ontwikkeling van de risico's bij de planexploitaties en het benodigde weerstandsvermogen.

Ontwikkelingen

Na een daling van de huizenprijzen het afgelopen jaar lijken in het tweede kwartaal van 2023 de huizenprijzen weer licht te stijgen. De krapte op de woningmarkt is nog groter geworden. Ook de bouw- en grondkosten zijn in 2023 verder gestegen, onder andere door de oorlog in Oekraïne. Hoe de economie en vastgoedmarkt zich de komende periode gaan ontwikkelen is onduidelijk, dit volgen we nauwlettend.

We herijken de parameters voor de planexploitaties op basis van recente onderzoeken

Een extern bureau heeft een analyse gemaakt van de huidige economische situatie. Deze analyse beschrijft wat de verwachtingen zijn voor de komende periode, zowel voor de economie als voor de grond- en vastgoedmarkt. Op basis hiervan worden de rekenparameters voor de planexploitaties herijkt. De nieuwe parameters zijn gebaseerd op een verkenning van de economische ontwikkelingen en afgestemd met onze accountant. Belangrijke bronnen zijn het CPB (centraal economisch planbureau) DNB, CBS & Kadaster, Rabobank en andere specifiek markt gerelateerde bronnen. De nu voorgestelde parameters zijn opgesteld met de kennis van vandaag en zijn een zo goed mogelijke inschatting.

De verwachting is dat de grondkosten over heel 2023 iets meer stijgen dan de 3% waarmee in de herziening per 1-1-2023 rekening is gehouden. Daarnaast worden voor 2024 en verder nieuwe parameters vastgesteld, met name de bijgestelde parameter opbrengstenstijging neemt af.

Deze beide effecten zorgen samen voor een verwacht aanzienlijk extra tekort op de planexploitaties.

Per 1 januari 2024 is de invoering van de nieuwe Omgevingswet gepland. We verwerken de wijzigingen die voortvloeien uit de Omgevingswet in de werkprocessen.

Reserves en risicobeoordeling

We analyseren de risico's van planexploitaties

Medio 2023 waren er ruim 30 planexploitaties en gebiedsexploitaties in uitvoering. Daarnaast zijn er planexploitaties in ontwikkeling (de PIO's). Als deze haalbaar en uitvoerbaar blijken, leggen we deze voor aan uw gemeenteraad of leiden deze tot overeenkomsten die het college afsluit. Om de risico's van deze exploitaties af te dekken, analyseren we deze. Hierbij schatten we de kans in dat een risico optreedt en wat het effect kan zijn. Per project bekijken we de risico's zoals kostenstijgingen, hogere verwervingsprijzen, opbrengstverlaging (markt) en bijsturingmogelijkheden. Dit leggen we naast een beoordeling van de totale projectenportefeuille. Wat vervolgens aan gekwantificeerde financiële risico's overblijft, moet kunnen worden afgedekt in het weerstandsvermogen van de gemeente Nijmegen in de vorm van de Saldireserve.

De risico's binnen de lopende planexploitaties worden periodiek tegen het licht gehouden

Hierbij zijn aanvullende maatregelen en beheersmaatregelen opgenomen, die er voor moeten zorgen dat de lopende planexploitaties de komende jaren adequaat en onder beheersbare condities kunnen worden uitgevoerd. Dit heeft ook consequenties voor het weerstandsvermogen.

We zetten deze risico's in de tijd

Bij de behandeling van de Kadernota risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen is een belangrijke verandering ten opzichte van de vorige kadernota vermeld: het weergeven van risico's verbonden aan grondexploitaties in de tijd, rekening houdend met het tijdstip waarop een risico zich kan voordoen.

De spelregels voor dit in de tijd zetten van risico's van de grondexploitaties zijn in de Kadernota risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen van maart 2016 vastgelegd. Voor een verdere toelichting van de risico's van de grondexploitaties zie de paragraaf Weerstandsvermogen.

Voor winst- en verliesneming binnen de afdeling Stadsontwikkeling hanteren we het voorzichtigheidsbeginsel

Dat wil zeggen: bij te verwachten verliezen treffen we direct een voorziening. Een verwachte winst nemen we pas aan het eind van een project, wanneer de winst is gerealiseerd. Over tussentijdse winstneming heeft de commissie

BBV in december 2017 een uitspraak gedaan over de wijze van berekening. De door hen voorgeschreven berekening kan leiden tot een eerdere winstneming dan onze eigen, op het voorzichtigheidsprincipe gebaseerde, methodiek. Op basis van deze voorgeschreven berekeningsmethode en rekening houdend met een risicobeoordeling wordt bepaald of tussentijdse winstneming mogelijk is.

Wijzigingen gemeld bij het Koersdocument

Faciliterende ontwikkeling Lincoln-Smitweld locatie

Het perceel van de Lincoln-Smitweld locatie maakt tot op heden onderdeel uit van de grondexploitatie Winkelsteeg. De gemeente heeft met Lincoln-Smitweld onderhandeld over de verwerving van de locatie door de gemeente, maar is niet tot overeenstemming gekomen. Een ontwikkelcombinatie heeft vervolgens afspraken met Lincoln-Smitweld over verwerving van de locatie gemaakt en is ook in gesprek getreden met de gemeente om dit gebied door hen tot ontwikkeling te brengen. Het college stelt voor om te besluiten om voor deze locatie in te zetten op een faciliterende rol, een anterieure overeenkomst te sluiten met de beoogde ontwikkelcombinatie en de financiële effecten te betrekken in de Begroting 2024-2027. Daarna, indien de gemeenteraad hier mee instemt, verwerken we het effect in de grondexploitatie Winkelsteeg G650-G660 bij de Voortgang rapportage Grote projecten (VGP) 2024.

In overleg met de ontwikkelcombinatie is gebleken dat het mogelijk is circa 1.100 woningen extra te realiseren vergeleken met het woningbouwprogramma zoals dit in de grondexploitatie (raadsbesluit d.d. 8 maart 2023) van de gemeente op deze locatie was voorzien. Dit extra programma is mogelijk binnen de Ontwikkelvisie Winkelsteeg 2035 en tevens binnen het bestemmingsplan, dat 27 september door de raad is behandeld.

Naar verwachting kan, na besluitvorming door de gemeenteraad bij de Stadsbegroting 2024 over dit onderwerp, in Q4 2023 een anterieure overeenkomst gesloten worden tussen gemeente Nijmegen en de ontwikkelcombinatie waarin afspraken worden gemaakt over:

- Het te realiseren woningbouwprogramma en de verdeling van woningtypes;
- Het te realiseren niet-woningbouwprogramma;
- Verkoop van de strook grond langs de Nieuwe Dukenburgseweg door de gemeente aan de ontwikkelcombinatie;
- Realisatie voor eigen rekening en risico van de openbare ruimte door de ontwikkelcombinatie en levering van gerealiseerde openbare ruimte om niet door de ontwikkelcombinatie aan de gemeente;
- Een bijdrage van de ontwikkelcombinatie voor de realisatie van bovenwijkse investeringen, zoals de realisatie van onderdoorgangen en het aanpassen van de wegen;
- Organisatie- en procesafspraken over de wijze waarop de gemeente in de verdere uitwerking plannen kan toetsen zowel in de stedenbouwkundige uitwerking als kwaliteit van de openbare ruimte.

In totaal kan de ontwikkelcombinatie daarmee circa 2.400 woningen en 27.000 m² bvo niet-woningbouw realiseren.

De gemeenteraad heeft op 10 juni 2020 een voorkeursrecht als bedoeld in artikel 5 van de Wvg gevestigd op een groot deel van de gronden in Winkelsteeg, waaronder begrepen de Lincoln-Smitweld gronden. Gemeente Nijmegen zal na ondertekening van de anterieure overeenkomst ontheffing verlenen om overdracht van de gronden aan de ontwikkelcombinatie mogelijk te maken en vervolgens het voorkeursrecht intrekken.

Financiële effecten

De locatie van Lincoln-Smitweld kende binnen de gemeentelijke grondexploitatie een negatief plansaldo. Het niet, conform de vigerende grondexploitatie, tot ontwikkeling brengen van deze gronden leidt tot een vrijval van verliesvoorziening van circa € 7 miljoen en een verlaging van het risicoprofiel van circa € 11 miljoen. Daarnaast hoeft de gemeente een deel van de investeringen op riolering en realisatie hoofdgroenstructuur niet zelf uit te voeren en ontvangt zij nog een anterieure bijdrage voor bovenplanse investeringen. De effecten daarvan zullen in de begroting 2025 worden verwerkt.

Overwegingen

Het voordeel van het door de ontwikkelcombinatie tot ontwikkeling brengen van dit gebied is dat de vigerende gemeentelijke grondexploitatie verbetert en het risicoprofiel afneemt. Daarnaast geldt dat de woningbouwopgave de komende jaren in Winkelsteeg aanzienlijk is. Doordat een derde (de ontwikkelcombinatie) zich geïnteresseerd heeft aan dit gebied en ook tempo met de realisatie zal willen maken, ontstaat er naast de gemeente extra menskracht en inzet om de woningbouwproductie hoog te kunnen houden.

Potentieel nadeel van het faciliterend tot ontwikkeling brengen van het gebied is dat de gemeente minder 'aan het stuur' zit. Met de kaders van het bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan, de afspraken in de anterieure overeenkomst en inzet op samenwerking, kan naar verwachting voldoende op kwaliteit door de gemeente gestuurd worden. Daarbij speelt tevens mee dat één van de participanten in de ontwikkelcombinatie een landelijke pensioenfondsbelegger is, die langjarig in het gebied huurwoningen zal bezitten en daarmee ook op de langere termijn baat heeft bij een kwalitatief goed ingericht en ontwikkeld gebied.

Indien de gemeente zelf het gebied met extra woningen tot ontwikkeling zou willen brengen, zou dit een positief effect hebben gehad op de planexploitatie (mits er tot verwervingsafspraken zou zijn gekomen). Maar dan zouden de risico's (vooral op de extra te verwachten grondopbrengsten) ook aanzienlijk toenemen. Het tot ontwikkeling brengen van het gebied door een derde, naast de ontwikkeling die de gemeente zelf ter hand neemt, zorgt naar verwachting tot een snellere woningbouwproductie, dan dat de gemeente zelf het gehele gebied tot ontwikkeling zou moeten brengen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Beleid

Deze paragraaf is een uitwerking van de kadernota Risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen. De kadernota schrijft voor hoe we ons risicomanagement vormgeven en geeft aan welk weerstandsvermogen wij als comfortabel beschouwen.

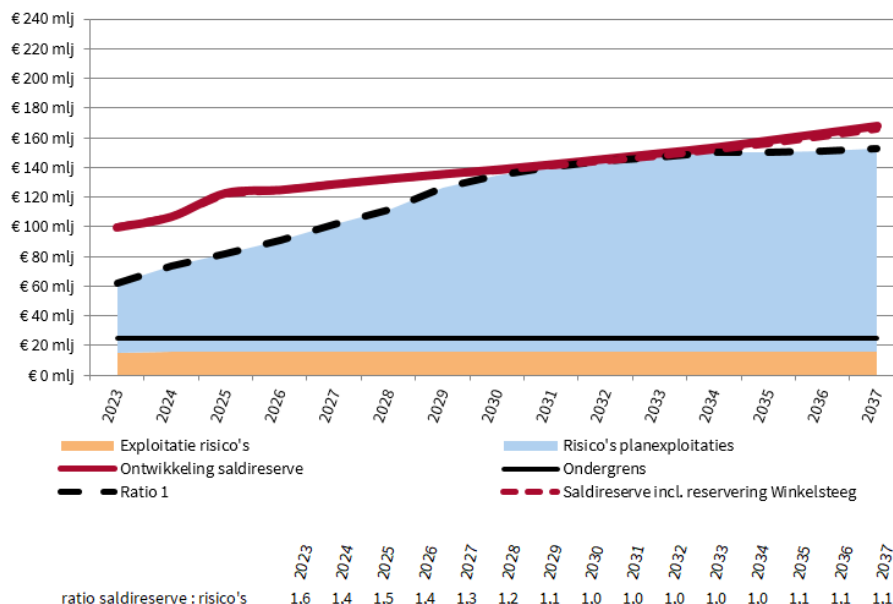
Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen maakt het mogelijk incidentele financiële tegenvallers op te vangen zonder direct ingrepen in de begroting te hoeven doen. Bij structurele financiële tegenvallers moet het weerstandsvermogen het mogelijk maken om de eerste klap op te vangen. Zo krijgen we de tijd om een zorgvuldige afweging te maken over hoe we de financiële gevolgen een plek kunnen geven. Het weerstandsvermogen moet ons dus beschermen tegen het doen van ongewenste ingrepen in ons beleid.

Het gewenste niveau van het weerstandsvermogen is een vrije weerstandscapaciteit die gelijk is aan het risicoprofiel. Dus de gewenste verhouding tussen beschikbare vrije weerstandscapaciteit en risicoprofiel = 1. Bij deze verhouding betrekken we het element "tijd". Voor de weerstandscapaciteit hanteren we een absolute ondergrens van € 25 miljoen. Dit komt ongeveer overeen met € 150 per inwoner. Wanneer onze weerstandscapaciteit onder dit niveau komt, krijgt herstel hiervan absolute prioriteit.

Wanneer de vrije weerstandscapaciteit boven het risicoprofiel uitkomt, zowel op korte als op lange termijn, kan uw raad beslissen om deze middelen in te zetten. In Nijmegen beschouwen we de saldireserve als het weerstandsvermogen.

In de onderstaande grafiek ziet u de ontwikkeling van de saldireserve ten opzichte van het risicoprofiel. In de grafiek is de lijn opgenomen 'Saldireserve incl. reservering Winkelsteeg'. Deze lijn is opgenomen om de ontwikkeling van het weerstandsvermogen te laten zien wanneer de kapitaallasten van toekomstige investeringen in de Winkelsteeg die nog niet in het investeringsplan zijn opgenomen ten laste van de saldireserve worden gebracht.

Uit de grafiek is af te lezen dat de verhouding tussen de ontwikkeling van de saldireserve en de risico's niet onder de 1 komt.

Risico's

Als gemeente hebben we te maken hebben een onzekere toekomst en moeten we ons voorbereiden op schaarste van geld en menskracht. Ook is de inschatting dat mede door het sombere economisch perspectief het onwaarschijnlijk is dat het kabinet meer middelen aan het gemeentefonds zou toevoegen.

Planexploitatie-risico's

Na een daling van de huizenprijzen eind 2022 en begin 2023 lijken de huizenprijzen in het tweede kwartaal van 2023 weer licht te stijgen. De krapte op de woningmarkt is nog groter geworden. Ook de prijzen van de bouw- en grondkosten zijn in 2023 verder gestegen, onder andere door de oorlog in Oekraïne. Hoe de economie en vastgoedmarkt zich de komende periode gaan ontwikkelen is onduidelijk. Dit volgen we nauwlettend. De parameters waarmee we de planexploitaties doorrekenen zijn opgesteld met de kennis van vandaag en zijn een zo goed mogelijke inschatting. Deze parameters worden gebruikt bij het opstellen van de VGP 2024, de impact van de parameters wordt verwerkt in de Stadsrekening 2023.

Verdisconteren risico's uitgezet in de tijd

De risico's van de gebiedsontwikkelingen worden gepresenteerd op netto contante waarde. Dit is de waarde nu van risico's in de toekomst. Om de huidige waarde te berekenen wordt gebruik gemaakt van een disconteringsvoet (rente), deze is 2%. Dit is hetzelfde percentage dat gebruikt wordt voor het netto contant maken van het eindresultaat van de planexploitaties. Het rekenen met een disconteringsvoet speelt bij de risico's Waalsprong, Winkelsteeg en Stationsgebied. De risico's worden hierdoor verhoogd met respectievelijk € 0,6 miljoen, € 8,5 miljoen en € 3,4 miljoen.

Winkelsteeg Kanaalzone

Het risicoprofiel van Winkelsteeg Kanaalzone bedraagt € 69,6 miljoen bij het voorgeschreven zekerheidspercentage van 80%. Dit is € 2,4 miljoen lager dan bij de vaststelling van de Stadsrekening 2022. In de vorige alinea is aangegeven dat door het oprenten de risico's stijgen met € 8,5 miljoen. Daarnaast stel het college voor om de locatie Lincoln Smitweld facilitair te ontwikkelen. Hierdoor daalt het risico met € 11 miljoen. Ook kan hierdoor de verliesvoorziening verlaagd worden met € 7 miljoen.

Stationsgebied

Voor de risicoanalyse is, net als bij de planexploitatie Winkelsteeg Kanaalzone, met ondersteuning van het externe bureau Brinkgroep een Monte Carlo risico analyse opgesteld. Hierbij zijn zo reëel mogelijk de financiële risico's in beeld gebracht en geprijsd. Vervolgens wordt door middel van de Monte Carlo systematiek op basis van 25.000 simulaties de bandbreedte van het projectresultaat bepaald. Op deze wijze is getracht het financiële beeld solide te houden ook voor de toekomst.

Het totale risicoprofiel bedraagt € 28,5 mln. Dit betreft het risicoprofiel van de planexploitaties van de gebiedsexploitatie. In de Stadsrekening 2022 werd rekening gehouden met een risicoprofiel van € 45,2 mln. Door het verdisconteren van de risico's neemt het risicoprofiel met € 3,4 miljoen toe (zie alinea 'verdisconteren risico's uitgezet in de tijd'). Door de bijstelling van de risico's die samenhangen met investeringsonderdelen nemen de risico's met € 20 miljoen af. Dit wordt ook beschreven in [Bijlage 2: Sturingsmogelijkheden verbeteren resultaat en verminderen risico's grondexploitaties van het Koersdocument](#).

Project	Begroting 2023	Stadsrekening 2022
Waal sprong	28.800	28.400
Stationsgebied	28.600	45.200
Waal front	5.000	5.000
Winkelsteeg Kanaalzone	69.600	72.000
Onderwijshuisvesting	1.900	1.900
Nyma Mercuriuspark	1.200	1.200
Overige projecten	2.200	2.200
Subtotaal	137.300	155.900
dempingsfactor	10%	10%
Totaal	123.570	140.310

Het totale risicoprofiel van de grondexploitaties is daarmee gedaald ten opzichte van de Stadsrekening 2022, van € 155,9 miljoen naar € 137,3 miljoen. Ten opzichte van de Stadsrekening 2022 is het risico Winkelsteeg Kanaalzone afgenomen naar € 69,6 miljoen. Het risico Stationsgebied is afgenomen en is nu € 28,6 miljoen. Het risico Waal front is licht toegenomen. Mutaties vinden hun oorzaak in planinhoudelijke wijzigingen, een uitname van risico's op investeringen en civieltechnische kosten en vertragingsrisico's en de huidige onzekere markt.

Onderstaand een overzicht van de risico's op de investeringen.

Project	Begroting 2023	Stadsrekening 2022
Valkhofpark	275	275
Kop Burchtstraat		
Kelfkensbos	375	375
De Hulsen	912	912
Stationsgebied	20.000	
Winkelsteeg Kanaalzone	3.800	3.800
Investeringsprojecten	25.362	5.362

Onderstaand een overzicht van de risico's in de tijd. We merken nog op dat we bij het uitzetten in de tijd, overeenkomstig de afspraken bij de kadernota 2016, de dempingsfactor van 10% achterwege laten.

Hieronder geven we de risico's voor de jaren 2023 tot en met 2027 in afzonderlijke kolommen weer. De risico's van 2028 tot einde looptijd staan in de laatste kolom. Voor Waal sprong geldt als laatste jaar 2033 en voor Waal front is het laatste risicobedrag in 2028. Voor het Stationsgebied is dat 2030. Voor de planexploitatie Winkelsteeg/Kanaalzone is de inschatting dat deze tot 2042 gaan lopen.

Project	totaal risico	2023	2024	2025	2026	2027	latere jaren
Waal sprong	28.800	32.700	0	-900	-200	900	-3.700
Stationsgebied	28.600	6.600	3.400	2.500	1.000	3.500	11.600
Waal front	5.100	2.000	900	900	500	400	400
Winkelsteeg Kanaalzone	69.600	3.500	4.900	5.200	7.300	5.500	43.200
Onderwijshuisvesting	1.800	800	600	300	100	0	0
Nyma Mercuriuspark	1.200	700	400	100	0	0	0
Overige projecten	2.200	800	800	300	200	100	0
Totaal	137.300	47.100	11.000	8.400	8.900	10.400	51.500

Programmarisico's

Wij hebben de risico-inventarisatie in ons risicomangementsysteem geactualiseerd. Deze inventarisatie heeft 1.260 geïdentificeerde risico's opgeleverd die voldoen aan de afgesproken criteria:

- risico's met grote financiële gevolgen,
- waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed, of waarvoor de gemeente nog niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen om de kans of het gevolg van het risico terug te dringen.

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief planexploitatie-risico's	Max. netto gevolg x €1 miljoen	Netto Kans %	Invloed (%)
vraag. De vraag naar VAV kunnen we naar verwachting in 2024 nog opvangen binnen de begroting. Vanaf 2025 wordt dit vermoedelijk een probleem.			
BTW Sport De gemeente kan via een subsidieaanvraag Specifieke Uitkering Sport (SPUK) de aan derden te betalen btw claimen. Het uitkeringsplafond bedraagt landelijk € 184 miljoen. Het uitkeringspercentage voor 2022 bedroeg 73,63%.	€1,2	50%	2,34%
Wmo HM.- Noodzaak tot inkopen van hulpmiddelen en onderdelen via andere leveranciers. Dit kan leiden tot een kostenverhogend effect. Het is lastig om een goede financiële inschatting hiervan te maken.	€0,5	90%	2,11%

Onder 'kans' schatten we hoe groot de kans is dat het risico zich voordoet. Bij invloed geven we aan wat het aandeel is op het totale risico. De cijfers in deze twee kolommen kunnen niet zomaar vermenigvuldigd worden. Op basis van de geschatte kans en het financiële risico na toepassen van beheersmaatregelen, voert het risicomanagementsysteem Naris een statistische analyse uit. Op grond daarvan kunnen wij met een redelijke mate van zekerheid beoordelen of ons weerstandsvermogen toereikend is om deze risico's op te kunnen vangen.

Gemeentefonds

Een belangrijke inkomstenpost voor de gemeente is de gemeentefondsuitkering vanuit het rijk. Deze uitkering is gebaseerd op een aantal parameters, zoals bijvoorbeeld de inwoneraantallen en oppervlakte van gemeenten, maar ook op de rijksuitgaven (de "trap op-trap af systematiek") en de ruimte onder het BCF (Btw CompensatieFonds).

Ieder jaar blijkt dat de definitieve vaststelling van de gemeentefondsuitkering afwijkt van de verwachting. Deze afwijking kan zowel positief als negatief zijn. Bij ieder Planning en Control (P&C) document herijken we het bedrag van de uitkering en passen we de begroting aan.

Extra middelen voor gemeenten voor jeugdhulp 2024

De Hervormingsagenda Jeugd is op 20 juni 2023 definitief vastgesteld, ondertekend en aangeboden aan de Tweede Kamer en Eerste Kamer. In de meicirculaire 2023 is voor jeugdzorg (landelijk) voor 2024 € 1,45 miljard en voor 2025 € 954 miljoen beschikbaar gesteld. Vanaf 2026 zijn de middelen jeugdzorg nog niet toegevoegd aan het gemeentefonds en heeft de gemeente een stelpost opgenomen.

Ruimte onder het BCF-plafond

Het BCF (Btw Compensatie Fonds) en het gemeentefonds zijn communicerende vaten. Dat wil zeggen dat het bedrag dat in het BCF overblijft nadat alle aanspraken zijn verrekend, wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Tot 2019 werd dit bedrag opgenomen in de meicirculaire en toegevoegd aan de begrote uitkering gemeentefonds van het rijk. Vanaf 2019 wordt dit bedrag niet meer geraamd, maar alleen nog uitgekeerd op realisatiebasis. In de begroting hebben wij een raming opgenomen voor de ruimte onder het BCF plafond geraamd overeenkomstig het standpunt van de provincie, het ministerie van Binnenlandse zaken en de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Het risico bestaat dat die ruimte niet geheel tot uitkering komt, evenals dat wij een risico lopen op afwijkingen tussen realiteit en aannames van de overige parameters.

Vennootschapsbelasting (landelijk verschil van mening tussen de Belastingdienst en de gemeenten)

Met ingang van 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig. Wij hebben onderzoek gedaan naar de verplichtingen die hiermee samenhangen. Op de eerste plaats moesten we beoordelen of de gemeente door de 'ondernemerspoort' komt. Daarvoor is bepalend of gemeentelijke activiteiten mogelijkwinst met zich meebrengen. De conclusie is dat de parkeervoorzieningen, de vastgoedtak en de grondexploitaties niet winstgevend zijn. Over reclameactiviteiten heeft de Belastingdienst het standpunt dat daarmee een onderneming wordt gedreven. De gemeente Nijmegen, en ook andere gemeenten, delen dit standpunt niet. Op 30 augustus

2022 kwam de rechtbank Gelderland tot het oordeel dat het door gemeente Nijmegen ingestelde beroep gegrond is. Op 14 december 2022 hebben we bericht gekregen van de rechtbank dat de belastingdienst in hoger beroep gaat tegen deze uitspraak. Als de belastingdienst in het hoger beroep als nog in het gelijk gesteld wordt zullen we vanaf 2016 vennootschapsbelasting moeten betalen over deze inkomsten.

Saldireserve

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de saldireserve opgenomen. De voorgestelde mutaties op de saldireserve in deze Stadsbegroting zijn in onderstaande tabel opgenomen en worden onder de tabel toegelicht.

bedragen * € 1 miljoen		2023	2024	2025	2026	2027
beginstand		114,1	99,6	106,7	122,6	124,7
Structurele mutaties						
Structurele toevoegingen saldireserve	SB 2024	1,8	4,9	4,9	1,1	2,0
Exploitatie KKG		-0,1	0,0			
Bespaarde rente reserve		1,5	2,6	2,7	2,9	3,0
Incidentele mutaties						
Planexploitaties (op basis VGP 2023)		23,8	-1,9	-2,4	-2,4	-2,0
Levensduur verlengd onderhoud activeren		2,4	2,1	1,7	1,3	0,9
vestigingsklimaat health & high tech	SB 2020	-0,3				
Toevoeging jaarsaldi 2021 - 2023	SB 2021	0,4	0,1			
Evenwichte verdeling SB 2022 - 2025	SB 2022	-2,1	-0,9			
Jaarsaldi SB 2023 - 2026; 2023,2024 en 2025	SB 2023	-10,7	10,4	18,1		
Aanpak energiecrisis	BW-01852					
Jaarsaldi SB 2024 - 2027; 2024,2025 en 2026	SB 2024		-7,3	-7,8	-0,8	
Budgetoverhevelingen		-27,0	-2,8	-1,2		
Claims en verwachtingen						
Warmtenet 2.0		-1,0				
beschikbaar sociale huur en middeldure huur	coalitieakk.	-1,5				
Claim op voorheen reserve beschermd wonen	BW-01747	-3,0				
Verwacht resultaat op basis 1e Voortgangsmonitor	1e VM 2023	-1,2				
Vrijval verliesvoorziening Lincoln Smitweld	SB 2024	7,0				
Verwacht effect bijstelling parameters (tussen € 0 en € -9 milj.)		-4,5				
Stand ultimo		99,6	106,7	122,6	124,7	128,5

Structurele mutaties

Deze stadsbegroting wordt voorgesteld om de structurele toevoeging aan de saldireserve vanaf 2027 met € 0,9 miljoen te verhogen.

Jaarsaldi SB 2024 - 2027: 2024, 2025 en 2026

Het college kiest ervoor om de eerste jaren geen ingrijpende ombuigingen te doen. Daardoor kan er minder gespaard worden in de saldireserve dan eerder gedacht.

Vrijval verliesvoorziening Lincoln Smitweld

In het Koersdocument 2024 zijn sturingsmogelijkheden opgenomen voor het verbeteren van het resultaat en het verminderen van risico's in de grondexploitaties. In deze Stadsbegroting wordt voorgesteld dat de gemeente de locatie Lincoln Smitweld niet actief maar faciliterend ontwikkelt. Dit betekent dat het risico vermindert en dat een deel van de verliesvoorziening Winkelsteeg kan vrijvallen. In de eerstvolgende VGP zal dit doorgerekend worden. Voor deze begroting wordt van een vrijval van € 7 miljoen uitgegaan.

Kengetallen

In de kadernota Weerstandsvermogen en risicobeheersing benoemen we de in de Stadsrekening en Stadsbegroting op te nemen kengetallen. Om goed inzicht te bieden, clusteren we de financiële kengetallen naar zes (financiële) gebieden. Deze financiële gebieden kennen een nauwe samenhang met de voorgeschreven paragrafen en de algemene financiële toelichting op de begroting c.q. jaarrekening.

Hierna volgen de financiële gebieden en kengetallen. Bij de (financiële) gebieden geven we ook aan in welk onderdeel van begroting en jaarverslag we dieper ingaan op het onderwerp. Bij de waardering van de kengetallen hebben wij ons over het algemeen gebaseerd op de beoordelingsmatrix van de provincie. Bij het weerstandsvermogen hebben we de Nijmeegse 1-op-1 norm aangehouden. Bij een eventuele visualisering hanteren we de kleuren groen (voor goed), oranje (voor neutraal) en rood (voor risicovol).

In de oorspronkelijke gedachte van de vernieuwing van de BBV normeren de raad en het college intern de kengetallen. De cijfers in de kolom 'begroting 2023' zijn de cijfers uit de stadsbegroting van vorig jaar.

Structurele exploitatieruimte

	rekening 2022	begroting 2023	2024	2025	2026	2027
Meerjarig sluitend			ja			
Structurele exploitatieruimte	4,4%	1,5%	1,3%	1,9%	-0,1%	-0,1%
Struc. exploitatieruimte laatste jaar MJB						-0,1%

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Op het moment dat tegenover structurele lasten incidentele baten staan, ontstaat er op enig moment een probleem in de begroting. Dit kengetal laat zien of dit het geval is. Wanneer de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten dan is het kengetal groter dan 0. Een kengetal dat kleiner is dan 0 kan duiden op een potentieel probleem.

Het wettelijk voorgeschreven kengetal heeft betrekking op het eerste jaar van de meerjarenbegroting. Het eerste jaar is echter vaak niet erg representatief, het laatste jaar geeft dit inzicht veel beter. Dat is ook de reden dat de provincie een extra kengetal heeft opgenomen waarin het kengetal wordt berekend vanuit de laatste jaarschijf van de meerjarenbegroting: structurele exploitatieruimte laatste jaar in begroting. In 2026 en 2027 is de structurele exploitatieruimte nadelig.

Weerstandsvermogen

	rekening 2022	begroting 2023	2024	2025	2026	2027
Weerstandsvermogen versus risicoprofiel	1,8	3,7	1,4	1,5	1,4	1,3

Er zijn geen wettelijk voorgeschreven kengetallen voor risico's en weerstandsvermogen. Achterliggende reden hiervoor is dat gemeenten verschillend met deze begrippen omgaan.

Binnen de gemeente Nijmegen hebben juist het weerstandsvermogen en de risico's een prominente plek in de financiële sturing. Dit is ook de reden dat het kengetal 'weerstandsvermogen versus risicoprofiel' is opgenomen. Onder het weerstandsvermogen verstaan wij alleen de saldireserve. De vastgestelde norm is een 1-op-1 verhouding tussen weerstandsvermogen en risicoprofiel. Wanneer de verhouding groter dan 1 wordt, is het kengetal groen. Dit is in alle begrotingsjaren het geval.

Grondexploitaties

	rekening 2022	begroting 2023	2024	2025	2026	2027
Kengetal grondexploitatie BBV	0,17	0,20	0,26	0,20	0,13	0,09

Voor de grondexploitatie is één kengetal voorgeschreven: kengetal grondexploitaties BBV. Dit kengetal laat zien hoe groot de grondpositie (= boekwaarde van alle gronden) is ten opzichte van de baten in de

programmabegroting. Hiermee ontstaat vooral een vergelijkingsgetal met andere gemeenten. Een hoge boekwaarde betekent dat er nog veel gronden bouwrijp gemaakt en verkocht moeten worden. De afgelopen crisis heeft ons geleerd dat daar grote risico's aan verbonden zijn. Wanneer de boekwaarde van de grondexploitaties hoger dan 35% van onze omzet wordt, achten wij dit risicovol. Hierin volgen we de normering van de provincie.

Schulden

	rekening	begroting				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Netto schuldquote	53	68	70	74	77	70
Netto schuldquote exclusief uitgeleend geld	48	64	69	73	76	69
Solvabiliteit	18%	18%	15%	15%	15%	16%

Voor de schuldpositie bestaan drie voorgeschreven kengetallen. Twee daarvan relateren de schulden aan de omvang van de begroting: 'de netto schuldquote'. De derde geeft een verhoudingsgetal tussen het eigen en vreemd vermogen: 'de solvabiliteit'.

De achtergrond van de netto schuldquote is dat de schuld de exploitatie belast met rente. Hoe hoger de schuld, hoe meer rentelasten. Wanneer de rente gaat stijgen, drukken de rentelasten zwaarder op de exploitatie. Als signaalwaarde voor de netto schuldquote wordt voor overheden in het algemeen 130% aangehouden. Komt de schuld daarboven dan is de kans reëel dat bij rentestijging de betreffende overheid in een schuldenpiraal terecht komt: er moet geleend worden om de rentelasten te kunnen betalen. Voor een goede interpretatie van deze kengetallen is het nodig om te weten waarvoor geleend is. Het voorgeschreven kengetal netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen doet dit door rekening te houden met leningen die verstrekt zijn aan derden. Het derde kengetal voor de schuldpositie is de solvabiliteit. Dit getal geeft de verhouding tussen het eigen en vreemd vermogen aan.

De ontwikkeling van de schuldquote wordt in belangrijke mate beïnvloed door de ontwikkeling van de grondexploitaties, investeringen en de ontwikkeling van het eigen vermogen (saldireserve).

Lokale lasten

	rekening	begroting				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lokale lasten (inwoners)	127	107	125			
OZB tarief bedrijven	165	190	205			
huurders	11	9	9			

Voor de lokale lasten is er één kengetal voorgeschreven: 'Lokale lasten inwoners'. Het betreft hier de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing die een eigenaar/gebruiker van een woning in Nijmegen gemiddeld betaalt ten opzichte van het landelijk gemiddelde van het voorgaande jaar.

De financiële achtergrond van dit kengetal is dat wanneer er laag wordt gescoord ten opzichte van het gemiddelde, er ruimte is om de lokale lasten te verhogen. Er is ruimte in de lokale lasten om eventueel financieel 'onheil' op te vangen.

Om een volledig beeld van de lokale lastendruk te schetsen, zijn er twee andere kengetallen opgenomen: een kengetal 'OZB-tarief bedrijven' en de 'lokale lasten huurders'. Het kengetal 'OZB-tarief bedrijven' geeft de hoogte van het gecombineerde OZB-tarief aan. Dit is de optelling van het eigenaren- en gebruikersdeel, ten opzichte van het gemiddelde in Nederland van vorig jaar. Het kengetal 'lokale lasten huurders' geeft aan hoeveel een inwoner/huurder in Nijmegen betaalt ten opzichte van het gemiddelde van vorig jaar in Nederland.

Onderhoudsbudgetten

	rekening 2022	begroting 2023	2024	2025	2026	2027
toereikendheid onderhoudsbudgetten	V	V	V	V	V	V

Het niet op orde zijn van het onderhoud kan leiden tot achterstallig onderhoud. Achterstallig onderhoud is een situatie waarbij er extra schade is ontstaan vanwege onvoldoende onderhoud en er in enig jaar een fors beroep

moet worden gedaan op financiële middelen om de schade te herstellen. Het kengetal toereikende onderhoudsbudgetten geeft aan in hoeverre de begrote middelen voor onderhoud toereikend zijn voor het regulier onderhoud en daarmee achterstallig onderhoud kan worden voorkomen. Het kengetal is voldoende wanneer in de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen geen sprake is van achterstallig onderhoud.

Financiering

Beleid

De gemeente Nijmegen betaalt haar activiteiten, naast de inzet van eigen middelen, grotendeels met geleend geld. De rente die we hierover betalen, brengen we zowel intern als extern in rekening. Intern belasten we de rentekosten door aan de planexploitaties en investeringen en extern brengen we rente in rekening als we geld uitlenen. Het saldo dat hierbij ontstaat, is het financieringsresultaat.

Financieringsbeleid

Ons beleid omtrent financiering is vastgelegd in de Financiële verordening en in het Financieringsstatuut.

De belangrijkste doelen van ons financieringsbeleid zijn:

- voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente Nijmegen op korte en lange termijn;
- vanuit onze publieke taak, waar nodig, instellingen helpen bij hun financiering;
- risico's beheersen en beperken bij het aangaan of het verstrekken van een lening;
- leningen aantrekken tegen zo laag mogelijke (rente)kosten;
- voldoen aan wet- en regelgeving, waaronder de Wet Fido (Wet Financiering decentrale overheden).

Deze doelen streven we na door:

Voor de langere termijn leningen af te sluiten met een looptijd van 1 tot 20 jaar

Het overgrote deel sluiten wij af bij – of via- de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten). Deze sectorbank kan door een hoge kredietwaardigheid goedkoop lenen en geeft dit voordeel door aan gemeenten. Daarnaast trekken we via tussenpersonen, zogenaamde brokers, geld aan op de Europese kapitaalmarkt. Hierbij moet gedacht worden aan andere overheden, pensioenfondsen of verzekeraars die geld uitlenen.

Te variëren met looptijden van de leningen om risico's te beperken

Leningen lossen we meestal pas aan het einde van de looptijd af. Vaak hebben we dan een nieuwe lening nodig. De rente kan op dat moment hoog zijn. Dit is onwenselijk als er veel leningen tegelijkertijd vervallen. Daarom kiezen we de looptijden zodanig dat elk jaar een vergelijkbaar bedrag vervalt. Hiermee voldoen we ruimschoots aan de wettelijke renterisiconorm die dit maximeert (zie tabel Renterisiconorm aan het slot van deze paragraaf).

Goedkope leningen aan te gaan met een looptijd van enkele weken

We houden dagelijks bij wat onze geldbehoefte is. Afhankelijk van ons banksaldo gaan we één keer per week leningen aan die we binnen enkele weken weer terugbetalen. Om rentekosten te besparen zetten we hier maximaal op in. De wettelijke kasgeldlimiet maximeert de omvang van deze korte geldleningen. Dit om problemen te voorkomen als de rente snel toeneemt. Met onze begrotingsomvang bedraagt de kasgeldlimiet in 2024 €78 miljoen (8,5% van 926 miljoen).

Bij het verstrekken van een lening of garantie zoveel mogelijk zekerheden te stellen

De gemeente is geen bank. Een instelling is zelf verantwoordelijk voor de dagelijkse bedrijfsvoering, inclusief financiering. Wij geven er de voorkeur aan dat instellingen zelf lenen zonder onze tussenkomst. Alleen als een instelling geen lening kan krijgen overwegen wij onder voorwaarden een rol te spelen. Ook dan willen we zo min mogelijk financieel risico lopen. Hierbij maken we een afweging tussen het financieel risico en het maatschappelijk belang.

Voor leningen die we verstrekken geld te lenen met dezelfde omvang en looptijd

Als we een lening verstrekken van meer dan vijf miljoen euro lenen we hier zelf ook voor. Om renterisico te voorkomen wordt dan voor hetzelfde bedrag en dezelfde looptijd geleend. De rente die we vragen leiden we af van de rente die we zelf moeten betalen. Voor provisiekosten en het risico dat we lopen hanteren we een opslag.

Geen risicovolle financiële producten af te sluiten

De gemeente Nijmegen is zeer terughoudend op het gebied van derivaten, omdat hier doorgaans grote risico's mee gemoeid zijn. We maken al geruime tijd geen gebruik van derivaten (zoals renteopties).

Hoeveel lenen we waarvoor?

Financieringsbehoefte

De behoefte aan financiering ontstaat hoofdzakelijk door:

- investeringen in materiële vaste activa;
- grondexploitaties in eigen beheer;
- leningen aan derden.

Investeren in materiële vaste activa kost geld; dit betreft bijvoorbeeld onze gebouwen die een belangrijke waarde vertegenwoordigen. Bij grondexploitaties gaan de kosten voor de baten uit. Zolang dit betekent dat gemaakte kosten nog niet zijn terugverdiend door verkopen, moeten we deze voorfinancieren. Als we aan derden leningen verstrekken, lenen we dit geld doorgaans eerst zelf. Naast de langlopende leningen (opgenomen gelden) hebben we continu kasgeldleningen lopen die door de korte looptijd goedkoper zijn. Deze leningen leveren ons zelfs rente op. Hierna volgt een overzicht met een raming van enkele belangrijke balansposten per jaareinde 2024.

bedragen x € 1 miljoen	Financieringsbehoefte (activa)		Financieringsmiddelen (passiva)	
	31-12-2023		31-12-2023	
Materiële vaste activa	600	Eigen vermogen	140	
		Verliesvoorzieningen	145	
Grondexploitaties	288	Langlopende leningen		
		- bestaand	276	
		- nieuw	217	
Verstreckte geldleningen	14	Kortlopende leningen	110	

Uit deze cijfers blijkt dat we in 2024 een behoorlijk contingent nieuwe langlopende leningen denken aan te trekken. Dit heeft een tweetal redenen. Allereerst verwachten we een behoorlijke stijging van investeringen in 2024. Als deze ook daadwerkelijk volgens planning worden uitgevoerd, moeten we hiervoor extra geld aantrekken. Ten tweede moeten we een aantal bestaande leningen die aflopen, opnieuw afsluiten. Daar staat tegenover dat we verwachten door goedlopende grondexploitaties eerder gemaakte kosten terug te verdienen. De benodigde voorfinanciering van grondexploitaties gaat daarom dalen. Wij verwachten dat de schuldpositie van Nijmegen hierdoor uiteindelijk afneemt.

Rente

Renteontwikkeling

De geopolitieke omstandigheden blijven gespannen situaties opleveren en leiden tot een verslechterende economie en ook een euro die verder onder druk komt te staan. Dit zal gevolgen hebben voor de lange termijn rente. De rente is het eerste halfjaar van 2023 sterk gestegen en momenteel 3,5%. De ECB heeft de interbancaire rente inmiddels een aantal keer verhoogd en verwachting is dat deze in 2024 binnen een bandbreedte van 3,5%-4% uitkomt. Hier hebben we in deze begroting rekening mee gehouden door het verhogen van de lasten van het aantrekken van alle herfinancieringen en nieuwe financiering in 2024 en verder.

Omslagrente

De rente en financieringskosten voor het aantrekken van leningen en het gebruik van ons eigen vermogen berekenen wij door naar de taakvelden. Dit doen we met een verdeelsleutel die we de omslagrente noemen. Afgelopen begrotingsjaren hebben we de omslagrente stapsgewijs verlaagd naar 0,8%. Dit werd ingegeven door onze rentevisie voor lang geld, waarbij we zagen dat de tendens van lagere rentes zich voortzette. Ondanks de rente stijgingen blijven we hiermee ook in 2023 nog binnen de wettelijke marges te blijven om zo de rekenrente

meerjarig constant te kunnen houden. Volgens de nieuwe BBV-regels mag de begrote omslagrente slechts in geringe mate afwijken van de daadwerkelijk door de gemeente Nijmegen betaalde rente.

Gezien de sterke rentestijgingen in 2023 en naar verwachting ook nog in 2024 in combinatie met de aan te trekken nieuwe financiering voor herfinancieringen en nieuwe investeringen zullen wij de renteomslag vanaf 2024 moeten verhogen om de kosten zo nauwkeurig mogelijk aan de investeringen toe te kunnen rekenen.

	2024	2025	2026	2027
Omslagrente:				
- Inzet van reserves en voorzieningen		<----- 1,60 % ----->		
- Doorberekening aan investeringen		<----- 1,60 % ----->		
- Rekenrente voor planexploitatie		<----- 1,60 % ----->		
Langlopende leningen	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
Kortlopende leningen	3,0%	2,75%	2,75%	2,75%

Financieringsresultaat

In het '[Overzicht algemene dekkingsmiddelen](#)' is het onderstaande resultaat gepresenteerd vanuit de financieringsfunctie.

Bedragen x € 1 miljoen	2024	2025	2026	2027
Stadsbegroting 2024	1,2	0,3	-0,4	-0,1

Het (positieve) financieringsresultaat van Nijmegen in 2024 en 2025 ontstaat omdat we per saldo meer doorbelasten aan programma's dan dat we aan werkelijke rentelasten hebben en bestaat uit het treasuryresultaat en de toerekening van rente aan het eigen vermogen.

Renteschema 2024

Met ingang van de begroting 2018 is de navolgende tabel door het BBV voorgeschreven (Notitie rente 2017). De voorgeschreven tabel laat voor 2024 zien waaruit het begrote renteresultaat bestaat op het taakveld Treasury. Dit nadelig treasury-resultaat van afgerond € 1,2 mln. wordt berekend uit het verschil tussen de saldi van de werkelijk aan de taakvelden toegerekende rente (renteomslag) en de geraamde toe te rekenen rente aan taakvelden.

Renteschema rentetoerekening begroting 2024		bedragen in € 1.000	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		9.194
b.	De externe rentebaten	-/-	375
	Totaal door te rekenen externe rente		8.819
c.	Rente doorberekend aan de grondexploitatie	-/-	1.718
	Rente projectfinanciering doorberekend aan de taakvelden	-/-	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-1.718
d1.	Rente over het eigen vermogen		2.464
d2.	Rente over voorzieningen		0
	Saldo door te rekenen overig		2.464
	De geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		9.565
e.	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	8.397
f.	Renteresultaat op taakveld treasury	nadelig	1.168

Het gepresenteerde financieringsresultaat van €1,2 miljoen voordelig omvat het treasury-resultaat, zoals aangegeven in het renteschema. Daarnaast bestaat het financieringsresultaat uit de bespaarde rente en worden de bankkosten hierop in mindering gebracht.

Tabel renterisiconorm

Stap; bedragen x €1.000	Variabelen Renterisico(norm)	2024	2025	2026	2027
[1]	Renteherzieningen	2.082	-3		
[2]	Aflossingen	75.259	32.066	51.695	41.732
[3]	Renterisico [1+2]	77.341	32.063	51.695	41.732
[4]	Renterisiconorm	185.200	185.200	185.200	185.200
[5a]=[4>3]	Ruimte onder renterisiconorm	107.859	153.137	133.505	143.468
Berekening	Begrotingstotaal jaar 2022				
[4a]	Begrotingstotaal	926.000	926.000	926.000	926.000
[4b]	Percentage regeling	20	20	20	20
[4]=[4a]x[4b]/100	Renterisiconorm	164.400	164.400	164.400	164.400

Bij ons financieringsbeleid hebben we aangegeven dat we aflossingen meerjarig spreiden om het risico van een hogere rente bij een nieuwe lening te beperken. Uit bovenstaande voorgeschreven tabel blijkt dat we maximaal € 77 miljoen renterisico [3] lopen, terwijl de norm [4] ruimte geeft tot € 185 miljoen. Deze renterisiconorm is afgeleid van het begrotingstotaal.

Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid (verder Woo) beoogt een transparanter en actief openbaar makende overheid te bereiken, om zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en de economische ontwikkeling beter te dienen.

Vanwege de grote impact, wordt de invoering van de Woo opgepakt in de Opgave Open Nijmegen. We zijn voortvarend met de implementatie aan de slag gegaan. In deze paragraaf rapporten wij u over de voortgang. Eenmalig bevat deze openbaarheidsparagraaf informatie aan de hand van een aantal indicatoren[noot 1]. In de toekomst zal deze informatie in de Stadsrekening worden opgenomen.

Actieve openbaarmakingsplicht

De Woo verplicht voor bepaalde categorieën van informatie dat deze uit eigen beweging openbaar worden gemaakt. Dit is nu nog niet verplicht. We volgen hierbij de implementatiestrategie van de minister van BZK.

De implementatiestrategie bestaat eruit dat allereerst in samenwerking met het ministerie BZK, de VNG en verschillende overheidsorganisaties wordt nagegaan hoe uitvoering kan worden gegeven aan de wet. Zodra daarvoor een landelijk gedragen uitwerking bestaat, volgt een testfase. Overheidsinstanties gaan aan de slag met het actief openbaar maken van een bepaalde categorie aan de hand van deze uitwerking. Mogelijk vindt op basis van de ervaringen een aanpassing plaats van de uitwerking. Zodra 80% van de overheidsinstanties in staat is om de betreffende categorie actief openbaar te maken, zal dit onderdeel van de Woo in werking treden en volgt daaruit de wettelijke plicht. De uitwerking zal worden opgenomen in een ministeriële regeling.

Op overheid.nl zal een verwijzindex worden opgenomen waarin alle bestuursorganen een verwijzing moeten opnemen naar de actief openbaar gemaakte informatie.[noot 2]

In het volgende overzicht staan de informatiecategorieën genummerd weergegeven met erachter het artikel, lid en onderdeel uit de Woo. De derde kolom 'wat' bevat een korte omschrijving. De vierde kolom 'Reeds openbaar' meldt of de informatie al openbaar wordt gemaakt en zo ja, op welke site.

Overzicht openbaar maken uit eigen beweging [noot 3]

Informatie categorie	Art. 3.3	Wat	Reeds openbaar
1 Wet- en regelgeving	1a	Wetten en andere algemeen verbindende voorschriften.	Overheid.nl
	1b	Overige besluiten van algemene strekking.	Overheid.nl
	1c	Ontwerpen van wetten, andere algemeen verbindende voorschriften en overige besluiten van algemene strekking waarover extern advies is gevraagd, met inbegrip van de adviesaanvraag.	Deels op overheid.nl
2 Organisatiegegevens	1d	Inzicht in de organisatie en werkwijze, waaronder taken en bevoegdheden van de organisatieonderdelen.	Nijmegen.nl
	1e	Bereikbaarheid van het bestuursorgaan en zijn organisatieonderdelen en de wijze waarop een verzoek om informatie kan worden ingediend.	Nijmegen.nl
3 Raadsstukken	2a	Bij gemeenteraad ter behandeling ingekomen stukken, tenzij deze gaan over individuele gevallen.	Nijmegen.bestuurlijke-informatie.nl
	2c	Vergaderstukken en verslagen van de gemeenteraad en haar commissies.	Nijmegen.bestuurlijke-informatie.nl
4 Bestuursstukken	2d	Agenda's en besluitenlijsten van vergaderingen van college van burgemeester en wethouders	Deels op Nijmegen.bestuurlijke-informatie.nl
5 Adviezen van adviescolleges	2e	Adviezen van adviescolleges of –commissies alsmede andere externe partijen over ontwerpen van wet- en regelgeving en over andere onderwerpen uitgezonderd adviezen die betrekking hebben op individuele gevallen.	Deels, eigen website's van adviescommissies

Informatie categorie	Art. 3.3	Wat	Reeds openbaar
6 Convenanten	2f	Convenanten, overeenkomsten, verbintenissen en soortgelijke afspraken van een bestuursorgaan met een andere partij.	Deels op Nijmegen.bestuurlijke-informatie.nl
7 Jaarplannen en -verslagen	2g	Jaarplannen en jaarverslagen van bestuursorganen inzake de voorgenomen uitvoering van de taak of de verantwoording van die uitvoering.	Deels op Nijmegen.nl
8 Woo verzoeken	2i	De inhoud van schriftelijke verzoeken om op grond van de Woo, de beslissing op dat verzoek en de daarbij verstrekte informatie.	Woogle.wooverheid.nl
9 Onderzoeken	2j	Op verzoek van een bestuursorgaan ambtelijk of extern opgestelde onderzoeksrapporten die geen onderdeel vormen van de uitvoering van de taak van het bestuursorgaan, die voornamelijk uit feitelijk materiaal bestaan en die betrekking hebben op de wijze van functioneren van de eigen organisatie en de voorbereiding, of de evaluatie van beleid.	Deels (rapporten van de rekenkamer)
10 Beschikkingen	2k	Beschikkingen die invloed kunnen hebben op belangen van derden	Deels op overheid.nl
11 Klachten	2l	Schriftelijke oordelen in klachtprocedures	nee

Veel informatie wordt actief openbaar gemaakt. Ten opzichte van de vorige openbaarmakingsparagraaf in de Stadsrekening 2022, stellen we vast dat we in meer categorieën actief documenten openbaar maken. Het is de vraag of we hierin compleet zijn. Op dit moment wordt door het Ministerie BZK en de VNG onderzocht wat de reikwijdte is van de verschillende categorieën. De wet is niet op alle onderdelen duidelijk. Inmiddels is bekend dat de actieve informatieplicht verder wordt uitgewerkt in een ministeriële regeling. Kortom, dit onderdeel van de Woo is nog volop in ontwikkeling.

Passieve openbaarmakingsplicht

Voor het behandelen van verzoeken om openbaarmaking, zogenaamde Woo verzoeken, werken wij volgens een bepaalde werkwijze. In 2024 zullen wij werken volgens het nieuwe proces zoals dat in 2023 is geïntroduceerd.

De Woo schrijft voor dat ieder bestuursorgaan een of meer contactpersonen heeft om vragen van burgers te beantwoorden over de beschikbaarheid van publieke informatie. De contactpersoon helpt bij het vinden van de informatie die de burger zoekt en legt daarvoor contact met medewerkers die de gevraagde informatie kunnen verschaffen. Per 1 mei jl. heeft de gemeenteraad, het college, alsmede de burgemeester, een contactpersoon (een functie die door meerdere ambtenaren kan worden bekleed) benoemd.

We constateren dat de contactpersoon zeer goed door onze inwoners wordt gevonden. Iedere dag komt er wel een vraag binnen. De vragen hebben vaak betrekking op het proces (hoe kan ik een Woo verzoek indienen, wanneer krijg ik de stukken etc.). Maar ook inwoners die contact zoeken omdat ze elders in de organisatie niet op juiste manier of niet tijdig geholpen zijn. Ze willen dat je hen helpt om alsnog verder te komen en gebruiken de contactpersoon als een bemiddelaar.

Voortgangs- en verantwoordingsinformatie

Met ingang van 2023 is aan de hand van een aantal indicatoren informatie verzameld over de Woo verzoeken. Dit levert het volgende beeld op.

Aantal

Jaartal	Aantal Woo verzoeken
2022	135
2023 (tot 14-6-2023)	176

Behandelstatus

Aantal ontvangen	Behandeld	Nog in behandeling	Ingetrokken	Doorgezonden
176	124	30	21	1

Aan welk bestuursorgaan is het verzoek gericht

Aantal ontvangen	Gericht aan college	Gericht aan burgemeester	Gericht aan raad	Gericht aan college, raad en bgm
176	166	1	8	1

Welk besluit is genomen

Van het aantal behandelde verzoeken	Documenten geheel openbaar gemaakt	Documenten deels openbaar gemaakt	Documenten openbaar gemaakt aan verzoeker (art. 5.5 Woo)	Openbaar-making geheel geweigerd	Documenten zijn al openbaar	Doc. niet aanwezig
124	3	33	72	-	1	15

In 33 Woo dossiers is de gevraagde informatie gedeeltelijk openbaar gemaakt. Dit heeft meestal te maken met het weigeren van persoonsgegevens. In twee gevallen is tevens informatie geweigerd vanwege het economische en financiële belang van de gemeente. En in één geval vanwege persoonlijke beleidsopvattingen. Tegen 6 beslissingen is bezwaar gemaakt.

Tijdig beslist

Van het aantal behandelde verzoeken	Tijdig beslist	Te laat beslist
124	95	29

In 3 Woo dossiers is de termijn verdaagd.

Op welk programma had het verzoek betrekking

Programma	Aantal ontvangen verzoeken
Bestuur en organisatie	9
Veiligheid	4
Economie en toerisme	
Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	5
Werk en inkomen	3
Onderwijs	
Bereikbaarheid	102
Wonen en stedelijke ontwikkeling	43
Openbare ruimte	7
Cultuur en cultureel erfgoed	
sport	
Financiën	3
Thema duurzaamheid	
Thema participatie	

Daarnaast valt het volgende valt op.

Van het aantal ontvangen Woo verzoeken is circa 7% afkomstig van één inwoner. Dat was in 2022 nog 26%. Deze verzoeken zijn vaak meer gericht op het voeren van een discussie over gemaakte beleidskeuzes of een gevoerd proces. En in mindere mate om openbaarmaking van documenten voor een ieder. Overigens heeft één Woo verzoeker zijn verzoek in 18 losse verzoeken opgesplitst. Dit vertekent het beeld.

Analyse

Wij ontvangen veel verzoeken (57 %) die zien op het verstrekken van camerabeelden in verband met een verkeersovertreding. Het gaat hierbij om het rijden in de geslotenverklaringen Waalkade, Tweede Walstraat en Griftdijk. Gezien het groot aantal verzoeken, hebben we onderzocht of het proces kan worden vereenvoudigd. De Woo biedt hiervoor een mogelijkheid omdat het niet gaat om openbaarmaking voor een ieder. De beelden worden via een vereenvoudigde procedure verstrekt aan de eigenaar van het vervoermiddel. Verzoekers hoeven daardoor minder lang op het document te wachten.

Er is géén informaticategorie aan te wijzen die we actief openbaar zouden kunnen maken om meer Woo verzoeken te voorkomen.

Overigens heeft de rekenkamer [noot 4]aanbevolen ook informatie te verzamelen over het wel of niet inwoner zijn van de gemeente Nijmegen. Het is echter niet mogelijk om dit na te gaan omdat deze informatie niet nodig is om een verzoek te behandelen.

Kosten

Het Rijk levert een financiële bijdrage in zowel de incidentele als de structurele kosten. Deze middelen zijn opgenomen in de begroting van het programma Bestuur en Organisatie. Naar het zich laat aanzien zijn deze middelen toereikend om de meerkosten te dekken.

Integratie-, decentralisatie-, suppletie-uitkeringen en taakmutaties bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027
Wet Open Overheid structureel	188	225	225	225
Wet Open Overheid incidenteel	147	153	145	145

De incidentele middelen zijn nodig om de invoering van de Woo op een goede manier te kunnen laten plaatsvinden en aan de wettelijke verplichtingen te kunnen voldoen. Deze kosten betreffen onder meer de kosten voor projectleiding, aansluiting op het platform voor actieve openbaarmaking van overheidsinformatie en aanpassing van de werkprocessen in verband met de actieve en passieve openbaarmaking van documenten. Deze middelen blijven gedurende de periode 2024-2027 beschikbaar voor invoering van de Woo. De structurele kosten betreffen de kosten voor beheer en onderhoud van de systemen, variabele kosten voor het openbaar maken van documenten en eventuele kosten voor de aan te wijzen contactpersonen per bestuursorgaan.

- noot 1 Dit hebben wij toegezegd in de brief van 7 februari 2023 “Reactie op de rekenkamerbrief uitvoering Wob - vooruitblik uitvoering Woo d.d. 27 september 2022”.
- noot 2 De voorloper hiervan was de ontwikkeling van PLOOI. Dit is stopgezet.
- noot 3 Bij het vullen van onderstaand overzicht is gebruik gemaakt van bijlage 4 van het Bijlagenboek bij de Rekenkamerbrief ‘Uitvoering Wob – vooruitblik uitvoering Woo’, d.d. 27 september 2022. Het overzicht van de rekenkamer is aangevuld met na afsluiting van het onderzoek openbaar gemaakte informatie.
- noot 4 Aandachtspunt 7.7 van bijlage 2 van het Bijlagenboek bij de Rekenkamerbrief ‘Uitvoering Wob – vooruitblik uitvoering Woo’, d.d. 27 september 2022.

Financiële begroting

Baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

Bedragen * € 1mln Programma	Rekening 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Baat	Last	Saldo	Baat	Last	Saldo	Baat	Last	Saldo	Baat	Last	Saldo	Baat	Last	Saldo	Baat	Last	Saldo
Bestuur en organisatie	12,0	75,7	-63,7	8,0	78,6	-70,6	7,6	83,2	-75,6	7,6	80,6	-72,9	7,6	79,9	-72,3	7,6	79,4	-71,8
Veiligheid	0,8	23,9	-23,1	0,5	24,1	-23,6	0,5	25,8	-25,2	0,4	25,3	-24,9	0,4	25,3	-24,9	0,4	25,3	-24,9
Economie en toerisme	1,6	8,4	-6,8	2,1	9,8	-7,7	1,7	7,7	-5,9	1,7	7,5	-5,8	1,7	7,8	-6,1	1,7	8,3	-6,5
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	37,3	263,5	-226,2	63,9	318,4	-254,6	20,4	282,7	-262,3	15,7	274,9	-259,2	14,8	262,3	-247,5	14,4	260,1	-245,7
Werk en Inkomen	105,9	205,1	-99,2	110,6	211,7	-101,1	108,2	198,1	-89,9	108,2	195,2	-87,0	108,2	193,3	-85,2	108,2	192,9	-84,7
Onderwijs	10,4	33,9	-23,5	10,5	38,8	-28,3	8,3	38,0	-29,7	7,9	37,5	-29,5	7,9	38,4	-30,5	7,9	38,4	-30,4
Bereikbaarheid	24,5	52,8	-28,3	24,6	55,8	-31,2	26,1	59,8	-33,7	26,1	58,4	-32,4	28,4	62,2	-33,8	28,5	62,8	-34,3
Wonen en stedelijke ontwikkeling	83,7	189,7	-106,1	161,9	150,2	11,7	96,7	115,0	-18,3	91,0	111,7	-20,7	86,2	107,0	-20,9	86,2	108,5	-22,3
Openbare ruimte	24,1	48,0	-23,9	25,5	63,2	-37,6	26,8	64,2	-37,4	25,4	64,5	-39,0	25,6	58,0	-32,4	25,7	57,1	-31,4
Cultuur en Cultureel Erfgoed	5,7	33,6	-27,9	5,0	40,4	-35,4	5,4	38,2	-32,9	5,4	39,1	-33,7	5,4	39,8	-34,5	5,4	40,2	-34,9
Sport	6,9	19,0	-12,1	8,3	26,0	-17,7	8,7	27,2	-18,5	7,8	24,8	-16,9	7,8	25,0	-17,2	7,8	27,1	-19,4
Financiën	654,4	71,4	583,0	660,7	64,7	596,0	667,7	38,3	629,4	691,0	69,0	622,0	674,9	69,7	605,2	692,4	86,0	606,4
Beginsaldo	967,4	1.025,1	-57,7	1.081,7	1.081,7	0,0	978,2	978,2	0,0	988,4	988,4	0,0	969,0	969,0	0,0	986,3	986,3	0,0

Taakvelden

Omschrijving taakveld; bedragen * € 1 miljoen	2024	2025	2026	2027
0.1 Bestuur	-7,3 N	-7,3 N	-7,3 N	-7,3 N
0.2 Burgerzaken	-4,5 N	-4,5 N	-4,5 N	-4,5 N
0.4 Overhead	-63,8 N	-61,1 N	-60,5 N	-60,0 N
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-17,7 N	-17,6 N	-17,6 N	-17,6 N
1.2 Openbare orde en veiligheid	-7,5 N	-7,3 N	-7,3 N	-7,3 N
2.1 Verkeer en vervoer	-42,9 N	-41,2 N	-42,4 N	-43,1 N
2.2 Parkeren	-11,4 N	-11,8 N	-14,4 N	-14,4 N
2.4 Economische Havens en waterwegen	-0,2 N	-0,2 N	-0,2 N	-0,2 N
2.5 Openbaar vervoer	-0,5 N	-0,5 N	-0,5 N	-0,4 N
3.1 Economische ontwikkeling	-4,8 N	-4,7 N	-5,0 N	-5,4 N
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-0,6 N	-0,6 N	-0,6 N	-0,6 N
3.3 Bedrijfsloket	0,3 V	0,3 V	0,3 V	0,3 V
3.4 Economische promotie	-0,8 N	-0,8 N	-0,8 N	-0,8 N
4.2 Onderwijshuisvesting	-19,2 N	-19,0 N	-20,2 N	-20,2 N
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.	-10,5 N	-10,5 N	-10,2 N	-10,2 N
5.1 Sportbeleid en activering	-5,1 N	-5,3 N	-5,8 N	-6,8 N
5.2 Sportaccommodaties	-13,3 N	-11,7 N	-11,4 N	-12,5 N
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	-17,2 N	-18,0 N	-18,1 N	-18,3 N
5.4 Musea	-6,0 N	-5,8 N	-5,8 N	-5,8 N
5.5 Cultureel erfgoed	-2,7 N	-3,0 N	-3,1 N	-3,3 N
5.6 Media	-7,0 N	-7,0 N	-7,5 N	-7,5 N
5.7 Openbaar groen en recreatie	-17,3 N	-17,4 N	-17,4 N	-17,4 N
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-41,8 N	-40,1 N	-39,3 N	-39,2 N
6.3 Inkomens regelingen	-44,2 N	-43,5 N	-42,9 N	-42,9 N
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-29,7 N	-29,7 N	-29,7 N	-29,7 N
6.4 WSW en beschut werk	-25,3 N	-24,1 N	-22,8 N	-21,8 N
6.5 Arbeidsparticipatie	-20,4 N	-19,4 N	-19,4 N	-20,0 N
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-9,0 N	-8,8 N	-8,1 N	-8,1 N
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	-19,2 N	-19,5 N	-18,3 N	-18,3 N
6.71B Begeleiding (WMO)	-11,9 N	-12,0 N	-11,1 N	-11,1 N
6.71C Dagbesteding (WMO)	-1,9 N	-1,9 N	-1,9 N	-1,9 N
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-0,2 N	-0,2 N	-0,2 N	-0,2 N
6.72A Jeugdhulp begeleiding	-12,0 N	-12,0 N	-12,0 N	-12,0 N
6.72B Jeugdhulp behandeling	-8,3 N	-1,3 N	4,9 V	5,7 V
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	-6,2 N	-6,2 N	-6,2 N	-6,2 N
6.73A Pleegzorg	-2,4 N	-2,4 N	-2,4 N	-2,4 N
6.73B Gezinsgericht	-0,3 N	-0,3 N	-0,3 N	-0,3 N
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-15,4 N	-15,4 N	-15,4 N	-15,4 N
6.74A Jeugdhulp behandel GGZ zond verblijf	-9,9 N	-9,9 N	-9,9 N	-9,9 N
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-2,8 N	-2,8 N	-2,8 N	-2,8 N
6.74C Gesloten plaatsing	-1,1 N	-1,1 N	-1,1 N	-1,1 N
6.81A Beschermd wonen (WMO)	-42,8 N	-52,4 N	-51,7 N	-51,0 N
6.81B Maatschapp- en vrouwenopvang (WMO)	-30,0 N	-26,2 N	-25,4 N	-25,2 N
6.82A Jeugdbescherming	-6,7 N	-6,4 N	-6,2 N	-6,2 N
6.82B Jeugdreclassering	-0,6 N	-0,6 N	-0,6 N	-0,6 N
7.1 Volksgezondheid	-10,1 N	-10,1 N	-9,8 N	-9,8 N
7.2 Riolering	5,1 V	5,1 V	5,1 V	5,1 V
7.3 Afval	-8,1 N	-8,1 N	-8,0 N	-8,0 N
7.4 Milieubeheer	-16,9 N	-18,4 N	-12,0 N	-11,1 N
7.5 Begraafplaatsen	-0,0 N	-0,1 N	-0,1 N	-0,1 N
8.1 Ruimtelijke ordening	-3,7 N	-3,8 N	-3,0 N	-3,0 N
8.2 Grondexploitatie	-7,7 N	-9,2 N	-10,3 N	-11,6 N
8.3 Wonen en bouwen	-7,0 N	-7,6 N	-7,6 N	-7,6 N
0.5 Treasury	2,1 V	1,1 V	0,4 V	0,8 V
0.10 Mutaties reserves	-7,2 N	-15,2 N	-1,3 N	-3,4 N
0.61 OZB woningen	55,2 V	55,7 V	56,8 V	57,8 V
0.62 OZB niet-woningen	48,0 V	48,9 V	49,7 V	50,6 V
0.63 Parkeerbelasting	21,3 V	21,3 V	23,7 V	23,8 V

Omschrijving taakveld; bedragen * € 1 miljoen	2024	2025	2026	2027
0.64 Belastingen overig	0,7 V	0,7 V	0,7 V	0,7 V
0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	527,3 V	552,2 V	526,8 V	539,0 V
0.8 Overige baten en lasten	3,8 V	-21,0 N	-27,6 N	-38,7 N
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-0,1 N	-0,1 N	-0,1 N	-0,1 N
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	-0,4 N	-0,4 N	-0,4 N	-0,4 N
Totaal	0,0	0,0	0,0	0,0

Resultaat voor en na bestemming

V = Voordeel / N = Nadeel	2024			2025			2026			2027		
Bedragen x € 1 mln	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo voor bestemming	953,3	960,5	7,2 V	958,9	974,0	15,1 V	953,7	955,0	1,3 V	970,3	973,7	3,4 V
Storting reserves	24,8	0	24,8 N	29,5	0	29,5 N	15,2	0	15,2 N	15,9	0	15,9 N
Onttrekking reserves	0	17,6	17,6 V	0	14,4	14,4 V	0	13,9	13,9 V	0	12,6	12,6 V
Totaal	978,1	978,1	0	988,4	988,4	0	968,9	968,9	0	986,3	986,3	0

Stelposten

Stelposten nemen we op om het begrotingsbeeld te corrigeren voor allerlei effecten. De stelposten zijn opgenomen in het taakveld 0.8 Overige baten en lasten. In onderstaande tabel zijn de verschillende stelposten opgenomen. Onder de tabel worden de regels toegelicht.

bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027
Gemeentefonds:				
WMO beschermd wonen	4.335	4.333	4.334	4.334
Reservering prijscompensatie		-15.792	-25.226	-36.621
Aanvullende middelen jeugd			3.749	2.785
Res. volume zorg		-1.500	-3.000	-4.500
Verdere invoering verdeelmodellen			2.700	5.400
Volume accres conform Voorjaarsnota Rijk				1.700
Andere stelposten:				
Kostenontwikkeling sociaal domein		300	600	600
Areaal bestaande stad		-500	-1.360	-2.060
Kapitaallasten	-183	-1.775	-3.293	-4.218
Materiële indexering doorwerking 2024 naar 2025 en verder		-5.757	-5.757	-5.757
Totaal	4.151	-20.691	-27.253	-38.337

Toelichting onderdelen gemeentefonds op stelpost

WMO beschermd wonen

Een deel van de middelen voor WMO beschermd wonen wordt in het gemeentefonds uitgekeerd via een integratie uitkering. In geval van een integratie uitkering wordt de prijscompensatie 2024 niet nu toegekend maar pas in 2024. De kosten die samenhangen met deze onderdelen worden al wel geïndexeerd in de begroting, conform de gemeentelijke uitgangspunten. Omdat de lasten in prijzen 2024 opgenomen zijn en de inkomsten in prijzen 2023 ontstaat er nu een onterecht verschil. Dit verschil verdwijnt volgend jaar met de meicirculaire, dan wordt namelijk de prijscompensatie toegekend. Vooruitlopend op de toekenning van de prijscompensatie in 2024 corrigeren we dit verschil met een stelpost.

Reservering prijscompensatie

Een deel van het gemeentefonds in de latere jaren is bedoeld om prijsstijgingen op te vangen. Dat deel wordt gereserveerd op stelpost.

Aanvullende middelen jeugd

De aanvullende middelen voor jeugd zijn vanaf 2026 nog niet toegevoegd aan het gemeentefonds. De provincies hebben gezamenlijk een richtlijn opgesteld hoeveel gemeenten hiervan in de begroting mogen opnemen. Voor Nijmegen gaat dit om de in de tabel opgenomen bedragen.

Reservering volumegroei

In 2019 is afgesproken om in de begroting middelen te reserveren om toekomstige volumestijgingen in het zorgdomein op te vangen. Volumestijgingen moeten vanaf 2020 worden opvangen uit het accres van de algemene uitkering. Voor elke jaartranche houden we rekening met een volumestijging van € 1,5 miljoen. In de Stadsbegroting 2023 begroting is deze reservering niet gemaakt voor 2026 en later. Dit vanwege de terugval van het gemeentefonds (het ravijn). Deze begroting is dit hersteld.

Verdere invoering verdeelmodellen

In de begroting wordt er vanuit gegaan dat het nieuwe verdeelmodel dat vanaf 2023 wordt gebruikt voor het verdelen van het gemeentefonds naar gemeenten verder wordt doorgevoerd. Hierover moet nog een besluit worden genomen. Voor het financieel effect wordt uitgegaan van het ingroeipad van € 15 per inwoner per jaar. Dit sluit aan bij het ingroeipad dat is gebruikt voor 2024 en 2025.

Volume accres conform Voorjaarsnota rijk

In de Voorjaarsnota heeft het rijk een voorzet gedaan voor het 'compenseren' van gemeente voor volume effecten. Met volume effecten wordt de financiële groei bedoeld die niet wordt veroorzaakt door prijseffecten. Het rijk heeft in de Voorjaarsnota bedacht m dit te koppelen aan de volume ontwikkeling van het bbp van de 8 achterliggende jaren. Indicatief heeft het rijk voor deze volume ontwikkeling € 150 miljoen opgenomen voor 2027 in de voorjaarsnota. Dit bedrag is *niet* opgenomen in de meicirculaire van het gemeentefonds. Daarom wordt dit opgenomen als stelpost.

Toelichting overige stelposten

Kostenontwikkeling sociaal domein

In het coalitieakkoord zijn verwachte besparing opgenomen door in te zetten op preventie. Dit gaat om een besparing van € 300.000 in 2025 en € 600.000 in 2026. Deze zijn nog op stelpost opgenomen.

Areaal bestaande stad

In de Stadsbegroting 2013 is afgesproken dat voor elke woning die erbij komt het budget voor onderhoud Openbare Ruimte met € 400 stijgt. De toename voor het volgend begrotingsjaar is structureel verwerkt. De toename in de begrotingsjaren daarna worden op stelpost gehouden tot het betreffende begrotingsjaar is aangebroken.

Kapitaallasten

In onze begroting gaan we uit van een vast niveau van kapitaallasten. Dit niveau wordt vergeleken met de kapitaallasten die we verwachten vanuit de reeds gerealiseerde investeringen en de toekomstige investeringen die opgenomen zijn in het investeringsplan. Het verschil tussen deze twee zetten we op stelpost. Daarnaast zijn de kapitaallasten van de nieuwe investeringen die in deze begroting worden voorgesteld hieronder geboekt. In het voorjaar weten we definitief wat het verschil is tussen de begrote kapitaallasten en de werkelijke kapitaallasten voor dat jaar. Dit wordt dan gemeld in de Voortgangsmonitor.

Materiële indexering doorwerking 2024 naar 2025 en verder

In een aantal programma's wordt rekening gehouden met stijgende energiekosten in 2024. Voor 2025 en later jaren kan nu nog geen goede raming worden afgegeven. De geraamde meerkosten in 2024 reserveren we daarom voor 2025 en verder op stelpost.

Incidentele baten en lasten

bedragen * € 1.000		Programma	2024	2025	2026	2027
Incidentele lasten						
Verschuiving: programma Beveiliging IRVN	SB 2023	Bestuur en Organisatie	73			
Actieprog.Eco. Visie en Impuls Lokale Economie	SB 2023	Economie en Toerisme	-650	-300		
Regenboogagenda	SB 2023	Welzijn, Wijkontw. Zorg	-100	-100		
Tijdelijke inzet Attentiewijken	SB 2023	Welzijn, Wijkontw. Zorg	-93	-46		
Woonzorg jong volwassenen met complexe problematiek (6.81)	SB 2024	Welzijn, Wijkontw. Zorg	-250			
Projectleider Bibob (6.81)	SB 2024	Welzijn, Wijkontw. Zorg	-90			
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	SB 2024	Welzijn, Wijkontw. Zorg				
· Borging zorgaanpak straatsekswerkers	SB 2024	Welzijn, Wijkontw. Zorg	-92			
· inc. bijdrage autonome ontw.bijzondere zorg	SB 2024	Welzijn, Wijkontw. Zorg	-139			
· Meerkosten subsidie Droombankje	SB 2024	Welzijn, Wijkontw. Zorg	-50	-50		
· Overloop crisisopvang GrandCare	SB 2024	Welzijn, Wijkontw. Zorg	-100	-100		
Gezonde leefomgeving	SB 2024	Welzijn, Wijkontw. Zorg	-100	-150		
Gezondheidsverschillen stadsbrede inzet	SB 2024	Welzijn, Wijkontw. Zorg	-100	-100		
Gezondheidsverschillen stadsdeel gericht	SB 2024	Welzijn, Wijkontw. Zorg	-100	-100		
Suites voor Sociaal Domein	SB 2024	Werk en Inkomen	-1.300	-542		
Onderhoudsniveau hoofdwegen op niveau houden	SB 2024	Bereikbaarheid	-1.250			
Gedragsmaatregelen Versnelling mobiliteitstransitie	SB 2024	Bereikbaarheid	-400	-400	-400	
gebiedsvisie Energieweg	SB 2024	Wonen en Sted.Ontw.		-80		
woningbouw Vlaamse Gas/Tweede Walstraat	SB 2024	Wonen en Sted. Ontw.	-1200			
woonfonds	SB 2024	Wonen en Sted. Ontw.	600			
Implementatie omgevingswet	SB 2023	Wonen en Sted.Ontw.	-800	-800		
Insourcen BRIKS taken	SB 2024	Wonen en Sted.Ontw.	-550			
Subsidieregeling doe-het-zelvers en gratis maatwerkadvies	SB 2023	Openbare ruimte	-1.700	-1.700		
Warmtenet	SB 2023	Openbare ruimte	-5.000	-6.000	-1.000	
Datakwaliteit Openbare Ruimte	SB 2024	Openbare ruimte	-80	-185		
inzet reguliere formatie klimaatmiddelen (rijk)	SB 2024	Openbare ruimte	500	500		
80 jaar vrijheid	SB 2024	Cultuur en cult. erfgoed	-300	-200		
WOZ-bezwaren	SB 2024	Financien	-128	-128		
Impl. nieuw Financieel Informatie Systeem	SB 2024	Financien	-141			
totaal Incidentele lasten			-13.540	-10.481	-1.400	0
Baten						
Verkoop panden	SB 2023	Wonen en Sted, Ontw.	1.000			
Totaal incidentele baten en lasten			-12.540	-10.481	-1.400	0

Structureel begrotingsaldo

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van het structureel begrotingsaldo.

In de [paragraaf weerstandsvermogen](#) is het kengetal structurele exploitatieruimte opgenomen. Dit kengetal is gebaseerd op dit structurele begrotingsaldo.

bedragen * € 1 miljoen		2024	2025	2026	2027
Saldo van baten en lasten voor bestemming	A	7,3	15,2	1,4	3,4
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves ("-" is per saldo toevoeging)	B	-7,3	-15,2	-1,4	-3,4
Begrotingsaldo na bestemming	C = A+B	0,0	0,0	0,0	0,0
Incidentele mutaties					
- Incidentele baten en lasten	D	-12,5	-10,5	-1,4	0,0
- incidentele reserve mutaties	E	0,1	-8,0	2,2	1,5
Structureel begrotingsaldo	C - D - E	12,4	18,5	-0,8	-1,5

Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

bedragen * 1 miljoen	Realisatie 2022	Begroot 2023	2024	2025	2026	2027
Dividenden	4,7	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Financieringsfunctie	0,1	2,0	1,2	0,3	-0,4	-0,1
Gemeentefonds	510,8	484,4	527,3	552,2	526,8	539,0
Hondenbelasting	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
OZB	91,4	99,2	107,3	108,9	110,9	112,8
Precario	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Toeristenbelasting	0,6	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Totaal	609,5	588,0	638,1	663,7	639,6	654,1

Het rijk raamt, anders dan de gemeentelijke begroting, in lopende prijzen. Dat betekent dat in de verschillende jaren al prijzen worden gebruikt van dat jaar. Van het gemeentefonds wordt daarom een deel op gereserveerd/op stelpost gezet om de toekomstige prijsontwikkeling op te vangen.

Voor een goede vergelijking van de ontwikkeling van het gemeentefonds is het belangrijk om hier rekening mee te houden. In onderstaande tabel is daarom het gemeentefonds opgenomen met de correctie voor prijsontwikkeling.

bedragen * € 1 miljoen	2024	2025	2026	2027
Gemeentefonds	527,3	552,2	526,8	539,0
Correctie voor toekomstige prijsontwikkeling		-15,8	-25,2	-36,6
Gemeentefonds tegen huidige prijsniveau	527,3	536,4	501,6	502,4

Gemeentefonds

Ontwikkelingen en begrippen

Ontwikkelingen

Structurele toevoeging vanaf 2027

Vooruitlopend op een nieuwe financieringssysteem heeft het kabinet in de septembercirculaire 2022 in 2026 eenmalig (landelijk) € 1 miljard beschikbaar gesteld. Dit bedrag is in de meicirculaire 2023 vanaf 2027 structureel toegevoegd. In de VNG ledenbrief van 17 mei 2023 is aangegeven dat gemeenten vanaf 2026 structureel € 3 miljard minder beschikbaar hebben voor het uitvoeren van gemeentelijke taken. Dit miljard is dus een gedeeltelijke reparatie van het ravijn.

Nieuwe financieringsystematiek vanaf 2027

Het uitgangspunt is dat het gemeentefonds voor de volumeontwikkeling vanaf 2027 geïndexeerd wordt op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. Hiervoor is in de voorjaarsnota 2023 een (landelijk) budget gereserveerd van € 150 miljoen in 2027 en € 300 miljoen in 2028. In de meicirculaire 2023 is de nieuwe financieringsystematiek nog niet verwerkt.

Hervormingsagenda Jeugd

Het rijk en de VNG hebben op 18 april van dit jaar een principeakkoord bereikt over de Hervormingsagenda Jeugd. In de meicirculaire 2023 wordt voor jeugdzorg, onder voorbehoud van omzetting naar een definitief akkoord over de Hervormingsagenda, (landelijk) voor 2024 € 1,45 miljard en voor 2025 € 954 miljoen beschikbaar gesteld. Onderdeel van het akkoord is een verzachting van de eerder opgenomen besparingsreeks op jeugdzorg in 2024 en 2025. Vanaf 2026 zijn middelen jeugdzorg nog niet toegevoegd aan het gemeentefonds en is er een stelpost opgenomen.

Begrippen

Gemeentefonds

Het rijk stelt via het Gemeentefonds middelen beschikbaar om de gemeentelijke taken uit te voeren. Via circulaire verschaft het rijk ons informatie over de actualiteiten binnen het fonds. In deze begroting is het gemeentefonds bijgewerkt tot en met de meicirculaire 2023. Gebruikelijk is dat wij het meerjarige effect van de septembercirculaire bij de Eerste voortgangsmonitor verwerken.

Het gemeentefonds bestaat uit drie soorten uitkeringen: de Algemene uitkering, de Decentralisatie-uitkeringen en de Integratie-uitkeringen. De uitkeringen hebben met elkaar gemeen dat gemeenten zich voor de besteding van de middelen niet hoeven te verantwoorden bij het Rijk.

Algemene uitkering

Deze uitkering is via de Financiële verhoudingswet gekoppeld aan bepaalde uitgaven in de Rijksbegroting. Stijgen die uitgaven dan stijgt de uitkering en dalen de uitgaven dan daalt de uitkering. Deze systematiek wordt de trap-op-trap-af methode genoemd. Het Rijk verdeelt vervolgens de uitkering over alle Nederlandse gemeenten via een aantal maatstaven. Dit zijn statistische gegevens zoals aantal inwoners, bijstandsontvangers en oppervlakte land. Door vermenigvuldiging van de aantallen (q) met een bedrag per eenheid (p) wordt voor iedere gemeente de bijdrage berekend. Het surplus of het tekort aan middelen wordt via de uitkeringsfactor over alle gemeenten verdeeld. Onze uitkering wordt dus niet alleen beïnvloed door lokale veranderingen maar ook door ontwikkelingen in andere gemeenten. In onze meerjarenbegroting volgen wij de belangrijkste landelijke volume ontwikkelingen zoals die jaarlijks in de meicirculaire zijn opgenomen. Wijzigingen in bijvoorbeeld wettelijke taken of regeringsbeleid kunnen tot verhoging of verlaging van de uitkering leiden. Deze wijzigingen worden taakmutaties genoemd. Deze taakmutaties worden door het Rijk gekoppeld aan specifieke taken.

Accres

Vanaf 2018 is de basis voor het accres (toe-of afname) van het gemeentefonds gewijzigd. Tot dan toe werd het gemeentefonds gebaseerd op de NGRU (Netto Gecorrigeerde Rijks Uitgaven). De basis voor het gemeentefonds is sinds 2018 breder omdat de rijks uitgaven in de sociale zekerheid en zorg meetellen. De normeringssystematiek blijft aldus gelden maar het accres heeft voortaan de ARU (Accres Relevante Uitgaven) als basis. De gedachte hierachter is dat de accresontwikkeling zo stabiel wordt.

Decentralisatie-uitkeringen (DU's)

Dit zijn uitkeringen voor specifieke onderwerpen zoals maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Soms zijn de uitkeringen eenmalig of beperkt in duur. Ook kan het zijn dat niet elke gemeente ervoor in aanmerking komt, denk hierbij bijvoorbeeld aan LHBT-emancipatiebeleid. Elke DU heeft zijn eigen verdeelsystematiek. Hierboven hebben wij al gemeld dat wij voor de besteding van deze uitkeringen geen verantwoording aan het Rijk hoeven af te leggen. Wel zien wij geregeld dat er tussen de gemeenten en het Rijk outcome-doelen worden afgesproken.

Integratie-uitkeringen (IU's)

Een integratie-uitkering is vergelijkbaar met een decentralisatie-uitkering. Wel zijn er verschillen. Een integratie-

uitkering wordt uitgekeerd aan alle gemeenten. Daarnaast staat het vast dat de integratie-uitkering op termijn wordt overgeheveld naar de algemene uitkering. Een integratie-uitkering wordt vooral gebruikt om grote herverdeeleffecten op te vangen.

Sociaal domein

IU voorgedij/18+ is volledig overgeheveld naar de algemene uitkering en de IU participatie is gedeeltelijk overgeheveld naar de algemene uitkering. De IU beschermd wonen blijft nog bestaan.

Omvang

Bedragen x €1	2024	2025	2026	2027
WOZ niet-woningen eigenaren	-9.620.155	-9.989.009	-10.116.182	-10.245.004
WOZ niet-woningen gebruikers	-7.139.677	-7.413.425	-7.507.808	-7.603.413
Waarde woningen eigenaren	-22.032.216	-22.736.178	-22.977.396	-23.221.228
Bijstandsontvangers	35.764.109	36.362.447	37.127.471	37.953.042
Inwoners	68.880.662	69.161.264	69.648.211	69.759.063
Huishoudens met laag inkomen boven drempel	72.513.074	69.240.513	62.952.356	63.459.278
Inwoners met een migratieachtergrond	10.836.461	11.114.722	11.403.291	11.680.362
Eenpersoonshuishoudens	8.926.303	9.200.902	8.887.255	8.983.227
Loonkostensubsidie	1.630.884	1.856.438	1.975.259	2.108.250
Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	16.599.030	15.894.846	14.803.261	14.813.982
Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.737.271	1.865.304	2.009.634	2.175.720
Inwoners 75+ met drempel	2.385.346	2.512.096	2.477.955	2.551.346
Laag opleidingsniveau met drempel	2.574.787	2.625.486	2.504.600	2.505.380
Lokale centrumfunctie (max 20km)	2.235.618	2.251.915	2.265.654	2.276.788
Regionale centrumfunctie (max 60km)	55.355.329	54.771.965	52.232.502	52.489.189
Landelijke centrumfunctie	15.382.155	15.494.285	15.588.814	15.665.423
Leerlingen VO	4.065.406	4.017.369	3.960.015	3.905.916
Leerlingen (V)SO	2.834.780	2.865.088	2.895.350	2.925.196
Onderwijsachterstand	1.324.766	1.322.017	1.319.268	1.316.519
Bedrijfsvestigingen	3.176.648	3.355.242	3.516.019	3.697.743
Historische woningen in bewoonde kernen	1.139.346	1.139.346	1.139.346	1.139.346
Historische woningen in bewoonde oorden 1930	684.605	684.605	684.605	684.605
Oppervlak historische kernen basisbedrag	674.909	674.909	674.909	674.909
Kernen	343.515	344.863	341.659	341.664
Kernen met 500 of meer adressen	75.167	75.167	75.167	75.167
Oeverlengte * bodemfactor gemeente	55.295	55.295	55.295	55.295
Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	735.278	735.278	735.278	735.278
Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	18.855.219	19.727.942	20.603.724	20.749.486
Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	142.851	143.170	143.454	143.830
Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	7.890.268	7.971.030	8.051.159	8.134.246
Oppervlakte bebouwing buitengebied	380.621	381.471	380.531	381.527
Oppervlakte bebouwing woonkern	5.003.436	5.054.515	5.097.659	5.148.904
Oppervlakte binnenwater	64.942	64.942	64.942	64.942
Oppervlakte land	204.672	204.672	204.672	204.672
Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	134.979	134.979	134.979	134.979
Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.061.811	1.084.429	1.092.099	1.099.825
Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	4.764.216	4.865.698	4.900.113	4.934.779
Vast bedrag	980.358	980.358	980.358	980.358
Uitkeringsfactor	138.018.575	164.018.480	147.621.332	158.217.107
56g Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	-25.355.376	-22.694.991	-22.694.991	-22.694.991
Subtotaal algemene uitkering	423.285.266	449.419.444	425.251.817	438.402.702
Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	410.545	410.545	410.545	410.545

Bedragen x €1	2024	2025	2026	2027
Beeldende kunst en vormgeving (DU)	150.000	150.000	150.000	150.000
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	10.151.944	10.151.944	10.151.944	10.151.944
Vrouwenopvang (DU)	5.960.918	5.960.918	5.437.540	5.437.540
Jeugd (DU)	605.273	605.273	605.273	605.273
Veiligheidshuizen (DU)	218.680	218.680	218.680	218.680
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	306.752	306.752	306.752	306.752
Armoedebestrijding kinderen (DU)	1.018.746	1.018.746	1.018.746	1.018.746
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	76.213	76.213	76.213	76.213
Versterking arbeidsmarktregio's (DU)	398.593	398.593	398.593	398.593
Aanpak laaggeletterdheid (DU)	171.086			
Experiment gesloten coffeeshopketen (DU)	196.250			
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	34.000			
Uitstapprogramma prostituees (DU)	178.595	178.595	178.595	178.595
Versterking dienstverlening gemeenten: personen met verward gedrag (DU)	284.028	284.028	284.028	284.028
Extra capaciteit BOAs (DU)	61.327	61.327	61.327	61.327
Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	87.254	87.254	86.596	
Beschermd Wonen (IU)	57.962.030	57.983.581	58.006.110	58.006.110
Participatie (IU)	22.559.233	21.684.731	21.001.579	20.109.795
BTW compensatiefonds	3.180.000	3.180.000	3.180.000	3.180.000
Totaal gemeentefonds	527.296.733	552.176.624	526.824.338	538.996.843
Stelpost volume groei		-1.500.000	-3.000.000	-4.500.000
Stelpost middelen jeugdzorg			3.749.000	2.785.000
Verdere invoering verdeelmodellen			2.700.000	5.400.000
Volume accres conform Voorjaarsnota Rijk				1.700.000
Stelpost prijscompensatie		-15.791.639	-25.225.962	-36.620.962

Taakmutaties

Onderstaand zijn mutaties van het gemeentefonds weergegeven met een voorstel voor overheveling naar een programma.

Bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027	Voorstel programma
Meicirculaire 2023					
<u>Nieuw</u>					
Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	33	34	34	34	Bestuur en Organisatie
Verdeling struct. middelen Wet goed Verhuurderd.	36	38	37	37	Wonen en Stedelijke Ontw.
<u>Bestaand</u>					
Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO		1.138	1.115	1.117	WWZ
Herinvoering eigen bijdrage WMO			-2.598	-2.601	WWZ
Integraal zorgakkoord WMO: compensatie voor kosten		1.308	1.282	1.284	Financiën
Voorschoolse educatie	9	10	10	10	WWZ
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	-44	-44	-44	-44	WWZ
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	-64	-64	-64	-64	WWZ
Brede impuls combinatiefuncties/buurtssportcoaches (DU)	-765	-765	-765	-765	Verrekend
<u>Sociaal domein</u>					
Beschermd Wonen (IU)	3.663	3.664	3.666	3.666	WWZ
Participatie (IU)	1.210	1.154	1.112	1.020	Werk en Inkomen
Voogdij/18+ (IU)	-1.649	-1.649	-1.649	-1.649	Verrekend
Loon- en prijsbijstelling 2023 participatie (IU)	118	133			Werk en Inkomen
Decembercirculaire 2022					
<u>Bestaand</u>					
Wet Goed Verhuurderschap	97	102	100	100	Wonen en Stedelijke Ontw.

Onderstaand is een toelichting opgenomen op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan € 1 miljoen.

Taakmutaties

Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag

Op 1 januari 2023 is de Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen in werking getreden. Voor Nijmegen is dit meerjarig tussen de € 30.000 en € 34.000.

Verdeling structurele middelen Wet goed Verhuurderschap

In het landelijke coalitieakkoord is afgesproken dat gemeenten meer mogelijkheden krijgen om malafide verhuurderschap en discriminatie op de huurmarkt gericht aan te pakken. De structurele middelen worden uitgekeerd via de algemene uitkering. Voor Nijmegen is dit meerjarig tussen de € 33.000 en € 38.000.

Eigen bijdrage Wmo (mutatie terugdraaien en herinvoeren tezamen)

Het kabinet neemt in 2025 volledig afscheid van het zogeheten abonnementstarief voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Sinds de invoering in 2020 lopen de kosten bij gemeenten hoog op door de laagdrempelige voorzieningen op basis van de wet. In plaats van het abonnement met een bescheiden bijdrage, kiest het kabinet vanaf 2026 voor herinvoering van de oude inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen, zoals dagbesteding en huishoudelijke hulp. Voor Nijmegen heeft deze verandering per saldo in 2025 een positief effect van € 1,1 miljoen en door de uitname uit het gemeentefonds per saldo voor de jaren 2026 en 2027 een negatief effect van € 1,5 miljoen.

Integraal zorgakkoord Wmo: compensatie voor kosten

Het kabinet stelt structureel extra middelen (€ 110 miljoen) beschikbaar aan gemeenten samenhangend met het Integraal Zorgakkoord, ter compensatie van gemeenten voor gestegen kosten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief Wmo. Voor Nijmegen is dit voor 2025 t/m 2027 circa € 1,3 miljoen. Dit valt vrij ten gunste van de algemene middelen.

Reserves en voorzieningen

Inleiding

In dit deel wordt inzicht gegeven in de stand van de reserves en voorzieningen zoals die nu in de (begrotings-) administratie is opgenomen. In de [paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing](#) laten we zien hoe de risico's zich verhouden tot het weerstandsvermogen: de saldireserve. Daarbij houden we, naast de administratie, ook rekening met verwachtingen en claims.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Structurele mutaties; bedragen * € 1.000	reserve	2024	2025	2026	2027
Stortingen					
Structurele toevoeging	F022 Saldireserve	4.884	4.884	1.083	2.032
Bespaarde rente (opgenomen in begroting)	F022 Saldireserve	2.464	2.192	2.402	2.762
Onderhoud Vastgoed	F059 Reserve onderhoud	8.785	8.753	8.753	8.753
Duurzaamheid Vastgoed	F057 Res. Duurzaamheid	768	768	768	768
Onderhoud buitensport	F060 Reserve POG buitensp	956	956	954	726
totaal stortingen		17.857	17.553	13.960	15.041
Onttrekkingen					
Reserve afschrijving	F046 Res. afschrijving	61	61	61	61
Onderhoud Vastgoed	F059 Reserve onderhoud	8.785	8.753	8.753	8.753
Duurzaamheid Vastgoed	F057 Res. Duurzaamheid	530	508	502	496
Onderhoud buitensport	F060 Reserve POG buitensp	1.125	1.125	1.123	895
totaal onttrekkingen		10.500	10.447	10.439	10.205
Totaal structurele mutaties		7.357	7.106	3.521	4.836

Incidentele reservemutaties

Incidentele mutaties; bedragen * € 1.000	reserve	2024	2025	2026	2027
Storringen					
Grondexploitaties	F022 Saldirreserve	537			
Levensduur verlengend onderhoud activeren	F022 Saldirreserve	2.058	1.663	1.275	896
Incidentele mutaties	F022 Saldirreserve	3.196	10.307		
Reserve woonfonds	F068 Reserve Woonfonds	1.200			
totaal storringen		6.992	11.969	1.275	896
Onttrekkingen					
Grondexploitaties	F022 Saldirreserve	2.425	2.437	2.411	2.035
Exploitatie KKG	F022 Saldirreserve	29			
Budgetoverhevelingen	F022 Saldirreserve	2.761	1.175		
Incidentele mutaties	F022 Saldirreserve	900		777	
Reserve woonfonds	F068 Reserve Woonfonds	600			
Onderhoud buitensport	F060 Reserve POG buitensp	400			
Bodemsanering	F061 Res.Dec-uitk bodemsa		312	312	312
totaal onttrekkingen		7.115	3.924	3.499	2.347
Totaal incidentele mutaties		-124	8.045	-2.224	-1.451

Overzicht reserves en voorzieningen

Overzicht reserves Stadsbegroting 2024 - 207

		2022			2023			2024			2025			2026			2027
		Stand	Stort.	Onttr.	Stand	Stort.	Onttr.	Stand	Stort.	Onttr.	Stand	Stort.	Onttr.	Stand	Stort.	Onttr.	Stand
Saldireserve	F022	114,1	32,1	42,4	103,8	13,1	6,1	110,8	19,0	3,6	126,2	4,8	3,2	127,8	5,7	2,0	131,4
1%-regeling Beeldende Kunst	F004	0,7			0,7			0,7			0,7			0,7			0,7
Reserve Afschrijvingen	F046	0,6		0,1	0,6		0,1	0,5		0,1	0,4		0,1	0,4		0,1	0,3
Reserve parkeerbijdrage	F047	-0,1	0,1		0,0			0,0			0,0			0,0			0,0
Reserve Duurzaamheid	F057	1,5	0,8	0,5	1,8	0,8	0,5	2,0	0,8	0,5	2,3	0,8	0,5	2,5	0,8	0,5	2,8
Reserve onderhoud	F059	2,3	7,8	7,8	2,3	8,8	8,8	2,3	8,8	8,8	2,3	8,8	8,8	2,3	8,8	8,8	2,3
Reserve POG buitensp	F060	2,3	0,7	0,5	2,5	1,0	1,5	1,9	1,0	1,1	1,8	1,0	1,1	1,6	0,7	0,9	1,4
Bodemsanering	F061	1,2		0,9	0,3			0,3			0,0		0,3	-0,3		0,3	-0,6
Res.Startersleningen	F063			0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0
reserve Masterplan BUIG	F064																
Res onderh Stadsbrug	F065	1,0			1,0			1,0			1,0			1,0			1,0
Res. Rivierenpark	F066	3,2			3,2			3,2			3,2			3,2			3,2
Res. Dec. Circulaire	F067	1,8		1,2	0,5			0,5			0,5			0,5			0,5
Reserve Woonfonds	F068		10,0		10,0	1,2	0,6	10,6			10,6			10,6			10,6
Opleidingsplan Publiekszaken	F069	0,7			0,7			0,7			0,7			0,7			0,7
Res. Energiecrisis	F070	4,9		4,0	0,9			0,9			0,9			0,9			0,9
Res. Aardgasvrij	F071	4,3			4,3			4,3			4,3			4,3			4,3
Totaal		138,5	51,4	57,3	132,6	24,8	17,6	139,8	29,5	14,4	155,0	15,2	13,9	156,3	15,9	12,6	159,6

Overzicht voorzieningen Stadsbegroting 2024 - 2027

bedragen * € 1.000	Rek. 2022	2023			2024			2025			2026			2027			
		Stort.	Ontr.	Stand	Stort.	Ontr.	Stand	Stort.	Ontr.	Stand	Stort.	Ontr.	Stand	Stort.	Ontr.	Stand	
<i>Voorzieningen voor verplichtingen verliezen en risico's</i>																	
Vrz. bezwaar en beroep heffingen	V002	0,5		0,5		0,5				0,5				0,5		0,5	
Pensioeninhouding wethouders	V036	5,2		5,2		5,2				5,2				5,2		5,2	
Vrzs Spaarverlof	V040	4,0		4,0		4,0				4,0				4,0		4,0	
Voorziening Waalfront	V094	18,2	0,8	17,3		0,8	16,5		0,9	15,6		-0,2	15,9		-0,2	16,1	
<i>Egalisatievoorzieningen</i>																	
Vrz Triavium	V085		0,1	0,1		0,1	0,1		0,1	0,1		0,1	0,1		0,1	0,1	
Voorziening GRP-nieuw	V050	7,2	9,7	10,7	6,2	9,9	10,9	5,1	9,9	10,9	4,1	9,9	11,0	3,1	10,0	11,0	2,0
pensioen verplichtingen Stadsregio	V109	0,2		0,2			0,2			0,2			0,2			0,2	
Totaal excl. vrz. grondexploitaties		35,3	9,9	11,7	33,5	10,0	11,9	31,6	10,0	11,9	29,7	10,1	10,9	28,9	10,1	10,9	28,1
<i>Voorzieningen in mindering gebracht op voorraden (grondexploitaties)</i>																	
Voorziening tekort Waalsprong	V020	38,0		-0,2	38,2		-0,2	38,3		-0,2	38,5		-0,2	38,7		-0,2	38,9
Voorziening tekort part planexpl.	V023	0,1		0,0	0,1		0,0	0,1		0,0	0,1		0,0	0,1		0,0	0,1
Voorziening Compaq terrein	V084		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
Vrz Onderwijshuisv	V088	19,6		-0,4	20,0		-0,4	20,3		-0,4	20,7			20,7			20,7
Hezelpoort	V099			0,0	0,0		2,0	-2,0			-2,0			-2,0			-2,0
Dukenburg	V107	0,6			0,6			0,6			0,6			0,6			0,6
Vrz Vossenlaan 40	V110	0,4		0,0	0,4			0,4			0,4			0,4			0,4
Vrz Stationsgebied	V111	12,4		-0,2	12,6		-0,2	12,8		-0,2	12,9		-0,2	13,1		-0,2	13,2
Vrz Winkelsteeg	V112	53,6		0,0	53,6		0,0	53,7		0,0	53,7		0,0	53,7		0,0	53,7
Prof Bellefroidstr	V113	0,2			0,2			0,2			0,2			0,2			0,2
Nyma / Mercuriuspark	V114	2,1			2,1			2,1			2,1			2,1			2,1
Kinderdorp Neerbosch	V115	0,0			0,0			0,0			0,0			0,0			0,0
Totaal vrz grondexploitaties		126,9	0,0	-0,8	127,7	0,0	1,3	126,4	0,0	-0,7	127,2	0,0	-0,4	127,6	0,0	-0,4	127,9
Totaal voorzieningen		162,2	9,9	10,9	161,2	10,0	13,2	158,0	10,0	11,2	156,9	10,1	10,5	156,5	10,1	10,6	156,0

Subsidies

Subsidieplafonds

In de Nijmeegse Kaderverordening Subsidieverstreking heeft uw Raad vastgelegd dat u op bepaalde beleidsterreinen of onderdelen van beleidsterreinen subsidieplafonds kunt instellen. Deze plafonds geven uw Raad een instrument in handen om kaders te bepalen voor de uitvoering van subsidiebesluiten door ons College. Daarnaast kunnen ze op een aantal terreinen bijdragen aan een zorgvuldiger subsidiebeheer. Hieronder hebben we op een rij gezet voor welke programma's en/of subsidieregelingen we een subsidieplafond instellen.

Programma	Product / subsidieregeling	Bedragen x € 1
Cultuur en Cultureel Erfgoed	Programmaplafond	24.900.000
	Meerjarige culturele programma's	1.671.000
	Eenjarige culturele subsidies	300.000
	Amateurs	150.000
Economie en toerisme	Ondernemersfonds	563.220
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	Programma plafond	63.745.850
	Beleidsregels vrijwillig jeugdwerk	132.635
Werk en inkomen	Beleidsregels subsidies migrantenorganisaties	66.029
	Wijkontwikkeling	572.859
	Schuldhelpverlening/preventie	1.717.242
Sport	Programma plafond	2.414.243

Subsidieoverzicht

Programma taakveld, bedragen * 1000	2023	Noot	2024	2025	2026	2027
Bereikbaarheid	11		12	-	-	-
Verkeer en vervoer	11		12	-	-	-
Bestuur en organisatie	1		1	-	-	-
Burgerzaken	-		-	-	-	-
Overhead	1		1	-	-	-
Cultuur en Cultureel Erfgoed	29.009		24.870	24.442	24.460	24.460
Cultuurpresentatie, cultuurproducten	17.985	1	14.207	14.212	14.229	14.229
Musea	3.451	2	3.677	3.245	3.245	3.245
Cultureel erfgoed	1.145	3	147	147	147	147
Media	6.428	4	6.838	6.838	6.838	6.838
Economie en toerisme	3.386		1.880	1.770	1.720	1.710
Economische ontwikkeling	2.069	5	537	437	397	397
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	435		463	463	463	463
Bedrijfsloket	20		70	60	50	40
Economische promotie	861		810	810	810	810
Onderwijs	12.921		10.830	10.774	10.774	10.774
Onderwijshuisvesting	130	6	-	-	-	-
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	12.791	7	10.830	10.774	10.774	10.774
Openbare ruimte	1.261		791	525	525	525
Openbaar groen en recreatie	133		40	40	40	40
Riolering	100		-	-	-	-
Milieubeheer	1.028	8	750	484	484	484
Sport	2.283		2.414	2.414	1.874	1.874

Programma taakveld, bedragen * 1000	2023	Noot	2024	2025	2026	2027
Sportbeleid en activering	2.233	9	2.376	2.376	1.836	1.836
Sportaccommodaties	50		39	38	38	38
Veiligheid	18		-	-	-	-
Openbare orde en veiligheid	18		-	-	-	-
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	62.694		63.733	60.281	59.286	58.887
Samenkracht en burgerparticipatie	28.613	10	27.695	27.707	27.259	26.867
Wijkteams	619		652	652	652	652
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	78		83	83	83	83
Maatwerkdienstverlening 18+	2.189		2.224	657	657	657
Maatwerkdienstverlening 18-	1.325	11	1.934	852	852	852
Geëscaleerde zorg18+	27.384	12	28.821	28.057	27.955	27.949
Volksgezondheid	2.486	13	2.324	2.273	1.827	1.827
Werk en Inkomen	4.383		4.044	3.979	3.979	3.979
Inkomens regelingen	3.968	14	3.409	3.409	3.409	3.409
Begeleide participatie	26		28	28	28	28
Arbeidsparticipatie	389	15	607	542	542	542
Wonen en stedelijke ontwikkeling	265		285	285	285	285
Ruimtelijke ordening	23		25	25	25	25
Wonen en bouwen	242		260	260	260	260
Eindtotaal	116.232		108.859	104.469	102.901	102.492

Toelichting bij het Overzicht subsidies in de begroting 2024 – 2027

Verskil begrotingsjaar 2024 t.o.v. begrotingsjaar 2023

Het totale subsidiebudget 2024 bedraagt € 108.859.000. Het totale subsidiebudget 2023 bedraagt € 116.232.000. Het subsidiebudget 2024 is daarmee € 7.373.000 lager dan in 2023. De begrotingswijzigingen die hebben geleid tot de belangrijkste verschillen (groter dan € 100.000) zijn hieronder weergegeven.

Toelichting verschillen begrotingsjaar 2024 t.o.v. 2023 per programma

Het overzicht biedt inzicht in de begrote subsidiebudgetten per programma voor de jaren 2024 t/m 2027. Tussen de begrotingsjaren 2024 en 2023 zijn substantiële verschillen zichtbaar. Over het algemeen is er sprake van incidentele begrotingswijzigingen vanuit College- of Raadsbesluiten met ofwel een éénmalig ofwel een meerjarig variabel karakter.

De meest substantiële verschillen in het overzicht zijn in de kolom “noot” voorzien van een nummer; deze corresponderen met de nummers in de toelichting onder het overzicht.

1. Programma Cultuur en Cultureel erfgoed

Taakveld Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een afname van € 3.778.000. In 2023 zijn er subsidies begroot voor het Actieplan Cultuur. In 2024 zijn er (nog) geen subsidies begroot.

2. Programma Cultuur en Cultureel erfgoed

Taakveld musea

Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een toename van € 226.000. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de indexering van de subsidies.

3. Programma Cultuur en Cultureel erfgoed

Taakveld cultureel erfgoed

Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een afname van € 998.000.

Oorzaken hiervoor zijn:

- in 2023 is een eenmalige subsidie verleend ad € 600.000,- de St Stevenskerk voor de verbouwwerkzaamheden fase dak&glas en fase midden;

- in 2023 staan a-structurele middelen geraamd in het kader van het erfgoedpact van € 398.000,- waarmee de versnelling in gang is gezet door middel van de erfgoedanjager, het achterhalen van achterstanden bij monumenten en een ondersteuningsbijdrage voor Stichting De Gebroeders van Lymborgh.
- 4. Programma Cultuur en Cultureel erfgoed**
 Taakveld media
 Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een toename van €410.000. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de indexering van het subsidiebudget van de OBGZ (bibliotheek).
 - 5. Programma Economie en Toerisme**
 Taakveld Economische ontwikkeling
 Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een afname van €1.532.000.
 Het verschil wordt veroorzaakt door twee oorzaken: voor € 1 mln door de bijdrage Via-T en voor € 567.000 door de subsidie CITC.
 - 6. Programma onderwijs**
 Taakveld onderwijshuisvesting
 Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een afname van € 130.000.
 Deze afname wordt veroorzaakt door het incidenteel begroten van de Specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS) in 2023. Voor 2024 zijn nog geen uitgaven begroot.
 - 7. Programma Onderwijs**
 Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
 Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een afname van € 1.961.000. In 2023 zijn er subsidies begroot voor het Nationaal Programma Onderwijs. In 2024 zijn er (nog) geen subsidies begroot.
 - 8. Programma Openbare ruimte**
 Taakveld milieubeheer
 Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een afname van € 278.000.
 Oorzaken hiervoor zijn: een a-structurele subsidie verleend aan Talis voor de Jerusalembuurt ad € 243.829,- in het kader van de eerste proeftuin aardgasvrij en de subsidie voor operatie Steenbreek, en delen van subsidies voor energietransitie openbaar vervoer en energietransitie bedrijfsterreinen welke eindigen in 2023.
 - 9. Programma Sport**
 Taakveld Sportbeleid en activering
 Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een toename van € 143.000.
 Het verschil wordt veroorzaakt door : indexatie.
 - 10. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg**
 Taakveld Samenkracht en burgerparticipatie
 Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een afname van € 900.000
 Oorzaken hiervoor zijn:
 - De indexering van de subsidiebudgetten voor 2024 van 8 %, m.u.v. de SPUK middelen t.o.v. de eenmalige extra indexering van 2023 van 1,6% en fluctuaties in de SPUK middelen. Hierdoor is het budget in 2024 t.o.v. 2023 € 1.800.000 hoger.
 - De energiecrisismiddelen voor gesubsidieerde instellingen van € 2.600.000 waren alleen voor 2023 beschikbaar
 - Een a-structurele bijdrage in 2023 voor sterke sociale basis voor ouderen van het rijk (via een circulaire) van € 100.000
 - 11. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg**
 Taakveld maatwerkdienstverlening 18-
 Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een toename van €600.000.
 De toename van het subsidiebudget voor maatwerkdienstverlening 18- in 2024 t.o.v. 2023 wordt verklaard door indexering en een a-structurele subsidie voor de pilot 'zorg binnen onderwijs'. In 2023 is voor deze pilot een halfjaar verleend en in 2024 een heel jaar.
 In 2023 is een eenmalige subsidie voor de zorgpas verleend.
 - 12. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg**
 Taakveld geëscaleerde zorg 18+

Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een toename van €1.437.000. Dit houdt verband met enerzijds de relatief hoge indexering van de subsidiebudgetten en anderzijds met enkele a-structurele subsidies in 2023.

13. **Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg**

Taakveld volksgezondheid

Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een afname van € 160.000

Oorzaken hiervoor zijn:

- Het wegvallen van de a-structurele middelen van het Landelijk Preventie Akkoord van € 185.000
- De afloop voor extra inzet op de JGZ voor Dukenburg/Hatert (van € 200.000 naar € 100.000)
- De indexering van de subsidiebudgetten voor 2024 van 8 %, m.u.v. de SPUK middelen, de eenmalige extra indexering van 2023 van 1,6% en fluctuaties in de SPUK middelen

14. **Programma Werk en Inkomen**

Taakveld inkomensregelingen

Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een afname van €559.000. Oorzaken hiervoor zijn

- Het niet meer verstrekken van ontbijttassen aan minimagezinnen met schoolgaande kinderen -/- € 419.000.
- Geen subsidie meer voor Voedselbank voor het inrichten van een sociale supermarkt -/- € 80.000.
- Geen subsidieverstrekingen meer vanuit het energienoodfonds -/- € 160.000.
- Subsidie voor het uitvoeren van de computerregeling door Stichting Leergeld is nog niet bekend -/- € 170.000.
- In het SHV beleidsplan 2023-2026 is voor 2024 meer subsidie toegekend aan onder meer Bindkracht10 + € 177.000.
- Restant bedraagt indexering van de subsidies + € 93.000.

15. **Programma Werk en Inkomen**

Taakveld arbeidsparticipatie

Ten opzichte van 2023 is er in 2024 een afname van € 218.000. Oorzaken hiervoor zijn

- De inzet van de tijdelijke provinciale middelen voor het Gelrepact zijn in de betreffende jaren verschillend in hoogte; in 2024 is er een afname in het begrote bedrag van € 51.000;
- De subsidie aan het WerkBedrijf voor IPS-trajecten stop na 2023. Hierdoor is er een afname van het begrote bedrag van € 125.000;
- Op de begrote post voor Maatwerkbanen is een technische wijziging doorgevoerd (van algemene kostensoort naar kostensoort subsidies). Daarnaast verwachten we in 2024 een toename van het aantal maatwerkbanen, waarmee in de begroting rekening is gehouden. De begroting neemt hierdoor in 2024 toe met € 400.000.

Balans en EMU saldo

Geprognosticeerde balans

In de jaarrekening staat de balans centraal: het overzicht van bezittingen en vermogen/schulden. In de begroting ligt meer de nadruk op de verwachte kosten en opbrengsten, de programmabegroting. Met de vernieuwing van de verslagregels is ook een geprognosticeerde balans voor de begroting voorgeschreven. Oftewel, wat is de verwachte ontwikkeling van de bezittingen en schulden van de gemeente Nijmegen?

De balans hoeft in de begroting niet hetzelfde detailniveau te kennen als in de jaarrekening. Alleen het eerstvolgende jaar is voorgeschreven. Om een goed beeld te krijgen, kiezen wij ervoor om wél een meerjarig beeld te geven. De nadruk ligt op balansposten die een grote omvang hebben en/of meerjarig fluctueren. De belangrijkste bronnen zijn de geplande investeringen in materiële vaste activa (gebouwen, infrastructuur en riolering) en ruimtelijke ontwikkelingsplannen (zoals de Waalsprong en het Waalfront).

Dit geeft het volgende beeld:

bedragen * € 1 miljoen		rek.	begr				
		ult ' 22	ult ' 23	ult ' 24	ult ' 25	ult ' 26	ult ' 27
Activa							
Investeringen (vaste activa)		437	606	562	678	770	761
Leningen (financiële vaste activa)		43	39	18	14	12	10
Overige vaste activa		22	20	20	19	19	18
Grondexploitaties (voorraden)		156	195	254	202	129	90
overige voorraden			0	0	0	0	0
Kortlopende vorderingen	Fvla	81	121	80	80	80	80
Liquide middelen	Fvla	1	1	1	1	1	1
Overlopende activa	Fvla	23	15	23	23	23	23
Totaal activa		762	996	959	1.017	1.033	982
Passiva							
Eigen vermogen							
- algemene reserve (saldireserve)		114	151	111	126	128	131
- bestemmingsreserves		24	26	29	29	28	28
Voorzieningen		28	21	32	30	29	28
Schulden (langlopend en kortlopend)	FP	509	725	701	746	761	708
Overlopende passiva	FP	87	74	87	87	87	87
Totaal passiva		762	996	959	1.017	1.033	982
Fvla = Financiële vlottende activa							
FP = Financiële passiva							

EMU-saldo

Uit de balans kan ook het EMU-saldo worden afgeleid. Dit is het verschil tussen inkomsten en uitgaven op *kasbasis*. Gemeenten zijn verplicht het *baten- en lastenstelsel* te hanteren. Het verschil tussen deze stelsels is het toerekenen van kosten aan boekjaren. Zo worden de kosten van investeringen in het baten- lastenstelsel niet in één keer genomen maar uitgesmeerd over de totale gebruiksduur. Ook gebruiken wij reserves waarin we 'geld' tijdelijk 'parkeren' en later alsnog benutten.

Omdat het overschrijden van het EMU-saldo als totale overheid (meer uitgeven dan dat er binnenkomt) consequenties heeft, vindt men het belangrijk dat ook decentrale overheden sturen op het EMU-saldo. De landen van de Europese Unie hebben afgesproken dat de totale overheid jaarlijks een tekort mag hebben van maximaal 3% van het bruto nationaal product. Dit EMU-saldo is het saldo van de gehele overheid in een land. Gemeenten tellen dus ook mee.

In onderstaande tabel is het EMU-saldo bepaald op basis van de ontwikkeling van de financiële balansposten, zijnde de financiële activa en passiva (vast of vlottend).

bedragen * € 1 miljoen		rek.	begr				
		ult ' 22	ult ' 23	ult ' 24	ult ' 25	ult ' 26	ult ' 27
1. Financiële vaste activa	Fva	43	-4	-20	-4	-2	-2
2. Financiële vlottende activa	Fvla	-105	-32	33	0	0	-1
3. Financiële passiva	FP	596	203	-11	45	15	-39
Emu saldo		534	167	1	40	13	-41
Totale lasten programma's		1.025	991	978	988	969	986
Emu saldo als % van de lasten		1	16,8%	0,1%	4,1%	1,3%	-4,2%

Het EMU-saldo van de gemeente Nijmegen is de komende jaren positief. Dit betekent dat er meer geld wordt uitgegeven dan er binnenkomt. In 2027 komt er meer geld binnen dan er uit gaat.

Benchmark taakvelden

Uw raad heeft gevraagd om vergelijkingscijfers met andere gemeenten. Bij elk taakveld is een overzicht opgenomen hoeveel Nijmegen per inwoner uitgeeft/ontvangt en hoeveel dit bij vergelijkbare gemeenten is. We hebben hierbij de door de raad vastgestelde lijst van benchmarksteden gehanteerd: Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht en Tilburg. De cijfers zijn afkomstig van het CBS en betreft de begroting 2023. Het is van belang te realiseren dat de vergelijking 'slechts' een jaarschijf betreft, waarin sprake kan zijn van aanzienlijke incidentele lasten en of baten.

Deze vergelijking met de andere benchmarksteden geeft een eerste beeld van verschillen en overeenkomsten tussen gemeenten. Er kunnen niet zonder meer conclusies aan verbonden worden, iedere gemeente heeft immers een eigen profiel. De benchmarkvergelijking geeft indicaties van mogelijk interessante zoekrichtingen, maar geen absolute graadmeter.

In het samenvattend overzicht hieronder zijn de taakvelden gegroepeerd naar de programma-indeling van Nijmegen en is een totaalstelling per programma opgenomen.

In de kolom "NIJ" zijn de cijfers voor Nijmegen opgenomen, in de kolommen ARN t/m TIL de cijfers van de benchmark gemeenten. Dit zijn respectievelijk Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden en Tilburg. In de één na laatste kolom (gem.) is het gemiddelde opgenomen. De laatste kolom "verschil" geeft aan hoeveel Nijmegen meer of minder uitgeeft/ontvangt per inwoner dan het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten. Voor uitgaven zijn zwarte letters gebruikt, voor inkomsten zijn rode letters gebruikt.

Wanneer Nijmegen minder uitgeeft of meer ontvangt dan is een "V" toegevoegd; wanneer Nijmegen meer uitgeeft of minder ontvangt dan is een "N" toegevoegd.

Uitgaven (in zwart) en inkomsten (in rood) € per inwoner	NIJ	ARN	EIN	ENS	GRO	LEI	MAA	TIL	Gem.	Verschil
Bestuur en Organisatie	373	518	491	485	572	624	517	476	526	153 V
0.1 Bestuur	38	41	60	48	34	55	62	36	48	10 V
0.2 Burgerzaken	24	27	28	24	30	41	21	27	28	4 V
0.4 Ondersteuning organisatie	311	450	403	413	508	528	434	413	450	139 V
Veiligheid	133	137	149	116	118	119	161	131	133	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	92	78	67	90	92	87	89	73	82	-10 N
1.2 Openbare orde en veiligheid	41	59	82	26	26	32	72	58	51	10 V
Economie en Toerisme	40	49	32	45	61	60	11	141	57	17 V
2.3 Recreatieve havens	0	0	0	2	0	1	0	1	1	1 V
3.1 Economische ontwikkeling	34	28	14	23	22	31	35	39	27	-7 N
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3	0	4	1	35	0	6	99	20	17 V
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	6	1	10	8	16	5	4	7	8 V
3.4 Economische promotie	4	15	13	11	4	12	35	2	1	-3 N
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	1.388	1.361	1.144	1.393	1.261	1.164	1.243	1.257	1.260	-128 N
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	211	177	138	122	93	99	112	244	141	-70 N
6.2 Wijkteams	127	122	170	83	187	111	104	94	124	-3 N
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	45	69	46	43	42	42	22	61	46	1 V
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	99	107	86	113	83	101	100	109	100	1 V
6.71b Begeleiding (Wmo)	65	115	61	148	61	88	122	120	102	37 V
6.71c Dagbesteding (Wmo)	30	9	18	40	24	27	11	21	21	-9 N
6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	1	25	7	17	5	11	58	5	15	14 V
6.72a Jeugdzorg begeleiding	11	51	22	28	87	41	102	4	48	37 V
6.72b Jeugdzorg behandeling	93	64	100	50	8	3	67	3	42	-51 N
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	33	0	5	12	30	30	3	11	13	-20 N
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	27	151	118	5	43	19	160	75	75 V
6.73a Pleegzorg	10	0	5	29	12	6	0	20	10	0
6.73b Gezinsgericht	2	126	7	17	7	4	0	0	23	21 V

Uitgaven (in zwart) en inkomsten (in rood) € per inwoner	NIJ	ARN	EIN	ENS	GRO	LEI	MAA	TIL	Gem.	Vershil	
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	78	0	3	40	68	37	0	46	28	-50	N
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	61	61	1	60	79	1	38	2	35	-26	N
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	15	0	24	37	17	56	7	21	23	8	V
6.74c Gesloten plaatsing	4	0	12	9	5	4	0	8	5	1	V
6.81a Beschermd wonen (Wmo)	280	203	137	208	301	267	184	217	217	-63	N
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	132	121	68	129	89	120	91	47	95	-37	N
6.82a Jeugdbescherming	34	39	22	33	14	17	125	17	38	4	V
6.82b Jeugdreclassering	3	0	8	5	5	2	17	6	6	3	V
7.1 Volksgezondheid	54	45	53	52	39	76	61	41	52	-2	N
Werk en Inkomen	483	540	309	453	443	356	268	350	388	-95	N
6.3 Inkomensregelingen	238	217	96	183	212	174	37	172	156	-82	N
6.4 Begeleide participatie	139	203	144	170	110	168	185	119	157	18	V
6.5 Arbeidsparticipatie	106	120	69	100	121	14	46	59	76	-30	N
Onderwijs	163	171	166	104	123	167	64	95	127	-36	N
4.1 Openbaar basisonderwijs	2	0	0	0	0	0	0	6	1	-1	N
4.2 Onderwijshuisvesting	116	112	94	70	67	91	41	38	73	-43	N
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	45	59	72	34	56	76	23	51	53	8	V
Bereikbaarheid	189	162	133	114	168	236	109	146	153	-36	N
0.63 Parkeerbelasting	110	0	67	26	43	136	76	54	57	53	V
2.1 Verkeer en vervoer	221	212	162	124	183	259	177	176	185	-36	N
2.2 Parkeren	63	48	29	14	26	112	5	24	23	-40	N
2.4 Economische havens en waterw.	12	1	1	2	4	1	3	0	2	-10	N
2.5 Openbaar vervoer	3	3	8	0	2	0	0	0	0	-3	N
Wonen en Stedelijke ontwikkeling	79	47	118	99	141	102	57	28	77	-2	N
8.1 Ruimtelijke Ordening	20	24	79	32	99	48	53	2	48	28	V
8.2 Grondexploitatie	30	6	8	2	14	3	0	73	8	-38	N
8.3 Wonen en bouwen	29	29	31	65	28	57	4	43	37	8	V
Cultuur en Cultureel Erfgoed	269	307	249	219	297	290	227	225	259	-10	N
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	91	94	140	95	86	71	89	67	92	1	V
5.4 Musea	29	35	22	14	84	38	4	34	33	4	V
5.5 Cultureel erfgoed	19	6	7	0	5	39	12	3	10	-9	N
5.6 Media	37	61	2	19	0	34	50	34	29	-8	N
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recr.	93	111	78	91	122	108	72	87	96	3	V
Openbare ruimte	107	5	29	25	40	54	84	36	-29	-136	N
7.2 Riolering	25	27	7	24	12	35	52	18	25	0	
7.3 Afval	49	12	5	11	49	44	70	64	36	-85	N
7.4 Milieubeheer	83	44	40	9	16	25	37	46	31	-52	N
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	0	0	1	1	5	0	1	0	1	1	V
Sport	88	116	70	68	83	69	66	71	78	-10	N
5.1 Sportbeleid en activering	29	117	22	11	7	9	21	14	29	0	
5.2 Sportaccommodaties	59	1	48	57	76	60	45	57	49	-10	N
Financiën	3.190	3.416	2.889	3.070	3.232	3.151	2.642	2.830	3.033	157	V
0.10 Mutaties reserves	5	100	52	25	31	50	31	48	30	-35	N
0.11 Resultaat van de rekening van b/l	0	0	0	0	0	0	10	5	2	2	V
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1	3	7	22	3	2	1	22	7	6	V

Uitgaven (in zwart) en inkomsten (in rood)	NIJ	ARN	EIN	ENS	GRO	LEI	MAA	TIL	Gem.	Verschil	
€ per inwoner											
0.5 Treasury	16	26	19	9	13	33	1	121	31	-15	N
0.61 OZB woningen	287	163	160	133	220	203	152	104	162	125	V
0.62 OZB niet-woningen	248	175	183	184	202	279	163	117	186	62	V
0.64 Belastingen overig	4	2	19	8	3	11	18	20	12	-8	N
0.7 Algemene uitkering en overige uitker.	2.702	2.988	2.458	2.727	2.847	2.578	2.567	2.588	2.679	23	V
0.8 Overige baten en lasten	61	37	5	9	19	4	214	141	57	-4	N
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	4	0	3	0	1	1	0	1	1	V

Financiële spelregels

Structureel sluitende begroting

De meerjarenbegroting moet sluitend zijn.

Reële ramingen

Bij het begroten gaan we uit van reële ramingen. De raming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor een begrotingsjaar baseren wij op de Meicirculaire van het voorafgaande jaar. Bij de begrotingsbehandeling informeren wij de raad over de effecten uit de Septembercirculaire, zodat de raad deze uitkomsten mee kan nemen in de afwegingen bij de Stadsbegroting.

Indexering

We hanteren het uitgangspunt dat de prijspeelaanpassing budgettair neutraal verloopt. De lastenuitzetting wordt betaald uit de prijspeelaanpassing van het Gemeentefonds en het verhogen van gemeentelijke tarieven. Ieder jaar verwerken we de prijsstijgingen in de begroting door de bedragen in de begroting te indexeren. We gebruiken daarvoor de volgende indicatoren uit het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Planbureau (CPB):

- de gemiddelde prijsmutatie van door de overheid aangekochte goederen en diensten;
- de gemiddelde salarisontwikkeling binnen de overheid;
- de ontwikkeling van sociale premies en pensioenbijdrage voor de werkgever en
- de Consumentenprijsindex (CPI) als maat voor de geldontwaarding, die wordt bepaald door kostenstijgingen en kostendalingen over alle sectoren van de economie.

Op basis van deze cijfers uit het CEP bepalen we indexeringspercentages voor de loonsom, voor de materiële lasten, voor de subsidies en voor de gemeentelijke tarieven.

De indexeringspercentages van de loonsom en de materiële lasten bepalen we op basis van bovenstaande objectieve indicatoren van het CEP. We houden daarbij rekening met de verwachte kostenontwikkeling van het begrotingsjaar (t) en een eventuele nacalculatie over het voorafgaande jaar (t-1) van het CEP.

Voor het bepalen van het indexeringspercentage voor subsidies hanteren we standaard een mengpercentage. Dit mengpercentage is gebaseerd op de index van materiële kosten en de index voor de loonsom in de verhouding een derde – twee derde.

De gemeentelijke OZB-inkomsten waarop de tarieven zijn gebaseerd, laten we jaarlijks toenemen op basis van de gemeentelijke kostenstijging. Ook hiervoor hanteren we het mengpercentage van een derde index materiële kosten en twee derde index loonsom. De uitwerking van deze uitgangspunten vindt jaarlijks plaats bij de vaststelling door de gemeenteraad van het financieel begrotingskader bij het Koersdocument.

Tegenvallers binnen programma's opvangen

Nadelen worden in beginsel binnen het eigen programma opgevangen. Voordelen worden integraal afgewogen. Uitkomst van deze weging kan zijn dat het voordeel wordt ingezet voor nieuw beleid binnen het programma waarin het voordeel is ontstaan of voor knelpunten binnen dat programma. Als principe hanteren we dat leges kostendekkend moeten zijn.

Integrale afweging

De 1e Voortgangsmonitor gaat in op de afwijkingen van het lopend boekjaar. Er is geen ruimte voor voorstellen voor nieuw beleid in het lopend boekjaar, tenzij de risico's voor de stad te groot zijn of omdat er op dat moment aan externe verplichtingen voldaan moet worden die geen uitstel kunnen dulden.

Het Koersdocument faciliteert het debat over de inhoudelijke koers die de komende begrotingsperiode nodig of wenselijk is. Bij de Stadsbegroting in het najaar vindt de integrale afweging en inpassing in de begroting plaats. Via de 2e Voortgangsmonitor en Jaarrekening worden geen besluiten genomen over het uitvoeren van nieuw beleid.

Oud voor nieuw

In geval het college of de raad een voorstel doet om extra geld uit te geven op een ander moment dan bij de integrale afweging, dan moet solide dekking worden aangewezen. Tenzij er sprake is van externe dekking, moet in het voorstel aangegeven worden welk bestaand beleid moet worden geschrapt of verminderd. Een beroep op de

saldireserve, een verwacht positief rekeningsaldo of een waarschijnlijk begrotingsoverschot is geen acceptabele dekking.

De raad kan richtinggevende opdrachten geven aan het college om bij de voorbereiding van de begroting rekening te houden met belangrijke wensen ten aanzien van beleidsprioriteiten en de financiële inpassing daarvan.

Investeringsen

Bij de investeringen maken we onderscheid in specifieke investeringen, investeringen met eigen dekking en bulkinvesteringen. Bij de planning van specifieke investeringen houden we rekening met een onderzoeksfase, voorbereidingsfase en een realisatiefase. Bulkinvesteringen zijn jaarlijks terugkerende budgetten voor bedrijfsinvesteringen, aanpassingen in gemeentelijke accommodaties en woonomgevingsverbeteringen. Uitgangspunt voor het investeringsvolume is een constant kapitaallastenniveau in de exploitatie (programma's) en de jaarlijkse toevoegingen uit de areaalontwikkeling.

Reservepositie

De saldireserve is de algemene risicobuffer van de gemeente. Twee keer per jaar - bij jaarrekening en begroting - wordt de noodzakelijke omvang van de saldireserve op basis van een actuele risico-inventarisatie en risicoweging beoordeeld en zo nodig aangepast. Er is geen bovengrens van de saldireserve afgesproken.

Wijzigingen binnen financiële kaders

We hebben oog voor financiële risico's en gaan behoedzaam om met financiële mee- en tegenvallers. Daarom blijven wij ons inspannen om ons bestaande financiële beleid zorgvuldig na te leven. Dat houdt een kostenbewuste houding en bijbehorend gedrag in. Daarmee ontstaat ook de mogelijkheid voor het college om alle niet-geprognoseerde voordelen expliciet te beoordelen, zodat wij de bewuste en integrale afweging kunnen maken om deze voordelen ofwel in te zetten ter compensatie voor niet-voorzien nadelen, ofwel om ze in te zetten voor (onvoorzien) knelpunten.

We gaan aan het einde van het jaar zeer behoedzaam om met voorstellen voor een tweede winstbestemming. Dergelijke voorstellen horen in beginsel thuis bij de integrale afweging.

Als de financiële kaders door belangrijke gebeurtenissen of omstandigheden substantieel wijzigen (in acute omvang of in zijn structurele doorwerking), dan maakt het college een afweging - of - en - zo ja, hoe de uitvoering van het coalitieakkoord zijn vervolg kan krijgen en consulteert daarover de raad.

Rijksmiddelen sociaal domein

De rijksmiddelen die via de BUIG-uitkering worden ontvangen, beschouwen we als algemene middelen. De financiële fluctuaties op deze uitkering zijn groot en nagenoeg niet te beïnvloeden door eigen beleid. Het opvangen van deze fluctuaties in het eigen programma kan leiden tot ongewenste ingrepen in beleid dat niet direct gerelateerd is aan het verstrekken van uitkeringen maar wel onderdeel uitmaakt van hetzelfde programma.

Grondslagen en uitgangspunten

Inwoners en aantal woningen

In de begroting wordt gerekend met de ontwikkeling van de woningbouw en het aantal inwoners. Hiervoor gebruiken we cijfers van Onderzoek en Statistiek en het programma Wonen. Deze aantallen worden onder meer gebruikt voor de ramingen van de belastingopbrengsten. Voor de raming van het gemeentefonds gebruiken we de uitgangspunten die het ministerie van Binnenlandse Zaken gebruikt in haar verdeelmodel.

Stadsbegroting 2024 - 2027	2023	2024	2025	2026	2027
Woningbouwproductie in jaar:					
Bestaande stad	650	350	500	600	500
Waalfront	250	200	200	150	100
Waalprong	250	500	900	900	700
Totaal Woningbouwproductie	1.150	1.050	1.600	1.650	1.300
Vershil tov Stadsbegroting 2023 - 2027		-450	600	650	1.300*
Aantal inwoners per 1-1					
	182.500	183.700	185.100	186.300	187.500
Toename inwoners	1.200	1.400	1.200	1.200	1.200

*In de Stadsbegroting 2023-2026 was nog geen raming opgenomen voor 2027.

Rente

Voor de komende jaren krijgt Nijmegen te maken met aanzienlijk hogere rentelasten van €5 miljoen extra in 2024 tot oplopend €9 miljoen extra in 2027. Dit heeft verschillende oorzaken. Ten eerste is de marktrente sterk gestegen. Dat betekent dat wij voor elke nieuwe lening of herfinanciering niet 1% betalen (stand 2022) maar circa 3,5%. Voor leningen korter dan een jaar is dit verschil nog groter, namelijk van -0,5% naar 2,75%. Ten tweede hebben wij een groot verlies moeten nemen bij de jaarrekening 2022. Dit gaat ten laste van ons eigen vermogen en om het totaal aan activiteiten te kunnen blijven financieren, moeten wij hiervoor circa € 70 miljoen extra inlenen. Ten derde en laatste is in het coalitieakkoord een omvangrijk investeringsplan vastgesteld voor de komende jaren. Deze voorgenomen investeringen staan nu nog tegen een rekenrente van 0,8% begroot. Hiervoor moet de financiering nog worden aangetrokken de komende jaren en dat zal tegen een verwachte marktrente van circa 3,5% gebeuren.

Bovenstaande maakt dat wij voorstellen de rekenrente te verhogen van 0,8% naar 1,6%. De rekenrente gebruiken wij als sleutel om de begrote rentekosten op de investeringen door te boeken naar de verschillende taakvelden in de stadsbegroting.

	2024	2025	2026	2027
Inzet van reserves en voorzieningen (rekenrente)	1,6%			
Doorberekening aan investeringen (rekenrente)	1,6%			
Langlopende leningen	3,50%	4,00%	3,50%	3,50%
Kortlopende leningen	2,75%	3,00%	2,75%	2,75%

Indexeringspercentages

Op grond van het centraal economisch plan (cep) van het centraalplan bureau (cpb) komen we tot de volgende indexeringcijfers voor de komende Stadsbegroting:

jaarschijf 2023	Indexering 2024	(t.o.v 2023)	
loonsom		7,80%	9,20%
materieel		8,50%	0,90%
CPI (inflatie)		8,50%	1,90%
Gemengd (subsidies, verbonden partijen)		8,00%	6,40%

Vorig jaar zijn de jaren 2024 en later geïndexeerd op basis van het cep uit het voorjaar 2022. Jaarschijf 2023 is bijgesteld op basis van de augustusraming van het cpb. Dit betekent dat de indexering 2024 ten opzichte van de oude stand in 2024 anders is dan de indexering die in 2023 is gebruikt.

De indexeringspercentages zijn hoog, gemiddeld ongeveer 8%. De bedragen die met de indexeringen zijn gemoeid zijn dan ook fors. Het gaat om een toevoeging van circa € 50 miljoen aan de begroting. Normaliter gaat het om € 10 tot € 15 miljoen.

Parameters grondexploitatie

De rekenparameters voor de planexploitaties worden jaarlijks vastgesteld. Voor het bepalen van de parameters wordt extern advies ingewonnen. Deze voorgestelde parameters worden vervolgens door de accountant getoetst op plausibiliteit.

De parameters zijn gebaseerd op een verkenning van de economische ontwikkelingen en afgestemd met onze accountant Deloitte. Belangrijke bronnen zijn het CPB (centraal economisch planbureau) DNB, CBS & Kadaster, NVM (Nederlandse Coöperatieve Vereniging van Makelaars en Taxateurs), ABN AMRO en andere specifieke marktgerelateerde bronnen.

Bij het opstellen van de parameters wordt een onderscheid gemaakt in planexploitaties met een lange looptijd en planexploitaties met een korte looptijd (tot 5 jaar). Op dit moment zijn de projecten Waalsprong, Stationsgebied en Winkelsteeg langlopende planexploitaties/gebiedexploitaties. Binnen de verbonden partij Waalfront wordt zoveel mogelijk aangesloten bij deze parameters, maar kan het bijvoorbeeld door specifieke financiering noodzakelijk zijn om eigen afzonderlijke parameters te hanteren.

De voorgestelde parameters zijn als volgt:

Samenvatting parameters langlopende planexploitaties	2024	2025	2026	2027	2028	2029 ev
Grondkosten	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Koopwoningen	-4,0%	-1,0%	1,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Huurwoningen	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Kantoren	0,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Bedrijfsruimte	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Winkelruimte	0,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
rekenrente	3,5%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%

Samenvatting parameters kortlopende planexploitaties	2024	2025	2026	2027	2028	2029 ev
Grondkosten	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Koopwoningen	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Huurwoningen	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kantoren	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bedrijfsruimte	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Winkelruimte	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
rekenrente	3,5%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%

Ten opzichte van de parameters die vorig jaar zijn gebruikt voor de doorrekening van de grondexploitaties dalen de parameters voor de grondopbrengsten. Per saldo levert dit een verslechtering op van het resultaat van de grondexploitaties. Aangezien de parameters niet de enige factor zijn die het totaal resultaat bepalen, is de verwachting dat het effect op het resultaat bij de herziening zich beweegt tussen de € 0 en € 9 miljoen negatief. Bij de herzieningen worden alle effecten en wijzigingen meegenomen.

Nieuwe taakvelden

De bestaande indeling in taakvelden bij de beleidsvelden WMO en Jeugd werd als te grofmazig ervaren. Daarom hebben de ministeries BZK en VWS de vijf taakvelden voor individuele voorzieningen WMO en jeugd opgedeeld in

negentien nieuwe taakvelden. We hebben deze onderverdeling in de Stadsbegroting verwerkt. Overigens zullen we in de jaarrekening 2023 eveneens deze indeling volgen. Daarnaast hebben we een aantal verschuivingen tussen taakvelden verwerkt en hebben twee taakvelden een nieuwe naam gekregen.